

ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವ

โทรศัพท์ ๔๖๕

โทรเลข “สุวิ”

ไผ่ นก ชี

สำนักงานล้างรูป ประสาทสุชุม

ถนนหลานหลวง (ห้างยอนแซมชั้นเก่า) พระนคร

เราสอนการวิธีถ่ายรูป โดยส่งแบบแนะนำกำกับฟิล์ม ทุก ๆ ฟิล์มที่ส่ง

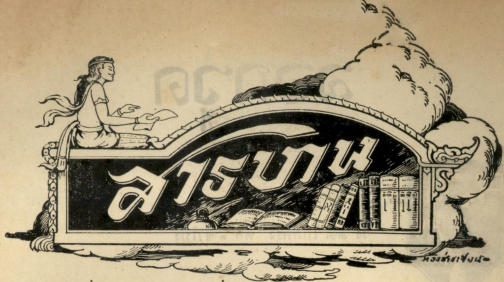
มาล้าง ณะสำนักงานล้างรูปของเรา

รูปธรรมดา

ล้างรูป พิมพ์รูป ขยายรูป ฯลฯ

ภาพยนตร์

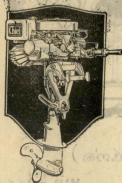
ถ่ายภาพยนตร์ ล้างภาพยนตร์ พิมพ์ภาพยนตร์ ฯลฯ

(ปีที่ ๔ เล่ม ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๑)

บาณาสรรณ	ส. ภมรสุต	หน้า ๑๓๐๕
ขงเบ้งตนอน	เจ้าจ๊อบ	,, ๑๓๑๐
ร่วมของฉัน	นนทุกข์	,, ๑๓๑๒
ชมจันทร์ ทศรดา	ว. ช. ก.	,, ๑๓๒๒
ใต้แค่แล	สวันต์	,, ๑๓๒๕
มรยาทสุภาพบุรุษ	นายบัว ผาสุข	,, ๑๓๒๗
เที่ยวจันทบุรี	ครวชิต	,, ๑๓๓๐
แถลงการณ์สาธารณสุขพิเศษ	กรมสาธารณสุข	,, ๑๓๔๘
กุหลาบงาม	พ. เนตรรังษี	,, ๑๓๕๒
สายสวาท	เพทาย	,, ๑๓๕๓
นิทานสด เรื่อง แป๊ะเง็กก๊วย	ประภาศรี	,, ๑๓๖๕
นิยายรักของชาวญี่ปุ่น	นายศิริ อ้วนนท์	,, ๑๓๗๗
เรือใบศาลา	สมสุข	,, ๑๓๗๗
นิทานบุญของอินเดีย	พรรณนะแพทย	,, ๑๓๘๐
การเข้าใจผู้หญิง	สัง เทภาสิต	,, ๑๓๘๕
พิภพในอดีตสมัย	สอ เศรษฐบุตร	,, ๑๓๘๘
วาวณี (ตอนส่งท้าย)	กาญจนาภรณ์	,, ๑๓๙๕
ผู้หญิง	นางสาว สุดา	,, ๑๓๙๗
วิชานารี	นางสาวแฝง พุทธรัด	,, ๑๓๙๕
สารเชษม	นนทุกข์	,, ๑๓๙๘
อันตวาท		,, ๑๔๐๒

ล่อกวอด

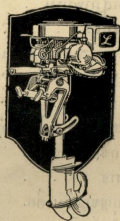
๑๑ แรงม้า

วิ่ง ๓๓ ไมล์ต่อ ชั่วโมง

๗ แรงม้า

วิ่ง ๒๗ ไมล์ต่อ ชั่วโมง

๔ แรงม้าครึ่ง

วิ่ง ๒๐ ไมล์ต่อ ชั่วโมง

เชิญเลือกตามใจชอบ

ห้างสามเหลี่ยมจำกัด

ถนนบูรพา หลังวังบูรพา พระนคร โทรศัพท์ ๖๕๓

เป็นผู้รับขายขาดในกรุงสยามแต่ผู้เดียว

เสียงหวานดังก็ปรากฏขึ้นว่า
 “ที่ตรงนี้——โคกตาวุ——มาดูหน้าวารุณีไว้เป็นครั้งสุดท้าย!”

ส.ด.ส.

๒๔๓/๑

๐ นวพรรษสัริมง	กลางสุทธานต์
วรวรรณสะควญ	จิรัชนม์พลพุน ฯ
๐ ศุภอรรถศุภผล	ศุภชน บริบูรณ์
นิรทุกข์นิรทุร	นิรพทุ นิรภัย ฯ

ด้วยความหวังดี
สำหรับปีใหม่

จากคณะ

๔.๑.๔

๑๒๑๒

ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

มณฑลพายัพ

มณฑลพายัพ

มณฑลพายัพ

มณฑลพายัพ

มณฑลพายัพ

มณฑลพายัพ

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

มาสาณสสรณ

(ประจำเดือน เมษายน)

ยสฺย ทสฺย ปุสฺสโต 'ปี

คุณวาน ปุสฺยเต นรः ।

อณฺรํ วสฺสํทสฺสโต 'ปี

นิรฺคุณะ กิ ภิรฺหุยติ ॥

นรชนแม่เกิดด้วย

สกุลพล ก็ดี

หากกอปรด้วยคุณคน

ย่อมชรัอง

อันคั่นรณสกุล

แม่เกิด

ปราศจากคุณก็ชอง

ขัดใจฉันใด.

Of whomsoevert he son is gifted,
(that) man is honoured; what will
a bow effect, faultless (as to) cane,
(but) stringless ?

ส. ภมรลุต

ขงเบ้ง ดิ้นนอน

ตามก๊ก เล่ม ๓๔

๑๐ แดงย่างเล่ายปองครอง ครักศึกไทยสอง
สหายเคียวหุยกวนอู

๑ ยินข่าว กล่าวโงะรวรุ กักเหลียงวิญญู
แยบยล ถัดศึก ศึกษา

๑ จิงชวนสองศรีอนุชา ไปหาเพื่อหา
วืเหตุรหัส อรรถไช

๑ ครบถึงสามคายุคัลไลย สองน้องผูกใจ
กักกล่าว กระแทนในที่

๑ เล่าย่ยรชาชาคร ปล่อยปล้มให้ มี
มโนมานะในการณ์

๑ ฝ่ายท่านซ่งแข็งเขาวนชาญ ภาษาอาราย
กักแจ้งงาน คงความ

๑ เล่าย่ นมพยายาม สักยชอดิตตาม
คติอันต้องคลองบุญ

๑ สมคำล้าลือเล็กคุณ อารักการุณ
รกราชอุยแรมแรงใจ

๑. ควรเราเข้ามอมขอมไป ช่วยชัยซึ่งไชย
ก็ชอบในเชิงเวียงวณ กักกายกุศล
๒. ทั่วกลางทางทำแบบยล กักกายกุศล
ผู้ พังคนจากหลัภัยกัลยกลอน
๓. เน้นอิงเขยเคยนอน พลังเอ่ยสุนทร
ในที่สถิตยนิทรา

๔. ผู้ ไกลวันอันหลับ นิสพัทสัญญา
ใบสี่กสกันชกา ย วิกตวิการเปน
๕. อนึ่งเนตรหลับแล้ว ด้วระยลยั้งเห็น
แม่ ต้นกล้าเคญุ กุคำและซากไฟ
๖. หอน้อยสำนักเรา ขุนนาสนธิโน
เป็นที่สำราญใจ ยมียากระจากร
๗. นำฝนก็ยออุ่น นีรอุดทวารณ
บ้านอันระเนนนอน กัยเหมือนณเรือนคน
๘. โอ้วว่าพระอาทิตย์ สรุทธิเห็นหน
พากเพียรและเวียน วณ ยมิเว้นทิวาวาร
๙. แสงส่องยัก้องเลื้อก ทรโภาะจันชาล
ยณจิตกฤจิตคัพาล รวีพรณยัณแปร
๑๐. สรวมจงพระโอภาส ะปลาสนะช่องเกล
จักไค้สรวกแก นิทราโดยสรวกกาย ฯ

เจ้าจำปี

นนทุกษ์

เขียน

วันนั้นเป็นวันศุกร์

อากาศครมพากรฝนตลอดวัน พอเวลา
วัน ๔ ต.ท. ฉันเป็นกำหนัดเลิกงานของคุณ
สุวรรณ พระพิรุณก็โปรยปรายลงมาอย่าง
ฉีกปรกติ เขียว สีกหิวเสียดเล็กน้อย สังกะ
ไ้จาก การลุกขึ้นมาจาก ที่ช่องหน้าต่างเสมอ
การเคียวราฝนกลับขึ้นใน เวลาเช่นนี้เป็นการ
แสดงความไม่ฉลาดอย่างเอกอุ เพราะจาก
ที่ทำงานของเธอ งดงามตระหง่านไทย กระทั่ง
ถึงบ้าน ด้วยดลประทุมวัน นั้นไม่ใช่ทางเล็กน้อย
และ ขอร่ายที่สุก กัดอ วันนั้น เธอหาได้ สะพาย
เสื้อฝนที่คิดมีมาเหมือนวันก่อน ๆ ไม่

คุณสุวรรณนั่งอีกตออยู่ครู่ใหญ่ ท่านใด
ก็หวล ระวัง ได้ ข่า เมื่อวัน อังคาร แม่โพวระ,
น้องสาวที่รักคนเคยของเธอ, ได้แวะมาหา
เธอที่ ๆ ทำงาน ก่อนกลับหล่อนได้ ยักเยิบ
ร่วมของเจ้าหล่อนไว้ให้ โดยอ้างว่าเธออาจต้อง
การใช้มันวันใดวันหนึ่งก็ได้ คุณสุวรรณ
โหม้อกไม่น้อย รีบวิ่งไปยังมุมห้อง หยิบ
ร่วมมาถือไว้ไว้ครบตัวออกเคียวทันที

กล่าวโดยลักษณะ ร่วมที่ คุณสุวรรณ
กำลังถืออยู่นั้น ใคร ๆ ที่เคยเห็น หรือเคยใช้ ร่วม
ย่อมลงความเห็นว่ามันคือของคุณสุวรรณจะซื่อ
ให้แม่โพวระใช้มากกว่าที่เธอจะนำมาถือเสีย

พ.ศ. ๒๔๗๒

ร่วมของนิ

เอง เหตุด้วยกามที่ท้าวชัยอันสกลประเว
แพร่ธาตาคาลที่ท้าวคตอกรณความยาวอันมีไม่
มากกว่า ๒ ฟุต เหล่านี้แสดงให้เห็นเป็นร่วม
สัตว์ซึก ๆ แต่อย่างไรก็ตามคุณสุวรรณไม่เ
พอจะลงความเห็นว่าการทนมะเข่งนั้นดีกว่าการ
ถือนัมมัตถ์ของ ฉะนั้น—

ภายใน ๕ นาที คุณสุวรรณ พร้อมทั้งร่วม
ของเพศตรงข้ามกับกัน ๆ ถึง ๆ รอรอรอยู่
ตรงสลักเสาศิงช้า ระหว่างท้องฟ้าค้ำด้วย
เมฆ พระพิรุณเฝ้าท้าวหน้าทวยคยอโยไม้อาก
คุณสุวรรณมีบรรดากันแรกที่ล่องจากมายาลำ
เควระที่ ๓ ที่เขา ห่อง ที่ ๓ ซึก ซึกมื่อ ไม่มี
เจ้าของ หาไม่เธอจะต้องระเหิดออกมานั้น
เป็นเพื่อนคนซึก

รถหูกครึ่งหนึ่งตรงมุดนคัททอง สัตว์
สัตว์ สวาท แท่ง ตัว เวียงร้อยย่าง ขึ้น มา ยนรถ
เจ้าหล่อนสวมเสื้อสมัย คิ้วยาวแต่เรียวเล็ก ขึ้น
ต้นาคาด ยกสูง พันรองเท้า คอทซึก ทนงมัน ส
เกี่ยวกันเล็กน้อย คัพผม ซึ่งเกล็ดแบบใหม่ดูงาม
วัยโยหน้าบไซ สำหรับใครจะมีความเห็น
อย่างไรไม่มีขุญหา แต่คุณสุวรรณผู้เดียว
ยอมยกนวรรับว่า เจ้าหล่อนสวย—เจ้าหล่อน
งาม—งามอย่างไม่มี ติต—งามยิ่งกว่า สัตว์ ไค
อันเธอได้ผ่านสายตามาแล้ว

คุณสุวรรณแสดงความมีใจอวี่ (ซึ่งเธอ
เองไม่อาจบอกได้ว่าเพราะเหตุใดความอวี่จึง
มีมาก ต่อหน้าสัตว์ ทั้งสาว ทั้งสวี่) เธอ
กระเถิบกายไปจนซึกฝาประจันห้องที่ ๒ แบ่ง
ที่ว่างส่วนใหญ่สำหรับเจ้าหล่อนผู้มาใหม่โดย
มีร่วม ของแม่โพวระ วางกลาง ค. เหมือน
เจ้าหล่อนจะรู้ความประสงค์อันนี้ ก็นั้นเมื่อ
ไค ยมแสดงความ ขอบบุญคุณ เป็นคราวขม
น้ำใจคุณสุวรรณให้ คัดล้าพอง ถึงซึก สุกทวย
สองสามคำแล้ว เจ้าหล่อนก็ห่มอนกายลงเหนือ
เบาะเคียงข้างคุณสุวรรณ.

คุณสุวรรณพยายามผลักดันให้ ยมอย่าง
เกตุสีก พลาถลวงหน้าซึกหน้าซึกพุงก็กลัน
ซึกซึกซึกซึกซึก (ควรเรียกว่าซึกเพื่เหตุ
จะถูกกว่า เพราะไม่มีเหงื่อ) แต่เขา ๆ กลัน
น้ำหอมมยอวลไปทั่วสมใจเธอ คุณสุวรรณ
ลดย ชม ความงาม ของ เจ้าหล่อน เนื่อง นิตย
และแทบทุกครั้ง ที่เธอ ทอดสายตามองไปหน้า
อันนวลโย ปรากฏว่าเจ้าหล่อนหันมาสบตา
กับเธออย่างมีนัยซึก คงคานันเต็มไปด้วยแว
อันไม่มีเล่ห์เหลี่ยม บุรุษเช่นคุณสุวรรณน่ะ
หรือระขมยอยู่ต่าง ๆ เช่นนี้ ไม่แตก

แต่ทั้งนี้ใช้ว่า คุณสุวรรณ จะ เพลิน รนถึง
ไม่สังเกตเห็นอาการเค้านั้นช้อย ๆ นโยหน้าของ

นั้นทุกซั

เมษ

เจ้าหล่อน เธอรู้^๕ ว่าเป็นเจ้าหล่อนที่^๕ต้อง^๕สิ่ง^๕เช่น^๕นี้^๕
ในใจสักอย่าง คงทน^๕น้ำ^๕อัน^๕อ^๕ก^๕ม^๕ก^๕้วย^๕เล^๕ือ^๕ค^๕ฝ^๕า^๕ค^๕
ซึ่ง^๕ค^๕ว^๕ร^๕จะ^๕ร^๕าม^๕ม^๕าก^๕ก^๕ว^๕น^๕ ซัก^๕ส^๕ค^๕ส^๕เ^๕ก^๕ง^๕ค^๕ว^๕ม^๕
ทุก^๕ซั^๕ แต่^๕ย^๕ัง^๕มี^๕ล^๕ั^๕ก^๕ษ^๕ณ^๕ะ^๕แห่ง^๕ค^๕ว^๕ม^๕เก^๕เ^๕ย^๕เ^๕า^๕
เร^๕ือ^๕น^๕อ^๕ย^๕ นาน^๕ ๆ เจ้า^๕หล^๕อ^๕่น^๕ ถอน^๕ ใจ^๕บ^๕า^๕ว^๕
ค^๕ร^๕ง^๕ท^๕น^๕ง^๕ คล^๕้าย^๕ว^๕า^๕จะ^๕ถ^๕าย^๕ค^๕ว^๕ม^๕ซ^๕น^๕ช^๕ม^๕อ^๕อ^๕ก^๕
ท^๕าง^๕อ^๕ล^๕ี^๕ส^๕า^๕ส^๕ะ^๕ ฉ^๕ะ^๕น^๕น^๕

เหตุการณ์^๕ที่^๕า^๕น^๕เ^๕ร^๕ไ^๕ย^๕า^๕ย^๕ไ^๕ค^๕า^๕น^๕า^๕ร^๕พ^๕ิ^๕ร^๕ด^๕
ไ^๕ก^๕ย^๕ เร^๕ย^๕ร^๕อ^๕ย^๕ ร^๕ว^๕ย^๕ร^๕น^๕ร^๕ว^๕ร^๕า^๕ง^๕ผ^๕า^๕น^๕ส^๕ว^๕า^๕น^๕เ^๕น^๕ค^๕ี^๕
ห^๕ย^๕ค^๕ก^๕ก^๕ล^๕ง^๕ ที่^๕ ส^๕า^๕m^๕ แ^๕ก^๕ ถ^๕น^๕น^๕ พ^๕ล^๕ย^๕ พ^๕ลา^๕ ไ^๕ซ^๕ย^๕
ค^๕ุ^๕ณ^๕ส^๕ว^๕ร^๕ร^๕ด^๕ ใจ^๕ ห^๕าย^๕ว^๕าย^๕ ใน^๕ เม^๕ือ^๕ เ^๕เ^๕น^๕ เจ^๕า^๕หล^๕อ^๕่น^๕
ท^๕ร^๕ง^๕ก^๕าย^๕ล^๕ก^๕ซ^๕น^๕แ^๕ล^๕ะ^๕ก^๕า^๕ว^๕ล^๕ง^๕จ^๕า^๕ร^๕ก^๕ เธอ^๕ม^๕อ^๕ง^๕
ค^๕า^๕m^๕เจ^๕า^๕หล^๕อ^๕่น^๕อ^๕ย^๕า^๕ง^๕ระ^๕ห^๕ี^๕ย^๕ พ^๕อ^๕ร^๕ด^๕เค^๕ล^๕อ^๕น^๕
ที่^๕เจ^๕า^๕หล^๕อ^๕่น^๕ก^๕ั^๕ก^๕า^๕ร^๕ว^๕ม^๕ก^๕า^๕ย^๕ัง^๕ฝ^๕น^๕ ค^๕ุ^๕ณ^๕ส^๕ว^๕ร^๕ร^๕ด^๕
ถึง^๕ แ^๕ก^๕่^๕ค^๕ล^๕ง^๕ — ไ^๕ม่^๕ไ^๕ซ^๕่^๕ค^๕ล^๕ง^๕ เ^๕ร^๕ว^๕ะ^๕ ค^๕อ^๕ง^๕ จ^๕า^๕ก^๕เจ^๕า^๕
หล^๕อ^๕่น^๕— แ^๕ก^๕่^๕ค^๕ล^๕ง^๕ เ^๕ร^๕ว^๕ะ^๕ เ^๕เ^๕น^๕ร^๕ว^๕ม^๕ที่^๕เจ^๕า^๕หล^๕อ^๕่น^๕ ถ^๕ือ^๕
เ^๕น^๕ร^๕ว^๕ม^๕ที่^๕ล^๕ะ^๕ม^๕าย^๕เ^๕น^๕ ก^๕ั^๕ย^๕ของ^๕แม่^๕ไ^๕พ^๕ะ^๕ระ^๕ อ^๕น^๕เ^๕อ^๕
น^๕ำ^๕มา^๕ ที่^๕ส^๕ค^๕ ส^๕ี^๕ส^๕ัน^๕แ^๕ล^๕ะ^๕ช^๕น^๕า^๕ค^๕อ^๕ย^๕า^๕ง^๕เก^๕ย^๕ว^๕ก^๕ัน^๕
เ^๕เท^๕น^๕เ^๕อ^๕เร^๕ว^๕า^๕ไ^๕ให้^๕เ^๕อ^๕ค^๕อ^๕ง^๕ก^๕ั^๕ม^๕ค^๕ก^๕ที่^๕ซ^๕า^๕ง^๕ค^๕ว^๕ และ^๕
ท^๕ัน^๕ไ^๕น^๕น^๕ค^๕ว^๕ม^๕จ^๕ริง^๕ก^๕ั^๕ป^๕ระ^๕ก^๕ั^๕ย^๕เ^๕จ^๕เ^๕

ร^๕ว^๕ม^๕แ^๕ร^๕ของ^๕แม่^๕ไ^๕พ^๕ะ^๕ระ^๕ห^๕าย^๕ไ^๕ไป^๕แล^๕ว^๕ !

ส^๕ค^๕ี^๕ส^๕าว^๕ ส^๕ว^๕ย^๕ผู้^๕ น^๕ั^๕ง^๕ เ^๕ย^๕ง^๕ เธอ^๕ เ^๕น^๕ ผู้^๕ ห^๕ย^๕ย^๕
ไ^๕ไป^๕ อ^๕น^๕การ^๕ก^๕ระ^๕ท^๕า^๕ของ^๕เจ^๕า^๕หล^๕อ^๕่น^๕ แม่^๕ว^๕า^๕จะ^๕
มี^๕เจ^๕ต^๕นา^๕หรือ^๕ไ^๕ม่^๕ก^๕ั^๕ค^๕า^๕m^๕ ย^๕อ^๕ม^๕ย^๕ัง^๕เก^๕ิ^๕ก^๕ผล^๕ไ^๕ก^๕ั^๕ซ^๕น^๕

เ^๕ย^๕ว^๕ก^๕ัน^๕ท^๕ง^๕ส^๕อ^๕ง^๕ป^๕ระ^๕การ^๕

อ^๕า^๕การ^๕ก^๕ค^๕ล^๕ง^๕ของ^๕ค^๕ุ^๕ณ^๕ส^๕ว^๕ร^๕ร^๕ด^๕ เ^๕น^๕อ^๕ย^๕ไ^๕ม่^๕
น^๕า^๕n^๕ เ^๕ร^๕ว^๕ะ^๕เ^๕อ^๕ย^๕อ^๕ม^๕ร^๕ว^๕ร^๕ย^๕ก^๕ว^๕า^๕ ร^๕ว^๕m^๕ค^๕ัน^๕น^๕แม่^๕
ไ^๕พ^๕ะ^๕ระ^๕ พ^๕ิง^๕ ซ^๕ื่อ^๕ มา^๕ ไ^๕ม่^๕ ร^๕า^๕ค^๕a^๕ ๗^๕ บ^๕า^๕ท^๕
๕๐^๕ ส^๕ค^๕า^๕ก^๕ ถ้า^๕แ^๕ล^๕ะ^๕ค^๕ุ^๕ณ^๕ส^๕ว^๕ร^๕ร^๕ด^๕ ซ^๕น^๕ท^๕า^๕ค^๕ค^๕ล^๕ง^๕
ไ^๕ม่^๕พ^๕ย^๕า^๕ย^๕า^๕m^๕ไ^๕ก^๕ย^๕ท^๕าง^๕ไ^๕ก^๕ท^๕าง^๕ท^๕น^๕ง^๕ที่^๕จะ^๕น^๕ำ^๕ร^๕ว^๕m^๕ก^๕ล^๕ย^๕
ค^๕ัน^๕ไ^๕ไป^๕ย^๕ัง^๕เ^๕า^๕ของ^๕แล^๕ว^๕ไ^๕ซ^๕ว^๕ ท^๕ำ^๕น^๕ว^๕า^๕เ^๕อ^๕จะ^๕ค^๕อ^๕ง^๕
เ^๕น^๕ผู้^๕ ซ^๕ื่อ^๕ร^๕ว^๕ร^๕a^๕c^๕a ๗^๕ บ^๕า^๕ท^๕ ๕๐^๕ ส^๕ค^๕า^๕ก^๕ อ^๕ก^๕ ๑^๕ ค^๕ัน^๕
ไ^๕ก^๕ย^๕ไ^๕ซ^๕่^๕เ^๕เท^๕ค^๕

เ^๕า^๕เร^๕ว^๕เ^๕า^๕ค^๕ว^๕ม^๕ก^๕ิ^๕ก^๕ค^๕ุ^๕ณ^๕ส^๕ว^๕ร^๕ร^๕ด^๕ร^๕ย^๕ผล^๕น^๕ผล^๕ัน^๕
ล^๕ง^๕จ^๕า^๕ร^๕ก^๕ เธอ^๕ไ^๕ม่^๕เล^๕ย^๕เว^๕ล^๕า^๕ค^๕ว^๕า^๕ร^๕ย^๕อ^๕ย^๕ก^๕ล^๕าง^๕ฝ^๕น^๕
น^๕า^๕n^๕น^๕ัก^๕ก^๕่อน^๕ที่^๕จะ^๕ส^๕ำ^๕ย^๕ค^๕า^๕พ^๕ย^๕แม่^๕ส^๕ำ^๕ว^๕น^๕อ^๕ย^๕ ร^๕ว^๕ร^๕a^๕m^๕
ก^๕ำ^๕ล^๕ง^๕ถึง^๕ร^๕ว^๕m^๕ของ^๕แม่^๕ไ^๕พ^๕ะ^๕ระ^๕ เ^๕เ^๕น^๕ค^๕ั^๕m^๕ ๆ^๕ ไ^๕ไป^๕ค^๕า^๕m^๕
ถ^๕น^๕น^๕ พ^๕ล^๕ย^๕พ^๕ลา^๕ ไ^๕ซ^๕ย^๕เก^๕ย^๕อ^๕ย^๕ ถึง^๕ร^๕อ^๕ง^๕พ^๕ิม^๕พ^๕ ท^๕น^๕ง^๕ ส^๕ื่อ^๕
พ^๕ิม^๕พ^๕ไ^๕ก^๕ย^๕อ^๕ย^๕แล^๕ว^๕ น^๕ำ^๕ฝ^๕น^๕อ^๕น^๕ห^๕ย^๕ค^๕เ^๕า^๕ระ^๕แ^๕ระ^๕ล^๕ง^๕ย^๕น^๕
พ^๕น^๕ถ^๕น^๕จ^๕า^๕ก^๕ย^๕อ^๕ก^๕ไ^๕ม่^๕เ^๕ย^๕อ^๕ย^๕น^๕ช^๕ว^๕ย^๕ท^๕ำ^๕ให้^๕ก^๕ง^๕ด^๕ง^๕แ^๕ล^๕ะ^๕
ร^๕ว^๕ง^๕เ^๕า^๕ส^๕ี^๕ช^๕าว^๕ของ^๕เธอ^๕ ก^๕ระ^๕เ^๕ย^๕ก^๕ไ^๕ไป^๕ท^๕าง^๕ส^๕ี^๕ไ^๕ค^๕ล^๕น^๕
ม^๕าก^๕ซ^๕น^๕ ค^๕ุ^๕ณ^๕ส^๕ว^๕ร^๕ร^๕ด^๕ร^๕ย^๕ส^๕ำ^๕ว^๕เ^๕า^๕ค^๕า^๕m^๕เจ^๕า^๕หล^๕อ^๕่น^๕
ไ^๕ไป^๕ใน^๕ระ^๕ย^๕ะ^๕พ^๕อ^๕ค^๕ว^๕ร^๕ ไ^๕ม่^๕ค^๕ด^๕ก^๕ล^๕ง^๕ไ^๕ว^๕า^๕ค^๕ว^๕ร^๕จะ^๕ท^๕ำ^๕
อ^๕ย^๕า^๕ง^๕ไ^๕ว^๕ก^๕ิ^๕การ^๕เร^๕ย^๕ก^๕ว^๕อ^๕ย^๕ร^๕ว^๕m^๕ค^๕ัน^๕จ^๕า^๕ก^๕เจ^๕า^๕หล^๕อ^๕่น^๕ใน^๕
ย^๕ัง^๕จ^๕ุ^๕ย^๕ัน^๕ท^๕ัน^๕ค^๕ว^๕น^๕ไ^๕ม่^๕ไ^๕ซ^๕่^๕ค^๕ว^๕ม^๕ป^๕ระ^๕ร^๕ด^๕นา^๕ของ^๕ค^๕ุ^๕ณ^๕
ส^๕ว^๕ร^๕ร^๕ด^๕ ไ^๕ก^๕ร^๕เล^๕ย^๕ะ^๕ท^๕น^๕ก^๕เจ^๕า^๕หล^๕อ^๕่น^๕เ^๕เ^๕น^๕ก^๕ว^๕า^๕ฝ^๕น^๕
ไ^๕ไป^๕ไ^๕ก^๕ิ^๕และ^๕ย^๕ัง^๕เจ^๕า^๕หล^๕อ^๕่น^๕เ^๕น^๕ส^๕ค^๕ี^๕ส^๕ำ^๕ว^๕ร^๕ย^๕อ^๕ย^๕พ^๕ิง^๕
ค^๕า^๕ก^๕ั^๕ย^๕ ค^๕ุ^๕ณ^๕ส^๕ว^๕ร^๕ร^๕ด^๕มี^๕ค^๕ว^๕ม^๕เ^๕เ^๕น^๕อ^๕ย^๕า^๕ง^๕เค^๕ิ^๕ก^๕

พ.ศ. ๒๔๗๑

ร่วมของฉัน

เถยว่า ครัวให้ตนเอง ออกอาหาร กลางวัน
ดึก ๆ กันเสียสัก ๕ วันยังดีกว่าหลายเท่า

เมื่อตกลงใจเสร็จ คุณสุวรรณก็เดินตาม
เจ้าหล่อนค่อย ๆ ไป มากกว่าครึ่งหนึ่งก็
เจ้าหล่อนเหลียวซ้ายแลขวา ซึ่งบางทีอาจ
รู้แล้วว่า คุณสุวรรณกำลังสกดรอยตาม แต่
เจ้าหล่อน หาได้แสดง อาการ ผิด ปกติ แม้ แต่
น้อยไม่

เจ้าหล่อน เดินเลียบท้องถนน ไม่ ผังซ้าย ตาม
ถนนพลับพลาไชย มีซากกล้วยเข้าถนน ๒๓
กรกฎา หลัง จากนี้ราว ๕-๖ นาที ก็มา
หยุดอยู่หน้าประตู รั้วบ้านสองชั้น เรียบ ๆ หลัง
หนึ่งทาสีฟ้าเข้ม คุณสุวรรณรีบสาวเท้าตรง
เข้าหาเจ้าหล่อน ทัน เวลา กับเจ้าหล่อน กำลัง
ย่างเท้าเข้าไป

“ขอโทษ—จำ—แม่—แม่นั้น” เธอพูด
ตะกุกตะกัก “โปรดประเดี๋ยว ฉันต้องการ
สนทนากับหล่อนสองสามคำ”

เจ้าหล่อนก้มตัวต่ำ พลังมองข้าม
ไหล่มายังคุณสุวรรณ

“พิลึกจริง” เจ้าหล่อนขมวดคิ้วเป็น
เชิงสงสัย “คุณเป็นใคร ? และอีกที
อย่างไร ?”

“ฉัน จะเป็นใคร ก็ตาม ไม่จำเ็น”

คุณสุวรรณ คอย “แต่ฉันต้องการพูดคุย
หล่อน”

“แปลกมนุษย์” เจ้าหล่อนพึมพำแล้ว
กลัวย้อนถามว่า “คุณทราบไหมว่าฉัน
ใคร ?”

“ไม่ทราบ” คุณสุวรรณ ว่าแล้ว ก็เดิน
ตามเจ้าหล่อนเข้าไปในเขตครัว

“ไม่ทราบที่ดินจะบอกให้” เจ้าหล่อน
หยุดจากการเดิน และหัน มาจ้องตาคุณสุวรรณ

เขม็ง “นี่บ้านของที่ดิน”

“อ้อ !”

“รู้แล้วเชิญออกไป”

คุณสุวรรณ “ฉันจะไป จนกว่าจะ
ได้ตกลงกับหล่อนก่อน”

เจ้าหล่อน “คุณบ้าหรือ ?”

“ไม่บ้า”

“เมา ?”

“ไม่เมา”

“เมื่อ ไม่ บ้า และ ไม่ เมา ก็ ออก ไป ชี”

เจ้าหล่อนชักพ่น

กระแสรสเสียงที่พ่นนี้ แม่เจ้าของจะข่ม
ให้หนักสักเพียงไร คุณสุวรรณก็ไม่วายใจ

คิดว่า มีกิจวาน สันต์แล้ว แสดงให้เห็นความ
ตระหนักถึงใจนอกนอกหน้า คุณสุวรรณ

นั้นทุกข้อ

เมษ

ขึ้น อมยิ้มอย่างพอใจ โอ! นี่เจ้าหล่อนจะ
เล่นไม่ ยักทาไหนกับเขื่อน

“ออกไปให้ พินยานักฉันทา” เจ้าหล่อน
เกือบช้า “มีเดื่อนั้นคุณจะได้ไปภายหลัง”

“ออกไปพินยานหล่อน” คุณสุวรรณ
เล่นคำพูดพลางยกไหล่

“แน่นอน”

“แปลว่าอะไรกัน” คุณสุวรรณแสวง
ถามเป็นการขยี้โทษะ

เจ้าหล่อนเม้มริมฝีปากแน่น โลหิตแห่ง
ความเดือดดาลดิ้นขึ้นหน้าสั่นแกงเขม

“ก็พอใช้” เจ้าหล่อนอวยในลำคอ
“คุณคงต้องการเจ้าหน้าที มาเชิญตัวถ่านก่อน
ความรำคาญ”

“อ้อ การที่ จะ เรียกครอง ร่มของดิน กัน
โดยสุภาพ นั้น เป็น การ ก่อความ รำคาญ แก่
หล่อนด้วยหรือ?” คุณสุวรรณกลับขยี้ถาม

“ร่มของคุณ”

“ใช่ ถูกแล้ว” คุณสุวรรณขยี้ม้วย
“หล่อนหยิบมันมาด้วยความแผลอ” แล้วเข
กัซวัดถูกเจ้าหล่อนถืออยู่ในมือ

“ร่มของคุณ?” เจ้าหล่อนเน้นเสียง
และยิ้มอย่างเย้ยหยัน “พุกน้ำหัวเราะ”

คุณสุวรรณผงะถอยหลัง เมื่อได้ฟังคำพูด
กัซวัดถูกเจ้าหล่อนถืออยู่ในมือ

“พุกน้ำหัวเราะ” เธอพุกขึ้นภายหลังกัซย
กัซวัดถูกเจ้าหล่อนถืออยู่ในมือ

จิง ๆ ของเจ้าหล่อน ดูเอาเถิด เจ้าหล่อน
กล้าขยี้เสอได้ ชั่ง ๆ หน้า

“แหมร่มของคุณช่างคล้ายร่มผู้ชายจริง
นะค่ะ” เจ้าหล่อน กล่าว กระทย ต่อไป

เพราะเห็นคุณสุวรรณนั่งนั้น
เหงอเมื่อก่อน ๆ ผุขขึ้น ขนหน้าคุณสุวรรณ

ประชัน กับเมื่อก่อน เธอกลืน น้ำลาย ด้วย ความ
ลำบากแล้วแข็งใจพูดว่า

“ถูกแล้วมันไม่ใช่ของดิน แต่เป็นของ
น้องสาวฉัน”

เสียงก็ก่แสดงความรักใจถึงมา กระทย
คุณสุวรรณ

“ครั้งแรกมันคันเป็นของของคุณ ครั้งที
สองเป็นของน้องสาวคุณ และครั้งที่สามอาจ
เป็น———”

เจ้าหล่อนทงคำพูดไว้เพียง
นั้นแล้วเปลี่ยนเรื่องกล่าวว่า “น้ำขันทรม
ที่ดินมีการผจญภัยต่าง ๆ”

คุณสุวรรณไม่ปรียาว่าอะไร เป็น
เพราะจ่าน คอคำพูด หรือไม่มีอะไร จะพุกก็

ถูกทั้งสองทาง เธอนึกแค้นใจตนเองที่คำพูด
แต่ละคำช่างหลุดออกมาได้ โดยยากเย็น

“หล่อน ต้อง หยิบ มัน มา ด้วย ความ เข้า
ใจลึกแน่นอน” เธอพุกขึ้นภายหลังกัซย

กัซวัดถูกเจ้าหล่อนถืออยู่ในมือ “เพราะว่าหล่อนนั่ง ใกล้ ดิน

พ.ศ. ๒๔๗๑

ร่วมของฉัน

ภายในโรงราช และ โขยไม่สังเกตหรือโดย
ความเผอเรออย่างใดอย่างหนึ่ง หล่อนเชื่อละ
หรือว่าไม่อาจเป็นได้”

“คล้ายนิยายอ่านเล่นจริงนะค่ะ” ฝ่าย
สักริทรงโฉมสนองคำพูด “เฮ้ ต่างว่า
คิดนินทาว่าร้าย คนของคุณ ผิดมาจริง แทนที่จะ
สักรอขย ตามคิดิน ถึงบ้าน เหตุไร คุณไม่
ทักท้วงชนทันที”

“เพราะ—ง่า—เพราะ ฉันไม่ต้องการให้
หล่อนเขี่ยคุณ” คุณสุวรรณแก่ตัวไม่สม
เหตุสมผล

เจ้าหล่อนหัวเราะอีกครั้งหนึ่ง
“ขอบพระคุณละค่ะ ที่กรุณาตามสั่งกิจน
ถึงบ้าน” เจ้าหล่อนกล่าวแก่กัน “คราว
หน้าคราวหลังถ้าคุณ ะริเป็นเจ้าชู้ตามผู้หญิง
ละก็—ไปรบกวนเรื่องให้ชยชนกว่านสักทีน้อย
สำหรับฉัน หมดภาระของคุณแล้ว จะกลับก็ได้
หรือต้องการให้ ใช้อ่านาฯ คนใช้ ผู้ชายของ
คุณก็มีพออยู่ยอกตามความประสงค์ของคุณ”

พวกแล้วเจ้าหล่อน ก็วิ่งหายลับไปในเรือน
บนหยาตองชนของหน้า มีเสียงประตูปิด
ให้หลังถึงยัง

คุณสุวรรณขึ้นนั่งใน ท่าเดิมคล้ายถูกคว้ง
คาเหมือนมอง บาน ประตูที่เจ้าหล่อน หาย ว้าง

เข้าไป ลมฝนพัดท้อโยหน้าเธอเป็นวายุ
ชันคั่น เธอ คิดว่า จะคิดตาม เจ้าหล่อนไป และ
อธิบายเหตุผลให้แจ่มแจ้ง แต่ก็เหมือนมีสิ่ง
หนึ่งกระซิบที่หว่า “ไม่สำเร็จ ไม่สำเร็จ”
ด้วยการจ้องมองอันไม่ประสงค์ ว่าเป็นครั้ง
สักท่าย คุณสุวรรณเห็นกลัยพร้อมทั้งความ
หัวเสีย ทุกก้าวที่เดินกลับบ้าน สมอขอ
พลุ่งพล่านด้วยความคึกคักแปรประการ มี
การตรวจหา ถ้อยคำ ะขอโทษ ขอโทษ ค่อมแม่
โพเราะเป็นปฐม กระทั่งถึงการ ที่แม่โพเราะจะ
ได้ร่วมแพร่ใหม่เป็นปรีโยสาน

“พมอกแล้วว่า โค ลมทั้งไว้ ในโรงราช”
ภายหลัง ที่ โค ช่าง เรื่องร่วม แล้ว สักริ คุณ
สุวรรณเป็นผู้เอ่ยขึ้น ถึงเธอจะรู้ ทั่วไม่ใช่
คำแก่ ตัวที่ฟังสนธิสนธิก็ตาม แต่เธอที่จำ
ต้อง ใช เพื่อขอ ไปที่ “น้องหาขอเอาใหม่
ก็แล้วกัน พี่จะออกเงินให้”

“ก็ฉันไม่ต้องการร่วมใหม่” แม่โพเราะ
คุบคุบข้อมตามนิสัย “นอกจากของก็ฉัน
เอง ถ้าคุณพล้มไว้ ในโรงราช ทำไมไม่
ลองถามคนที่บริษัทยะคะ”

“ไม่มีอะไร โขชนกอนา” คุณสุวรรณแย้ง
ท่านจะขอให้ แม่โพเราะ ล้มความคึก “ใครมัน

นันทกฤษ

เมษ

จะไปถึงกับไม่รู้ค่าของร่มแพรว

“ว่าโก๋ หรือคะ” แม่โพละระ ไม่ยอมฟังเสียง “บางทีผู้ที่เก็บได้ จะรักเก็บตักของคนที่มันล่ะ”

“ก็คนที่เขาไป ไม่รัก เก็บตักเลยนี่นา” เกือบจะเป็นคำพูด ที่คุณสุวรรณ โพล่งออกมา เพราะคนที่เขาค้นคว้ามา ‘รู้แล้ว’ พกไป สองโพละระ ‘รู้แล้ว’ นี่เสีย คำลึงทอง ‘อยู่ข้าง’ ประโยค ข้างกัน จึงถูก กลืน หายไปในลำคอ หากไม่ คุณสุวรรณเอง ก็พยายาจนไม่ถูกว่า เหตุการณ์ จะชักเย่ออีกสักเพียงไร

“อืม! ทำจริง” เธอพูดโก๋เท่านั้น แล้วก็หาโอกาส เลี่ยงไป ท่อน ซึ่งไม่ใช่ ตรงหน้าแม่โพละระ

รุ่งขึ้น ตรงกับ วันเสาร์ พอ คุณสุวรรณ กลับจากกรรณการถึงบ้าน ก็ได้เห็น แม่โพละระ ยืนแต่ ยืนรอเธออยู่

“คุณพี่” เจ้าหล่อน ขานชื่อเธอ อย่างว่าเงิ “กิดินได้ร่มคันแล้ว”

“น้องว่า กระไร” คุณสุวรรณ พุกเบา เป็นเสียงกระซิบ เพราะไม่เชื่อกันเอง

“กิดินว่า——” แม่โพละระ ยานคาง “ร่มของกิดินนะ—ได้คันแล้ว”

“โก๋ ที่ไหน?”

“ที่บริษัทรวง ชิคะ”

ครั้นเห็น คุณสุวรรณนั่ง เจ้าหล่อน จึงกล่าวต่อไป

“กิดินบอกคุณพี่แล้วไม่เชื่อ” แม่โพละระ พ้อ “เมื่อเข้ากิดินลองไปถามกักโก๋สิมจริง.”

คุณสุวรรณ ไม่กล้าสยตาท้องสาว.

“แม่! โงะหรือว่า น้องจำไม่ได้สิ.”

“ยิ่งกว่าแม่เสียอีกคะ” แม่โพละระ รัยร้อง

“กิดินจำรอยแตกที่กำไ.”

เจ้าหล่อนทอดส่ายคางเธอ คุณสุวรรณ รู้สึกทวนเวียน.

“คุณพี่สุวรรณ.” แม่โพละระ ยมแผยอ ไรพินอันงามไม่ไ้ระกับ “กิดินอยากทราบเรื่อง ลับลมคมนัย ของร่มนั้นกั เชื่อว่าคุณพี่คงอธิบายได้กั.”

“เปล่า่นา”

“เปล่าอะไรคะ” เจ้าหล่อนทำท่าคล้าย

บังคับ “คุณพี่ต้องรู้กั กิดิน สงสัยไม่หาย

ว่าเพราะเหตุใดคุณพี่จึง ไม่ยอมไปถามที่บริษัทรวง และนี่หมายความว่าอย่างไร.”

ซาคำ เจ้าหล่อนก็ยืนชอจกหมายลุ่มวง

อ่อนเล็ก ๆ ของหนึ่งให้เธอ คุณสุวรรณรัย

มาดลใจไว้ในมืออันค่อนข้างสั้น ชอนนั้น จำ

พ.ศ. ๒๔๗๑

วันของคืน

หน้าด้วยลายมือสตรีว่า.

“พี่ชายเจ้าขอร่วมคืนนี้.”

คุณสุวรรณ มองดูลายมืองาม บนหลังซอง
อย่างพิเคราะห์ แม้ไฟระยิบระยับโอกาสเกาะ
แขนเธอไว้.

“สัญญาจะกระทำคุณพี่ สัญญาว่าคืนนี้
มีส่วนร่วมเห็นเรื่องร่วมด้วย.”

เธอไม่ค่อยเป็นแค่มนุษย์ ๗ แล้วก็ผล
จากเจ้าหล่อนไปเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย.

เมื่อถึงห้องส่วนตัว เธอตั้งของจดหมาย
ขึ้นมาพิจารณา อีกครึ่งหนึ่ง ทำความเข้าใจให้
แน่นแฟ้นขึ้นว่า จดหมายภายในไม้ไผ่ ถูกซ่อน
ลอบเขี่ยเข้ามาในซองของเธอ เธอแน่ใจว่า

อย่างไรก็ดี ข้อความภายในจดหมาย ฉะนั้น
จะต้องเป็นเสมือนหนึ่งแสงสว่าง ซึ่งส่องให้เห็น
ข้อเคลือบคลุมทั้งหลาย ความสิ้นระว่างแห่ง
มือทั้งสอง เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ขณะที่เขาเขียน

จดหมาย

ข้อความบนกระดาษแผ่นน้อยสีม่วงอ่อน มี
ทั้งนี้

“คุณ -----

หวังว่าคุณคงจำเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นแล้ว
ไว้ได้. คืนนี้ต้องขออภัยโทษอย่างหนัก. โปรด
ยกโทษให้ด้วยนะค่ะ รู้สึกเสียใจที่สุดที่ไ้

ล่วงเกินก้าวร้าวต่อคุณ แต่จริงมันเป็นความ
ผิดของคุณคืนแต่มีเหตุ ขอสารภาพว่าคืนนี้
คืนนี้ประสบเหตุหัวเสียเล็กน้อย แต่ก็มีมากพอ
จะทำให้— นึกไม่ออกว่า ก่อนออกจากบ้านได้
มาร่วมไป ด้วยหรือเปล่า. อีกประการหนึ่ง

ร่วมของน้องสาวคุณ กับของคุณ มีส่วนผิดเพี้ยน
กันน้อยที่สุด ถ้าและไม่สังเกตให้แน่นอน
ก็ย่อมจะนึกว่าเป็นคนเดียวกันได้.

ด้วยเหตุผลทั้งกล่าวนี้แหละ คงเกิดการค
กันผิดๆ ขึ้น. คืนนี้ได้พยายามแก้ผิดแก้ถึง
เพื่อหาทางคืนร่วมให้ดังมือคุณหรือน้องสาวคุณ
โดยเร็วที่สุด แต่ไม่มีทางใดที่เท่าหรือดีกว่า
ฝากไว้ ฌบวิมัยทรงดำรง

ชรอ

บ้านวิไลกุล ที่ ๖ มกรา. ๒๐.

ปล. ยินดีก่อนรับการเยยเมเยนของคุณ
ทุกเมื่อ.

๗.

คุณสุวรรณอ่านจดหมายฉบับนี้ด้วยความ
กว่าทอน และอ่านหลายเที่ยวเสียด้วย รวกับ
ระทอง ขึ้นใจ. เขยเมแสดงความยติ จะ
มีอะไรอีกหรือ ที่ชักขวางไม่ให้ เขยเมยอมความ
ยติธรรม แก่แม่ชรอโดยแท้จริงให้เจ้าหล่อนทราบ
ว่าร่วมได้ก็ดังมือเธอเรียบร้อยแล้ว.

นนทุกข

๑๖๖๖ เมษายน

คุณสุวรรณ พกภัยแม่ชรอย ฅบ้านของเจ้า
หล่อนคำมกลอน ๒๒ กรกฏา เจ้าหล่อนนั่งเล่น
อยู่ในห้องวัยแขก. มาครว่าเจ้าหล่อนจะแต่ง
ตัวอย่างเรียบร้อย อยู่กับบ้าน มีเสื้อขาวปกคลุม
กว้างตอนบน และชิ้นสี่ตะกั่วคัก ห้อยกายท่อน
ล่างก็คาม. คุณสุวรรณยังไม่วายหนักชมในใจ
ว่าเจ้าหล่อนช่างสะสึมความงามไว้มาก มาย
นักระไร.

เจ้าหล่อนแสดงอาการขวยเซินเล็กน้อยเมื่อ
ทราบวณชกของเจ้าหล่อนคือใคร. อาการ
นั้นเป็นไปชั่วขณะ แต่หนักาเจ้านอนอิงงาม
ไม่ยอมเบิกโอกาส. นางสาวชรอย ลูกชิ่น
คือนวัยเธอควมมาธาตุมณฑลอม พร้อมทั้ง
โยหนายมแย้ม.

“เชิญ ชี ะคุณ—เฮอ—” เป็น คำ
เชอเชิญเสียงเย็นหวาน

“สุวรรณ จี—สุวรรณ ปวีชาเขวณ”
เธอช่วยเสริม.

“อะ คุณสุวรรณ” เจ้าหล่อนซันสายตา
มองหน้าชายหนุ่ม.

แม่ กระนั้น ก็ยังทำให้ โลหิตใน กาย คุณ
สุวรรณ ผิดแรง ด้วยความซาบซึ้งที่สรรพางค์
กาย เธอหย่อนกายบนเก้าอี้ เจ้าหล่อน ชี
ให้. หยิบยรุษุคสุบ พ่นควมียกๆ เป็นเชิง

แก้ขวย สักครู่แม่ชรอยเอ่ยทำลายความสัค
ชนก่อน

“เธอคงไกรบมคินแล้วกระมังคะ?” เจ้า
หล่อนกล่าวถามนำทางพลางนั่งเภาอถกควทง
ตรงข้าม.

“จี ไกรบแล้ว พร้อมทั้งเจทหมาย ของ
หล่อน” เป็นคำตอบ.

“กิดิน ต้องขออภัย ด้วยปากเปล่า อีก ครัง
หนึ่ง” เจ้าหล่อน ประสานเสียง “ในเหตุ
ซึ่ง——”

“ไปรพังคินก่อน” คุณสุวรรณชักขึ้น
ก่อนที่เจ้าหล่อนจะเจประโยค “สำหรัหล่อน
ไม่มอะไรที่จะต้องขออภัยคุดิน” เธอ นังคร
หนึ่งใช้ นิ้วเคาะเกาญหรัแล้วลาละลยไป “คิน
เสียอีกที่คววขอโทษหล่อน.”

ปรากฏสุยเลอิก เป็นรว ๆ ยนแก้มของเจ้า
หล่อน.

“เรื่องอะไรคะ?” แม่ชรอย แสร้งทำ
ไม่รู้ทัน.

“เรื่องที่ทำให้หล่อนจวัญหายเป็นวันนั้น.”

“อูบ ช่างพทกั กิดินไม่มยวักพัง” เจ้า
หล่อนค้อนขอพองาม และสยิดหน้านัยๆ.

“พังหนอยชีจี” คุณสุวรรณปวีชาเขวณ
เห็นเป็นค้อ เริ่มลุด “จะทำให้คินเป็นสุข ชิน

พ.ศ. ๒๔๗๑

วันของฉัน

มาก."

"อ้อ เป็นสุข" เจ้าหล่อนหันมาสบตา
เธอและก็มีศีรษะเอียงคำพูด "สุขอย่างไร?"

"สุขเพราะได้ฟังคำยกโทษอันจริงใจจาก
หล่อน."

"ถ้าสมมุติว่าฉันไม่มีสิ่งใดจะยกโทษให้
คุณละ."

"แปลว่าว่าคนฉันมันชั่วช้า ไม่สมควร
ที่-----"

"อื๋ยคาย เจ้ากรรมรัง" แม่ชรอยบ้อง ๆ
ด้วยความจน "ก็ฉันตามไม่ทันคอกกะ."

"ถึงเพียงนั้นเถวระ?"

"ไม่รู้ไม่ชี้" เจ้าหล่อนจับปาก จับคอพูด
พร้อมทั้งก้อนขวัญเข้าให้ "เกลียดนัก."

ต่อจากนี้ การสนทนา กันด้วยเรื่องนอก
ซึ่งไม่ควรมานำมาด่า ใคร ๆ ย่อมทราบว่า

คุณสุวรรณไม่ใช่คนโง่ และด้วยความรู้
นั่นเอง ใคร ๆ จะอดนึกว่า คุณสุวรรณ อาจ
หมุ่นมาเป็นประโยชน์ แก่ตนมิได้แล้ว ใคร ๆ
คนนั้น ก็คาดคิดกันที่ ทั้งนี้เพราะปรากฏว่า

ในการสนทนากันแม่ชรอยบ้องนี้ คุณสุวรรณ
พูดว่านลอมทอกสหพานอันใหญ่ก็ไว้ ได้
ผลคือ แม่ชรอยมีความรักสุขุมพอจะไม่ปฏิเสธ
เลือกเก็บสหพานใหญ่ ๆ แต่สหพานใหญ่ ที่
คุณสุวรรณทอกคนมีความหมายตนเล็กเพียงไร
ข้าพเจ้า (ผู้เขียน) มีความรู้ไม่ถึงจะ
อธิบายได้.

กาลล่วงเลยมาแล้วเดือนเศษ.

กระทั่งวันนั้น แม่โพวระ, น้องสาวที่รัก
คนเดียวของคุณสุวรรณ, ยังไม่เคยทราบว่า
วันแพรของหล่อนก็, นางชวระ ยี่สิบห้าขว
ก็ มีความเกี่ยวพันกันมาอย่างไร.

ชมจันทร์ที่ศรีราชา

ของ

ว. ธ. ค.

ในเพลารাত্রีอันเป็นศุภกฤกษ์ ทว่าทศมฤค
 วยจวนวันเพ็ญแห่งมกราคมมาต ข้าพเจ้า
 ออกไปนั่งเฝ้าชมจันทร์อยู่ที่ศาลาปลายสะพาน
 ซึ่งทอดยื่นออกไปในทะเล ณ ตำบลศรีราชา
 ขณะนั้นดวงจันทร์ถูกเมฆดำก้อนใหญ่ อัน
 ลมพัดให้เลื่อนไหลผ่านมายังแสงอันนวลโอภาส
 ทั่วทิศของข้าพเจ้านั่งเฝ้าออกตัวหนึ่ง ซึ่งคง
 อยู่ใกล้ ๆ กับข้าพเจ้า หล่อนเหมือนไป
 มองดูดวงจันทร์ แล้วถอนใจใหญ่ราวกับกำลัง
 เผลอ ปลื้มอวยวามดี ให้ล่องลอยเรื่อยไปตาม
 ทิศทาง ๆ อันไม่มีเขตจำกัด ข้าพเจ้าจึงยก
 มือขวาขึ้นแตะไว้นัยของหล่อนเบา ๆ หล่อน
 สิ้นใจนิ่งหนึ่ง แล้วจึงตอบ

“คุณ้องไม่ใคร่ปลื้มใจในแสงจันทร์บ้าง

เลย มีอะไรหรือที่ทำให้น้องซาเย็นไม่เพetik
 เพลินเช่นนั้น น้องจะบอกให้พี่ทราบบ้างได้
 ไหม?”

หล่อนหันกลับมามองข้าพเจ้า แล้วก็ถอน
 “มีอะไรทำไมจะไม่ มี ก็เมื่อคุณพี่จะ
 แต่งงานกับน้องนร คุณพี่ได้สัญญาไว้ว่า
 จะชอตรงก่อนน้อง จะไม่คิดนอกอกนอกใจน้อง
 ไม่ใช่หรือ?”

“ถูกถ่น้อง แล้วทำไม ขี้คนพี่ไม่ชอ
 ตรงก่อนน้อง พี่คิดนอกอกนอกใจน้อง เช่นนั้น
 หรือ?” ข้าพเจ้าถาม

“นอกซี ทำไมจะไม่นอก ก็เมื่อตอน
 เสนั้นน่ะ คุณพี่นั่งพักอะไรอยู่กับน้องกลั่นแก้ว
 ในห้องที่พัก, อันางกลั่นแก้วกับหน้าเป็น ทำท่า

พ.ศ. ๒๔๗๑

ขมจันทร์ที่ศรีราชา

ขอเขายืนน้อยใหญ่ คือนไปคือนมาถึง
สองสามวง นื่องเห็นอยู่กันยืนค้ำที่เคียว”
หล่อนพุกเสียงแข็งและสั้นนัก ๆ.

“เยล่านะนื่อง พี่เห็นว่าอีกไม่นานก็จะ
กลับกรุงเทพ ฯ แล้วพี่ จงถาม กลั่นแก้ว มินว่า
มาศรีราชาได้ อะไรไปฝาก เพื่อนที่ กรุงเทพ ฯ
บ้าง และเพราะพลักพรากจากถิ่นฐานมา พี่
ก็พุกเอาอกเอาใจมันหน่อยเท่านั้นเอง” ข้าพเจ้า
พุกออกตัว และถืออกระเป็นเช่นนั้นจริง ๆ ทั่ว.

“หนอย! กลับกรุงเทพ ฯ, จากถิ่นฐาน,
พุกเอาอกเอาใจ คุณพ่อย่าใดลพุกแก้ตัวหนอย
เล่นนื่องรู้เท่าหรือ” หล่อนค้ำเสียงแข็ง.

“แน่ ๆ พระจันทร์ขึ้นอ้ง สว่างยังกะ
กลางวัน เห็นไหมฉายแสงรับพื้นน้ำเป็นเงา
วาววับจับตาช่างน่าก่ ๆ คุชี่ ลมทะเลก็พัด
เฉื่อย ๆ น้ำเป็น ละลอกลูกน้อย ๆ วังไล่ กันมา
เป็นรว ๆ แล้วก็ค่อยเลือนหายไปกัยฝั่งนั้น คุ
ช่างน่าพิศมำเพลิกเพลินจริง ๆ นะนื่อง, ลม
หรือพัดก็เย็นสบายดี ถ้าพี่ไม่คิดราชการ
พี่ จะ พาน้อง อยู่ ตาก อาภาศ ที่นี้ ให้นาน ๆ
ที่เคียว” ข้าพเจ้าพุกพลอยหล่อนในขณะ
เมฆเลือนหายไป รัศมีพระจันทร์ส่องแสงจ้า
ทั่วท้องนภาภาศ แต่หล่อนจะได้เห็นความงาม

อันน่าพิศมำ เพลิกเพลิน ของ ธรรมชาติ นั้น
แม่แต่สักนั้นก็หาไม่ ลูกขึ้นได้ ก็กลับที่พุก
เข้าที่อับคิประทุนนอนเหงีย.

ข้าพเจ้าจึงเอนหลังลงเอาศีรษะพิงกับพนัก
เก้าอี้เอนงน้า คุคงจันทร อันเปล่งรัศมีแจ่ม
จ้า แล้วว่าพิงแต่ในใจ (ซึ่งหวังว่าใคร ๆ
ก็คงไม่รู้ เพราะเป็นความรำพิง) ว่า

๑ โอ! พระจันทร์แจ่มแจ้ง จัยทาว
ส่องรัศมีสการ ก้องหล้า

นำพิศพิณจรว
ชนชอยชมทั่วหน้า

๑ เดกผู้มิยศล้ำ
เป็นที่คนพำนัก
ญาติมิตรสนิทรัก
ยวิวารแท้ห้อม

๑ พระจันทร์ควมคคัลม

เพราะเมฆหมอกแมกแผ่
อึกกาพยับแปลง
ใครเล่าจักคนเด่น

๑ ผู้ชอมยศแล้ว

จากยศ, ญาติมิตรคลาย
ยวิชนก็ยลิกทย
คุคงจันทรแจ่มหล้า

คลาไธเมฆ ฉะนั้น

นี้ก็ปลื้มปรีดิ์

เลอศักดิ์

นอยน้อม

ร่วมชอย ชิดแซ

เหตุด้วยพรหม

คลายแสง

มืดม่น

เปลี่ยนมืด มลนา

เจดทั้งตาชม

เลื่อมสลวย—

คยค้า

เห็นห่าง

ล้วยแล้วใครชม

ว. ย. ค.

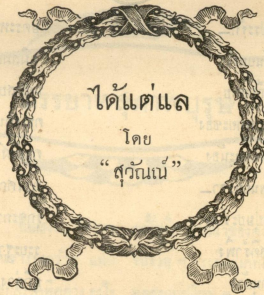
๑๖๖๗ เมษ

๑ ขวมนิยมนิยมนั้น แน่นัก ครั้นเมื่อได้สัมผัสกับลม อากาศทะเล พัด
 ภิรายทั่วถึง ร่วมห้อง มาเฉื่อย ๆ เย็นสบายก็ออกซังกว้าง ข้าพเจ้า
 ทั้งจิตก็สดชื่น มอญซัพ ก็ดี จึงเลยกลับเข้าไปนอนบ้าง เมื่อวันรุ่งขึ้น
 ยิงวิวาทจนต้อง แดกร้าวรานสลาย เวลือเมดก็ถึงคีรีราชา จึงรีบพากันขึ้นของ
 ๑ แสงไสมฉายแจ่มจ้า เจิดสี ลงเรือ กระเชี่ยงไป ขึ้น เวลือเมด กลับกรุงเทพ ฯ
 เมฆหมอกก็ยังมิ แหมกไว้ การชมจันทร์ ที่ คีรีราชา ก็เป็นอันว่าสงบลงแต่
 ลากยศและความก็ คลลือม ไกล เพียงน.
 ที่รักอาวร้างไค่ กุณันพึงฉวี.

สงสารยังหมุนเวียนเรื่อยอยู่ ใครเลยเมื่อตายลงแล้วจะไม่ผุดเกิดอีก แต่
 จะเกิดก็เกิดเกิด เกิดแล้วควรทำสกุลาให้เจริญขึ้น นับว่าไม่เสียที่เกิด

ของ ส. เสวตร์

ได้แต่แล

โดย
“สุวัฒน์”

สวาทาฉันท

๑ เวียนวนิจสมรมิ่ง

ทุกทีวาระระหวม

หวั่นระหวมนยะนาง

เลื่องประสพนชกระทำ

กลังกละกลุ้มทหะครวญ

เมหาหวัทวิกละเสริม

ศรีวิเศษพระอวตาร

ศรีอนงค์นยะเข้า

รูปะพรณวิมลลักษณ

มรกก่ากักรุณิเอี่ยม

ข้าอะไรระกลจิต—

ว่าคนุนิจวิกา—

อระยังงาม

ฤทธิหาวทว่า

ขณะบงข้า—

สคิพีเลียม

อระยังนเพิ่ม

มหะรภาเร้า

ยมิทานเท่า

หฤทัยเรียม

นวิศักดิ์เลียม

สุ่อไรทา

ทกนียฐา

ลวิกลใจ

จ่อพรุพิศประกั—

เผ้าชะเง้านยะไป

เข้าอุยั่นกัยลพ

กลจะทรวยททยะของ

แต่ประสพนยะนั้ง

แต่ประสพนยะอา—

กลจะเกียยุปะร่วม

คนละกัถักว้าฟั้ง

ที่เสนท กนุข้าง

เยียไฉนระจรวัว

เยียไฉนระจรวโกถั

จนฤกัคนุถักกลาง

จนฤกัคนุถักเขียน

ฉันทะลัถษณะประมว

ฉันทะลัถษณะประเสวี

เหตุเพียงนยะไก่อ

ษตระหนักใน

ยมิสมปอง

นุชระสมบอง

คนเจटना

คนต้องวิภาถั

ควโคถักถึง

รูกะถักมทริง

ระยะฐานเนา

ฤกัต่างเย้า

วียอกนาง

อรไทข้าง

ทวิโยคคววณ

ยทเพียรลวัน

ปริมาณโ

คนเกิดให้

พิศแต่แล ๖

มรรยาทสุภาพบุรุษ

คุณกุสิด อาษาเทศ ยืนซังก, ใจหาย
แม้ว่าปากจะอ้าไปแล้วก่อนข้างระกวาง แต่ก็
ยังมีความรู้สึก ว่า มีก้อนอุปสรรคพิศดารอะไร
ก้อนหนึ่งมาจุคอหอยไว้จนไม่มีความสามารถ
พอที่จะเอ่ยเจตนาเป็นคำพูดออกมาถึงที่ทั้งใจไว้
ความจริงอาการกริยาของคุณสมร วิสัยพักตร์
ที่ หย่อน ภาย นิ่ง ลง บน เก้าอนวมภายในห้อง
รับแขกของเขาอย่างว่าเงิและท่าทางก็อึกใจ
นั้นไม่น่า จะ เป็น เหตุให้ คุณ กุสิด มี ลักษณะ
เปลี่ยนแปลงไปดังเช่นนั้นเลย ถูกละ, คุณสมร
เธอเป็นสุภาพสตรี ผู้ ที่ ขวรมชาติช่วยสร้างสรร
ความงามน่ารักให้ โดยพร้อมมูลทุกส่วน แต่
คงทรา อันกำลังคลั่งพริ้งเพริก ของคุณกุสิดใน
ขณะนี้ ไม่มีลักษณะอย่างใดที่จะแสดงให้
เห็นร่องรอยแห่งความพิศวาทใด ๆ เลย และ
พอ คุณสมร ขยับกายไปมาอย่างเย็นสุใจอีก

ครึ่งหนึ่ง ผิวหน้าของคุณกุสิดก็ยิ่งซีกเข้าทุกที
จนจน ๆ จะเทียบเคียงได้กับสี ของ กระดาษ
ฟุ่สเสแก่ปใหม่ ๆ

“เฮ้, วันนั้น คุณเป็นอะไรไป หรือคะ ?”
เสียงคุณแม่ของคุณสมรถามมาจากทางขวามือ
ซึ่งเวลานั้นคุณกุสิด ก็เหมือนจะลืมท่านเสียงสนทนา
ทีเดียว

“อ้า—ปล่าว—มิไ้—” เสียงเขา
อ้อมแอ้มออกมาอย่างคนเขินอ่า “แต่—”

“ฮึบ, ภูษิดะ” คุณสมร กระตุ้ง กระตุ้ง
ซัดจิ้งหรีดออกมา “พูดจาวราวกับคนเขินอ่า
และจาวจาวว่าไม่เคยพบปะกันทีเดียว”

“กร๊บบ, ถูกละ แต่—”

“แต่อะไรคะ ?” คุณสมรบนหน้า, ท้าว
ทางเข้าไปถาม “แต่วันนั้นไม่ต้องการพบกิดิน
กับคุณแม่เช่นนั้นหรือคะ ?”

นายบัว ผาสุข

เมษ

“เปล่าครับ - อ้า - - - - -” ลำห้วยงาน อนุสสาภาชาก บิน ลำห้วยวัน

“คุณ จะไม่ นั่ง ลง เสีย ก่อน หรือ ค่ะ ?” กลาง คุณ จะ ต้อง เป็น ผู้พา คิณ ไป เทียว สัก คับ

คุณแม่ของคุณสมรชอบขึ้นอย่างกรุดากลับ ๆ หนึ่งนะค่ะ ?”

กับจะวิตกในอาการของเขา “อ้า - ครัย” คุณกสิศชอบรับอย่างใจลอย

คุณกสิศรู้สึกตนว่าเสีย กิริยาไปถนัดใน “กิณรับมายอก เพื่อคุณจะได้เตรียมตัว

ฐานที่เข้านบ้าน จึงรับนั่งลงในทันที ไว้”

“ที่เห็นจะต่อได้หรือนะคะ, เชิญซิคะ, “อ้า - ครัย”

แต่ อะไร ไม่ทราบ ?” คุณสมร ถาม อย่าง “อ้อ ค่าย” คุณสมร ออกอุทาน “คุณ

กระซกกระซิบ” คง ไม่สบายมาก แหม กิณนี้ ข้างไหนครัย

“ครัย, อ้า, อ้า, ผมไม่ใคร่จะสบาย” ริง ๆ กุชิกะ เห่ง ไหล อยู่ ชิก ๆ ตาม

ไปนิดหน่อย” หน้าผากของคุณแม่”

“โอ, ขอประทานโทษนะคะ, ถ้าเช่นนั้น” “อ้า - ครัย” คุณกสิศเห็นจริง และ

กิณจะได้กลับเสียก่อน วันหลังจึงจะมาใหม่, ยกมือขึ้นเช็ดเหงื่อเม็ดใหญ่ ๆ นั้น

นะค่ะ ?” คุณสมรพูดและผลุกลุกขึ้น “ถ้าเช่นนั้น กิณต้องลาละ, ขอประทาน

“โอ, เปล่า, มิได้, ไม่เป็นไรออกครัย” โทษนะคะ”

แต่พอคุณสมรทั้งกายลงบนเก้าอี้พร้อมกัน “โอ, คุณไม่ควรทรมานกายเลยที่เดียว,

อาการหวั่นระนอย ๆ คุณกสิศ ก็สั่น ๆ จน ไม่สบายก็บอกเสียหน่อยไม่ได้” คุณแม่ของ

สุกทิว คล้ายกับเก้าอี้มัสประิง คุณสมรก็เคียนเขาเมื่อขณะที่ถูกขยั้น

“ถ้าเช่นนั้น กิณ จะ ต้อง วย บอก ความ พอ ประคองรับแขก ยืน ยั้ง ลง สายตา

ประสงค์เสียหน่อย ไม่มีอะไรออกค่ะ คือว่า ของคุณกสิศ ก็หันไปจับอยู่ที่เก้าอี้ตัวที่คุณสมร

กิณ จะมาบอกให้คุณทราบไว้แต่ เน้น ๆ ว่า นิ่งอีก ึ่ง, และตาลาย

พ.ศ. ๒๔๗๑

มรรยาทสุภาพบุรุษ

หมวกเวลอร์ ไรงามที่รักและถนอมที่สุด ขยับมาหลายครั้งเสียด้วย
 ของเขา ชื้อมา ด้วยราคาแพง จากห้าง เขาเกิน เข้าไปหยิบขึ้นมา พิจารณาด้วย
 อารมณ์รักแท้ กำลังมีสภาพที่ยืนอย่าง ความสลายกาย ถูกแล้ว เจ้าของห้างรับรองกับ
 ราย คาย และไม่ใช่ แต่จะมีลักษณะ ยี่ไป เขาว่า นุ่มนวลมาก รวากับกำมะหยี่ และ
 ทางเดียวกัน เพราะเขาคงเหมือนเขาจำได้ ก็จริง ๆ ที่แม้แต่ผู้ที่มีสัมผัสอันละเอียดก็ยังนึก
 ว่า คุณสมบัตินี้ไม่น่าแปลกใจ — เธอขยับไป ไปได้ อย่างไม่รู้ลึก !

นายบัว ผาสุก

นรชนแม้เกิดแล้วในสกุลใด ๆ ก็ตาม เมื่อมีธรรมชาติติดอก โลกจึงบูชา
 จงดูกันสดถึงแม้จะทำด้วยไม้อันวิจิตรแข็งแรง ถ้าไม่มีสายแล้วจะยิ่งได้อย่างไร?

ของ ส. เสวตร์

เที่ยวจันทบุรี

คุณบรรณาธิการ

คราวนี้แหละเล่าเรื่อง ข้างใน เมือง
จันทบุรีให้ฟังแน่ และซึ่งผมต้องขอกล่าว
ออกตรงว่า จันทบุรีนี้จริง ๆ แต่คุณอาจ
ไม่เชื่อก็ได้ เพราะคุณไม่ได้มาเห็นด้วยตา
เช่นผม ถึงกับนึกก็ เมื่อคุณอ่านต่อไป
ก็ควรจะมองเห็นได้บ้าง ว่าอย่างไร, และ
อะไรก็.

ตำนานเมือง

ตามทศรทำนสน ว่าเมืองจันทบุรี
เป็นเมืองเก่าแก่โบราณเมือง ๑ ไม่ใช่เมือง
ใหม่ มีมาแต่ครั้งพวกขอมเป็นเจ้าเป็นใหญ่
ในแผ่นดินที่เรียกว่าแหลมทองนั้นแล้ว ตัว
เมืองเดิมอยู่ ทางฝั่งตะวันออก ของแม่น้ำจันทบุรี
ระหว่างทางที่ไปเขาสระยา ยกกันขึงมณฑล
ถานปรากฏอยู่ เช่นกำแพงเมืองที่ก่อด้วย
ศิลาแลง และเทวสถานเป็นต้น แต่ผม
มิได้ไป เพราะชาวอุฎฐพระยาเช่นทาง
เกินไม่สะดวกและตัวทากชุมมาก

ต่อมาเมื่อไทย ได้ เป็นใหญ่ เห็น ประเทศ
อันมีรูปคล้ายชวานโบราณแล้ว ปรากฏ
ว่าสร้างเมืองขึ้นใหม่อีก ๒ แห่ง แห่ง ๑ ซึ่ง
เป็นที่ตั้งศาลารัฐบาลอยู่คน อันมีแนวกำแพง
และคูน้ำปรากฏอยู่ ยึดติดกับลำน้ำจันทบุรีฝั่ง
ตะวันตก ซึ่งทุกวันนี้เขาเรียกกันว่าเมืองเก่า
คงเป็นด้วยลุ่มเมืองเดิมครั้งขอมเสีย เมือง
นี้เข้าใจว่าเกิดขึ้นในยุคกรุงเก่า

อีกแห่ง ๑ เรียกว่าเมืองใหม่ (แต่เป็น
เมืองร้าง) อยู่ริมถนนไปท่าแฉลบ ระหว่าง
ราวกึ่งกลางทาง และทางซ้ายมือเวลาไปจาก
ท่าแฉลบ ตรงตำบลที่เรียกว่าเนินวง ขณะ
ขับรถผ่านไปแลเห็นได้ ยักยอกมีขอมและ
กำแพงอิฐก็ปรากฏอยู่อย่างเรียบร้อย แต่มีขนาด
รูปเป็นสี่เหลี่ยมเกือบจะควadrat จึงทำให้เข้าใจ
ว่า เห็นจะประสังศกทำเป็นขอมมากกว่าให้
เป็นเมืองกระมัง?

เมือง หรือ ขอมัน ปรากฏว่า สร้าง ขึ้น ใน
รัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เพื่อ
เตรียมสำหรับต่อสู้ญวน

พ.ศ. ๒๔๗๑

เที่ยวจันทบุรี

ยุคนี้ปรากฏตาม พระราชพงศาวดาร แล้ว
ว่าไทยเราต้องทำการ ปราย ปราม พวกเขมร ที่
เอาใจออกหาก และเนื่องจากเขมรนั้นเอง
เป็นมูลให้ญวนแซกแซงเข้ามาเมือง
กับไทยด้วย ไทยจึงต้องทำการสู้รบกับเขมร
และญวนเป็นเวลานานและระยะทางไกล ท่าน
เจ้าพระยาบดินทรเดชาเป็นแม่ทัพยก และ
ท่านเจ้าพระยาพระคลังเป็นแม่ทัพเรือของสยาม
ออกไปทำการปรายปราม ท่านแม่ทัพทั้ง
ก็ออกมาทำการเตรียมทัพที่เมืองจันทบุรี จึง
เห็น ได้ ว่า เมืองจันทบุรี เป็น ตำบล หรือ ประช
สำคัญ ของ สยาม ทาง บ้าน ถ้วน ออก เดียว ได้
ฉะนั้น การสร้างเมืองใหม่ ก็อยู่ใน ยุค นั้นเอง
และขอม ไพร่พินาศ พินาศอยู่จำมีครัว ที่แหลม
สิงห์ ก็คงสร้างขึ้นเองด้วย เหตุการณ์ อัน
เกี่ยวกัน ขอมทั้ง ๒ นั้นเป็นประจักษ์กันชัดค
ทางน้ำ ขอมเมืองใหม่เป็นประเทศทางบก
ซึ่งเมื่อได้ ควบคุมประเทศแล้ว ก็จะได้เห็นว่า
เหมาะสมมาก
ณที่ซึ่งศาลารัฐบาลเดิวนั้น (ที่เรียกว่า
เมืองเก่า) ในบริเวณเดียวกัน ยังมีโรง
ทหารของฝรั่งเศสอยู่บริเวณ ทำเป็นคอกช้าง
เรือนไม้บ้าง ที่ใด ทำคอกและกำแพงกันไว้
อย่างมั่นคงโดยรอบ

กองทหารฝรั่งเศสได้เข้ามาตั้งอยู่แต่พ.ศ.
๒๔๓๖ (ร.ศ. ๑๐๒) และได้กลับออกไปเมื่อ
พ.ศ. ๒๔๔๗ (ร.ศ. ๑๒๔) รวมเวลาถึง ๑๑ ปี
ต่อมาทางราชการได้ จัดให้กองทหารไทยเข้า
อยู่ในที่นั้นแทน และพม่าเลิกเมืองนคราย
กรมกองทหารยุคละลาพนาเอง ต่อไปทราบ
ว่าสถานที่นั้นจะตกเป็นของบ้านเมือง และนัย
ว่าจะทำเป็นโรงพยาบาล ซึ่งถ้าเป็นจริงได้
สมกับไม่ว่าด้วยอย่างยิ่ง เพราะเป็นบริเวณ
ที่เหมาะสมมาก ทั้งเรื่องการรักษาพยาบาล
อันบริบูรณ์ทันสมัยนั้น ก็ควรแล้วที่จะให้
เกิดขึ้นในจันทบุรี โดยแท้ ด้วยเมืองนั้น
คึกคักนาน พิจารณาจากที่ตั้งและพละภูมิ ตลอดจน
ความเหมาะสมของพลเมือง ก็มีความสำคัญ
หลายประการอันน่าควรจะบำรุงให้เป็นหลักฐาน
มั่นคงเป็นอย่างยิ่ง.

ภูมิภาค

ควรจะขุดถนนของเมืองให้ คด ทราบ
ด้วย เหตุว่าลักษณะของเมืองนั้น ต่าง
กับพระนครและ เมืองต่าง ๆ ที่เคยเห็น มา
แล้วทั้งสิ้น จึงควรกล่าวได้ว่า แปลกมาก
ชั้นดินว่าลงพินดิน ก็มืดลึกลับทึบ ๆ
คือดินนั้นเป็นสี แดง ไม่ขาวหรือดำอย่างท

ชีวิต

เมษ

เคยเห็นมา และจะเรียกว่ากินก็เกี่ยวกับอะไร
ไม่ถูกนัก ก็ว่ามันเป็นส่วนเป็นกรวดและหินตาย
ปนอยู่มาก และแน่นอน! จะเรียกว่าโคลน
ว่าเลนไม่ได้อีก เพราะผมไม่เห็นมีเลน
เมื่อคืนมีสีกและแปลกเช่นนั้น สีกนั้นจึง
จับสั่น (ไม่ใช่เนื้อผม) ชาวเมือง, ทำ
ให้มีพวพระผ่องงาม เป็นการได้เปรียบ
ชาวเมืองอื่น ๆ มาก ทั้งชาวจันทบุรีจึง
มักไม่จับ ผมก็กลัวกายที่ไม่มีโอกาสอยู่
ได้นานพอจนสีกนั้นเข้าจับสั่นเอา หาไม่เมื่อ
กลีบ กรงเทพฯ ก็จะทำให้คุณก็ไม่รัก
เหมือนกัน

ประหลาดยิ่งจนอีก ทพณภเมืองของเข
เป็น พู ผลักขย้านเราที่พนไม่เล่นพ คือ
แขน ๆ ราว ๆ เมื่อได้เที่ยวโดยทั่วพิจารณา
โดยละเอียดแล้ว ยังเห็นเป็นมหัศจรรย์มาก
เสียใจแก่ผมเพราะทำให้มหัศจรรย์ คงที่เห็นไม่
ได้ เพราะอากาศมาภาพมีสติปัญญาอันน้อย จึง
ขอกล่าวเพียงสั้น ๆ ตรง ๆ แค่ว่าหากผู้ใด
รู้ว่าผมพูดไม่จริงแล้วละไซร์ ผมก็จะต้อง
ยืนยันว่า โดยผู้หนึ่งนั้นจะได้เคยเห็นเมือง
จันทบุรี แค่นี้เพียงเมือง ๆ เห็น ๆ มิได้พิจารณา
โดยละเอียดนั่นเอง

ที่ต่างว่าให้คุณนอนลง (อย่ากลัว) แล

คิดว่าว่าตัวคุณเป็นแผ่นดิน นอนกว่าได้ ไม่
ต้องหงาย (ไม่ต้องหว่ากลีบ) ดังนั้นก็จะ
เห็นว่าหลังคุณแขนรายมิใช่ดู แค่นั้นกิน
จันทบุรีหาได้รายอย่างหลังคุณไม่ และแม้
ว่าหลังคุณจะไม่รายเรียบ เป็นหน้ากลอง เพราะ
มี กระดกขี้โครง กระดกสีก โกงโก ขึ้นมา
ข้างก้น แต่เมื่อเปรียบกับพื้นดินจันทบุรี ก็
ยังเรียกได้ว่ารายอยู่นั่นเอง เพราะพื้น
จันทบุรีเป็นขี้

ผมมีอีกที่ว่า กระดกสีกหรือราว ๆ
ดวงนั้นไปขึ้นมากกว่าธรรมดา เทียบตาม
ส่วนของหลังที่เป็นแผ่นดินผมมี ประมาณ
ไม่เล็กกว่าผลมะตูม แต่ก็ไม่โต เกินผล
มะพร้าว ดังนั้นก็จะเห็นได้ว่าพื้นดินไม่ราย
เสียแล้ว ก็จะมีผลแห้งกินเป็นเนินขึ้นมา
๒ ผล แค่นั้นที่เป็นพูนขึ้น จะเรียกว่า
ภูเขาก็ไม่ได้อีก เพราะไม่ใหญ่ โดพอ และไม่มีหิน
จึงขอเรียกในที่นี้ว่า พู และมี ๒ พู

อนึ่งต้องขอออกเสียด้วยว่า ยอดพุทั้ง ๒
นั้น ไม่ใช่แหลมปรีชานไปอย่างยอดพระเจดีย์
และไม่ใช่เป็นขี้ม่ออย่าง ----- ฟ้า
ขี้ม่อแล้วปลายยอดเจดีย์เหมือนกัน คือคง
ขึ้น ๆ อยู่ข้างนั้น แค่นั้น ๆ นมเอนอกใหญ่
โตไม่ขึ้นเลย ใหญ่จนเป็นที่ถูกขี้บ้านสร้าง

พ.ศ. ๒๔๗๑

เที่ยวจับตัว

เรือนอยู่ใต้สายยักที่เขียว

นั่นแหละ, พันธุของ จันทบุรี เป็น ๒ พัก
กล่าวกันว่า ขอให้ดูพยานมันก็ได้ที่ กี่จะ
มองเห็นได้ว่ามันลักษณะเป็นอยู่อย่างไร?

ส่วนพวง ๒ นั้นสูงใหญ่พอประมาณกัน ไม่
เล็กใหญ่ผิดกัน มากถึงเกาะมดโตที่เล่าให้
ฟังคราวก่อน เมื่อพวง ๒ ตั้งอยู่เป็นคู่กันเช่น
นั้นแล้ว เชิงพิศลาดเข้าหากันทางเบื้องต่ำ
ถึงนั้น ตรงระหว่างกลางที่เชิงพวงกันนั้น จึง
เกิดเป็นลำธารขึ้น และพนักระหว่างนั้น ยาง
ตอนก็เป็นป่าหญ้า ยางตอนก็มีต้นไม้ใหญ่
ยางตอนถึงไถ่ทำเป็นนาได้ ก็มี

ส่วนบนของพวง ๒ นั้น ยอก ๑ เป็นที่
ตั้งสถานที่ทำการของรัฐบาล อีกยอก ๑ เป็น
ที่ตั้งบ้านเรือน พันธน์เมืองจันทบุรีเป็นกิ่ง
วิสัยขนาดนั้น สมควรว่าแปลก และวิสัย
ทั้งในความเหมาะสมจริง ๆ และเมื่อได้
เห็นแล้วก็ตกใจ ถึงกับว่าคงเป็นทมิฬที่รบบ
แท้

เนินเกลี้ยง

ความแปลกประหลาดในพันธุ์ภูมิของจันทบุรี
มีใช้เพียงที่กล่าวแล้ว ยังมีอีก, แต่จะ
พรรณนาให้ทั่วเห็นจะไม่ไหว จึงจะเล่าให้

ฟังแต่เพียงอีกแห่งเดียว

เขาวัว, ใครไปจันทบุรี ถ้าไม่ได้เที่ยว
เนินพลอยแหวน ก็เท่ากับเหมือนไม่ได้ไป
จันทบุรี ดังนั้นเพื่อไม่ให้ได้ชื่อว่าเช่นนั้น ผม
จึงต้องไปยั้งเนินนี้ ระยะทางจากเมืองไปถึง
ตัวเนินไกลกว่าไปท่าแฉลบสักหน่อย รถยนต์
วิ่งประมาณครึ่งชั่วโมงเศษ ๆ

การที่ชื่อว่า 'พลอยแหวน' ก็เพราะแต่
ก่อนมีพลอยชนิดต่าง ๆ มาก ถึงกับเป็นทาง
หากินของชาวเมืองต่าง ๆ แต่เวลาที่ผมไป
ได้พยายามมองหาเหมือนกัน แต่ไม่ได้เห็น
จะเป็นด้วยหายากเสียแล้ว หรือยังไม่ใช่
บุญที่จะได้ ก็ไม่ทราบ ดนตรีที่คอยกินนั้น

มีเขาย้อยลงหนึ่ง และมีชื่ออย่างเดียวกัน
เมื่อมาถึงชื่อ 'พลอยแหวน' ขณะที่ได้
เห็นท้องที่ด้วยตา ผมรู้สึกว่ามันไม่เหมาะ
กับลักษณะของท้องที่จริงอยู่, ถึงแม้ว่า
ได้พลอย จากที่นี่ไป ทำแหวน จึงเรียกชื่อว่า
'พลอยแหวน' แต่ก็เห็นว่าพลอยนั้นคงไม่ใช่
เอาไปทำแหวนอย่างเดียว อาจจะทำได้ทำต่างหู,
กำไล, สายสร้อย, อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย
ดังนั้น ถ้าไม่เรียกว่า พลอยต่างหู, พลอย
กำไล, พลอยสายสร้อย, ฯลฯ อะไรเหล่านั้นบ้าง
เล่า นี่! ก็คือชื่อคานของผม

กรรมวิธี

เมษ

ยิ่งกว่านั้น เมื่อใครได้เห็นปลัดยง ประโยชน์แล้ว ยังใช้เป็นสวามิฉัน ได้อย่าง
ของนิรันดร์แล้ว ก็จะต้องมีความเห็นพ้องกับ คือกลัว เมื่อเรอขึ้นมาเมืองเงินทพวกรัง
ผลที่เกี่ยว ว่าเนินนักรจะซื้อเนินเกลี้ยง แรก ก็ขึ้นลงลงทน และเมื่อคราวพระ
เหมาะกว่าอย่างอื่น ๆ เพราะลักษณะเป็นอย่าง ๒ บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ พระ ราชดำเนิน
อย่างนั้น ทางบ้านเมือง ยังได้จัดทำ สำนวนกลดพิ ชนชน
อย่างนั้น ยอคนเนินนี้ด้วย ส่วนผลที่ใจไม่น้อยที่ได้มี

คว้นใหญ่โตไม่ใช่น้อย ประมาณ โอภาสมาเห็นด้วยตา และระกำใจขึ้นอีก
ไม่เล็กกว่าขอฟเมืองแน่นอน ชนหัวเนิน มากก็กลัว ถ้าเนินนี้ได้เปลี่ยนชื่อเสียใหม่
ซึ่งตั้งอยู่ไกลกันนั้น โลงเคียนรวบเลือนหา คามความเห็นของผลว่า เนินเกลี้ยง
กันไม่ไม่ได้ มีแต่หญ้าขึ้นเกรียนคล้ายลูก
เทวศาสนา เพราะทั้งไว้ ชั่วก็ปลัดยง หมาย
ก็ไม่วายจนเลย คงเกรียนอยู่เช่นนั้นตลอด
ชาติ

ส่วนตามเนินโคยรอยสิ มีต้นผลไม้
ขึ้นอยู่ทั่วไป และมีขนาดได้ระคัยเป็นทิว
แถวกันเกลี้ยงด้วย ก็ขึ้นและ ขอให้ คุณ
พยายามพิจารณาจากที่นี้ ก็จะเห็นรูป
ร่างลักษณะของเนินนี้ได้ ชัดกว่าเป็นอย่าง
เกลี้ยง เริงอย่างผลว่าหรือไม่?

แต่อย่างไรก็ดี ถึงเนินนี้จะโล่งเลี่ยนถึงว่า
แต่ก็มี ประวัติดัน เป็น คุณ ลักษณะอย่างก็อยู่
หลาย ประการ จึงนับเป็นตำบลสำคัญ
แห่ง ๓ ของจังหวัดบุรี และจึงว่าถ้าใครไม่
ได้เห็นก็เสียไป คือ นอกจากชาวเมืองเคย
อาศัยเกี่ยวพลงอย ไปใช้และขายเป็นอาณานิคม
ชาตินี้

ส่วนตามเนินโคยรอยสิ มีต้นผลไม้
ขึ้นอยู่ทั่วไป และมีขนาดได้ระคัยเป็นทิว
แถวกันเกลี้ยงด้วย ก็ขึ้นและ ขอให้ คุณ
พยายามพิจารณาจากที่นี้ ก็จะเห็นรูป
ร่างลักษณะของเนินนี้ได้ ชัดกว่าเป็นอย่าง
เกลี้ยง เริงอย่างผลว่าหรือไม่?

อินนิมนวิธิใหม่

เรื่องบ้านเรื่องเมือง ทั้งชนบทและในน้ำ
ก็ได้เล่าให้ฟังมาแล้ว บัดนี้จะได้ลงเรื่อง
ของคนให้ฟังบ้าง ซึ่งผมขอให้ ชื่อนั้น
ว่า “อินนิมนวิธิ ใหม่” เพราะเห็นว่าเป็นวิธิ
แปลกและดี ซึ่งควรจะเป็นอย่างต่อไป
วัน ๓ ผมนั่งอยู่ที่สะพานหน้าบ้านพร้อม
กับเพื่อนเจ้าของที่พัก เรากำลังคุยกันถึงเรื่อง
ราวเหตุการณ์ต่าง ๆ เพลิดเพลิน

“ฮะ! จะไปไหนนั่น นาย——?”
เสียงเพื่อนผมร้องทัก

“ไป ตากปู ใจ” เสียงตอบ
ผมแลไปตามสายตาของเพื่อน เห็นเรือ
ประทุนน้อย ๆ ลำ ๓ ลำกำลังแจวอยู่ในแม่น้ำ ซึ่ง

พ.ศ. ๒๔๗๑

เที่ยวจับทุริ

เป็นเรื่องของผู้ที่บอกว่าจะไปตกปู และทัน
ไถนั้นเจ้าผู้ ทักและผู้ที่อยกั้หัวเราะกันขึ้น แต่
ทำให้หญิงสาวผู้แจ้วหัวแสดงอาการอายขะมีก
ขะมีวนพิทล

“เฮ—นั่น, นายนั้นที่แต่งงานเมอวานัน
ไม่ใช่หรือ?” สมถามเพื่อนเมื่อเธอถ่านอย
ผ่านเลยไป

“ยังงั้น น่ะซี” เพื่อนทอย “และนั่นก็
คือเมียของเขา”

สามภริยานั้นเป็นชาวคิยวน แต่มีภมิ
ถ่านอยที่เมืองจันทบุรีเป็นหลักแหล่ง

“แม่, อะไรขยันวิ่งนะ แต่งงานกัน
หยก ๆ ก็ออกทำกินด้วยกันเที่ยวละ” สมพูด
โดยซื่อ

เพื่อน, หัวเราะเป็นนัย
“อ—อะไร?” สมเห็นเพื่อนหัวเราะก็
ซักถึง

“จระว่าขยันก็ถูก แต่ไม่ใช่ขยันตกปู”
เพื่อนกล่าว

“เฮ—คุณพูดยังไม่ ผมไม่เข้าใจเลย”
สมท้วง

“คุณยังไม่ทราบวิธีของเขา ก็ยังงั้น, กว่าพอให้เขาวิ่งจะถลันขยัน”

ธรรมเนียมของชาวคิยวนที่เมื่อเขาแต่งงานกัน
แล้ว ก็พากันลงเรือไปละเพาะผัวเมียอย่าง
ตามนัยที่เขาถ่านถ่านกันว่าไปตกปู แต่อาการที่
เป็นไปวิ่งหรือเจนาที่ถ่านนั้น ก็คือยืนนิมู
โดยตรงทีเดียว”

วิธีตกปูคือใช้แรวผูกเหยื่อมี สายหย่อนลง
ไปในน้ำ เมื่ออยู่เขากินเหยื่อสาวเชือกยกแรว
ขึ้นมาก็ตกมาด้วย

“อือ——” สมถาม “เอ, ทำไม
ต้องเอาการตกปูขึ้นตั้งหน้า และวิธีของเขา
มีอย่างไรร่างละ?”

“ก็ไม่มีอะไรนอกจากลอบเรือไปตามอ่าว
แม่น้ำลำคลองและก็ตกปูกัน”

“ซี, ลอบเรือ—ตกปู ผมสงสัยจริง ๆ”
เพื่อนหัวเราะแล้วกล่าวว่า “เป็นอย่างนี้

จริง ๆ พวกที่ผมเรียกว่าไปยืนนิมูนั้น ถ้า
เราถามเขาก็ต้อง บอกว่าไป ‘ตกปู’ ทั้งนั้น
เรียกว่าเป็นประเพณีอย่าง ๑ แล้วเขาก็ลอบเรือ
ไป และก็งัดตกปูจับปลาข้างเป็นธรรมดา ใน
เรือนนั้นมีข้าวปลาอาหารกินอื่น หมอมันฝรั่ง
สรรพ ไป—ไป, ลอบไป—ตกปูกันไป เ็น

กรรมชิต

เมษ

“ฮะ, เตรียมสัมภาระไปเสิร์ฟเที่ยววี,
เฮ... แล้วก็ไปกันนาน ๆ ด้วยฤ?”

“นาน — จนพอใจของเขา บางทีก็
๒ อาทิตย์ ๓ อาทิตย์”

“และเหมา ๆ อยู่นาน ๆ ก็เห็นจะตึงเคียน”
ผลสอ

เพื่อน, พะยักหน้าแล้วเราก็ก้าวเรากัน
“เข้าใจหรือยังล่ะ และมันก็นั่นนั่น
ตรง ๆ จริงไหม?” เพื่อนถาม

“ถูกแล้ว ๆ, เฮ... วิชของเขาก็คือ ทุ่มมัน
นำสาราญยานใจไม่น้อย ชันนิมนอย่างฝรั่งผู้
ไม่ได้แน่ ผู้คนพลุกพล่านรุ่งรัง นี่สอง
คน—ในเรือลำเดียว—ลอยไป—ตกปูกันไป—
หัวขึ้นมาก็กินปู—อยากหยกที่ไหนก็ได้—ใน
กลางน้ำกลางทะเล—ลมพัดเย็นสบาย—เวลา
กลางคืนก็เห็นทราย—ลอยเรือ—ตกปูกลาง—
ชมแสงจันทร์ พลัง—ยะ—ยะ—ยะ—เรียม ๆ
ทำสนุกสบายจริง” ผลพลินไปถามเขา
เพื่อนเขาร้องทั่ว

“ฮะ, ไม่ได้การละ คุณคงคิดใจอยาก
ตกปูบ้างแล้วละ”

เพื่อน, ทักทำเอาผมหน้าเริ
นั่นและคุณเป็นวิชชันนิมนอย่างใหม่ละ ของ

เขาน่าจะขายทั้งไต่ยระ โยชน์ด้วย เราน่าจะ
ลองเอาอย่างบ้าง

เฮอ—... คันทันนั้น ผลถึงกันตอนนั้น
ไปว่าไต่ลงเรือประทุนลำน้อย ลอยไปในอ่าว

จินทร แต่ไปก็ไม่มีใครคน ๑ ก็จำไม่ได้
เสียแล้ว แหม! คุณเราช่วยกันจับปูสนุก
พลัก เวลานั้นก็ตอนที่หายลมก็พักอ่อน ๆ

พอเย็นสบายก็ชุม เจ้าปั่ว ๓ หนึ่งลง ผล
เอานิวแห่ลงไป (ผลใช้จับ ไม่ได้ตกอย่าง
เขา) โดยหาทันทิดว่าระถูกหนีไม่ ด้วย
ความตระลึกระดานอยากไต่ กินปูนั่นเอง มันก็
หนีเขาวิ่ง ๆ แต่ในฝันว่าหวั ลึกเริ่มไม่
ผลถึงกันวชันมามันก็กลับลงไป ค้างกันไป
ค้างกันมาอยู่ นานจนรู้ ลึกเห็นอัย จึงจับปู ตัวนั้น
ได้ และแม้ปูจะมีชุมมาก แต่ผลก็คง
จับได้ตัวเดียว ครั้นคืนนั้นก็ว่าระไต่ กิน
ปูวิ่ง ๆ ลึก กลับรู้ ว่าเย็นสน แหม! เสีย
กายเกือบตาย

เฮอ—ผลอยากตกปูจริง ๆ

เจียงบรมบรรพต
ให้รู้ คุณบรรณาธิการ เห็นจะไม่ต้องบอก คุณก็คงมีความฉลาดพอจะรู้ ได้กระมังว่า ^{นั่นคือ} ยืนผมได้กลัวยังบ้าน แล้ว โดยคำขบถที่เข้ามา แต่แน่ละ คุณคงแปลกใจที่ ผลผลิตผมก็ กลับ มาโดยมิได้บอกล่วงหน้า และอาจสงสัยว่าเพราะกลัวไปถูก มรณุมคน เจ้า หรือว่า ไรศ กลัวยกักระมัง. จึงขอออกเสียที่เกี่ยวกับ ไม่ใช่! การที่กลัวยกักระมังเพราะเหตุธรรมดาที่จะต้องกลัวย เพราะเมื่อแรกไปผมก็มีได้ทั้ง ไรศ หรือได้บอกกับคุณหรือใคร ว่าผมจะไม่กลัวย โดยจะเสวยอยู่จนทรมานตาย, ก็หาไม่. ฉะนั้น การที่กลัวย จึง ไม่เป็น ข้อ ประหลาดมิใช่ฤา? ส่วนการที่มีไปบอกล่วงหน้า ก็อีกนั่นแหละ ผมก็มีได้ สัญญากับคุณหรือใครไว้ ว่าจะบอก และก็ไม่เห็นมีความ จำเป็น อย่างใด ที่จะต้องบอก ด้วยความเป็นจริงผมก็มีอยู่ในบังคับบัญชาของใคร ฉะนั้นที่ผมทำอะไร ๆ ตามชอบใจของผม จะเป็นการผิดหรือแปลกด้วยฤา?

ผมพูดเช่นนั้น คุณอย่าเข้าใจว่า ชวนไป หรือสงสัยว่า จับตัว? ทำให้ผมเกิดโรคใหม่ หรือเปลี่ยนนิสัยเสียแล้วกระมัง

จึงได้พูดท้าว อีกเช่นนั้น แต่—เปล่าเลย, ผมพูดด้วยหลักธรรมดาแท้ ๆ คือพูดด้วยความจริง แต่—เพราะว่าคำจริง ย่อมไม่หวานนั้นแหละ คนโดยมากจึงไม่ค่อยชอบ แล้วคนโดยมากจึงชอบพูดคำไม่จริง เพื่อให้คนอื่นชอบ แล้วก็เลยท้าวจำนวนคนที่พูดไม่จริง และคนที่ไม่ชอบฟังคำจริง มากขึ้น ๆ หน่อยคนที่เหมือนเกือบจะเต็มโลก จนจะตลกไม่ไหวแล้ว ถึงปราศรัยท่านกล่าวว่า “ในโลกนี้เต็มไปด้วยความหลอกลวง” นั้น น่าจะจริงไม่ต้องสงสัย. ยิ่งกว่านั้น, นอกจากต่างคนต่างลวงกันแล้ว บางคนยังลวงตนเองเสียด้วยซ้ำ, ดังนั้นคุณบรรณาธิการจะว่ากระไร คุณก็คงตกอยู่ในจำพวกเดียวกันนี้กระมัง แต่—อย่างไรก็ดี, ถึงแม้คุณไม่ชอบความลวง ไม่อยากให้มี ความลวง ๆ แต่ก็จะไม่สมปรารถนาได้เลย เพราะปราศรัย (อีก) ท่านก็ได้อีกว่าว่า “ถ้าไม่มีความลวงแล้ว โลกก็อยู่ไม่ได้” เห็นจะแตกกระมัง? คงแน่ของท่าน, ก็ว่าคนที่ชอบลวงเขาและชอบให้เขาลวง จะต้องออกแตกคายเป็น ๆ หมด โลกก็ย่อมอยู่ไม่ได้ด้วยเอง.

เฮอ, อ้าว——— นี่ทำไมผมมาวิเศษขึ้นถึง

เรื่อง โลกแตก—ออกแตก เสียเป็นครึ่งเป็นแฉะ
ทั้งใจพระพุทธรูปเรื่องจันทร์บริวาร ๗ แต่ก็มีแล้ว
เลยขอทำความเข้าใจกันเสียทีเกี่ยวกับ เรื่อง
ที่หม่อมเจ้าให้ฟังแล้ว ๗ นั้น เป็นความจริง,
ไม่ใช่คำลวง.

เพราะสมัยอมทรวายอยู่ว่า
คุณไม่ชอบลวง และคุณเองก็ยอมทรวายเหมือน
กันว่า ผมไม่ชอบลวง และคุณไม่ต้องสงสัย
ต่อไปว่า จะเป็นเรื่อง ไก่หก ไม่เป็นไป
ได้เลย เพราะว่าลวงไม่เกิดก่อนแล้วจะเกิด
ไก่หกขึ้นได้อย่างไร จริงไหม? จริงซี!

จันทร์บริวาร มีเกียรติคุณอย่างไร ผมก็ไ้
เล่ามาในเทศมณฑลขยับก่อน ๗ แล้ว หวังว่า
คงเป็นที่รู้กันทรวาย พอ แต่ ความจริง ส่วนที่ ของ
จันทร์บริวารยังมีอีกมาก หากผมมีไ้ ไปเห็น
ทั่วทั้งมีสามารถจะกล่าวให้หมดไ้ แต่อย่างไร
ก็ไ้ เพียงที่ภูมิพนและอากาศจันทร์บริวารทำให้ผม
คล้ายจากโรค ‘อ่อนเพลีย’ ไ้ กันนี้เป็นคุณ
อย่างสูงแล้ว

พูดถึงภูมิพนของจันทร์บริวาร ผมยังติดใจ
ไม่หาย และคิดว่าคุณเอง แม้ ไม่ไ้เห็นด้วย
ก็ไ้ แต่ขอให้พิจารณา คำที่ ผมเล่ามาให้
ชัด ๗ ก็อาจพอมองเห็นเป็นรูปไร ๗ ไ้:

“คือพื้นภูมิสองพูเป็นคู่กัน นูน
เป็นสันเต็นต้งต้งจับวาง” นั้นแหละ

แล้วผมก็อยากจะต่อไปให้เห็น ถิ่นจันทร์อีก

“บนหลังพุดูราบเหมือนปราบเรียบ
เรือนระเียบ ปลุก ระนาว ตามยาวขวาง
ตามชายเนินป่าเกริ่นรอบระวาง มีต่อง
กลางทางน้ำคล้ายลำธาร อุดกใสไหล
รินพื้นดินชุ่ม ภูเขาเป็นกลุ่มเขียวฟู
คู่ขนาน สองริมต่องไ้ จ้งหะกะ
ประมาณ รูปสัณฐานจันทร์บริวารต้งนี้เอย”

เช่นนั้นแหละผมจึงว่าไ้ แต่เมื่อคุณ
ไม่เห็นก็ ไ้ตามใจ.

จีเอียจี

ข้ากลับผมมาเรือ นีภา ไม่ใช่ถ่านรังษี
เพราะอยากใช้ลำใหม่ดีกว่า แต่รูปร่างลักษณะ
ก็คงอย่างเกียวกันั้นเอง เว้นแต่ขนาดย่อม
กว่ากันหน่อย และเป็นเครื่องสัคัม ไม่ใช่
เครื่องยนตร

ความจริงเมื่อย้ายหน้าจะกลับบ้าน ควร
เป็นกันนี้ที่ ทั้งจากไปต้งเคื่อนแล้ว แต่ยังไม่
ผมรู้ สักทิว ๗ จ้งเว้งใจยิ่งกว่าคราวจากบ้าน
ไปเสียอีก น่าจะด้วยความอาลัยในความ
ของจันทร์บริวารนี้เอง

ยิ่งตอน กลางวัน ถิ่นข้าวกัย พวกนายเรือ
เห็นพ่แก่ ต้มกันั้นหัวคาน้ำกัลั้งกลาง วันแสด ๗
ยังรู้ สักว่าคาญใจมากจน พวกนั้นจะขยับจะ

พ.ศ. ๒๔๗๑

เที่ยวงานบุญ

จะให้ผมเอาหัวรำน้าอย่างเขาคั่ว
ต้อง ๒๒๒ หลาย ครั้ง หลายหน จน สังเกตว่า
แกไม่คอบขอยใจ และคงสังเกตได้ ว่า
เราไม่พอใจแก คนโดยส่วนอื่นก็นายฝรั่ง
อีก ๒ คน เขาก็ไม่ไปกัน ก็คงนั่งทำให้
ใจหงุดหงิดคนอื่นอีก

ตอนกินข้าวค่ำ ผมคาดว่าพวกฝรั่งคง
เอี่ยมกันยิ่งกว่าตอนกลางวันแน่ เพราะเมื่อ
กลางวันกำลังแสบร้อน ๆ แสบจืดจางไ้คนละ
ครึ่งชอกแล้ว ตอนค่ำก็ไม่ต้องสงสัยว่าจะ
ไม่หอม ๓ ขวักได้ และก็ต้องทึ่งความน่า
รำคาญขึ้นอีกเท่าตัวเช่นกัน ฉะนั้นผมจึง
สงสัยว่า จะกินข้าวค่ำในห้องสันทนกับผู้ชาย
คันหน ซึ่งเป็นคนไทยและทำความรู้จักกัน
มาแล้วยัง

ฉะนั้น เมื่อเสียงระฆัง กระแหว่ง—กระแหว่ง
—กระแหว่ง ๆ ในวาระที่ ๒ จึงยลลง ผมก็ออก
จากเคบินไปยังห้องรับประทานอาหาร

ท้าย ทาย คุณเอ๊ย ผมเป็นอะไรไปก็ไม่
ทราบ พอเข้าไปในห้องชาลัน ก็ต้องชงัก
ชงักแล้วถึงบน ตัวแข็งซอ แทบหัวใจจะหยุด
แล้วจึงรู้สึกเลือกเล่นซ้ำ ๆ และควนเขยิบ
สั้น ๆ แต่ไม่ใช่โรคชอนเพลย์กำเริบ หรือ
เป็นลมเป็นแล้งอะไรก็ได้ แต่ก็บอกไม่ถูกว่า

เป็นอะไร ?

พอรู้ สำนึกตัว ผมก็ชักเรี่ย ๆ รวาก ๆ
และไม่รู้ จะทำยังไง ก็เลยโก๊ะเหลียวไปเหลียว
มา ก้าวขาที่ไม่ชอกจนจำยอมเข้ามา เขี่ย
บอก ว่า “นั่งซ้าย นิ่งก้นซี” เพราะเขา
กำลังยกจานอาหารมาเตรียมเสิร์ฟแล้ว ดังนั้น
ผมจึงได้นั่งลงได้ แต่กระนั้น มันผมก็ยัง
ไม่รู้จะบอกเหตุผลแก่คุณว่ายังไง ก็ เอาอย่าง
เถอะ ผมขออธิบายถึงลักษณะโต๊ะกินข้าว
ให้ คุณฟัง

บนโต๊ะเขาคงตั้งกินไว้ สำหรับ ๔ คน ซึ่ง
ผิดกับความเข้าใจในครั้งแรกของผม ว่าคง
จะมีแค่ ๒ คือ นายเรือกับผมเท่านั้น เพียง
เท่านั้น คุณคงคิดเสียว่าไม่เห็นแปลกประหลาด
อะไร ทำไมผมจึงต้องตกอกตกใจไปด้วย

แต่เรื่องมันยังมีอีก คือในที่ ๑ ไม่มีผู้
นั่งอยู่แล้ว หากหาใช้นายเรือไม่ นายเรือ
ยังไม่มา ฉะนั้นปัญหาข้อ ๑ คือผู้ที่นั่งอยู่
แล้วเป็นใคร ? และเป็นอย่างไงจึงทำให้ผมเกิด
โรคชงักชงักขึ้น เมื่อคุยปัญหาชอนเพลย์แล้ว
จึงต้องขบปัญหาข้อ ๒ คือไป ว่าที่กินอีก
ที่ ๓ สำหรับใคร ซึ่งชอนเพลย์ผมอยาก
เหลือเกิน เพราะเกี่ยวกับปัญหาข้อ ๑ อย่าง
สำคัญทีเดียว

เฮ้, นั้สม.พอใหญ่เสียแล้ววัน คุยก็
ยากไม่เข้าเรื่อง ฉะนั้นผมควรจะบอกไว้ก่อน
ว่าผู้ ที่นั่งอยู่เวลานั้น คือ พุทธิง ซึ่งสว
สวย สวย ที่สุด

เฮ้—รู้สึกโล่งใจ เมื่อหลุดออกมาเสียได้
แต่เมื่อเดี๋ยวที่คุณคงหัวเราะเยาะลืมหลับ และ
นึกหาว่าเหลวไหล ฉะนั้นผมจึงต้องขออภัย
ต่ออีกสักหน่อย

คุณถึผม ก็มีอายุ เลย เกเดาเข้า โยสถ
แล้ว ยิ่งกว่านั้น คุณคงถูกใจ ว่าผม
ไม่เคยชมผู้ หญิงคนใด ว่าสวยให้ คุณ ฟังเลย
และก็ยังนึกว่า ใครจะทำให้ผม เห็น ว่าสวยได้
ฉนั้นเมื่อมาพบรายัน ซึ่งสวยจับตาจับใจ
จริง ๆ ผมจึงมีอันเอนไปทั้งนั้น แต่ผม
ก็ไม่มีปัญญาสามารถจะ พรรณนาว่า สวย ยังไง
ให้สมใจได้ บอกได้แค่ว่าหล่อ นามสรรพ
เท่านั้น และถ้าผมจะได้ รับหน้าที่เป็นผู้ ตั้ง
นามหล่อแล้ว ก็บอกได้อย่างแน่ ๆ ว่า จัก
ต้องมีความ เด็ดฟ้า ติดยอดด้วย

เพราะ ความงาม อัน เด็ดฟ้า ของ หล่อน
จึงทำให้ผมคิดไปว่าไม่ใช่สามัญชน คงเป็น
เจ้า ฉะนั้นผมจึงตกใจ ประทศกับความ
งามอันเป็นสายฟ้าอย่างแรง แล่นเข้าหัวใจ

อย่างเร็ว ผมจึงหมดสติ ถ้ามองไม่เข้ามา
เสีย ก็แทบไม่ถูกว่าผมจะเอนอย่างไรต่อไป
แม้ได้นั่งลงแล้ว ผมยังรู้สึกมึน
ไม่หาย อยากจะแลกให้เต็มตา แต่ก็ไม่ได้
กล้า เพราะยังขยิบตาคาไม่แตก จึงต้อง
ก้มหน้าก้นข้าวเรื่อยไป แต่ก็ดูเหมือนไม่รู้สึ
เลย เจ้าช้อนซ่อมก็มีกระแทกด้วยจาน
ดังก๊อก ๆ แก๊ก ๆ เหนือปลาเนื้อใต้ที่ตายแล้ว
ถึยังกระ โกกหนีออกจากปากได้ คิดว่าหทัย
ซอสสมาวินใส่ยี่ฟุเสดัก ยังไปกินไปหทัยเอา
ขอพรักโทมาเดอย่าเสียยกใหญ่ เหนล่อน
งามเสียง ฟอก ฟอก จึงได้สำนึกตัว เหลือ
คาซนคเห็นทางตาหล่อน ชมวค ๆ เค ๆ มาใส่
ผมถึงเกือบร้องไห้ แต่พอนึกขึ้นได้ ว่า
ร้องทำไม จึงเลยทำหน้าที่แห่ง ๆ มันช่าง
รู้สึก เกะ ๆ กะ ๆ อึก ๆ อึก ๆ ไม่เป็นสุขใจ
เสียเลยคุณเฮ้ย ในใจภาวนาจะให้หายเรื่อ
มาเร็ว ๆ าก็ไม่ยักเห็นมา ถึข้าวมกไป
คิง ๒ งานแล้วถึยังงัย ถึถึถึถึถึถึถึ
ใจ ว่านแกแกถึให้ผมลงนรกหรืออย่างไร
ครั้นเหลือยไปเห็นจานเปล่าอยู่ถึถึถึ ๓ ถึถึถึ
ถึถึถึถึถึถึ

“เจ้าหล่อนไม่ใช่เจ้า แน่อน เพราะ
จ้านายท่านคงไม่เสดักมาเช่นนั้น” ผมตึก

พ.ศ. ๒๔๗๑

เที่ยวจับตัว

ชีวิตมืดถึงข้างใต้ ข้อ ๑๓

ทันที

“เจ้าหล่อน เป็นสาวนะแน่ ๆ เพราะ
ยังไม่แก่ และคนสวย ๆ ควรจะเป็นสาว”
ในความเห็นของผม

“แต่—เจ้าหล่อนเป็นโสเภณีไหม ? คงโส
เภณี ! เพราะถ้าไม่ใช่โสเภณีน้อยคนนัก
ถ้าใครเป็นเจ้าของ และปล่อยหล่อนอยู่เปล่า
เปลี่ยวเช่นนั้น คนนั้นก็ไม่เต็มทีละ ฉะนั้น
หล่อนก็น่าจะเป็นโสเภณี”

“เอ—แต่ที่ว่างอีกคนนั้น ของใคร ?
ไม่ใช่สำหรับผู้เป็นเจ้าของหล่อนนี่” ผมคิด
เช่นนั้นแล้วก็เสียใจ

“ทำไมอีกคนนั้น (ผมหมายถึงเจ้าของ
หล่อน) แก่มัวทำอะไรอยู่หนอ จึงไม่มา
กินข้าวกับหล่อน มันน่าระร่อยเสียเขาหรือ
ถ้าเป็นเรา (คือผม) ยังงี้ละก็ จะไม่ยอม
ให้เลี้ยงเจ้าที่เกี่ยว พูโซ่, มันวิมาน สวรรค์
แท้ ๆ นั้นนา——”

แต่—คุณเอ๊ย เขารู้ว่าเราควรมีบุญ
ละก็โสเภณีสมาโดยไม้นึกถึงจริงทีเดียว
เพราะขณะที่ผมกำลังขบปัญหานี้ว่า “ใคร
เป็นเจ้าของที่ และเจ้าของที่นั้น เป็นเจ้าของ
หล่อนใช่ไหม หล่อน—โสเภณีหรือไม่ ?” กัง
นั้น ก็พอก็บ๊อยมาถึง งานสามที่ว่างอยู่ไป

“อ้าว—นั่นนายเรือท่านไม่มากินคอกหรือ”

ผมถามบ๊อยอย่างละล้าละลัก และนับเป็น
คำแรกที่พูดออกมาได้

“จะ—อีกาลังลือท้ายเรือ” บ๊อยตอบ

ผมโล่งใจ ก็ไป โสเภณีเล่นซำไปทั่วตัว
เพราะเป็นที่เข้าใจได้แน่ ๆ แล้วว่า “หล่อน
ไม่มีเจ้าของ หล่อนมีคนเกี่ยว เพราะฉะนั้น
หล่อนก็เป็น โสเภณี !”

บัดนี้ กำลังใจของผมแข็งแรง ทำให้เกิด
ความกล้าขึ้น พอหย่อนใจขึ้นตรง ๆ ได้
แต่ก็ยังไม่วางใจที่ระแวงให้ตรงหล่อน ไม่
ผ่นทั้งห้อง เขาซัดกันน้ำมันเป็นเงาตามกระจก
พอแสงเห็นรูปหล่อนได้ ผมจึงเลี้ยวมองไป
ทางนั้น คุณเอ๊ย เพียงแต่เงาสี่ข้างและหลัง
เท่านั้น ก็ยังงาม—งามอย่างหวาน รู้ลึก
ว่าหัวใจผมเยิ้ม หล่อนเต็มไปด้วยน้ำเชอมแทน
โสเภณี ถ้าหาก ผกเข้าไปได้ คงจะดู
ก็ตายแน่

นาน ๆ ก็แลสกับเข้าจริง ๆ ครั้ง ๑ รู้
ลึกว่าตัวอ่อนเป็นเบ้งเบ้งก เพราะสู้อำนาจ
หล่อนไม่ได้ ผมต้องใช้ความพยายามมาก
ทำใจให้แข็ง ตัวตัวให้ตรงขึ้น ทำหน้า
ให้คมคาย อย่างนี้ แต่ดูเหมือนจะกลาย

กรรมวิธี

เมษ

เป็นแห่ง ๆ เทย ๆ เสียหลายมาก
 ัน, ผมจะหาทางวิเสสาธน์อย่างไรก็ ความ
 จริงผมควรจะแสดงตัวแก่หล่อนก่อน จึงจะ
 ถูกทางผู้ใด แต่จะทำอย่างไร จะพูดก็
 ไม่ออกนักเรื่องไม่ได้ ผมควรจะแสดงกิริยา
 ประณีตให้หล่อนมิใช่ฤา แต่จะมีอะไรปฏิบัติ
 ณะ — หล่อน ช่วยเลือก งาน เนย มา ให้
 เมื่อเห็นผมหยิบขนมมอญก้มกิน ผมควร
 ขอบใจทันที และเป็นโอกาสแล้วมิใช่ไร แต่
 ก็พูดไม่ยักออก จะลงหัวเป็นเชิงค่านับ
 ขอบใจ หัวก็ไม่วักทำมาประสาธน์สิ่ง ๆ
 คอฉันชักกระต้าง ๆ ยังใจพิกล เชอ—ผม
 ็นช่างเลวคนจริง ๆ

ณะ—ณะ หล่อนกระตือรือร้นขอลูกของมา
 ให้ อีกแล้ว ผมควรลูกขนค่านับยืมมือแสดง
 ความขอบใจให้หล่อนมิใช่หรือ? หรือ! คุณทำ
 ยังใจก็ แต่ผมก็มิยักได้ ทำอย่างใดอีก เพราะ
 ใจคอฉันทนเห็นคักคัก ึ่ง ๆ สั้น ๆ พิกัด
 ละ อย่างน้อยผมควรจะเลื่อนอะไร ๆ ไปให้
 หล่อนบ้าง แต่ทำไม่มือไม่มันแข็งก็ค่าน
 ไปหมดก็ เชอ—และหล่อนไม่เคยเข้าสังเวียน
 มันเช่นเช่นเอง รู้สึกซึ่งตัวช่างใจเงา
 ชักลากยักขยี้เสียจริง ๆ

จะเป็นเทวดาช่วยหรือยังใจไม่ทราบ จ้า

เพราะเงยหน้าขึ้นก็จะเข้กันพอดี หล่อนก็ไม
 หลบ ส่วนผมจะหลบก็ไม่มีทีน มองกัน
 อยู่ยังงั้น ันผมจะทำอย่างไร พอนึกได้ผม
 ก็ ยืม ยืมเสียอย่างงาม นึกว่าคงได้ รับคอบ
 อย่างงามเหมือนกัน แต่ที่ไหนได้ ขน
 ลูกเข้า ใจผ้อ ค้างลงทันที เพราะ—หล่อน
 ทำหน้าตัง และชิงตาใส่อย่างเขม็ง ผม
 เกือบจะร้องไห้ ต้องรีบยกหน้าลง ได้
 ยืนเสียงหล่อนกระแอมสำทักให้ อีก เทย
 ขยาก็ระลอกได้ท้องเรอลงไปที่เดียว

ความจริง คุณก็รู้ คำนีใช่ฤา ว่าผมเป็น
 คนกล้า เช่นอควรานั้นยังไล่ละ คว้าที่
 เราซัดเร็กไปค้วยกันนะ เราให้มัน ๑๒ สดางค
 มันร้องจะเอา ๑๕ สดางค ผมกรากเข้าไป
 ึ่งอกำขึ้นใส่หน้า ไม่ทันได้ลงมือ มันก็
 ร้องไ้โหรง ๆ เงียบกริบไปมิใช่ฤา แต่
 ทำไม่ควรวนผมจึงไม่ค้อย่างนั้นก็ไม่ทราบ หรือ
 เพราะ หล่อน ไม่ ใช่ว่า — หรือเพราะกลัว
 ความสวดย อย่างนั้นถ้าเป็นคนอ่อนหรือแม้คุณ
 เอง ผมนึกว่าคงคอบโยไปแล้ว แต่นั่น
 แลละถึงผมเองก็ คุณอย่าเพื่อประมาท
 เมื่อถึงคราวควรวกกล้า ความกล้าก็อาจเกิด
 ขึ้นได้เหมือนกัน

ก็ง—พออย่าเอาใจสอวิมาคั่งให้ผม แต่

พ.ศ. ๒๔๗๑

เที่ยวจับหนู

ของหล่อนยังหาไม่ จะด้วยกลัว หรือ
พลัดอยู่ไรแน่ก็ไม่ทราบ มีผลก็จับด้วย
ไอส์กรมเลือนปรายไปทิ้งตรงหน้าหล่อน ประ
สาทไวโดยวิญญานไม่ต้องสั่งเลย

พอเสียง “ขอมใจคะ” ออกจากปาก
บาง ๆ พร้อมกับคำทำ ๆ มั่น ๆ ดลแผลแผล
หัวใจผมก็ขยับออก ความกลัว แท้จริง
ถูกระลอกขึ้นเต็ม แต่ก็ยังพูดไม่ออก ผม
จึงเพียงแค่นั่ง

ความวิตกกังวลผมไม่ได้ละ และผม
อยากจะคุยเสียด้วยว่า ผมไม่กล้างานแข็งนั้น
ควรนับเป็นความกลัว โดยหล่อนจะเห็นว่าผม
มีความเป็นผู้ที่ควรสมาคมด้วย เพราะฉะนั้น
ต่อมา เราก็ได้เริ่มวิสาสะกัน และยิ่ง
พูดก็ยิ่งมีเรื่อง ทั้งคิดต่างก็ชอบพูดชอบฟัง
เสียงกันเสียด้วย นอกจากพูด เรายัง
ต่างยิ้มแย้มต่อกัน ผมออกเสียกายเหลือเกินที่
มาเข้าทางใจเอาตอนปลายเสียแล้ว คือจน
เสร็จการเรียบร้อยตามเสียแล้ว แต่หล่อนก็
ใจดีก็ อุดหนุนให้คุยอีกเป็นชั่วโมงจึงกลับ
ไปเคียน

“อะ” ผมเอานานขึ้นอย่างถึง เมื่อ
หล่อนบอกว่าหล่อนเป็นญวน แต่มีบ้านอยู่
กรุงเทพฯ ไปเยี่ยมบิดามารดาที่ไซ่ง่อนกลับมา

“อ้อ, จ้ะเอ๊ยจ้ะ” ผมนึกในใจพลาง
พิศร่างหล่อน “หล่อนว่าเป็นญวนแต่
เหมือนไทย อ้อ—ญวนคนไทยแล้ว จึง
ได้งามถึงเพียงนี้” ผมว่าฟังหล่อนหายลับ
ไป หล่อนอยู่เคียนตอนท้ายเรือ ซึ่งที่จริง
ไม่โอ้อวดเท่าตอนหัว แต่ผมก็ชวนหล่อน
ให้มาอยู่ทางเคียนกันแล้ว หล่อนปฏิเสธ

ติดหลังเต่า

คืนนั้นผมนอนไม่หลับเลย แต่เพราะอะไร
เป็นเหตุก็บอกไม่ได้ พอเคลิ้มจะหลับ ก็
ได้ยินเหมือนเสียงเคาะประตู เสียงกระแอม
ไม่เลิกเสียงแม่สาวसार แต่ครั้นลุกขึ้นก็
เปล่า! ไม่มีใครเลย

ลืมบอกไปว่า แม่สาวसार คือแม่นั้น
แล ผมไม่ทราบนามหล่อน แต่หล่อนบอกว่า
บ้านอยู่सार จึงเลยสมมุตินามเอาตามนั้น
หล่อนอยู่กับใคร? พ่อแม่ก็อยู่เมืองญวน
ซือนแหละเป็นปัญหาทำให้ คิดมาก หล่อน
บอกว่าพ่อแม่ก็เคยอยู่ในกรุงเทพฯ หล่อน
มาแต่เล็ก ๆ โตแล้วเรียนในเมืองไทย แต่
ทำไมไม่ไปอยู่กับพ่อแม่ที่ไซ่ง่อน ผมลอง
เลียม ๆ ถามดู หล่อนก็บอกว่าพี่น้องใน
กรุงเทพฯ มีเป็นกอง กันนั้นควรจะไล่เต่าไล่
แตนลงไซ่ง่อน ก็เป็นการเสียจรรยา

กรรมวิธี

เมษ

ความจริง ก็เป็นการน่ายกย่อง ที่เอา
ความในโงมมาขายให้คนอื่นรู้ แต่เรื่องหญิง
กับชายย่อมเป็นธรรมดาของโลก และทสม
เขียนนั้นเป็นความคิดที่เก๋ไก๋ขึ้นจริง ไม่
ใช่ แต่ง เป็นเรื่องพระเอกนางเอก อยากจะ
ให้คิดเห็นว่า ความรักเป็นธรรมชาติอย่าง
และความรักอาจเกิดขึ้นได้ โดยบังเอิญจริง
อยู่ ทว่าชายเมื่อเห็นหญิงมีกิริยาแสดงความรัก
รักเสมอ แม้ มิได้มีความรักจริงในใจเลย
ก็เพราะว่าฝ่ายหญิงมีกิริยาดีซอซอมเช่นนั้นด้วย
โดยเหมือนเช่นที่เขาใจกันว่า “ความรัก
ที่ชายแสดงแก่หญิงนั้น คือคะแนนแห่งค่า
ของหล่อ”
แต่—นั่นผมมิได้เป็นเช่นนั้น ผมไม่ชอบ
การลวงทั้งกล่าวแล้ว และผมยอมรับอยู่ว่า
“หญิงที่เหลิง ให้เสียไปเพราะความลวง”
เป็นอันมาก ฉะนั้น คะแนน ที่ผมให้หล่อนใน
ครั้งนั้น เป็นคะแนนที่จริงแท้
อาการที่นอนไม่หลับ ที่เหมือนจะเป็น
เครื่องพิศน โด่งแล้ว แต่ทำไมผมจึงฟัง
สรวนเช่นนั้น ซึ่งไม่เคยเป็นเลย พยายาม
นึกปลงธรรมสังเวช ว่าตัวตนและสรรพสิ่ง
ล้วนเป็นอนิจจัง อนัตตา ทั้งสิ้น อสุภะ แท้ ๆ
ล้วนแก่ระก้อง แดกหัก ขุนสลาย เมื่อยเฝ้า

ทั้งเพ คนเราตายไปแล้ว หนอนก็ขึ้นอยู่ ๆ
เหมือนคลั่งจนเข้าโกลี ไม่ได้ เป็นสิ่งพึงควร
รังเกียจแท้ แต่—เฮ้อ, ผมเชื่อตามท่านก็
เห็น แม้พิศนตัวเองก็เห็นเป็นขี้มึน อดกล
ลอกแยก เต็มไปทั่วด้วยเหตุนั้นแล ถึงออกซะ
แซงตัวเอง แต่—แต่คุณเฮ้ย เมื่อนักถ
ภาพหล่อ ก็—ยังคงเห็นสวย—เห็นงาม—
น่ารัก—และคงนึกรักอยู่นั่นเอง
หนอนไม่ไหวเสียแล้วละคุณ เสียง
เรอครืนครวน ๆ และโคลงไปเคลงมา พวก
พวก ผมก็ลุกขึ้นออกไปยังหัวเรือ คิดว่า
จะตากลมยามนี้ก็ให้สบาย ให้ใจเป็นสมาธิ
แล้วจะได้ คิดปลงกรรมฐานอีกใหม่ ก็พอ
ก็เหตุการณ์เป็นไปดังนี้—
“พอดึกดึก, ถึงหลังเต่า, เข้าไม่รอด
น้ำลงจอด, ครีวร้อง, ท้องเรือติด
เรือหันซ้าย, ข้ายหัว, ไปทั่วทิศ
เข้าได้ นิด, ติดถอย, ออก ถอยถลำ
เป็นหลายครั้ง, ดันทุรัง, ตีจะเข้า
แต่เหนื่อยเปล่า, โคลงเคลง, จนเกือบ
กว่า, จำต้องจอด, ทอดสมอ, คอยรอน้ำ
ขึ้นปลุกปล้ำ, คงเหลก, แดกแน่นนอน
อัสจรรย, สันดอน, ออกโตใหญ่
ไม่ผิดไกล, โจดเงิน, เนินสิ่งขร

พ.ศ. ๒๔๗๑

เที่ยวจับหนูรี

แต่ไหน, ร้องกลาง, ทางเรือจร
จึงแคบค่อน, เข้ายาก, ถ้ำปากจิ้ง
เรือต้องจอด, จ่อคั้ง, อยู่กลางอ่าว
เหลียวแลเปล่า, ข้ายขาว, ฝั่งหน้าหลัง
ไม่มีเรือ, ใดสักลำ, อยู่ลำพัง
รู้สีกัง, เวงใจ, กระไรเลย
ลมบังจัด, พัดต้อง, เรือเหี้ยน
เหมือนจับดิน, จะให้จม, เทียวลมเอ๋ย
ลงถึงตาล, คลื่นหนุน, เรือหมุนเกย
พอเรือเอย, ลมชา, หัวดำดิน
ลูกคลื่นขย, เรือโผล่, ขึ้นพื้นน้ำ
ลมกระหน้า, กดกลับ, ลงใต้สินธุ์
น้ำแตกซ่า, เปนประกาย, ล้นไหลริน
เขยยกเประสน, บนเรือ, เหลือบองกัน
หัวผลุลง, ท้ายโผล่, ขึ้นโตคลื่น
เสียดลมกรัน, น้าชา, ข้างสะพาน
สมอเหนียว, เกยวิ่ง, พัดวัน
คลื่นขับขับ, ลมแรง, เรือแข่งทน

การต่อสู้, เปนอยู่, ดังกล่าวนี้
กลางนที, กลางหวา, ไม่เห็นหน
ถ้าเรือแตก, ตายแหล่, แน่ทุกคน
นึกแล้ว, ขน ลูกซ่า, น้ำกลิ้งจิ้ง
ถูกขอรุน, น้ำเอ่อ, ไหลเทอทัน
ท่วมมิดดิน, หลังเต่า, ทางเข้าฝั่ง

ทั้งลมคลื่น, สงบหาย, คลายคังคัง
กับต้นสั่ง, ถอนสมอ, แล่นต่อไป ๆ
นี่, เปนนิราศตอน ๑ ที่ผมเขียนไว้เพราะ
ที่เรเล่าว่า การที่เรอดิถีหลังเต่าในเวลา
คลื่นลมจก เป็นการนำกลั้วอันครายเพียงใด
และผู้คนต้องลำบากอย่างไรนั้น ยากที่จะ
บอกได้ ถูก นอกจากผู้ที่เคยประสบด้วยตน
เอง จึงรู้ ถึงรสชาติที่ ทั้งผมเอง เมื่อ
นั่งดูความขยในคืนนั้นจนครึ่งใด ก็
ทำให้เกิดอาการกระอักกระอ่วนไม่สบายทุกที จึง
ได้ คำนึงราศมาให้อ่านแทนคำขอกล่าว ความ
จริงได้นี้กระสังนิราศมาให้อ่านทั้งเรื่องเหมือน
กัน แต่ไม่แน่ใจว่าคุณระอ่าน เปน หรือ
ไม่ เพราะถ้าอ่านไม่เปนแล้วก็เสียเวลาเปล่า
หรือเมื่อขยายการลงข้างข้าง ว้าง ๆ ก็เชิญ
มาที่ขานผมช

โรตักำเว็บ

เมื่อพ้นจากแก่งลำดาก เรือเข้าร่องไค
แล้ว ก็พอกได้ขอรุน ส่วนผมรู้ สักอ่อน
เพลีย จึงกลับเข้าห้องนอนดูอีก
ความฉุกฉุนหัวใจของพวกเขา อะไรจะ
ไม่ยิ่งกว่า ความรัก แน่นขนที่เคียว ความ
รักทำให้เป็นบ้าได้ ทั้งในเมื่อได้สัมผัส

และเมื่อไม่สมปรารถนา ด้วยความลึกลับ
ก็ใจเกินขีดเมื่อได้รักสมประสงค์ ก็
เป็นเหตุให้มีอาการวิกลไปได้ และเมื่อทุก
ใจมากโดยความรักไม่สำเร็จ ก็ทำให้สติ
วิปริตได้เช่นเดียวกัน

สมณอนันต์ ๆ ฝัน ๆ เห็นภาพ ว่าได้
ไปยังบ้านหล่อน ได้รัยความรัยรองจาก
หล่อนเป็นอย่างที่ ที่สุดก็ได้รับความรัก
สมประสงค์ แล้วดูเหมือนเรา (หล่อนกับ
ผม) ได้พากันไปยังจันทบุรีอีก ผมได้
พาหล่อนลงเรือน้อย ๆ ลำ ๓ ล่องลอยไปตาม
ชายทะเล ซึ่งดูเหมือนว่าได้อยู่ในวิมาน
เลื่อนลอยไปบนดวงสวรรค์ นั่นคือเราไป ตกป
กัน อันเป็นวิชันนิมิต ของชาวจันทบุรีนั้น
แหละ

มารู้สึกตัวขึ้น ที่ไหนแล้ว เรือเข้าเขต
พระมหานครแล้ว ผมลัดขึ้นอย่าน้ำแต่งตัว
ไม่ช้าเรือก็ถึงท่าราชวงศ์ พอเรือทอดสม
ผู้คนก็ขึ้นลงกันอะระดังดัง ย่างกั้นมารับกัน
ย่างกั้นมารับของ ผมเทียบมองหาหล่อน คิด
ว่าจะได้ ไปพร้อมกันก็ไม่เห็น หล่อนจะไปเสีย
แล้วกระมัง พลันรู้สึกเสียใจที่มัวนั่งม่าน แต่
หล่อนคงไม่ห่วงไว้ และใจก็คลั่งกึกไปโดย
ไม่รู้ว่ากันแน่น ผมกลับเข้าห้องควา

กระบี่หัวรัยไปยังห้องหล่อน คิดว่าคงยัง
อยู่ในห้องนั้น
จริง—จริง, หล่อนยังอยู่ในห้อง แต่หล่อน
มิได้อยู่คนเดียว อยู่ ๒ คน ที่แรกผมยังไม่
เชื่อใจ พยายามเบี่ยงตากันเห็นชัดเจน ก็เห็น..

นายห้าง (ฝรั่ง) กำลังเข้าไปพุกกับหล่อน
ทั้ง ๒ ต่างก็เห็นก็ใจอย่างลึกลับ มื่อทั้ง ๒
ของเขาทั้ง ๒ รวมเป็น ๔ ชูขึ้นแล้วก้มกัน
แล้วตัวเขาทั้ง ๒ ก็โผล่เข้าประทะกัน แล้ว—แล้ว
แล้ว, ฮี—ฮี—ฮือ, หน้า—หน้าของเขาทั้ง ๒
ก็—ส่ำสักกัน.

ทันที ผมก็หลบตา หน้ามืด รู้สึก ลม
แล่นขึ้นช้า ตัวสั่นระริก เขาไปพึ่งฝา กระเบ้า
หลุดจากมือ แต่ความอายมีจำนวนมากพอลบ
ลบกับความเสียใจ โดยไม่ทันมีใครสังเกตเห็น
ผมรีบหยิบกระเบ้าขึ้น เกินย้อนไปทางหัวเรือ
โดยไม่เหลียวหลังและโวกีเดียว พอเรือจ้าง
ที่ผมโดยสารแล้วออกจากเรือไฟ ก็เห็นแม่
สาวสาวกับนายห้าง (เห็นะ ไม่ใช่สีลม)
พากันลงสู่เรือยนต์ แล้วก็แล่นลงไปยังล่าง
ผมคิดว่าเขากองพากันไปบ้าน คงไม่ใช่ไป

ตกป ๒ ตอนกระบวนจริงใหม่คุณ
เฮ— ยักันผมรู้สึกกลัวเจ้าโรค “ อ่อน
เพลีย ” ของผม กลับกำเรียวขึ้นเสียอีกแล้ว

พ.ศ. ๒๔๗๑

เที่ยวจับตัว

เมื่ออยู่จับตัว ก็ว่าหายไปแล้วเลยนะ บัดนี้ ต้องเอาเป็นยุคเรื่องเที่ยวจับตัวกัน
เป็นด้วยไม่ถูกอากาศกรุงเทพฯ หรือเพราะมาเสียที เพราะผมก็กลับมาอยู่กรุงเทพฯ แล้ว และ
ถูกอากาศกรุงเทพฯ เข้า อย่างไรนั่น ถ้า โรคก็กำเริบขึ้นอีกแล้ว ความจริงเรื่อก็ค
ยังก็คิดว่า อ้ายสังขาร คงไม่จริงวัฒนา ของจับตัวยังมีอีกมาก แต่หากเขียนให้ฟัง
แน่ละ ขอให้คุณช่วยพิจารณาด้วยเถิด ว่า ไม่ไหวเสียแล้ว “เพราะอ่อนเพลีย” ถ้าคุณ
สมมุติฐานแห่งโรค “อ่อนเพลีย” ของผมนั้น ทราบรู้ก็หาเวลาว่าง ๆ มาบ้านผมซิ จะเล่า
มันเกิดขึ้นด้วยอะไรไปบ้าง และรักษา ให้ฟัง
อย่างไรจึงจะหาย ที่สักระยะของคุณได้วัย ใหว่ จากผมอีกครั้

ครรชิต

สตรีที่จับตัว อันเป็นลูกที่ไม่ควรจะจารึกชื่อลงในบัญชีของคนผู้มีคุณวุฒิ
แล้ว จะเรียกสตรีนั้นว่าเป็นหมันจะไม่ได้เสียหรือ ๆ

ของ ส. เสวตร์

แถลงการณ์สาธารณสุขพิเศษ

เรื่อง

“ทางสุขภาพ”

อันความสุขนั้น ใคร ๆ ก็พึงประสงค์ และ ควรปฏิบัติในการกินอยู่ อดิชนอน อย่างไร
ทั้งกายและใจ ขอนช่วย อยู่ทั่วหน้ากัน แต่ ๑. การกิน เราต้องกิน ถ้าไม่ท้องกิน
ผลแห่งการ ขอนช่วยนั้น หามิเช่นเคยกันไม่ คงจะเปลืองความเดือดร้อนไ้เป็นส่วนมาก แต่
ขอนำใคร่ครวญ ว่าเป่น เพราะเหตุใด อัน ธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต ย่อมต้อง อดกินไม่
ที่จริงความสุข เป่นของ อันหาให้พบได้ ไม่ยาก ได้ ฉะนั้น ก่อนกิน จึงควร ต้องใคร่ ครวญ
ถ้ารู้จักหา ทั้งมิใช่ เปลือง ผลเสีย เกินแก่ อาหารที่อร่อยก่อนแล้วในเวลาเดียวกันนั้น ควร
ควร ในที่นี้ ใครจะกล่าวแนะถึงทางสุขภาพ จักต้องพิจารณาว่า อาหารนั้น ต้องไม่ เกิดโทษ
พอเป็น เค้า เพื่อสะดวก แก่ผู้ สนใจ คั้นหา แก่ร่างกาย เมื่อเลือก อาหารได้เช่นนี้เสมอ
หวังว่าผู้ใดได้ ใคร่ครวญและปฏิบัติตามทีแนะ ไปแล้ว ก็เป่นอัน หมดข้อวิตกในเรื่องความ
ไว้แต่เล็กน้อย คงจะคงได้ พยความสุข ทุกๆ ชะง่เกี่ยวกับอาหาร
แม้ ไม่มากนักน้อย เป่นแน่นอน ถ้าเรากินอาหารโดยไม่เลือก นอกจากจะ
ชีวิตอันผาสุก ของคนเรานั้น ย่อม ต้อง เป่นอาหารที่มีรสไม่อร่อยแล้ว บังอาจให้ โทษ
แล้วแต่การกินอยู่ อดิชนอน เป่นใหญ่ และ แก่ร่างกายได้ง่าย โดยในอาหารมีตัวเชื้อโรค
สิ่งทีกล่าว แล้วนี้เอง ถ้าปฏิบัติไปโดยอาการ ประปนเปื้อนด้วย เช่น เชื้ออหิวาตกโรค บิด
สัฟเฟรา หรือขาดความรู้ ย่อมต้อง นำมาซึ่ง พยาธิได้ ไข้รากสาค้นน้อย เป่นต้น อาหาร
ความทุกข์ ฉะนั้น ชาวเราทุกคนจึงควรชวน เช่นนี้ จะทำให้มีอาหารปวกท้อง อูจจาระร่วง
ช่วยให้ทราบไว้ ว่าเพื่อสุขภาพของเรา จะ และ ถ่าย อูจจาระ เป่นโลหิต ซึ่ง เป่น กองทุกข์

กรมสาธารณสุข

เมษ

ใคร่ควรดูแลให้เหมาะ กับพฤติกรรมด้วย ถ้าได้ บ่มมเชื้อ โรคอยู่ในลำไส้ของบุคคล
สำหรับบุคคล ที่ต้อง ทำงาน มากในตอน กลาง
คืนต้องนอนพัก และ คืนสาย ควรพักผ่อน ที่
ตั้งอยู่ทาง ทิศตะวันตก เป็นห้องนอน เพราะ
ในตอนกลาง หึ่งทิศ ตะวันตกเย็น และ คืนสาย
แสงแดดก็ไม่รบกวน ฉะนั้นบุคคล ที่เข้า
นอนแต่หัวค่ำและตื่นเช้า ควรพักผ่อนทางทิศ
ตะวันออกเป็นห้องนอน เพราะพอกลางวัน
ก็เย็นสบายแล้ว และพอรุ่งเช้า ก็ตื่นก่อน
เวลาที่แสงแดด จะส่องมารบกวน แม้จะพักผ่อน
เช่นนี้แล้ว ยานของเราระเบิดที่พ่นกันให้
ความสุขที่สุด

๔. การถ่ายอุจจาระ รวมชาติ ของ
สิ่งที่มีชีวิต เมื่อจำเป็นต้องกินอาหารแล้ว ก็
จำเป็นถ่ายถ่าย ถ้าอาหารออก อุจจาระเมื่อ
ถ่ายออก จากร่างกายแล้ว ทุกคน บ่มมึงเกียร
เพราะมีกลิ่นเหม็น และฉะเพาะ คนที่มีโรค
บางอย่าง บ่มมเชื้อ โรค อยู่ในอุจจาระนั้น
ด้วย

บุคคลที่มีโรคบางอย่างอยู่ในร่างกาย เช่น
อหิวาตกโรค บิด ไข้รากสาดน้อย และพยาธิ

ถ้าได้ บ่มมเชื้อ โรคอยู่ในลำไส้ของบุคคล
นั้น อุจจาระ เมื่อระออก จากร่างกาย บ่มม
เคลือบผ่านลำไส้ และมีเชื้อ โรคเหล่านั้นออก
มากด้วย ถ้าบุคคลเช่นนั้นถ่ายอุจจาระลงบนพื้น
ดิน เวลาฝนตก น้ำฝนก็จะชะให้ ไหลลงสู่ลำ
น้ำและบ่อน้ำ แม้ถ่ายลงในหลุม และปล่อย
ให้แมลงวัน คอมได้ แมลงวัน ก็จะนำเศษ
อุจจาระที่กินมันไปใส่ใน อาหาร ที่คนอื่นและ
รวมทั้งเรากับจะกิน ถ้าถ่ายอุจจาระ ลงใน
ลำน้ำก็ยิ่งร้ายกาจมาก เพราะเมื่ออุจจาระนั้น
ตกถึงลำน้ำแล้วก็จะแตกกระจาย เชื้อโรคและ
ใช้พยาธิลำไส้ ว่ายน้ำไหลลอยไป ตามกระแสน้ำ
น้ำ ใครที่กระที่ว่ายน้ำดื่มน้ำเช่นนั้นไปกิน
โดยไม่ต้มให้เดือดเสียก่อน คนนั้น ก็อาจเป็น
โรคขึ้นได้ เท่ากับเป็นการกินยาพิษ

บุคคลที่ทำให้ โรคแพร่หลาย จากคนไปสู่
ผู้อื่นนั้น ควรต้องเฝ้าระวังความสำคัญ มาก
เพราะเท่ากับ เป็นมาร ผลิตอุทกภัย สมัยที่ ทำ
ร้ายร่างกาย หรือ อาจ ถึงกับ ทำลาย ชีวิต
เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เพราะผู้ที่ ต้องระวังจาก
คนนั้น อย่างน้อยจะต้อง

พ.ศ. ๒๔๗๑

แถลงการณ์สาธารณสุขพิเศษ

(ก) ล้มเจ็บ ขาดประกอบ การทำมาหา หากมีอยู่แล้วแต่ยังไม่ก็พอ ก็ขอได้ จักการ
เลี้ยงชีพ เปลี่ยน แปลงแก้ไข ให้ ได้ลักษณะสุขาภิบาล เลียบ

(ข) สิ้นเปลืองเงินเป็นค่ารักษาตัว แต่วันนี้เลิก

(ค) ทนทุกข์ทรมานเพราะโรคนี้จนกว่า มนุษย์เราถ้าใครทำทาน คือ แบ่งความสุข
จะหาย ที่มีอยู่ ให้แก่ผู้อื่นไซ้ ย่อมเป็นที่ สรรเสริญ

เพื่อก็คิเห็นแก่ความสุข ของผู้อื่น เสียของ ของ ปวงชน บัณฑิต ถ้าสมมุติ ว่าเราเป็นโรค
กันโรกลัย อันเกิดจากอุจจาระ ชาวเรา ทุก และแบ่ง โรคให้ แก่ผู้อื่น ก็ยอม เท่ากับเรา
คนควรใช้ส่วที่ ได้ลักษณะสุขาภิบาล และ แบ่งทุกข์ ให้แก่ท่าน อันเข้าเกณฑ์ ที่จะต้องถูก
ถ้ายังไม่ มี ก็ควรเริ่มต้น จักสร้าง เสียแต่วันนี้ ครทานินทา ท่านจะควรเลือกทางไหน ?

มีบุตร ที่ ใจ ! ที่ม ! หรือไม่ประพฤติในทางธรรมจรรยา จะได้รับคุณประโยชน์
อะไรเล่า ? ดังจักขุมัตจะมีประโยชน์อย่างไร ? ที่จริงมีไว้ให้รำคาญเท่านั้น ๑

ของ ส. เสวตร

กุหลาบงาม

กุซงคัปปอตฉันท ๑๒

กุหลาบสกาสากลิ
ประหนึ่งชาคิประหลาดชวน
ขยับเขยิบประสงคฺ์ชม
สลักทักขุพิโยคหาย
กระตบกกิงและหนามงอน
ถลอกเลือกสะพรังไหล
กุหลาบนี้ลิ้นแสนสวย
บุรุษเพศศตวัยล
ประเทืองกลิ่นประทินหอม
สวาทวักระเริงรมย์
ระพิศลิ ก็ฉุกฉาก
ระพิศกลียกกลียพา
ประคัมภีร์สลักกล
ลม้ายเช่นและแมนช่าง
พินิจก้านชลกรเวียว
ชะสมกันกระไรเลย
ระเปรียบเทียมกุหลาบนี้
ขณกขแปลกลไกล
ระวิงตัวระมกจิตร
ระลึกขอกคิกกลอน
ลิ่วได้ตักขอกกุหลาบงาม
ลิ่วไคร่ขมสตรใส่—

ขยายคลไสวสวน
มโนมุ่งมนต์หามาย
และเพอคมจะไค้คล้าย
สมองชนระวนใจ
กัซกักรถลากไป
สลักนี้กระลักคน
ระวันรวบตระกานมน
กุทียอยากจะเค็ดชม
ภมรทอมเพราะหลงคม
กุทียชอบณบุษผา
ประหนึ่งชาคิประจงทา
กมลรักก็มีพิทฆาง
ประคจคนประคองวาง
ฉลากลิทกษณ์สลักเชย
ขจีเขี้ยวอเมอัย
กระนหรือมคิกใจ
กระนาวิก็ยอมไ้
สุภาสติกขราณสอน
มิควรรคิประพฤกก่อน
สมรรถไว้หทัยเรา
ระวิงหนามจะจัดเอา
วภาคเร่งระวิงตน

พ. เนตรรังษี.

เสียคน ! แสงแดดทอแสงเป็นสี
ทองจับขอบฟ้าอยู่เมื่อครั้น, รุ่งเรืองจะ
แสงอยู่แล้ว, ความมืดมิดแห่งสันชาตกำลัง
ค่อย ๆ คลานเข้าหา และที่สัก, หอมกวน
ใหญ่อยู่ ก็ให้แสงยิบ ๆ ขึ้นทั่วท้อง นภา
เฮ! คำแล้ว, ลมหนาวว่าเพยจากกลางทะเล
เข้าหาฝั่ง พาธาระลอกวิ่ง ขึ้นมาเค้น แดก
ขยับนชายทาก.

เห็นคนขึ้นไกวเรือของเขื่อนวังใหม่
มีชายหนุ่มผู้หนึ่งกำลังนั่ง, แขนกล้าตั้งทั้งสอง
กอดประสานกับเขา, ร้องส่ายตามันวักล้าลง
จรดกับพินน้ำข้างหน้า ทรวทรวงของมน
ฝัน, หากลยเอาความเกรียมแห่งผิวพรรณ

อันเนื่องจากรำแคทอการงานในทแ่ง, และ
แต่ง ผมผืนอันยังเหยงนั้นให้ เป็น ระเบียบ
ร้อย จักโกนหนวกเคราที่ขึ้นเขียวเป็นทาง
สองแฉกมันให้เรียบแล้ว, รูปร่างและลักษณะ
ก็จะแสดงความงดงามออกมาชัดทีเดียว.

เสียงระฆัง ซึ่งขานเวลาประจำที่มที่กอง
โรงงาน ไต่กังวานขึ้น ๑ เก้ง, ชายหนุ่มก็
แหงนหน้าขึ้นจากลึบมา มองขึ้นไปทางข้างหน้า
แล้วถอนหายใจยาว. เวลา ลมทะเลพัดกล่า
ว่าเพยเอาความเย็นเยือกปนมาด้วย และ
ยิ่งคำ, ลมยิ่งจัก. แต่กระนั้น, ชายหนุ่มคง
นั่งนิ่ง มิได้หวาดหวั่นและกังวลต่อความเย็น
สท้านของอากาศ, นาน ๆ เขาหกลยคายคา

๑. พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๖, ซึ่งกำลังลงรากก่อสร้างพระตำหนัก

เพทาย

เมษ

ชนจากพื้นน้ำ แหวนหน้ามืองเหมือนขนิไปยอน
ท้องฟ้า, ปล่อยให้ความคึก, ความรู้สึก
ต่าง ๆ ลอยคว้างไปตามลม สุกแต่เจตสิก
ระพาไป.

กษณภาพเข้าครอบงำสติเสียนแทบสิ้น,
เขาจะมีไ้สำเนียงกลเภา ของมนุษย์ อีกผู้หนึ่ง,
ที่กำลังเหยียบบ่า มาตามชายหาดในระยะไกล
และไกล ๆ เข้ามา. จนที่สุดเสียงฝีเท้าหนัก
หายจากเสียงทรงหน้าเขาพอก.

ควอน, กวเรนทร์ข้างแรม ไ้โผล่
ชนจากพื้นทะเล ทางฟากสกลายคาโน้น
ไขแสงนวลเรื่อ ๆ ทำให้พื้นน้ำ เป็นเงาระยิบ
งามน่าชม, และนอกจากเสียงของสกลระลอก
ทวงขึ้นมาเด่นแตกซำ ๆ, ก็ยังมีเสียงสิ่งใด ๆ อีก
อื้อ ๆ แล้ว—เหงียบ—เหงียบไม่มีเสียงสิ่งใด ๆ อีก.

เจ้าของผเภาซึ่งกล่าวที่หลัง. เป็นหญิง
สาวสวยทรามกำกบในวัยอายุ ๒๐ เศษ ทำทาง
องอาจ ใบหน้าเอยมก้วยความงามตามเพศ
ททรงไว ซึ่งความงาม — อันมีอำนาจสามารถ
ทำให้กหทัยของบุรุษแทบหยุดเต้น. ในยาม
สยสยตา—และอาการมเ้มย้มของหล่อน—ไ้
ที่เกี้ยว

“คุณสมคะ !” หล่อนขนานนามชาย
หนุ่มชน, หลั่งจากทไ้ยืนพิศดูอาการนั่งนาน

ของเขา
ผู้ถูกขนานนามดังเชือก, หันหน้ามา
ทางหล่อน อาศัยก้วยแสงสลัวของกวจันทร,
ที่พุ่งแสงเรื่อ ๆ มาจยใบหน้า ทำให้หญิงสาว
สังเกตเห็นดวงตาอันคมช้าของเขา, มีสีสด
หล่อลอยเถือยเมยมชอย

“อ้อ ! คุณสายสวาท” ชายหนุ่มทัก
“เป็นไ้ไปคะ, คุณไ้ไ้ไปสนามกอล์ฟ
หรือคะวันนี้ ?”

“ปล่าว”
“ถ้าคุณจะไม่สยบายกระมังคะ ?”
“คุณกลั้นานแล้วหรือ ?”
“ฟังกลั้นเองแะละคะ และถ้า
พบคุณชมทวชมเกอนอัยคนเกี้ยวทั้น ถ้า
คุณจะไม่สยบายกระมังวันนี้”

“เ๊, วันนี้อะจะไม่สยบายไปพิศกยัก”
ชายหนุ่มตอบแล้ว แหวนหน้าจยจยอยู่ทไ้
หน้าของหญิงสาว ซึ่งหล่อนทลยสยบายตาม
มองกทรวสย “กอลฟสนุกไหมะวันนี้ ?”
“คะ สนุกก็ แท้ก็คินต้องเล่นคนเกี้ยว”
“ขอโทษ คุณสายสวาท ทคินลมเวลา
เล่นกอลฟสย เชิญคุณนั่งก่อน, ถ้าไ้มีความ
วังเกียร”

“กิดิน เกยวังเกียรคุณ มา แล้วกคัง ?”

พ.ศ. ๒๔๗๑

สายสวาท

หญิงสาวถามพลาง หย่อนคิ้วลงนั่งบนบันได
อีกแห่ง “คนนี่ท้องพุงมาก, กุสิดะ,
โน้นพระจันทร์กำลังค่อยๆ โผล่ขึ้นจากพื่นน้ำ”

“เขาว่าพระจันทร์ทำให้คนมีความสุข”

ชายหนุ่มกล่าวพลางมองดูดวงจันทร์

“ก็คุณไม่มีความสุขออกหรือคะ?” หญิง

สาวถาม พลางร้องอุทานหนุ่ม

ชายหนุ่มหัวเราะ “ความสุข! ความสุข
สำหรับฉันหรือคุณ? ถ้าพระจันทร์ทำให้คนมี
ความสุขทั้งคุณว่า ฉันต้องขอยกกว่า คน
นั้นไม่ใช่ตัวของฉันเป็นแน่”

“ก็ฉันได้คุ้นเคยมากกับคุณ ตั้งแต่ยังเป็น
เด็ก ๆ ร่วมโรงเรียนกับคุณ ก็เห็นคุณเป็น
คนร่าเริง — น่าจะเป็นคนมีความสุข ขยับ
นี่คะ”

“คุณเห็นเท่านั้นเองแหละ หรือ?”

“ค่ะ!” สาวน้อยนั่นคำพูด

“อ้อ! ถ้าคุณเห็นใครหัวเราะ คุณก็
เข้าใจว่าคน ๆ นั้นคงมีความสุข ไปด้วยความสุข
งั้นหรือคะ?” ชายหนุ่มถามพลาง ร้องอุทาน
พลัน

“แต่คุณได้เคยหัวเราะมาแล้ว และ
หัวเราะ อย่าง เต็มใจ ด้วย รังไหมคะ?”

สายสวาทคอย และไม่หลบสายตาดูจากชายหนุ่ม

“คุณหมายความว่า ฉันเคยมีความสุข
มาแล้วใช่ไหม?”

“ก็ความรู้สึกของคุณ เป็นกระเจิง
แสดงอยู่แล้ว จะต้องให้กลิ่นตอขี้วัวหรือคะ?”

“แต่ฉันนั้นฉันต้องร้องไห้” ชายหนุ่มตอบ
แล้วกลืนสายตาดูที่

“ทำไมคะ?” สายสวาทถามอย่าง

แปลก

“เราไม่ได้พบกัน มานานก็มากน้อยแล้ว
ฉันหมายความว่า ก่อนหน้าที่เราจะได้พบกัน
ที่หัวหิน เราได้จากกันแล้วเป็นเวลานาน
เท่าใด?”

“ก็เหมือนตั้งแต่ปลาย พ.ศ. ๒๗ เกือบ
๓ ปีแล้วใช่ไหมคะ คุณสม” สายสวาท
พูดพลัน

“คุณมีความจำดีมาก” ชายหนุ่มตอบ

“แน่นอนค่ะ ก็ฉันจำได้เสมอ” สาวน้อย
เน้นคำตอบ

“คุณสาย! คุณกำลังเริ่มจะขี้หัวใจ
ฉันด้วยน้ำค้างหรือคะ?” ชายหนุ่มคอย
เกือบคล้ายตะโกน

“ก็คุณลืมเสียแล้วหรือคะ คุณสม?”

“คุณจะแกล้งบีบหัวใจฉันไปถึงไหน เท่า
ที่คุณได้ถากถางด้วยคำพูด และเยาะเย้ยด้วย

เพทาย

เมษ

แนวความคิดของคุณตลอดเวลาที่ได้พบกันนั้นคุณยังไม่ลืมใจอีกหรือ

“การล้อเล่นนั้น ไม่เป็นปรอควัฒนภาพจิตตกหรือ หรือคุณมิใช่สหายของสาย คุณโกรธด้วยหรือ ถ้ากระนั้นก็ฉันขออภัย” สายสวาททอยแล้วเดินหน้าไปทางอื่น ซึ่งมีไข้ที่ไขว่หน้าของชายหนุ่ม

“ถ้าเช่นนั้นคุณสายสวาทของฉัน เมื่อ ๓ ปีก่อน ก็กับคุณสายสวาทวันนี้ก็ยังคงเป็นคน ๆ เดียวกัน” ชายหนุ่มถาม พลางร้องทูลสายสวาทของท่าน

“โอ! คุณสม! ขออภัยด้วยความหลังขึ้นมาเลยไร้ประโยชน์, มันเลยไปแล้ว และก็ขอให้เป็นการความหลังตลอดไปเถิด” สายสวาทพุกด้วยกระแสร่วงค่อนข้างเศร้าสร้อย

“แต่ก็เป็นความหวังที่ไม่รู้จักภัย และคล้ายกับพระเจ้านิสรวงสวรรค์จะโปรดประทานอภัยในความบาปอย่างหนักของฉันทแล้ว คุณสาย! ตลอด ๓ ปี ที่ฉันต้องจาก—จากคุณนั้น, คุณคงไม่ทราบดีว่าฉันมีอารมณ์อย่างไร”

“คุณไม่เข้าใจ ความหมาย ของคุณเลย คุณสม. ทำไมในเวลา ๓ ปี ที่คุณจากไปนั้น คุณ มิได้เสวย อยู่ใน กอง แห่ง ความสุข อย่างแสนเกษมศอกหรือ? นั่นคุณคงใจจะยกคิดฉัน

อีกเป็นครั้งที่สองจนหรือคะ? แหะละนั่น, หากไม่เป็นเพราะ คุณได้เคยมีอุปการะแก่คุณอวี่ของคิดฉันในเรื่องก่อสร้างพระราชวัง, และทั้งคิดฉันได้เคย เป็นหนี้ บุญคุณ แห่งชีวิต ที่ไ้รื้ออกจากการรมน้ำตาย เมื่อ ๖ ปีก่อน โฉนแล้วคิดฉันจะไม่ยอมมานั่งสนทนากับคุณสองต่อสอง เช่นนี้เลย ฉะนั้นขอคุณจงอย่าพยายามเร่งให้คิดฉัน ต้องออกนอกทาง คุณจงกระทำตามให้สมกับหน้าที่ของสุภาพบุรุษ ซึ่งคิดฉันได้เข้าใจแล้วว่า จะน้อมถอยอย่างพริ้วพวยสายโลหิตสืบไป นี่ก็ถกแล้ว กลับก็พิกัดเถิด”

สายสวาทกล่าวแล้ว ก็แจ่มแจ้งลุกขึ้น แะชายหนุ่ม เอื้อมมือไปจับคันแขนหล่อนไว้ แล้วร้องสายสวาท มอญ, คล้ายจะค้นหาความจริง ซึ่งฉายเป็นแสงอยู่ในแนวคานันคำขลิบของหล่อน

“นี่ก็อุปการะเถิด คุณสาย ในระยะ ๓ เดือนเต็ม ๆ ที่พระเจ้าไ้ย่นกาล ให้วาสนาของฉันท, ได้มีโอกาสพบปะกับคุณคราวนี้, ฉันทได้พยายามนึกหนา ที่ระพกับคุณ สองต่อสอง เหตุการณ์ ในเวลา ๓ ปี ที่คุณเป็นเศรษฐีขึ้นตอนชีวิตของฉันทอย่างที่สุด ซึ่งเป็นการทรงข้ามกับความคิดของคุณที่กล่าวมออก เป็นความสัจ, คุณสาย—สายที่รักของฉันท, ขอ

พ.ศ. ๒๔๗๑

สายสวาท

อภัยให้ฉันเรียกคุณเช่นกัน, ในเวลา ๓ ปีฉัน
ต้องท่องเที่ยว, วรรณคดี, ความแต่ความคึก
ว่า ที่ไหนจะมีความสุขฉันจะต้องไปนั่น
เชียงใหม่, ซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของคุณ
ฉันก็ขึ้นไปไม่ต่ำกว่า ๓๐ ครั้ง. และทุกครั้งที่
ฉันต้องแบกเอาความทุกข์ทรมานมา. ทุก
ซอก, ทุกละแวกบ้าน, ฉันเที่ยวสืบถามหา
บ้านคุณ แต่ไม่พบ คุณไปอยู่เสียที่ไหน?”

“คุณไปก็ถามหาภักดีฉัน เพื่อประโยชน์
อะไรคะ?” สายสวาทถามอย่างไม่มีเชื้อ

“เพื่อประโยชน์อะไร?” ชายหนุ่มทวน
คำ “คุณไม่โกรธฉันหรอกหรือ เย้เล่า! ถึง
คุณไม่บอก ฉันก็คงทายได้ว่าพฤติกรรมของคุณ
ฉันในเวลานั้น มีพิษร้ายแรง และแสดง
หัวใจคุณปานใด”

“เย้เล่าเลย ความเยินยอของคุณ มีได้
เกี่ยวข้องกับฉันอย่างไรเลย, และทั้งคุณไม่มี
มูลเหตุอย่างใด ที่จะต้องแค้นเคืองคุณด้วย”
สายสวาทตอบแล้วกลั้วสายตาลงต่ำ, เออ
มีอะไรไปเขียนบรรยายหน้า

“ไม่เกี่ยว! ออ! วิจารณ์?” ชายหนุ่ม
พูดแล้วขึ้นชน เออผมเขินทั้งสองไปจับไหล่
หญิงสาว “สายมิได้ไปหาฉัน ดังที่ฉันเฝ้า
จากดวงตา—เฝ้าจากอาการ—เฝ้าจากทุกหมาย

ซึ้งของคุณที่พบกับฉันนั้นบอกหรือ? ถ้ากระนั้น
ความอวดอวด, ความเยินยอ, ความเอา
ใจใส่, คำพูดที่เร้ามาของฉัน, ให้พยายาม
ยากขึ้นในการเล่าเรียนในครั้งก่อนนั้น, คำ
พูดที่คุณยอมทวงจิตของฉันให้กล้าแข็ง, สิ่ง
เหล่านั้น คุณมิได้ปรารถนาบอกหรือ? คุณยัง
จำได้ไหม ว่าในคืนวันหนึ่ง คุณเหมือนเป็น
คืนวันสุดท้ายของงานรื่นเริงที่สวนจิตรลดา—”

“คุณสมนึก!” สายสวาทร้องขึ้นเกือบ
สับสน “คุณจะร้องอะไรแก่ฉันนั้นขึ้นมา
อีกทำไมกันคะ ภักดีที่รู้เรื่องของคุณแล้ว คุณ
จะมาฆ่าสายอีกเป็นครั้งที่สอง โอ! มันยาก
ใจ—” สายสวาทพูดแล้ว ก็หันหลังถอย

“ขอโทษสายสวาท! ที่คำพูดของฉันเป็น
ของยากใจแต่เป็นหน้าที่ของฉันที่จะต้องพูด
ให้สายรู้ทุก ๆ สิ่ง, ถูกแล้ว เราทั้งสองไม่เคย
แสดงความผูกพันกันด้วยวาจา แต่ความจริง
ใจของเรา ยังซัดยั่วว่า ต่างมีความพิสวาท
อยู่ด้วยกันอย่างลึกซึ้ง วิจารณ์สาย ความรัก
คือไฟที่เผาผลาญความสุขต่าง ๆ หากเรา
เข้าจับต้องในยามไม่ควรร บำบัดนั้น ฉะนั้นของ
เราต่างเป็นเด็ก ที่อยู่ในวัยการศึกษา ต่าง
ต้อง อมความรักให้เรารอระอู้อยู่ภายในกัวย
กันทั้งคู่, ต่างคงทำด้วย—คอยความซบซนระ

เพทาย

เมษ

ด้วยความกระหาย, ไม่กล้าปฏิเสธ, นอกจาก
ต้องปล่อยให้มันกรุ่นอยู่ในความรู้สึก ส่วน
ฉันเล่า จะกล่าวแต่โดยสายที่เกรงใจด้วย
เป็นภัยต่อการศึกษา ส่วนสายเล่า สายตา
ของคุณ ยอกซึก และหาก คุณไม่รัก ปราถณ
ถ้าไม่เมื่องานคนสุดท้ายนั้น, คุณจึงยอมปล่อย
ตัวให้ฉันนำคุณมาส่งบ้าน, มาด้วยกันเพียง
สองต่อสอง, กลมเล็กกันหนาวตัวเดียวกันมือ
ของคุณอยู่ในกำมือของฉัน ซึ่งฉันขยับ-ขยับ
ปานแทบจะให้ขาด พอลงบันไดนาคะไรกับ
สาย ยังจำได้ไหมจ๊ะ? ฉันบอกกับสายว่า
‘คุณสาย จงคอยฉันและให้ โอกาสฉันจนกว่า
ฉันจะเป็นลูกผู้ชายได้’ แล้วฉันบอกมือของสาย
ที่กุมอยู่นั้น จะขยับแค่สายรัยกับพันไปเสีย
แล้วกับม กระซิบกับฉันด้วยเสียง อย่างแผ่วเบา
แต่ฉันก็ยินอย่างซึกจนว่า ‘คุณสมนึก จง
สงบใจไว้เถิดค่ะ’ แล้วสายก็เข้าบ้านหายไป
แล้ว—”

“พอทีละ คุณสมนึก! คุณจะรอฉัน
เอาความยาวหลังขึ้นมาก่อทำไม เมื่อคุณล้ม...”
สายสวาททอมยังไม่ทันหมดเสียง, ความ
น้อยใจ—ได้ วัง เป็นลำ ขึ้น มา ตัน แค่อหอย,
แล้วถอน,

“ความบ้า, ถูกแล้ว, สายของฉัน, แต่

เป็นหน้าที่ฉันต้องพัก อย่างรังไรเลย ไหน
คุณบอกว่า คุณไม่โกรธ นั่นคุณก็ยกตัวเอง
แล้ว อ้อ! คุณสาย คุณมีน้ำใจมาก ถ้า
ในโลกนี้เต็มไปด้วยคนร้ายเยี่ยงคุณแล้ว ผู้ชาย
ทั้งหลายจะมีความสุขมากทีเดียว ไปรอสง
ใจ, ให้ฉันพูดให้ฟัง, อย่างรังไรให้เสียใจ,
วาสนาของฉันกลับมาแล้ว ความเคลือบแคลง
ของฉันก็อยู่กระจำจั่น อ้อ!แน่นอน สาย
รักฉันไม่ยิ่งหย่อนกว่า ที่ฉันรักสายเลย”

“แต่ทำไมคุณ จึงทิ้งฉันไปเสียเล่า?”

สายสวาทเงยหน้าขึ้นมา ครายน้ำตายังเป็น
แนวเลอะอยู่ทั้งสองแก้ม

“ฉันทิ้งสายไปเสีย, โอ! ร้ายกาจจริง
ฟังฉันเล่าก่อน, สายที่รักยิ่งจำวนสำคัญของ
ฉันได้ไหม? จำได้ซิ! ยังคงไม่ลืม ตัน
พ.ศ. ๒๗ อันเป็นปีที่ความเกษมสำราญ
และความทุกข์ อย่างแสนสาหัสมาพร้อมกัน,
วันนั้นเป็นวันที่ ๔ เมษายน, ฉันยังจำได้ เวลา
บ่าย ฉันกลับจากโรงเรียน มาบ้าน พร้อม
ด้วยกระษ, พออย่างเข้าประตูบ้าน คนทุกคน
พร้อมทั้งคุณด้วย ได้ ชโยขึ้นพร้อมกัน
วันนั้นฉันสังเกต เห็นหน้าตาเธอแสดๆ แต่
ก็เข้าใจว่า เธอคงยืนก็อย่างฉันเหลือ—ยืนก็
หน้าตาล่อหน้าเลย อ้อ! วันนั้น โลกขมขื่น

พ.ศ. ๒๔๗๑

สายสวาท

กัยฉันก็ด้วยความปลาโมทัย. ขอบคุณสวาท
เป็นอย่างยิ่ง หัวใจของฉันเลื่อมด้วยความสุข
ทุก ๆ สิ่งได้เอื้ออวยให้กัยฉันอย่างเต็มใจ ฉัน
ได้หันหน้าไปพบกัยคุณ คุณยังจำได้ไหม
‘นี่ไง จะ คุณสาย ช่าง ที่ กระบะ ของ ฉัน ได้ ก็น
ทัญญาเงินทัญญาทองแล้ว’ วันนั้น ได้ มีการ รน
เรียง เลี้ยงรับความมีชัยของฉัน ซึ่งมีคุณเป็น
แขกร่วมโต๊ะด้วย อา! ความสุข, นึกถึงวันนั้น
แล้ว ฉันใจเหลือเกิน ฉันใจอย่างพรรณาไม่ถูก
จริง ๆ ฉันนั้นคุณยังจำได้ แยกหญิงทั้งหลาย
เป็นส่วนมาก เป็นเพื่อนนักเรียนของคุณแทบ
ทั้งสิ้น มีแม่เมตตาของคุณอวรี ซึ่งเป็น
ลูกเรียงพี่เรียงน้องกับคุณพ่อ และเป็นกำพร้า
อยู่ในความปกครองของคุณพ่อ ได้ร่วมวง
นั่งอยู่ทางเบื้องซ้ายของฉัน วันนั้น, คุณนั่ง
อยู่เบื้องขวาของฉันใช่ไหม? และ—จำได้
ใหม่ว่า ฉันนั้นต้องกินสุรา—น้ำอมฤต
ก็เสียแก้ว เพื่อต้อนรับความยินดีของมิตร
สหายทั้งหลาย, อา! เหล่านั้นมาแห่งความ
ฉิบหาย ขอโทษ, คุณสายสวาทเหล่าแห่ง
ความมึนตึ๊งทุกข์, ได้เข้าไปขึ้นส้อมของฉัน
จนมาแทบหมดสติ ฉันได้กล่าวอะไรต่อหน้า
ธาระก้านด้ายก็จำไม่ได้, แต่ยังได้ยินน้ำ
เสียงของคุณที่กระซิบเตือนสติว่า ‘คุณสมนึก

ระวังจะเมามากเกินไปละ’ แล้วฉันได้กุมมือ
คุณไว้ ที่ได้ ไต่ ไต่ ใช้ไหม? และต่อจากนั้นไป
ฉันก็หมดสติ จำไม่ได้ว่าตัวของตัวเองอยู่
ที่ไหน แม้แต่คุณ ซึ่งเคยยอหัวใจ, ก็จำ
ไม่ได้ว่ากลับมานั่งแต่เมื่อใด มารู้สึกเมื่อตอน
เช้าตรู่ โอ! คุณสายเอ๊ย คุณพ่อคนเคียว
เป็นผู้ประหารชีวิตความสุขของฉัน เวลานั้น
ฉันยังไม่มีความรู้สึก—รู้สึก แผลงประหลาด
อย่างไร ๆ ที่ได้ถูกร่วมเตียงนอนกับแม่ฉัน
เพราะ ความรู้สึก ของฉันยังมี อยู่กับ แม่ฉันนั้น
เป็นถ่านความรักและเอ็นดูอย่างหนึ่งของสาว แต่
ก็รู้สึกแปลกใจว่า เหตุใดฉันนั้น จึงมานอน
ร่วมเตียงกัน โอ! สายจำ ฉันสาธุได้
ต่อหน้าทวงจันทร์อันโอชะนั้น. และต่อหน้าสิ่ง
ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายว่า ฉันนั้นฉันมา หลับ
อย่างหมดสติไม่รู้สึกรู้สึกระการใด ๆ;
วันรุ่งขึ้น ฉันคงต้องมีหน้าที่ยุ่งกับการ
สอยไล่ไก่ และต้องไปบ้านโน้น, บ้านนี้, เพื่อ
เยี่ยมเยียน แสดงความ ขอบคุณ ของผู้อุปการะ
ต่าง ๆ ที่ได้ มีคุณมาแล้วแต่หนึ่งหลัง, ตอน
บ่ายจึงได้กลับบ้าน โอ! อนิจจา! ทุก ๆ สิ่ง
เปลี่ยนแปลงหมด ฉันได้รับความสุขเพียง
เสนาพิกาท่านั้น ตอนเย็นวันนั้น ฉันได้เกิด
ซัดใจกับคุณพ่อ ในเรื่องชีวิตใหม่ของฉัน ท่าน

ไม่ยอมฟังความเห็น และการชี้แจง อย่างไร ๆ ทั้งหมึกของฉิน ท่านบอกว่าไม่เป็นไปไม่ได้ ที่ฉินจะแต่งงานกับคนอื่น เพราะคนในย่านทั้งหมดก็รู้เห็นแล้วว่าฉินได้ร่วมห้องกับน้องสาวโดยท่านเป็นผู้ชักแรงจูงใจ อ้อ! ชีวิตของมนุษย์ ในชั่วเวลา ๔๔ ชั่วโมงเท่านั้น มีความทุกข์สุข ผิดกันไกลลิบ วันนั้นฉินหอบเอาความหัวเสียอย่างสุดประมาณออกไป จากบ้าน พร้อม กับมีนายยอนกำกับเป็นพลเดินไปด้วย ฉินก็ซัดชีวิต ที่มีความทุกข์แล้ว หันไปหาเพื่อนซัด, เพื่อเป็นยาขมหัวใจ ให้ศิษย์ความทุกข์”

สมเด็จพระพุทธองค์หนึ่ง แล้วกล่าวสลับไป “วันนั้น, ฉินไม่ไกลลิบบ้าน เพราะคำปรึกษาของคุนพ้อยังก้องอยู่ว่า “ถ้าเจ้ารักเป็นลูกพ่อ ก็ควรทามาไฟพ่อ เพราะพ่อเลี้ยงเจ้ามา และน้องมดซัดก็เห็นว่ามันเสียหายน่าอย่างใด ก็กลัวว่าเสียอีก ถ้าเจ้าไม่รักมันก็เท่ากับเจ้าไม่รักพ่อ และก็ไม่ควรจะมาให้พ่อเห็นหน้าเจ้าด้วย ถ้าเจ้ากล้าซัดก็ใจหา”

รุ่งขึ้นวันที่ ๑ เป็นวันที่เรือต้องเคลื่อนลำ แล่นบ่าหน้าออกไปสู่ทะเลลึก ซึ่งโดยรวรทกเอาฉินไปด้วย มันเป็นเวลาตนา ที่คนวันที่ ๕ ฉินได้ จุ่ม โขก ไปด้วย น้ำเตา — เต่าซึ่งฉินรู้ชื่อว่า สายของฉินเกลือกยิ่งกว่าของโลโคว

ใด ๆ ก็นั่นจริงไม่กล้ามาเยี่ยมเยียนคุน ฉินต้องไปลอยอ้างอ้าง ไม่เห็นสิ่งใดหมึก นอกรจากน้ำก็พารวักเป็นแนวอยู่รอบทิศ ทุก ๆ เมืองท่าที่ใดแวะขึ้น ฉินได้มีจดหมายมาถึงคุน แต่จดหมายเหล่านั้นก็กลับคืนไปยังฉินอีก ในภายหลังเวลาเกือบครึ่ง อันเป็นเวลาราวกับอยู่ในนรกสักแสนชวญ ที่ฉินต้องทนต่อสู้ทั้งความรัก คือคุนไว้ของหลัง โดยปราศจากความรักต่อกันและกัน อ้อ! เวลาอันโหดร้าย เวลาอันแสนเข็ญ—ทุก ๆ นาทีที่ว่าจะเคลื่อนไปก็ได้ คุชังกลางเตาแตรไปวิ่ง ๆ คุนก็ยังไม่ได้ทราว่า มีอะไรเกิดขึ้นทางเบื้องหลังบ้าง ถึงฉินเองก็ไม่ทราวย จนมาถึงกรุงเทพ ฯ

คุนพ้อท่านคักซ่องน้อยไปแล้ว—ไปอย่างลึกลับ คุนทาสีว่า หัวใจของฉินเป็นอย่างไว้งในขณะนั้น ความเศร้าโศกกับดมอย่างสุดแสนกลณา แม้แต่คุนซึ่งเป็นผู้ฉินได้เห็น อยู่แทบทุกลมหายใจเข้าออก ก็ยังลืมเสียได้ มีหน้าคุนของทั้งฉิน — หนึ่งฉินไปไหน ๆ ฉินไม่ทราวย ไปซ่อนตัว—ซ่อนหน้า ไร่เอ๋ย! ฉินแทบคลั่งกับความครม คุนพ้อคายก็ไม่เห็นใจ มีหน้าจดหมายที่ฉินเขียนมายังคุน ก็กลับคืนมาหาฉินโดยไม่ผิดวียน นี่ เป็นเนตรกรรมของฉินแท้ ๆ ส่วนคุนที่หลบหน้าหนีจากพระนคร

พ.ศ. ๒๔๗๑

สายสวาท

ฉันตายไ้แล้ว เกิดจากความอหิวาต์ของคุณพ่อ
นั่นเป็นเหตุ เรื่องความเป็นอยู่ของคุณแม่และฉัน
คงวิ่งเข้ามาถึงที่ของคุณแน่นอน และคุณก็เชื่อ
โดยไม่ต้องสงสัย”

“ก็ฉันไม่ทราบเลย ในเรื่องความมรณะ
ของเจ้าคุณพ่อของคุณ น้าอนาค” สายสวาท
กล่าวโดยความจริงใจ

“จ๊ะ น้าอนาค! แต่น้าอนาคตัวของฉัน
มากกว่า คุณใจดีมาก ๓๖๕ คุณมีให้ส่งข่าว
คราวมาเยี่ยมเยียนฉันบ้างเลย หายเสียงวาว
ก็ตายจากกันไป”

“คุณจะให้ ก็ฉันทำอะไร มดก็ขี้ฉัน
ก็เป็นสหายรัก และคุณต้องการให้ก็ฉันกลัว
ต่อสู้กับความชื่นชม—ความทุกข์ระทม—ความ
ปวดท้าวในหัวใจ—อย่างอกุศลเช่นนั้นหรือ โอ
ร้ายกาจมากค่ะ ข้าพคุณเกิดของคุณ
เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ทางทุกทิศ ก็คือก็ฉัน
ต้องไปเสียให้พ้น — พ้นจากมนุยส์ ที่เขารู้จัก
ทั้งการนิมิตการกล่าวร้ายไว้เบื้องหลัง น้ำใจ
คุณก็ทำให้ก็ฉัน เห็นใจ แล้ว เวลาชั่ว
๔๘ นาฬิกา คุณจะไปลึกลงมาหาที่ฉันไม่ได้ วัน
รุ่งขึ้นจากวันที่คุณได้ชนะโลกแล้ว ก็ฉันตั้งตา
คอย—คอยคุณคอยด้วยความสิงโลกใจ—คอยด้วย
ความปลาบปลื้ม อย่างเลอะเลือน มันเลยไปแล้ว

ขอขมใจที่คุณได้พิจารณา รื้อความหลัง ที่
ต้องทำให้ ก็ฉันปวดหัวไปอีกหลายวัน, วาสนา
ของก็ฉันมันไม่หมดสิ้น, โชคจึงยื่นศาลาให้
ต้องมาพบเห็นคุณ — คุณซึ่งก็ฉันได้ชะลวยไม่
อยากเห็นหน้าอีก แต่ฉันจำเหตุการณ์ของ
คนเรามันไม่เที่ยง มันเลยถึงปล่อยให้เลยไปเลิก
คุณสมนึก! ก็ฉันต้องทนทุกข์—ต้องระกำใจ
เพราะคุณยื่นกัพอแล้ว ก็ฉันไม่โทษใคร ตลอด
จนคุณด้วย มันวาสนาค่ะ” สายสวาทคอย
แล้วก็มีหน้าสอน “คุณจงเดินทางตรงไปเลิก
อย่าทวนศอกต่อหลังอันเลย ก็ฉันขอ—”

“อะไร! คุณสายสวาท!” สมนึกร้องก้อง
“นี่คุณยังไม่เข้าใจ เรื่องยังไม่สิ้นสุด คุณ
ไม่เชื่อหรือว่า ฉันยังคงบริสุทธิ์, ทั้งยังคง
ซื่อตรงต่อความรักของคุณ, ความรักของ
คุณยังไม่มียุบสลายเลย รุ่งมัยหน้ามัยนั้น”
ชายหนุ่มกล่าวพลางซ่อนหน้าของสายสวาทให้
เงย “นี่เสื้อเชิ้ตของใคร อักษร ส.น. นมมือ
ใครซัก แหว่นมัยของใคร อ่า! สิ่งเหล่านั้น
เป็นเพื่อนคู่ทุกข์ยาก ของฉันในยาม ที่ฉัน ต้อง
ระหกระเหินไปตามสถานที่ต่าง ๆ”

“ยังอยู่อีกหรือคะ?”

“อยู่ซิ! เสื้อชุดหลัง ๖ เสื้อของคุณ ที่
ตกให้ ถึงมันจะเขยิบยากอย่างไร ฉันก็ตั้งใจ

เก็บเอาไว้มาก ๆ ทั่ว ไม่ทิ้งเลย นั่นเป็นตัวสุดท้าย
แล้ว ที่ยังเหลือคือ ยี่ ฉะนั้นทิ้งเลยก็อย่างไร
ในเมื่อฉันยังไม่ล้มคะน่

“ทำไมถึงไม่ล้มฉันเสียเล่าละ ไช้คุณสม
ชา! นั่นคุณระบับหัวใจคุณออกนั้นหรือ?”

“ขี้หัวใจคุณ” สมนึกทวนคำ “เรื่อง
มันยังไม่จบ คุณทราบดีไหมว่า ๓ ขี้ฉันมิได้
ประกอบกิจการเลย ชีวิตของฉันทั้งการ
เล่าเรียน ก็เพราะนาค้า—ค้าปล่อยประโลม
ของคุณ—เข้าไปก้องอยู่ในโสตเสมอว่า ‘ให้
มานะ—มานะกักพัน—เรียนเพื่อเกียรติคุณของ
ลูกผู้ชาย—เรียนเพื่อยศ—และเพื่อชื่อเสียงและ
ความรัก—’ และก่เมื่อ คำเตือนสติของคุณ
นำผลมาได้แล้ว—แต่ผลมิได้ ไป สมองคำพูด ของ
ผู้เป็นเจ้าของ—เกียรติยศไม่มีค่า ในเมื่อชีวิต
ของความรักได้ดับไปแล้ว ความสำเร็จของ
ฉัน เป็นประโยชน์อะไร ในเมื่อปราศจากคุณ
ชั้นแรก เข้าใจว่า โลกคงแคบ ไม่เพียงพอ
กับความสุข แต่โอ, ครกกันข้าม ฉันต้อง
ลาบ้วย—บ้วยด้วยโรคเส้นประสาท เพราะถ้า
ฉันอยู่ ก็ต้องเป็นยา จึงต้องท่องเที่ยว—เที่ยว
มระมระมาหา—คนคว่ำสี่ยหาคณะ—และขอฮอน
วอนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายว่า ก่อนที่ฉันจะ
ต้องเดินทางไปสู่โลกนั้น, ขอให้ ใฝ่พบเห็นคุณ

อีกครั้ง—ครั้งเดียวเท่านั้น และก่อนนั้นไปเป็น
ความสุขที่สุข การลาของฉันไม่มีสุดสิ้น ใน
คั้งถูกลบชยะปลดออกเป็นกองหินเพราะพิการ
ซึ่งฉันรักไฉน ฉันจะต้องทักขด้วยหรือในเมื่อ
ฉันยังแข็งแรง พร้อมทั้งมัวชชะเป็นคัมภีร์ ทัง
มัทนทรพยเฝ้าเจ้านอนอยู่ บ้านช่องระของทัง
ก้วยโย—”

“แปลว่า คุณกลัวคักใจทั้งบ้านช่อง—และ
ทังคุณมฉิ—ได้โดยไม่สงสาร” สายสวาท
สอกลามขึ้นกลางคัน

“เปล่า เราไม่ได้เป็นอะไรกันเลย มฉิ
และฉัน ยังคงเป็นพี่น้องเท่านั้น ฉันทิ้งเธอไว้
ก้วยข้า ส่วนฉันไปตามชะตากรรม และวันฉัน
ต้องร้องไห้—เพราะเธอไปแล้ว”

“ไปจากบ้านหรือคะ?” สายสวาทถาม
อย่างคลั่ง

“ไปจากบ้าน—ไปจากโลกนี้—ไปตาม
คุณพ่อฉัน—ไปตามด้วยความครมใจ จะทำ
อย่างไรก็ได้เล่า สายจำ ในเมื่อความรัก
ของเรามีมันตรงข้ามกัน มฉิ ใจหล่อนก็เกิดเคียว
หาญพอใช่—ฉันพึงทราบดีเมื่อเย็นวันเอง มฉิ
เริ่มเจ็บหนักเมื่อคืนก่อนนั้น สดทางที่ฉันจะ
เฝียวยาได้, ก่อนไปหล่อนให้สิ่งไว้ และ
ให้ขอกก้วยคุณก้วย” สมนึกกล่าวพลางถึง

พ.ศ. ๒๔๗๑

สายสวาท

กระสายฟ้าออกมาส่องให้

บ้านเรานี้จัก

วันที่ พฤศจิกายน—

กรวยเท้า คุณพี่ ทศพร

-----ความลึกแห่งชีวิต ที่คุณอ่าว
ได้ยื่นชนในคราวนี้ นับว่าเป็นโทษอย่างใหญ่
หลวง ท่านไม่ยิ่งควรเลิบทระอศวิชน และทั้ง
ไม่รอดเพื่อช่วยแก่ใจเราก็คง มีนเป็น
ความลึกของน้อง ที่ไม่ทักทานท่าน ยล่อย
ตามความเห็นที่ของทานก็เป็นเพราะ น้องรัก
คุณพี่ รักยิ่งกว่าที่คุณพระไคน์ถั่ง แต่เป็น
กรรม และไม่ได้อบรมวาสนากันมาแต่ปางหลัง
จึงมื่อไรอย่างที่ทำให้คุณพรักน้องแต่เพียง
น้องเท่านั้นเอง น้องฟังทรายเมื่ออาทิตย์นี้เอง
ว่า คุณพี่เคยมีความลึกซึ้งกับคุณสาย ลูก
คุณพระณน มกรว แต่ก่อนน้องไม่เคยฝัน
เข้าใจเสียว่า คุณพี่ ซอมพอกันฐานเพื่อน
เพราะคุณพี่ไม่เคยบอกเล่าให้ใครฟังเลย น้า
จะเป็นด้วยเหตุนี้กระมัง คุณพี่จึงกลายเป็นโรค
เกลี้ยกัณยาน ทอดทิ้งการงานหันเข้าหาทางใหม่
ซอมคุณสรวรค์ ที่ทำนุมนกาลให้น้องชยากร
ชยากรเห็นของในหีบของคุณพี่ ที่ฝนครว่า
“ลับแห่งกัญญาของชีวิต” น้องทราย

น้องทรายหมดแล้ว เจตมัยของคุณพี่ที่ส่งให้

คุณสายสวาท โดยเซมิได้รันั้น ทำให้น้อง
ใจหตุ ดันคันด้วยความสงสัยสาร ถูกแล้ว น้อง
คือมารแห่งความสุขของคุณพี่ ถ้าน้องมิได้
เอากันนิคมมาในโลกนี้ คุณสายสวาทคงมี
ความสุขมาก

ลายสิท หลงรูปถ่าย คุณสายสวาท ที่มี
ลายมือของคุณสายสวาทจาวักไว้ว่า
ความรักเป็นเหตุให้ มนุษย์ตา บอดเฮย
ครองสติโคครา รักแก่แล้ว
มองไปพบอนา คตภาพ นะพ่อ
ของแลกสมนึกแล้ว สุขขรม
เครื่องเตือนใจของ

สายสวาท ผู้รักดี

คุณสายสวาทพุดอก ความรัก คือชนวน
ระเบิดให้ท้ายอก — น้องต้องบอก — บอกเพราะ
ความรัก จึงมองไม่เห็นแนวตาของคุณพี่
บรรณโรคได้ทราบมาน้องมานานแล้ว เชอ
ว่าในคราวนี้ น้องคงไม่ต้องทราบอีกต่อไป
นาน น้องรู้สึกว่ามีทางระก น้องไม่เสียใ
เลย ยินดีเสียอีกที่ต้องไปพ้นจากโลกอันแสน
เยอ และในปางหน้าโน้น ซอกศลของน้อง
จึงให้กานนิคมารวมวงศกับคุณพี่ด้วย, คุณพี่
เมตตาน้องมาก น้องหมกทนทางสนองคุณ

แล้ว นอกจากขออันนวนภาวนาขอพรให้

เพทาย

เมษ

กับคุณพี่ทวนน้ำใจเท่านั้น

คุณพี่คงเป็นสุขตามเคย

หมอมไม่ทิ้งบอก น้องกันกาทายอาการและ
ความเป็นอยู่ของโรคไควว่า คงไม่ยักยวเกิน
อาภิกขณ ไปได้ แต่คุณพี่ไม่ต้องเป็นห่วง การงาน
ของคุณพี่ทางหัวหินสำคัญกว่า หากการ
ก่อสร้าง พระราชวัง คราวนี้ สำเร็จโดย รวยรื่น
ก็เท่ากับ คุณพี่ได้ ก็เกียรติคุณ แห่งชีวิตไว้ได้
เป็นความรสอง ถึงคุณพี่จะลงมากไว้ประโยชน์
แต่หมอเองยังไม่เต็มใจรับแล้ว

โดยความรัก

จากน้องผู้ก่อกรรม

มณ

สายสวาทเงยหน้าขึ้นจวกเจตพนาย จ้อง
สายท่อนมัวคว้านมองทศมนัก และถามว่า
“มณทนายเสียตั้งแต่เมื่อไรละ”
“ตามโทรเลขบอกว่า วันนั้นเมื่อย้าย
แะ โมง”

ในที่สุดน้องขอทวนเอาใจช่วย ขอให้
คุณพี่ได้พบกับคุณสายสวาท—และอย่าได้พบ
อุปสรรคแห่งชีวิตทั้งเช่นแล้วมาเลย และช่วย
บอกเชือกด้วย ว่าเจองัยในเรือนหลังให้
ทวนเด็ก คุณขำ และน้องๆ เป็นสุขก็ หวังว่า

ครั้นแล้วความเหิงขย ก็เข้าปกคลุมสถาน
นั้นอีกครั้งหนึ่ง และนอกจากจันทร์เจ้าแล้ว
ไม่มีใคร ทราบเลย ว่ามีอะไร วิกฤตแปลกเกิด ขึ้น
ณที่นั้น ขึ้นไถงเวียงและจันทร์เจ้าจะไม่บอก
ใครทวนเลย.

แม้ว่ามีอายุอยู่ในตรุณวัย มีรูปงาม เกิดในสกุลอันสูงศักดิ์ที่ดี ถ้าปราศจาก
วิชาความรู้ ก็หาไม่ราศรีไม่ เหมือนดังดอกทองกวาวอันไร้กลิ่นละนั้น ฯ

ของ ส. เสวตรี

นิทานลัด

เรื่อง

แะเง็กกึย

โดย

“ประภาศรี”

ชั้นชอว่าหนงสี่เรองจันทมิ ผู้แปลมาเยน
ภาษาไทยกลดทงซึกเก่าเลใหม่แล้ว ที่
ข้าพเจ้าจะไม่ได้อ่านเสียเลยนั้นเกอยจะนัยได้
ว่าไม่มี ทงนักเอนด้วยความสะดวกนึ่งเอง
เนื่องจากเหตุผลทงใดกล่าวมาแล้ว จึงได้ทำ
ให้ข้าพเจ้าเกิดความสะดวก แลรู้จักมักคุ้นกัย
พวกจีนชนอกมาก เพราะเมื่อหาเรองจันทมิแปล
แล้วอ่านไม่ค่อยได้ทงใจ จึงมีความเขาอ่าน
และเล่าให้ฟัง ในจำพวกทกล่าวนั้นมีเรกกัง
คนใช้ ในบ้านของข้าพเจ้าคนหนึ่งเอนผู้ทีข้าง
อ่านแลข้างเล่ามาก ทงเรวกัณ ออกทงใจของ
ข้าพเจ้ากัวย ฉะนั้นจึงออกจะชอบ ๆ แถอยู่
พอใช้

วันหนึ่งเวลาราว ๕ ๓. ท. เศษ ข้าพเจ้า
นอนทอดอารมณ์อยู่บนเกาชยาว ทากอากาศ
เล่นเย็น ๆ พอพัก หายเหนื่อยใน เวลาว่าง การ
งาน พลางนึกว่าพึงอยู่แต่ในใจว่า เวลาเช่น
ถ้าได้ เรองจันทมิ อะไรสัก เรองหนึ่ง มาอ่านเล่น
ก็ออกจะดีอยู่อย่าง จึงลุกขึ้น คิดว่าจะเคิร
ไปทงหนงสี่ ก็พอดึกเรกกังค่อย ๆ เคนเข้า
มาหาข้าพเจ้า ๆ จึงร้องทักออกไปว่า...

“เรกกัง! ลือมอะไรจะมาเล่าให้ ชอฟัง
อีกหรือ?”

“แะ—แะ—มีน้อ อ้อได้หนงสี่มาเล่ม
หนึ่งทีมาก.” เขากล่าวแล้วเดินเข้ามานั่ง
ลงริมเกาชันของข้าพเจ้า มีอกซุหนงสี่ยก

ประกาศรี

เมษ

ข้ากกระรื่องกระแรงให้

“เรื่อง แะเงกัย! เป็นเรื่องผทเกก
 ฐนในเมองเจนเมอเว ๆ เอง อิมเกยไ

ในแข่งดำนทบ้านเพอหกละชอเขามา.”

“เอะ! เมอเว ๆ น ลักกยละ?”

ข้าพเจ้าชักเขา

“แะ—ร้อยกว่าเท่านั้น.” เขาพูดแล้ว
 ก็ทำหน้าขิงขิงแล ยกมือขึ้น แสทง ทว่า ประกอบ
 ให้สมเหตุผล “ร้อยกว่า ๆ เท่านั้น เรื่องผ
 ฑมาก เรื่องนเป็นเรื่องจริงทเกย”

“ร้อยกว่าอย่างว่าเรวอกหรือ? เอาละ
 ออย่าช้าเลยรีบลงมือเล่าไปเดอะ” ข้าพเจ้า

พูดคักย

“ข้อได้น้อ. ในหนังสือมีว่าอย่างนั้น...”

“ฉะชนยทแห่งหนึ่งโนนครแต่ จิว ท่าง
 จากเมืองหลวงประมาณ ๕๐๐ ล เรียกว่าชนยท
 คงมงเกย มีบ้านหลังหนึ่งทงอย ในระหว่าง
 พุ่มไม้ย่านกลางทางเกนในเขตคยา เหมาะ
 เปนที่ อาศัยของ ผู้ที่สญูรไป มา เปน อย่างย้ง
 เจ้าของจึงทำขึ้นให้เป็นที่พักเกนทางขนาน นาม
 ว่า “อึงเหล้งแะจ้ง” แต่แม้จจะเป็นที่
 ระโหฐานอันสร้างงามลงเพียงนักก็ แต่ย้ง
 มิไ้ มีใครกล้ามาพักอย ในห้องมขก้านควนคก
 ไ้ทลอคคินสักคินเกยว ทั้งนเป็นทวยเกรง

อำนาจ ศาสนนร่ายทสึง สติคย อย ในห้องน
 เอง ถึงทาเฒ่าเฒ่าของเจ้าของบ้านทไ้

กรรมสทิจ ราก การ วัช มรคก จะทำพิช ชัยได้
 ประการใด ก็มิไ้ เสื่อมทราม ลงไปเมื่ แต่่นย
 กลยคเหมือนย้งหนกชนทก ๆ ที่ไป ลงท่าย
 ก็คองยอมแพ ทง ไว้เลย ๆ แต่กลยประคย

ประภาให้ กงทงามย้งช่นกว่าทงใด ๆ ทงหมค
 ในบ้านน เปนการจำเปนอย้งทจะคองทำ
 เช่นน เพราะข้าวของทงนเป็นชองย้งศาท
 คายไปแล้ว คงอย้งในความทวงแชน ถ้า
 ชนย่ายไปทอนย้งศาทจระมกวนอย้งมิทคทอย่น
 จงคองยอมทงให้อย้งเช่นน

วันหนึ่งโนฤททหนาวไ้ล อากศคยอัยฎรคค,
 ทิมะก่าล้งคทหนาเคลือบคสมถนแลวองเรอ
 ฑขาวสอากรวากยอยู่ทวยส่าล ควงพระทินกร
 เจ้าก่าล้ง จะ ไคไร ชักกรดเข้าลยเพลยม พระ
 เมรุมาศ แลคคแะเรอเปนมงามคกระทิม ทอ
 แสงลงวัช ดนแลพุ่มไม้ ทำให้ เปนที่ น้า สยค
 สยองสฟงกลวัชยผู้ ที่ไ้ประสพโนวระน, ควง
 จินทวักค้อย ๆ ยอยมไ้ล ชนเห็นอชคไ้มน้า
 แสงอัน นวล อ่อนแ่ง วาควิกลล ชนสาคทเพน
 ทิมะมภวภาค. เวลานั้นนอกจากเสียงสนช
 ททอนท้าวังเวง เปนจ้งทหว อย ตาม หม่ บ้านท
 ไ้ล ๆ แลวกไ้มมเสียงอนอกเลย คงเงย

พ.ศ. ๒๔๗๑

แป๊ะเง็กเกีย

สักก็เคย—เลยบน เกือบจะได้ยินเสียงหิมะ
ที่ปลิวตกลงยังบนพื้นอยู่ทุก ๆ ขณะ ถ้าใน
เวลานี้จะมีผู้ใดผู้หนึ่งแลดูตาม ทางที่ คักตรง
จากป่าไม่มายังบ้านแล้ว ก็จะได้เห็นชาย
คนหนึ่งกำลังมุ่งเดินทางฝ่าหิมะ ตรงมา
อย่างรีบร้อน เท่าที่สังเกตได้ว่าเป็นคนเดิน
ทางมาจากเมืองไกลก็ด้วยมือห่อผ้าที่ สะพายคก
ตัวมาด้วยเท่านั้น ชายผู้นั้นแล้วแต่ชกชกชก
เป็นชาวเมืองก็ใช่, บุตร ผู้มีอันระกิน กำลัง
มุ่งเดินทางจะเข้าไปใน เมืองหลวงเพื่อสอยได้
หนึ่งสอประจักษ์ เมื่อเวลาอากาศหนาวทั้ง
เวลาที่จะวนจะกำลังร้อน ๆ เช่นนี้ เป็นการยาก
ที่จะเดินทางต่อไป จึงได้ทิ้งไว้ระหว่าพัก
สักคนหนึ่ง ต้องรู้สว่าจึงจะออกเดิน ก็
พอมาถึงบ้านนี้ ครั้นเหลยเห็นตัวชกชก
ใหญ่ ๆ เขียนไว้ ท้ายมีใจความว่า ทักเดิน
ทาง “อึ่งเหล้งแคะจ้ง” ก็มีความยินดีเป็น
ที่ยิ่ง เพราะว่าได้เดินทางฝ่าความกันการ
มาแล้วตลอดวัน ได้ความเห็นที่เห็นอยมาก
จึงเดินเข้าไปพบพักอาศัย แต่แทนที่จะได้
เห็นผู้คนอยู่คึกคัก กลับ เงียบสงัดราว กับบ้าน
ร้าง สักประเดี๋ยวชายชกชกผู้หนึ่งจึงเดินเข้า
มาหาเลถามว่า.....

“ท่านต้องการที่พักหรือ?”

“จ๊ะ! ฉันต้องการห้องที่ ๆ สักห้องหนึ่ง.”

เล่าซุนเซ่ง กล่าว ตอบ พร้อม ด้วยแสดง ความ
เคารพฐานเป็นผู้ใหญ่ พอพูดเท่านั้นแล้วคำ
เล่าเอียวของ เจ้าของ ทักก็ ถิ่นาออกเดินให้ชม
ห้องต่าง ๆ แต่เล่าซุนเซ่งมิได้ขอห้องใด ๆ
หมก นอกจากห้องมุขตัวนคกซึ่งมีกลิ่นกุญแจ
ไว้อย่างแน่นหนา เมื่อมาถึงก็หยุดยืนอยู่ที่
หน้าห้องนั้นคล้ายกับจะมีความคึกคักอะไรใหม่ ๆ
เกิดขึ้นสักอย่างหนึ่ง แล้วจึงถามตาเล่า
เอียวของเจ้าของบ้านซุนว่า...

“นั่นตา! ห้องนี้เคยอะไร? ฉันจะอยู่ใน
ห้องนี้ได้หรือ?”

“ห้องนี้หรือ?” ตาเอียวของถามทวน
คำโดยเสียง แหะแหย่งจน เกือบ จะเป็น กระซิบ
พร้อมด้วยแสดงกิริยา ขนลุก ขนพองด้วย ความ
กลัว แล้วจึงทำจะออกเดินต่อไป

“อย่าอย่าก็ว่าละระมัง? ข้าเจ้าไม่
อยากให้อยู่ในห้องนี้.”

“ทำไมตา? ห้องนี้เหมาะที่อยู่ที่ทางทิศ
ตะวันตกใกล้คก ทั้งเวลาเช้าซึ่งเป็นเวลาที่
แดดออกร้อนจัดก็มีคกชกชกชกด้วย ห้องนี้
สักปรกหรือ? อ้า!—ถ้าเช่นนั้นก็ไม่เป็นไร
เก็บกวาดเสียให้คกแล้วกัน ฉันไม่ใช่คน
ที่พดพดกันคกชก ขอให้อยู่สบายเท่านั้น.”

ประภาศร์

ເມື

เล่าชวนแข่งพดแลวัก^๑ มอญ^๒ ตาเฒ่า^๓ ซึ่ง^๔ กำลัง^๕ ยืน^๖
ทำกิริยาสทกส^๗ ทำนอ^๘ “ใจห้อง^๙ซี! ฉันจะ^{๑๐}
เข้าห้อง^{๑๑}.”

“๒ ๕ ๓ ๒ ๓๔๔
ห้องนสชาตเรยบรชยคทเทยว...แต่”

คำว่าพจนานุกรมไทยเพียงนักทำภาพของ แสง
 ลักษณ์ชั้นจอนเกอยมืองเห็น แล้วแก้มดัง
 เช็กเหงือกทาลงไหลซึมมอยตามหน้าผาก

“แต่อะไรคะ? พวกมาเถิดฉันไม่ว่า
 คือก ^๑ ^๒ ^๓ ^๔ ^๕ ^๖ ^๗ ^๘ ^๙ ^{๑๐} ^{๑๑} ^{๑๒} ^{๑๓} ^{๑๔} ^{๑๕} ^{๑๖} ^{๑๗} ^{๑๘} ^{๑๙} ^{๒๐} ^{๒๑} ^{๒๒} ^{๒๓} ^{๒๔} ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ^{๒๘} ^{๒๙} ^{๓๐} ^{๓๑} ^{๓๒} ^{๓๓} ^{๓๔} ^{๓๕} ^{๓๖} ^{๓๗} ^{๓๘} ^{๓๙} ^{๔๐} ^{๔๑} ^{๔๒} ^{๔๓} ^{๔๔} ^{๔๕} ^{๔๖} ^{๔๗} ^{๔๘} ^{๔๙} ^{๕๐} ^{๕๑} ^{๕๒} ^{๕๓} ^{๕๔} ^{๕๕} ^{๕๖} ^{๕๗} ^{๕๘} ^{๕๙} ^{๖๐} ^{๖๑} ^{๖๒} ^{๖๓} ^{๖๔} ^{๖๕} ^{๖๖} ^{๖๗} ^{๖๘} ^{๖๙} ^{๗๐} ^{๗๑} ^{๗๒} ^{๗๓} ^{๗๔} ^{๗๕} ^{๗๖} ^{๗๗} ^{๗๘} ^{๗๙} ^{๘๐} ^{๘๑} ^{๘๒} ^{๘๓} ^{๘๔} ^{๘๕} ^{๘๖} ^{๘๗} ^{๘๘} ^{๘๙} ^{๙๐} ^{๙๑} ^{๙๒} ^{๙๓} ^{๙๔} ^{๙๕} ^{๙๖} ^{๙๗} ^{๙๘} ^{๙๙} ^{๑๐๐} ^{๑๐๑} ^{๑๐๒} ^{๑๐๓} ^{๑๐๔} ^{๑๐๕} ^{๑๐๖} ^{๑๐๗} ^{๑๐๘} ^{๑๐๙} ^{๑๑๐} ^{๑๑๑} ^{๑๑๒} ^{๑๑๓} ^{๑๑๔} ^{๑๑๕} ^{๑๑๖} ^{๑๑๗} ^{๑๑๘} ^{๑๑๙} ^{๑๒๐} ^{๑๒๑} ^{๑๒๒} ^{๑๒๓} ^{๑๒๔} ^{๑๒๕} ^{๑๒๖} ^{๑๒๗} ^{๑๒๘} ^{๑๒๙} ^{๑๓๐} ^{๑๓๑} ^{๑๓๒} ^{๑๓๓} ^{๑๓๔} ^{๑๓๕} ^{๑๓๖} ^{๑๓๗} ^{๑๓๘} ^{๑๓๙} ^{๑๔๐} ^{๑๔๑} ^{๑๔๒} ^{๑๔๓} ^{๑๔๔} ^{๑๔๕} ^{๑๔๖} ^{๑๔๗} ^{๑๔๘} ^{๑๔๙} ^{๑๕๐} ^{๑๕๑} ^{๑๕๒} ^{๑๕๓} ^{๑๕๔} ^{๑๕๕} ^{๑๕๖} ^{๑๕๗} ^{๑๕๘} ^{๑๕๙} ^{๑๖๐} ^{๑๖๑} ^{๑๖๒} ^{๑๖๓} ^{๑๖๔} ^{๑๖๕} ^{๑๖๖} ^{๑๖๗} ^{๑๖๘} ^{๑๖๙} ^{๑๗๐} ^{๑๗๑} ^{๑๗๒} ^{๑๗๓} ^{๑๗๔} ^{๑๗๕} ^{๑๗๖} ^{๑๗๗} ^{๑๗๘} ^{๑๗๙} ^{๑๘๐} ^{๑๘๑} ^{๑๘๒} ^{๑๘๓} ^{๑๘๔} ^{๑๘๕} ^{๑๘๖} ^{๑๘๗} ^{๑๘๘} ^{๑๘๙} ^{๑๙๐} ^{๑๙๑} ^{๑๙๒} ^{๑๙๓} ^{๑๙๔} ^{๑๙๕} ^{๑๙๖} ^{๑๙๗} ^{๑๙๘} ^{๑๙๙} ^{๒๐๐} ^{๒๐๑} ^{๒๐๒} ^{๒๐๓} ^{๒๐๔} ^{๒๐๕} ^{๒๐๖} ^{๒๐๗} ^{๒๐๘} ^{๒๐๙} ^{๒๑๐} ^{๒๑๑} ^{๒๑๒} ^{๒๑๓} ^{๒๑๔} ^{๒๑๕} ^{๒๑๖} ^{๒๑๗} ^{๒๑๘} ^{๒๑๙} ^{๒๒๐} ^{๒๒๑} ^{๒๒๒} ^{๒๒๓} ^{๒๒๔} ^{๒๒๕} ^{๒๒๖} ^{๒๒๗} ^{๒๒๘} ^{๒๒๙} ^{๒๓๐} ^{๒๓๑} ^{๒๓๒} ^{๒๓๓} ^{๒๓๔} ^{๒๓๕} ^{๒๓๖} ^{๒๓๗} ^{๒๓๘} ^{๒๓๙} ^{๒๔๐} ^{๒๔๑} ^{๒๔๒} ^{๒๔๓} ^{๒๔๔} ^{๒๔๕} ^{๒๔๖} ^{๒๔๗} ^{๒๔๘} ^{๒๔๙} ^{๒๕๐} ^{๒๕๑} ^{๒๕๒} ^{๒๕๓} ^{๒๕๔} ^{๒๕๕} ^{๒๕๖} ^{๒๕๗} ^{๒๕๘} ^{๒๕๙} ^{๒๖๐} ^{๒๖๑} ^{๒๖๒} ^{๒๖๓} ^{๒๖๔} ^{๒๖๕} ^{๒๖๖} ^{๒๖๗} ^{๒๖๘} ^{๒๖๙} ^{๒๗๐} ^{๒๗๑} ^{๒๗๒} ^{๒๗๓} ^{๒๗๔} ^{๒๗๕} ^{๒๗๖} ^{๒๗๗} ^{๒๗๘} ^{๒๗๙} ^{๒๘๐} ^{๒๘๑} ^{๒๘๒} ^{๒๘๓} ^{๒๘๔} ^{๒๘๕} ^{๒๘๖} ^{๒๘๗} ^{๒๘๘} ^{๒๘๙} ^{๒๙๐} ^{๒๙๑} ^{๒๙๒} ^{๒๙๓} ^{๒๙๔} ^{๒๙๕} ^{๒๙๖} ^{๒๙๗} ^{๒๙๘} ^{๒๙๙} ^{๓๐๐} ^{๓๐๑} ^{๓๐๒} ^{๓๐๓} ^{๓๐๔} ^{๓๐๕} ^{๓๐๖} ^{๓๐๗} ^{๓๐๘} ^{๓๐๙} ^{๓๑๐} ^{๓๑๑} ^{๓๑๒} ^{๓๑๓} ^{๓๑๔} ^{๓๑๕} ^{๓๑๖} ^{๓๑๗} ^{๓๑๘} ^{๓๑๙} ^{๓๒๐} ^{๓๒๑} ^{๓๒๒} ^{๓๒๓} ^{๓๒๔} ^{๓๒๕} ^{๓๒๖} ^{๓๒๗} ^{๓๒๘} ^{๓๒๙} ^{๓๓๐} ^{๓๓๑} ^{๓๓๒} ^{๓๓๓} ^{๓๓๔} ^{๓๓๕} ^{๓๓๖} ^{๓๓๗} ^{๓๓๘} ^{๓๓๙} ^{๓๔๐} ^{๓๔๑} ^{๓๔๒} ^{๓๔๓} ^{๓๔๔} ^{๓๔๕} ^{๓๔๖} ^{๓๔๗} ^{๓๔๘} ^{๓๔๙} ^{๓๕๐} ^{๓๕๑} ^{๓๕๒} ^{๓๕๓} ^{๓๕๔} ^{๓๕๕} ^{๓๕๖} ^{๓๕๗} ^{๓๕}

“ในท้องนี้ผดมาก!”

“อย่างนั้นหรือ? ฉันไม่กลัวผิดอก.”

พวกแลวก็หัวเราะอย่างขบขัน เลยอย่างเท้าเข้าไป
ในห้องแลเห็นเตียงนอนแลหมอนมุ้งงดงามเย็น
ผู้ กิ่ง แลละดังสอให้เห็นไค ว่าผู้ ที่ทำเป็น
ผู้ ที่ชำนาญอย่างขบขันเยี่ยม แลชวนไปเที่ยว
แพร่พรรณต่าง ๆ สักสมถกกันน่าขมมัน ยาก
ที่จะหานายช่างอื่น ๆ มาทำให้งาม ตกเทียม
ไค แลพดงธากากภายในห้องนั้นแลวก็
เหมื่อนจะระอกละเย็นซัด ๆ อับ ๆ ผิดแปลกยิ่ง สัก
หน้อย เมื่อไคเห็นเช่นนั้นแลวก็ทนกลุ้มมา
พอกยกเท้าของตนขึ้นขึ้นตัวขึ้น คอยอยู่ นอก

ประตว่า.....

“เอาสะพานขึ้นตกลง ฉันชอบห้องนี้
แล้ว ถึงท้าวจะคิดค่าเช่าแพงกว่าห้องธรรมดา
สักหนึ่งร้อยฉันก็จะยอมให้ โดยความยินดี ขอ
แต่เทียบสักสองห้องเท่านั้น สิ่งอื่นฉันไม่
ปรารถนาเลย”

“ค่าเช่าแพงหรือ? เปล่า! ถ้าจะเช่า
ในห้องนี้แล้วถึงแม้จะไม่ให้เลยก็ไม่ว่า, นั่นแน่
เกินไป” พอพูดซำค้ำงก็บีบกระตุนแล้ว
เดินเงยหน้าไป แต่ลำซุนเฮงหาได้ทรมาน
ไม่ว่ามือแกบีบกระตุนนั้น แกก็ถันกุดแ
เสียโดยเร็วร้อย.

เมื่อเล่าเช่นนี้ เขาก็เข้ามาพาทิน ห่อนเยน
 ปกติแล้ว ก็จัดแจงเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว
 สำหรับเที่ยวทางออก คงเหลือไว้แค่ชุดสำหรับ
 นอนเท่านั้น แล้วก็นั่งลง ทบทวนหน้าที่ทาง
 หนึ่งสี่ข้อไปโดยใช้แสงสว่างจากดวงเทียนที่
 ตาเจ้าของบ้านให้ ไว้ก่อนที่แทะจะออกไป แต่
 ก็อดรู้สึก ขมพอง สยอง กล้า อย่างไร พิศ
 แทนที่ จัดใจ จะทำอะไรอยู่ แต่ พึงสอ ก็กลับ
 โพล่ไปคิดถึงคำที่ตาแม่ว่าไว้ ว่า ห่อน
 ผิด! ๆ. ถึงแม้จะพยายามหักใจ ให้ลืมเสีย
 สักเท่าใดก็ดี แต่มีสำเร็จไปได้ตามความ
 ปรารถนา คงมีเสียคล้ายกระซิบที่หัว ผิด!

พ.ศ. ๒๔๗๑

แม่เจ้ากัญ

ผี!...ผี!... เช่นนี้ตลอดไป เมื่อหมด
อำนาจที่จะระงับจิตประสาทให้เรียวร้อยเป็น
ปกติไปก็เช่นนี้แล้ว เจ้าขุนเชิงจึงได้
เข้าเคียนนอนเสียทีเถียว เพราะเทียบทเหลือ
อยู่น้อยเต็มทีแล้ว สักครู่หนึ่งก็มอยหลับไป
โดยความอ่อนเพลียที่ได้เดินมาตลอดวัน.

จะกล่าวถึงนายวิชาญแม่เจ้ากัญ คงแต่ตาย
จากสามไปโดยความแค้น อ้ายง้วนซ้องก็
ซึ่งเป็นผู้แค้นแล้วก็ได้ตั้งใจจะปองร้ายอยู่ที่
ขณะจิต แต่จะหาช่องโอกาสที่เหมาะสม
ยังมีได้ เพราะสามของนางแลศรัทธาใคร่พยอม

ครอบครัวไปอยู่เสียในเมืองหลวง มีหม่อมเจ้า
แลศรัทธา อันศักดิ์สิทธิ์ คุมครองอยู่ในบริเวณ
บ้านทั่วไป มียอมให้วิชาญ ๆ เข้าไปได้
เป็นอันขาด เข้าในเวลากลางวันนางต้องไป
ทนทุกข์ทรมาน รับโทษที่ฆ่าตัวตาย อยู่ในชุม
นรก ซึ่งมีเจ้าหน้าทศกอบลง โทษอยู่ทุกหน

ทุกแห่ง ครั้นกำลังหมดเวลาแล้วจึงได้กลับ
มายังห้องของตน รุ่งเช้าก็ต้องกลับไปอีก
เป็นวันครั้น แต่เช่นนี้แล้วนางก็มียอมเล็ก
คิดถึงความพยายาทำแม่แต่ช่วยอีกทีเถียว.

อยู่มาวันหนึ่งเป็นวันที่เจ้าขุนเชิง จะเข้าไป
นอนอยู่ในห้องนั้น พอล่วงนားจะกลีบยาน
ตามเคย นายเวรในชุมนรกจึงบอกว่าจะมี

ตนมาพาไปแก้แค้น แล้วนางจะหมดโทษ
ได้ไปเกิดในมนัสโลก.

จึงรีบกลับไป
เกิด! เช่นนี้นายวิชาญจึงรีบแต่งฤกษ์กลีบ
กลีบมายังบ้านโดยเร็ว พอมาถึงก็ทรงเข้า

ไปเยี่ยมหญิงหวังว่านอน แต่เห็นเจ้าขุนเชิง
นอนอยู่ก่อนแล้ว นางรู้สึกโกรธเป็นกำลังคิด
ว่าจะฆ่าเสียให้ตาย แต่มานึกได้ จึงว่า

นายเวรได้พักไว้เมื่อก่อนจะมา จึงให้ระงับ
โทษไว้ก่อน ยางที่จะเป็นชายผู้ขึ้นต่อ
เป็นได้ นางจึงผูกใจหักลงมากที่หน้าเตียง
แล้วก็กลับไปนอนแทนที่เสีย เจ้าขุนเชิง

กำลังง่วงอยู่ พอลุกขึ้น ก็มีโศกเศร้า รวยเข็ดมึง
โศกขึ้นนอนนอนเตียงที่เถียว แต่แทนที่จะ
ได้กระทบที่นอนอันอ่อนนุ่ม กลับขึ้นนอนที่

อยู่ย่นรปคนแลรั สักเย็นซึกจับใจ จึงนั่งสงสัย
ลึกลับขึ้นดู เห็นภาพซึ่งปรากฏจาก วิญญาณ
ที่ทรงร่ายรำ ของเขานั่นนอนเหยียดยาว แฉ่ง
ประคองที่นอนไม่ คงทนอันซึกเขี้ยวแสบ
ยืมให้เห็นกระดูกขากระดูกโครง มีพื้นเรียบระคาย

เป็นเยี่ยงกระดูกโหลศรัทธาแม่ กระบอกลาทั้งคี่
กลวงลึกปรากฏดวงตาน้ำ สฟิงกลัว เป็นทวย
เมื่อเจ้าขุนเชิงได้ ประสพ ร้าง อันน่าสยท สยอง
ยิ่งเช่นนี้ ความกลัวทำให้หัวใจของเขา

แทบจะหยุดไม่ กระทำการดิกลดจิตไปเลื่อง

ประกาศ

๑๓๒๓ เมษายน

อวัยวะทุก ๆ ส่วนในร่างกาย เขาไม่สามารถที่จะขยับตัวไหวได้ แม้แต่นิ้วเท้าก็เลย เขาได้กระโดดออกมาจากเตียงด้วยกำลังแรง ร่างของเขาได้ปะทะ เขากับ บานประตู เสียง โครมใหญ่ โดยหมายไว้ว่าจะใช้กำลังพังประตูไว้หัวของเขาหลุดพ้นออกไปเสียจากที่อยู่ของนางยศดา แต่ประตูนั้นติดตรึงด้วยกุญแจ ซึ่งอตาเฒ่าเฒ่าของ เจ้าของบ้านได้ ใส่ไว้ นั้นหายอเมื่อยใจโอกาสให้เขาผ่านพ้นออกไปได้ไม่ทันนั้นเล่าขุนเฮงจึงผ่านจากที่เดิมขึ้นไปเกาะอยู่บนฝาประจันห้องอควาระหนึ่ง ความไวของเล่าขุนเฮงเพียงไร ความเร็วของนางยศดาก็ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเท่าใดนัก พอเล่าขุนเฮงผ่านขึ้นไปเกาะอยู่ข้างฝา ตัวพริบตาเดียวร่างของนางยศดาก็กระโจน ตามไป ประตูลมพัด หวัก หวัก เกือบ จะ ระเบิด ของเล่าขุนเฮงกระชากหลุดลงมาได้ ความกระหนกตกใจและความกลัวได้ มารวม อยู่ใน จิตต์เจตสิกของเล่าขุนเฮง จนหัวใจของเขาแทบ หายก้น เขาจึงแข็งใจกล้าออกไต่คว้าอาคารอันสิ้นที่มั่งที่กายว่า

“ท่านอย่ามารบกวนหรือ ทำ อันตรายแก่ข้าพเจ้าเลย เมื่อท่านมีทุกข์สุขหรือจะท้องประสงค์สิ่งใดก็จงบอกมาให้ ข้าพเจ้าทราบเถิด

ข้าพเจ้านี้ก็ที่จะช่วยเหลือท่านทุกสิ่ง ทุกอย่างตามแต่ที่ข้าพเจ้าจะช่วยให้ ขอแต่ให้ ชีวิตของข้าพเจ้าได้ รอดจาก ความตาย เพื่อจะได้ไปสอยโลภี คำแห่ง ขุนนาง ใน เมือง หลวง เท่านั้น”

พอคำพูด ของ เล่าขุนเฮง จบ ประโยคลง นางยศดาแม้จะรักก็ระแวกถึงคำที่นางยศดาได้บอก กับคน มาว่าเธอมี ผู้มาช่วยพาไป แก่แก่นกิจของตนให้ สำเร็จ แต่ตนจะได้ ไปเก็บในมณฑลโลก ทั้งนี้ นางยศดาจึงดลยทางออกมาแล้ว คุกเข่าลงพลาญประสานมือทั้งสองขึ้นและพาหน้าพร้อมก็กล่าวขึ้นว่า

“ท่านผู้สามารถ ถ้าท่าน จะกรุณาช่วยทุกข์ของข้าพเจ้าแล้ว ขอเชิญท่านจงลงมาเถิด ข้าพเจ้าจะ ขอความช่วยเหลือจากท่านอย่างถวาย”

เล่าขุนเฮง ได้ ฟังนางยศดา พูดดังนั้นรู้สึก หลากใจ จึงตอบว่า

“ท่านจะให้ ข้าพเจ้า ลงไปหา ท่านอย่างไรได้ เพราะข้าพเจ้าเป็นมณฑล ส่วนท่านนั้นเป็นยศดา ข้าพเจ้าไม่กล้าที่จะลงไปหาท่านได้คอก เมื่อท่านมีทุกข์อย่างใดก็จะให้ข้าพเจ้าช่วยเหลือก็จงเล่ามาเถิด ข้าพเจ้าจะตั้งใจคอยฟัง เรื่อง ของ ท่าน อยู่ ข้างบนนี้ ก็

พ.ศ. ๒๔๗๑

แปะเง็กกัย

ไ้” แล้วซุนเซ่งทอยด้วยความกลัว
นางยศำไ้ ฟังดังนั้นจึงตอบว่า
“ท่านผู้มื้คุณจะมีมากลัว ข้าพเจ้าทวยเท
ไ้ ข้าพเจ้าหวังจะขอความช่วยเหลือจาก
ท่านจริง ๆ ข้าพเจ้าไม่ทำอันตราย อย่าง หนึ่ง
อย่างใดแก่ท่านชอก, ขอเชิญท่านลงมาพบ
กันเถิด” อย่างมีความเกรงกลัวข้าพเจ้าเลย.”
นางยศำไ้ กล่าว พลาญ แปลงเพศ เป็น สตรีสาว

อย่างมนัสส ให้เล่าซุนเซ่งเห็น แล้วกล่าวเชิญ
ทวยมารยาทเยี่ยง สุภาพสตรี ให้เล่าซุนเซ่งลง
มานั่งพักหาหารือกัน” แล้วซุนเซ่งก็ทามีความ
ไว้ใจไม่ จึงกล่าวว่า

“ท่าน จะแกล้ง ลวงพ้อ ให้ ข้าพเจ้า หลง
เชื่อท่านชอกกระมัง” ถ้าข้าพเจ้าลงไปแล้ว
ท่าน ก็ระ หักคอ ข้าพเจ้า กิน เสีย เท่านั้นเอง”
นางยศำไ้ ฟังดังนั้นจึงเอาหน้าไปลงกบพิน
ห้อง ๓ ครั้งพลาญกล่าวว่า

“ข้าพเจ้ามิได้กล่าวหลอกลวงแก่ท่านแต่
อย่างใดเลย” ขอท่านลงลงมาข้างล่างเถิด
ข้าพเจ้าจะเล่าความทุกข์ร้อนของ ข้าพเจ้า ให้
ท่านฟัง แล้วความทุกข์ ของข้าพเจ้าฝังอยู่ใน
วิญญาณไม่รู้ ลมุน ทำให้ ข้าพเจ้า ต้อง ทนร้ย
ทุกข์ ทรมาน อยู่ในเมืองผ... ทวยข้าพเจ้า
ยังไม่หมดเวร... จึงยังมีไ้ ไปยังเกิดในเมือง

มนัสส ถ้าท่านผู้มื้คุณจะกรุณาให้ข้าพเจ้า
ไ้ยังมีเกิดยังมีมนัสส โลกแล้ว ก็จงลงมาเถิด
ข้าพเจ้าจะเล่า ให้ ท่านฟัง เพื่อข้าพเจ้าจะได้พ้น
เวรอันนี้เสีย” นางยศำไ้ กล่าวคำวิงวอนต่าง ๆ
เล่าซุนเซ่งจึงตอบว่า “เอาเถิด ! เมื่อ
ท่านมีความทุกข์ร้อนอันใหญ่ยิ่ง หวังจะ
ขอ ความ ช่วย เหลือ จาก ข้าพเจ้า จริง ๆ แล้ว
ข้าพเจ้าก็จะลงไป แต่ขอท่านอย่าไ้ทำ

อันตรายแก่ข้าพเจ้าเลย.” แล้วซุนเซ่ง พก
พลาญ ต่ายผ้า ลงมานั่งยังเกาอี้ตัวหนึ่ง แล้ว
กล่าวสยัไปว่า “ท่านประสงค์จะให้ ข้าพเจ้า
ช่วยเหลือท่านอย่างไรก็จงเล่ามาเถิด ข้าพเจ้า
จะตั้งใจฟัง” ดังนั้นนางยศำไ้จึงเริ่มเล่า
ความทุกข์ และ ความเจ็บ ข้ำอยู่ในใจ ของ คน
ให้เล่าซุนเซ่งฟัง...

“ข้าพเจ้ามานามว่าแปะเง็ก สามข้าพเจ้า
แซ่เตยซิชกน เป็นชาวเมืองกังไส ไ้พา
กันเที่ยวทางมาหวังว่าจะไ้ยังเมืองหลวงทวยกิจ
ธุระบางอย่าง ครั้นเดินทางมาถึงที่ ๆ ท่าน
มาพักอยู่เคยวน เวลาใกล้ค่ำลง จะพา
กันเที่ยวต่อไปไม่ได้ จำเป็นจะต้องหาที่พัก
หลบนอนเสียสักคืนหนึ่งก่อน ดังนั้นสาม
ข้าพเจ้าจึงไ้พากันมาเช่าที่พักกัน ไ้ ต้อง ๆ
หนึ่งเป็นทออาศัย ครั้นต่อมาชายคนหนึ่งแซ่

ประกาศ

๑๑๖๖ เมษ

จวนชื้อชองก๊วย ไ้มาพทอຍຸງທຶພິດຈົນເປັນທີ່
 ชอมพອດຸ່ນເຄຍດັກດັບສຳມຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ຄຳວ່າຄຳຮອດລວຍແຫ່ ສຳມຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ທຣັບສັມຍັດແລະທັງຂົງຂົງຂົງຂົງ ໂດຍທາ
 ວ່າຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ໄດ້ສັມສັມສັມ
 ຈະເລີຍກ່ອໄປ ດັ່ງນັ້ນສຳມອັນໃຣ່ຍັງຂົງຂົງ
 ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ຄົນເວລາ
 ຄຳຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ຈົນຮອດກັບສຳມ
 ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ສິ່ງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ໄປຈົນທັງສຳມ ແລ້ວພາດທັງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ເມືອງຫລວງ ຄົນຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ຕາມທາງໄດ້ພົບ ທັງຈົນທັງທັງທັງທັງທັງ
 ທັງທັງທັງ ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ເກີດທາງໄປແຕ່ຜູ້ ເຄີຍໄດ້ ມີທັງທັງທັງ
 ຕັ້ງອອກທາງທາງທັງທັງທັງທັງທັງທັງທັງ
 ທາງ ໄດ້ຮັບຄວາມລຳຍາກແລະສຳຄັນ ຄວາມ
 ອອກຍາກແລະຄວາມເສັຍໄດ້ ມີທັງທັງທັງ
 ອັນແລະຈະເຊັບຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ຈະເຫວຣ່ອນໄປສຳຖິກໄດ້ ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ການອັດທິພົນທັງທັງທັງທັງທັງທັງທັງທັງ
 ໃຫ້ພົບຄວາມລຳຍາກ ແລະທັງຈະໄປແຕ່ແຄ້ນເພື່ອ
 ຕອບແທນຄວາມທຳຜິດຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ໂດຍທາ
 ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ແຕ່ຂົງຂົງຂົງ
 ຈະເຂົ້າໄປທຳອັນຕຣາຍແຕ່ເຂົາທາໄດ້ ໄດ້ ກັບ

ในเมืองหลวงนี้เจ้าและ เทพารักษ์คอย ย้องกัน
 พักกัน ระวังไม่ให้ เจ้าเข้า เข้าไปทำ อื่นตราย
 ได้ ดังนั้นเจ้าจึงมีความเคียดแค้นอยู่
 มิรู้ วาย เจ้าจึงแสร้งทำเป็นไปจน
 ทว่าเจ้าจะได้ มีโอกาสกระทำการ แก่แค้น
 ให้สมกับความชั่วของเขางั้นได้ ดังนั้น จึงยก
 ก็ได้มาพทอຍຸງທຶພິດຈົນເປັນທີ່ ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ກັບຄວາມຊົດຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ໄດ້ດັ່ງນັ້ນ ຈົນ
 ທ່ານຈະຊ່ວຍນຳຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ໄປໃນເມືອງຫລວງ
 ຈົນທາງໄດ້ສຳເລັດ ກໍ່ເທົ່າກັບທ່ານໄດ້ກຣຸນາ
 ໄປຮັບຊ່ວຍ ໃຫ້ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ທຣາມອຍ
 ໃນເມືອງນັກ ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ໃຫ້ຍັງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ຟລາງເອົາທັງໂຂງດັ່ງນັ້ນແລະຄວາມ ເຄາະພ
 ແລະເພື່ອໃຫ້ເຫັນຄວາມເຄາະພາບທັງໂຂງດັ່ງນັ້ນ
 ແລະ ເລົ່າຮຸນແຮງ ນັ້ນ ຟັງ ກັບຄວາມ ໄດ້ໄຊ ຟລາງ
 ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ທ່ານຈະມາຜ່ານທາງ ໃຫ້ເປັນເວລາກຣຸນາດັ່ງນັ້ນ
 ໄປທຳໄດ້ ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ ຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງຂົງ
 ໃຫ້ແກ່ເຂົາ ທັງສອງ ເສັຍ ທ່ານຈະໄດ້ ໄປຍັງເກີດ
 ໃນເມືອງມຸນຸສີ ພົນຈາກການທຸກທັງທັງທັງ

พ.ศ. ๒๔๗๑

๒๒๗
แป๊ะเง็กก๊วย

อยู่กัน”

นางแป๊ะเง็กก๊วยตอบว่า “ท่านไม่เห็น
ความทารุณของเขาทองสอง ที่ทำแก่ ข้าพเจ้า
ให้ ได้ รัย ความ ล้า ยาก ยาก แค้น เพียง ไท,
ความ แค้นยิ่ง ตระ แน่น อยู่ ใน วิญญาน ของ
ข้าพเจ้าไม่ริ้ม ข้าพเจ้าจะขอสนของคุณเขา
ด้วยความแค้นให้ลบล้างกันจนได้ ขอท่าน
จงอย่าได้เข้าด้วยคนผิดเลย ท่านได้ รัยยากแก่
ข้าพเจ้าไว้ว่าจะช่วยเหลือแล้วทั้ง พว ข้าพเจ้า
ไปทำการให้ สำเร็จ ตาม ความ ประสงค์ ของ
ข้าพเจ้าด้วยเถิด ต่อไปข้าพเจ้าจะไม่รบกวน
ให้ท่าน ได้ รัย ความ ยุ่งยาก ใจ อีก ต่อไปเลย
เป็นอันขาด” นางบิศาภกล่าววิงวอนพลาง
ส่าย ฝ่ามือ กลิ้งเกลือก อยู่ไปมา

เล่าซุนเฮงมีความสงสัยที่สุดที่จะ ชักขวาง
จึงตอบว่า

“เมื่อท่าน มีความตั้งใจ ต้อง การ จะ ให้
ข้าพเจ้าช่วยเหลือตามความประสงค์ ของ ท่าน
แล้ว ข้าพเจ้าจะช่วยเหลือท่านตามที่ได้ สัญญา
กับท่านไว้ แต่เมื่อเวลาไปถึงเมืองหลวง
แล้ว ท่านจะทราโดยก่อนยังมีได้ ท่าน
ต้องรอคอยข้าพเจ้า อยู่นอก ประตูเมือง จนกว่า
ข้าพเจ้าจะสอยได้ได้สำเร็จแล้ว ข้าพเจ้า
จึงจะพาท่านไปตามความประสงค์ ของท่าน”

นางบิศาภวิงวอนด้วยความยินดี ทั้ง
นั้นพอรุ่งขึ้น เล่าซุนเฮงก็จัดแรงเคียวมั่ว
และข้าวของ ออกเคียวทางจาก ที่พักพร้อมด้วย
นางบิศาภแป๊ะเง็ก, ระหว่างเคียวมาตามทาง
นั้น นางบิศาภได้ ติดตามไปเบื้องหลังหาม
ผู้ ไทที่จะแลเห็นไม่ ถ้าเวลาใดเล่าซุนเฮง
เหลียวหลังมาพุกซิกถาม นางบิศาภก็ยืนคาล
ให้รางวัลของนางเป็น หลิงสาว ประจักษ์ แก่ตา,
เล่าซุนเฮงเดินคืบเป็นเพื่อนกันไป ตลอด ทางจน
ขึ้นถึงเมืองหลวง เล่าซุนเฮงจึงพูดว่า

“บัดนี้เรา ได้พากันมา ถึงเมืองหลวงแล้ว
ท่านจงหาที่พำนักคอยอยู่แต่ภายนอกก่อน เมื่อ
ข้าพเจ้าได้เข้าสอยได้สำเร็จแล้วจะตามความประสงค์
ของข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะออกมาเฝ้าท่าน
ตามสัญญา”

นางบิศาภ จึงคุกเข่าลง คำนับ แล้วพูดว่า
“ข้าพเจ้าจะกระทำตามที่ท่านสั่ง แต่ถ้า
เมื่อท่านเข้าสอยได้ ได้ สำเร็จแล้ว
ขอท่านอย่าได้ ลืมข้าพเจ้าผู้ซึ่งรับทุกขุทรมาน
นั้นเสียเลย”

เล่าซุนเฮงรับคำ นางบิศาภแป๊ะเง็ก
จึงเอาหน้า ไขกลง ถิ่นพนักนั้น ครั้นด้วยความ
เคารพแล้วก็นั่งครวญหายไป

ส่วนเล่าซุนเฮง จึงเดิน ตรงเข้า ประตูเมือง

ประกาศ

เรื่อง ระเบียบ

หลวงไป เห็นโรงเรียนแห่งหนึ่งซึ่งจัดแห่งหนึ่ง
ไว้ โดยความสวาทเรียบร้อย จึงแวะเข้าไป
เพื่อซื้ออาหารรับประทานด้วยความทิว เจ้า
ของโรงเรียน ก็รับรอง เชื้อเชิญเป็นอันดีโดย
เห็นว่าเจ้าขุนเชิงแต่งตัวเป็นจีนดี เมื่อเจ้าขุน
เชิงนั่งลงรับประทาน อาหาร พลาดถาม เจ้าของ
โรงเรียนว่า

“ท่านทราบดีไหมว่า การกำหนดเข้า
สอบไล่แก่นักเรียนในเมืองหลวงยังออกกัน และ
ท่านที่เป็น โสเสียง สำหรับ คัดเลือก นักเรียน
นั้นเป็นผู้ ที่มีอริยาบดียกย่องหรือ?”

คางเจ้าของโรงเรียนจึงทูลว่า “ข้าพเจ้า
เคยได้ยินนักเรียนที่แคว้นมารับประทานอาหารใน
ร้านข้าพเจ้าจนพูดว่ายังกำหนดอีก ๕ วัน เคย
โสเสียงจะยึดประกาศนักเรียนเข้าสอบ
ไล่ แต่มาบกั้นกั้นออก ๓ วันเท่านั้นที่จะถึง
กำหนด ส่วนเคยโสเสียง นั้น เป็นผู้ ที่มีนิสัย
เป็นคนซื่อ ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง และ ไม่เห็น
แก่ดินแดน ” เจ้าของโรงเรียนพุดถามแล้ว
จึงย้อนถามว่า “ท่านก็เห็นจะเข้ามาสอบ
ไล่กับเขาเหมือนกันกระมัง? ท่านเป็นชาวเมือง
ไหนจึงมาที่หลังนักเรียนทั้งหลาย? ข้าพเจ้า
ได้เห็นกริยา วาจา อัน สุภาพ ของ ท่านรู้สึก
ความรักใคร่ท่านยิ่งนัก ขอเชิญท่านนั่ง

รับประทานอาหารให้สบายเถิด.”

เจ้าขุนเชิงจึงทูลว่า “ข้าพเจ้าเป็นชาว
เมืองกังไส ทวีปจะมาสักเข้าสอบไล่ที่กลาง
กู่ตาม ที่ ข้าพเจ้าได้พูดสำหรับเล่าเรียนมา แต่
ข้าพเจ้าหาหมานักพินิจอยู่ใน เมือง หลวงนี้ไม่
ใคร่จะขอเข้า ที่พักของ ท่านอาศัยอยู่ ชั่วคราว
จนกว่า จะถึงวันกำหนดสอบ ส่วนค่าเช่า
นั้นข้าพเจ้าจะคิดให้ท่านพอสมควร.”

เจ้าของโรงเรียนได้ฟังดังนั้น จึงยินยอม
รับรองเป็นอันดี เจ้าขุนเชิง จึง พักอยู่ ที่
โรงเรียนนั้น โดย ความเอาใจใส่ และ เอื้อเฟื้อ
ของเจ้าของโรงเรียน ครั้นถึงวันกำหนด
ยึดประกาศนักเรียน เข้าสอบไล่มี ประชาชน
ไปยืนมุงดูประกาศเป็นกลุ่มๆ ส่วนนักเรียนเมื่อ
ได้ ทราบ ประกาศ ต่างก็ พากัน ไปลง ชื่อ เข้า
สอบไล่ มีเจ้าขุนเชิงอยู่ในจำนวนที่ไปลง
ชื่อเข้าสอบไล่เช่นกัน ครั้นถึงวันสอบ
ไล่ เคยโสเสียงจึงออกมายืนทูลการคืบ
รับนักเรียนที่จะ เข้ามา สอบไล่ แสงขึ้น เพื่อชี้
ตำแหน่งของห้องวัน ท่านได้มีพวกนักเรียนพา
กันมาคำนับท่านโสเสียงแล้วเข้านั่ง ยืนที่ซึ่งได้
จัดไว้ สำหรับ นักเรียน ที่นั่งเป็นระเบียบ ฝ่าย
พวกขุนนางกรรมการจึงออกบัญชาและข้อสอบ
แจกให้แก่แก่นักเรียนเพื่อคืบบัญชาและข้อสอบ

พ.ศ. ๒๔๗๑

แป๊ะเจี๊ยะ

หมดเวลาและข้อสอบ, นักเรียนจึงต่างก็
กลัวยกพักของตน ฝ่ายขุนนางกรมการก็
รวมรวม ข้อสอบ นำขึ้น เสนอ ท่านไฉเสียง เพื่
ตรวจและคัดเลือกพวกนักเรียนที่สอบได้ ตาม
บรรดาศักดิ์นักเรียนที่สมัครเข้าสอบ ครั้นมี ผู้ที่สอบ
ได้ ได้ ท่านไฉเสียงยื่นข้อกล่าวชวนเชิง เคยใจเสียง
จึงนำนักเรียนที่สอบได้ ไป ชวนกราบถวายบังคม
ทูลพระเจ้าแผ่นดินเพื่อทรงทอดพระเนตร ครั้น
แล้วทรงรับสั่ง ตั้ง ให้เล่าชวนเชิง เป็น รองหลวง
ส่วนตำแหน่งข้าวย, ปาหั้น, ก็ทรงแต่งตั้ง
ให้ผู้ที่สอบได้ ได้ ๒ - ๓ ตามลำดับกันไป
และพระราชทานทูลให้ตามสมควร เมื่อ
พระราชทานออกไม่ มีหมวก แล สรา ๓ ด้วย
แต่มีรับสั่ง ให้แต่ตามประเพณี แล้ว ก็เสด็จเข้า
ข้างใน เคยใจเสียงจึงรับ ๗ สั่งออกมาสั่ง
ให้ ขุนนาง เจ้าหนาท ยึด ประกาศ รายชื่อ ผู้ที่
สอบได้ ได้ และให้รักเตรียมกระบวนแห่ที่จะ
แห่เป็นเกียรติยศสำหรับนักเรียนที่ได้ รับยศเป็น
ขุนนางตามประเพณีที่กำหนด ๓ วัน ดังนั้น
เมื่อถึงกำหนดวันแห่ของทองน เจ้าหนาทจึง
จัดเกวียนและกระบวน แห่ รับ รองหลวง ออกจาก
ทิวการเคียวไปตามถนน ซึ่งได้ มีผู้คนแตกค
พากันมาดูจนล้นหลาม กระบวนแห่ได้ ผ่าน
ไปในที่ต่าง ๆ, ฉะนั้นเจ้ารองหลวงได้ ล้มค้ำ

ที่ใด สัญญาไว้กับ นางยศสารแป๊ะเจี๊ยะ สนิท
หาได้ นึกถึงคำสัญญาอันนี้ไม่ กระบวนแห่จะ
ผ่านไป ในทางใดก็มีหญิงชายยืน คุอยู่ จนแน่น
เป็นชนกันจนครบกกำหนด ๓ วัน

ครั้นการแห่ของทอง, ข้าวย, ปาหั้น,
เสร็จเรียบร้อยแล้ว รุ่งขึ้นเจ้ารองหลวง
ระฤก ถึง เคยใจเสียง ผู้ เป็น อาจารย์ ใหญ่ ใน
การสอบได้ จึงจะต้องไปคำนับขอขมาคุณตาม
ประเพณีเพื่อเป็นที่เคารพนับถือ, ฉะนั้น
เล่าชวนเชิงจึงรีบแต่งตัวออกจากบ้านไปยัง
บ้านท่านไฉเสียง พบคนใช้ของ ท่านไฉเสียง
กำลัง ทำงาน อยู่ เล่าชวนเชิงจึงถามว่า

“ท่านไฉเสียงอยู่หรือไม่? ถ้าอยู่ข้าพเจ้า
ใคร่จะเข้าไปคำนับขอขมาท่านอาจารย์ เพื่อ
เป็นทนต์ของข้าพเจ้า ขอท่านได้ ไปบอกให้
ท่านทราบดีด้วยเถิด.”

คนใช้ ได้ พึงกังนนั้นจึงรีบนำแล้วก็ เข้าไป
ข้างใน สักครู่ก็กลับออกมาบอกว่า “ท่าน
ไฉเสียงให้เชิญท่านเข้าไปข้างใน.” ดังนั้น
เจ้ารองหลวงจึงเดินตามคนใช้เข้าไป พอ
ผ่านพ้นธรณีประตู นางยศสารแป๊ะเจี๊ยะ ก็
สั่งคน ให้ เจ้า รองหลวง เห็น ชั่ว นวี่ เกียว
แล้วแซงขึ้นหน้าเจ้ารองหลวง หายไป กระทำ
ให้เจ้ารองหลวงตกใจสับสนทั้งตัว และระฤก

ประกาศวี

๑๓๖๗ เมษ

ถึงเรื่องท นางยศาจะ กระทำนั้นขึ้นได้ จึงมี
ความตกใจเป็นอันมาก แล้วรีบเดินเข้า
ไปข้างใน ครั้นถึงเห็น ท่านโจเสียงนั่ง
คอพิชอยู่บนเก้าอี้ มีคนใช้วิ่งแตกตื่นมา
ช่วยกันประคองลงนอนบนเตียง จักการย่นวก
กันต่าง ๆ ก็หาพบนคนไม่ พอสักครู่มีคน
วิ่งมาบอกว่า ง่วนยุ่งก็ตายอย่างเดี๋ย
วกันกับท่านโจเสียง เล่าของทงวนจึงรู้ ได้ทันท
ว่า คนทั้งสองนตายด้วยอำนาจนางยศา

แย่งกัน แต่หากล้าจะเล่าขออกกับใครได้ไม่
ได้แต่ว่าร้องไห้แล ทุกข์ โศก มี ความ อาลัย
ท่านอาจารย์เป็นที่ยิ่ง นับจำเริญแต่นั้นมา
นางยศาแย่งกันก็ทำได้มากล้ากลาย รมกวน
ต่อผู้ใดอีก ทั้งสถานที่ ๆ พักของดาเม่า
เอียวของก็มีผู้ เหวี่ยง มา เข้าพัก เป็นปกติ สิบ
มา หามยศา มา หลอกหลอน หรือ ทำ
อันตรายแต่อย่างใดไม่ จึงเป็นอันจบเรื่อง
แย่งกันเพียงเท่านี้

• ความรู้ที่ปราศจากการทำประโยชน์ก็หนักสมองเปล่า เท่ากับอาหารแต่
ให้รักษาหนักหนักตัวเปล่า ข้างเป็นเครื่องเขี่ยเจ้าตัวอีก ๆ

ของ ส. เสวตร

นิยายรักของชาวญี่ปุ่น

นายศิริ อิศวรรณ์

แปลและเรียบเรียง

[ผู้เขียนเรื่องนี้ชื่อว่า เป็น สตรีที่มีความสามารถพอใช้ เจ้าหล่อนได้เคยปลอมตัวเป็นชายไปทำการสงครามระหว่างประเทศรัสเซียกับประเทศญี่ปุ่นครั้งหนึ่ง และได้ปลอมตัวเป็นคนขายผลไม้ค้าขายอยู่ในโบสถ์ขาว(Whitechapel) เป็นเวลา ถึง ๑๒ เดือน ในที่สุดท้ายเจ้าหล่อนได้เดินทางไปในประเทศคองโก (Congo) ในทวีปแอฟริกาโดยลัดฟ้า ก็มิกล้า พวก แจกฉิวดำ เป็นระยะทางกว่า ๓๐๐ ไมล์ ในการเดินทางของเจ้าหล่อนครั้งนี้ เจ้าหล่อนได้เที่ยวคุหรีที่คุหรีไปใน ประเทศต่าง ๆ ในโลกนี้ แทบทุกประเทศ]

การเที่ยวคุหรีที่คุหรีไปตามประเทศต่าง ๆ เป็นเวลา หลาย ๆ ปีนี้ นับว่าเป็นโชคอันดี

ของข้าพเจ้าอย่างยิ่ง เพราะข้าพเจ้าได้ไปเป็นพยาน รู้เห็น ในความรัก ของ มนุษย์มาแล้วหลายประเทศ เมื่อได้มาระลองถึง นิยายรักเหล่านั้นดู ข้าพเจ้าอดร่ำไถ้อย่างจริงใจว่า ไม่นิยายรักเรื่องใดซึ่งอยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้า จะฝังใจแน่นเท่านิยายรักที่ข้าพเจ้าจะบรรยายให้ท่านฟังนี้ อันคนสำคัญในนิยายรักเหล่านั้น ก็เป็นผู้ที่คุ้นเคยกับข้าพเจ้ามาแล้วทั้งสิ้น.

นิยายรักญี่ปุ่นเป็นเรื่องจริง แต่นามของบุคคลใน นิยายเหล่านั้น จะระบือ ปกปิดไว้ก่อนเพราะเขาเหล่านั้นยังมีชีวิตอยู่ในปรตัยุบันนี้ และคงจะไม่พอใจที่จะให้เปิดเผยนามของเขา

นายศิริ อิศวนนท์

เมษ

เป็นเวลานานหลายปีมาแล้ว มีเศรษฐกิจอเมริกันผู้ซื้อซื้อหนึ่ง ไทเกอร์ทางไปในประเทศญี่ปุ่นและเขาได้ไปพักอยู่ที่เกียวโต ขณะที่พักอยู่นั้น วันหนึ่งเขาได้ไปเที่ยวที่โรงขายน้ำชาแห่งหนึ่ง จึงได้พบกับโกซาสาวผู้หนึ่งคนหนึ่งที่ช่วยยามมาก ทันทีนั้นเขาก็หลงรักเจ้าหล่อนทันที รักเสียอย่างถอนไม่ขึ้น แต่คืนิจา ถึงแม้ว่า เขาจะไต่พยายามไปที่โรงขายน้ำชาทุก ๆ วันเป็นเวลาทั้งหลายวันหลายสัปดาห์แต่ก็ เจ้าหล่อนก็ไม่สามารถที่จะทำการใด เพื่อตอบแทนความรักอันบริสุทธิ์ของเขาได้

เมื่อเป็นเช่นนั้น เขาจึงเกิดข้อใจหมกความพยายามที่จะฆ่าเพื่อความรักต่อไป เป็นอันคิดว่าหมดหวังอย่างแน่นอน ต่อมาเขาได้เดินทางออกจากเกียวโตไปพักยังโยโกฮาม่า แต่ ความรัก ซึ่งฝังหัวใจเขาแน่นเสียแล้วนั้น มีอำนาจอย่างรุนแรงมาก กระทำให้เขากระวนกระวายอย่างยิ่ง ในที่สุดก็ทนอยู่ไม่ไหว ต้องกลับไปเยี่ยมเกียวโตอีกครั้งหนึ่ง

คราวนี้ เขาได้ตรงไปหาชายเจ้าของโรงขายน้ำชา และพุกขอให้ค่าตัวของโกซาสาว ซึ่งเขา รักใคร่ อย่างนั้น เป็น จำนวนเงิน มากมาย ชายเจ้าของโรงขายน้ำชาอันเป็นคนฉลาดมาก

จึงเรียกค่าตัวของโกซาสาวของเขาเป็นจำนวนมากกว่าจำนวนเงินที่เขาขอให้คงหลายเท่า แต่เขาไม่ยอมให้ เพราะเห็นว่าเจ้าของโรงขายน้ำชาคงใจจะโกงราคาแก่เขาอย่างแรง ถึงแม้ว่าเขาจะรักโกซาสาวผู้นั้นอย่างคงใจ ต่อมาความรักของเขาจึงดำเนินต่อไปตามเดิม

ในไม่ช้าความลับของเขาก็กระเจาย จนมีมหาชนพากันพิศวงและ เล่าลือกันเป็นอันมาก เจ้าของ โรงขายน้ำชา เห็นเป็นโอกาสที่จะหาเงินได้จากเรื่องนี้โดยสรวีต เขาจึงไปขอซื้อรูปถ่าย ของชายอเมริกัน คนนั้นมา จากบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ ฉะนั้นแล้ว อัครูปถ่ายนี้ ก็ขยับถ่ายของโกซาสาว ของเขา ลงบนหน้าซองขยุ่ย และจำหน่ายไปตามตลาดสินค้า เหมือนกับรูปอื่นเป็นภาพซึ่งมหาชนกำลังนิยมที่สุด

แน่นอนที่เกียว ซองขยุ่ยชนิดนั้นมหาชนนิยมซื้อกันมาก แต่ชายอเมริกันผู้นั้นไม่พอใจอย่างยิ่งในการที่ถูกประจานเช่นนั้น เขาจึงสืบทาดับบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้ที่ขายรูปของเขาให้แก่ชายเจ้าของโรงขายน้ำชาผู้นั้นทันที ครั้นพบบัญแล้วเขาก็โทษเสียด้วยคำขู่ของเขาจนสาแก่ใจ แล้วเขาก็หนีอำนาจของกฎหมายบ้านเมืองไปเสียจากประเทศญี่ปุ่น.

พ.ศ. ๒๔๗๑

นิยายรักของชาวญูน

แต่ความรักของเขา เปรียบประดุจไฟไหม้
 ขอน ย่อมเฝ้าร้อนอยู่เสมอ เพราะฉะนั้นพอ
 เรืองราวแล้วมาส่งบลง เขาก็กลับไปยัง
 เกียวโตอีก ในครั้งที่สามนั้นอำนาจแห่งความ
 รักของเขาแรงกล้ามาก แต่เจ้าของโรงขาย
 น้ำชาได้มั่นใจไว้แล้วว่า ทำอย่างไรชาย
 อเมริกัน ก็ไม่ได้ โกลซา สาว ของเขาเป็น แ่
 นอกจากจะได้มาชกขวางเขาไว้เสียก่อนเท่านั้น
 คือเขาได้เอาเด็กหญิงนั้นไปใส่กุญแจแข็งไว้ ใน
 โยสตแห่งหนึ่ง และนึกประมาทชายอเมริกัน
 นั้นว่า เขาคงจะหมดความหวัง และไปเสีย
 จากประเทศญูน
 ฝึกทเบว ชาญญูนคนนั้นคิดพิศ ทั้งนึก
 คือ เขาไม่รู้รักชาวอเมริกันนั้นเอง โดยความ
 สามารถของชายอเมริกันคนนั้น และสหายของ
 เขาก็คนหนึ่ง ชายชราผู้ซึ่งพากเพียรจึงแ่
 ไขเอาโกลซา สาวผู้รักของเขาออกจากโยสถนั้น
 ได้ และพากันหนีไปยังโยโกยามา แล้วก็
 แต่งงานกันต่อพระพักตร์ พระสังฆราชเจ้าแห่ง
 ประเทศญูน โดยความมีชัย คือความรักอย่าง
 งตรงมา ข้าพเจ้าเชื่อว่าเขาทั้งสองคงจะได้
 อยู่ด้วยกัน เป็นสุขตลอดมาจนบัดนี้
 อีกเรื่องหนึ่ง ตามธรรมเนียมในโรงเวียน
 สตรี ชนสูง แห่งหนึ่ง ที่กรุง โตเกียว มี การที่

กายกรรมโดยมีนายทหารเรือญูนเป็นผู้สักทัก
 เสมอ วันหนึ่งขณะที่มีนักเรียนที่กายกรรม
 อยู่นั้น มีนักเรียนสาวคนหนึ่งรูปร่างงดงาม
 เล่น กายกรรมได้ อย่าง ชำนาญ ชำนาญ จนเป็นที่
 พอใจของนายทหารเรือหนุ่มผู้หนึ่งมาก ใน
 ขณะเมื่อเขาทั้งสอง แลสยดากัน ต่างก็ ตกตึง
 จนลืมคนไม่เห็น สิ่งใด ทั้งสิ้นนอกจาก ตัวของ
 เขาทั้งสอง ทันใดนั้นความเพิกเฉยของใครไป
 ครั้งทวนจิตก็ หุ่นสาว ทั้งสองไว้ อย่างมั่นคง
 แต่เป็นธรรมเนียม ประเพณี อนุค ของชาวญูน
 หุ่นสาวคน นั้น มิได้ พுகากัน ถึงความในใจ
 ของเขาทั้งสองเลยจนนายทหารเรือหนุ่มนั้นไป
 จากสนามของโรงเวียน
 ต่อมาไม่ช้า ได้มีนายทหารเรือซึ่งเป็น
 หัวหน้า ของ นายทหาร ผู้นั้น มา เป็นสื่อ ชักนำ
 หญิงสาวบุตรผู้มีความรักคนหนึ่งให้ และกล่าว
 ว่าถ้าเขาพอใจ จะจัดการพுகาให้ แล้วก็
 ขอบนามของหญิงนั้นให้ทราบ ทันใดนั้นนาย
 ทหารเรือหนุ่มก็มีความรักใจมากเพราะนามนั้น
 เป็นนาม ของนักเรียนสาว ซึ่งเขาพอใจ และได้
 พบที่ โรงเวียนสตรีชนสูงนั้นเอง
 ต่อมาไม่ช้า เขาทั้งสองก็ได้แต่งงานกัน
 ตามประเพณี ครั้นแล้วจึงพากันไปเที่ยวพอ
 มธุรสมาสู่ทิวาบลโศกา ซึ่งเป็นครั้งแรกที่

นายศิริ อิศนันท์

๑๒๖๑๗ เมษายน

ยังเกิดขึ้นในพงศาวดารของประเทศญี่ปุ่น หมู่
สาว ๆ นั้น ต่าง มีความ สุข สวรรูปอย่าง ยิ่ง
ประชันกันต่างเล่าถึงกันระเริงแซ่ซึ้งถึงความ
รักของเขาทั้งสอง

ครั้นกลับมาถึงกรุงโตเกียวแล้ว เขาก็
กลับไปประจำการในเรือรบตามหน้าที่ราชการ
ของเขา เขาก็มีมอภรรยาที่รักที่ใญ่กับ
มารดา แต่ในระหว่างที่เขาจากเจ้าหล่อนไป
นั้น แม่ผัวของเจ้าหล่อนได้กระทำการทารุณ
ต่อเจ้าหล่อนโดยปราศจาก ความเมตตาปราณี
ทั้งนี้เพราะแค้นความอิจฉาเจ้าหล่อนมากที่บุตร
ชายของແທລຽງรักเจ้าหล่อนมากกว่าແທ ซึ่ง
เป็นมารดา ของเขา แต่ครั้น นายทหารเรือหนุ่ม
ผู้นั้นกลับมายังความสุขสวรรูปต่าง ๆ ก็มีความ
ทรมานเต็ม และหญิงผู้ซื่อสัตย์ก็ใญ่กับใจ
ปรียาทยอกเล่าแก่สามี ที่รัก ของ เจ้าหล่อน ถึง
เรื่องความ ทารุณ ร้ายกาจ ของมารดา ของเขา
เลยแม้แต่คำเดียว เพราะเจ้าหล่อนเกรงว่าสามี
ที่รักของ เจ้าหล่อน จะ ได้รับความ ร้อนใจโดย
ใช่เหตุ

ต่อมาไม่ช้า ก็ถึงกำหนดที่เขา จะต้องไป
ประจำการอีก ก่อนที่เขาจะจากเจ้าหล่อนไป
คราวนั้น เขาได้สังเกตเห็นว่า เจ้าหล่อนคง
จะมีเรื่องในใจอะไรสักอย่างหนึ่งเป็นแน่ แต่

เขาก็มิได้ ใด่ถามประการใด เพราะวัยร้อนที่
จะไปให้ทันราชการ ครั้นเขาจากเจ้าหล่อน
ไปแล้ว แม่ผัวของเจ้าหล่อนก็เริ่มกระทำการ
เคียดแค้นเจ้าหล่อน ต่าง ๆ นา ๆ แทบทุกวัน
จนเจ้าหล่อนทรมานใจชุลมุน

ทันใดนั้นความเคียดแค้นซึ่งซุกซิมก็เกิดขึ้นใน
สมอง อันเต็ม ไปด้วย ความโศกเศร้า ของ หญิง
ชราผู้นั้น แล้งเรียกแพทย์คนหนึ่งซึ่งซอมพอ
กับแกมา แล้วก็ให้ออกใบรับรองว่าลูกสะใภ้
ของແທเป็นวัณโรค ต่อจากนั้นการกัก
หญิง สาว ผู้ น่ารัง สรร ก็ สำเร็จ ไปโดย ทันที
คือແທ ได้อาเสาะหาของหญิงสาวนั้นทั้งหมดที่
รวมกันเข้า และส่ง ไปยังบ้านบิดาเจ้าหล่อน
ตามประเพณีของชาวญี่ปุ่น แล้วไปแจ้งความ
แก่ผู้บัญชาการตำรวจ ว่า การแต่งงาน
ของบุตรชายของແທ และหญิงสาวผู้นั้นได้ขาด
จากกันแล้ว

อนิจจาเอ๋ย ต่อมาหญิงซึ่งไร้สุขก็ต้อง
ไปอยู่ โรงพยาบาลในกรุงโยโกฮาม่า ชีวิต
ของเจ้าหล่อนในเวลานั้นย่อมเต็ม ไปด้วย ความ
ระทมทกข์ แล้งกินแต่น้ำทาทุกเช้าค่ำ สิ่ง
ที่เจ้าหล่อนเฝ้าคำนึงถึงอยู่ทุกวันก็คือความรัก
ในระหว่างตน กับสามีซึ่งได้ถูกตัดเสียจนขาด
จากกันอย่างมิไต่กันถื่น อนิจจาเป็นกรรมของ

พ.ศ. ๒๔๗๑

นิยายรักของชาวญูน

เจ้าหล่อนเอง ก็ต้องถูกพรากจากสามทริก
ของเจ้าหล่อนในเวลาที่ไม่ค่อยเกินกว่ากันเพียง
๔-๕ เดือนเท่านั้น

ภายหลังสามหนุ่มของเจ้าหล่อน ก็กลับมา
ยังประเทศญูน พอเขาได้ทราบเรื่องราวความรัก
ทริกของเขาต้องไปอยู่ โรงพยาบาล เพราะเป็น
บรรดาโรค ทั้งมารดาของเขาได้ทำให้การ

แต่งงานของเขาขาดจากกันแล้ว เขาก็มีความ
เสียใจและ โกรธแค้นอย่างที่สุด แต่จะทำ
อย่างไรได้เพราะ ขวมนิยมประเพณี แห่งชาติ
ของเขามาย่างนั้น จึงจำใจต้องอดกลั้น
ความแค้นใจเสียใจ และหักห้ามความรัก
ของตนไว้ ครั้นแล้วจึงให้คนใช้ของเขา

คนหนึ่งไปสืบ เรื่องราว จากตัว ของภรรยาทริก
ของเขาที่ โรงพยาบาลในโยโกฮามาทันที แต่
อนิจจาเธอ เป็นกรรมที่เขาทิ้งสองจะต้องพราก
จากกัน และวาสนาของเขาทั้งสอง ได้เข้ามา
เพียงเท่านั้นเอง จึงทำให้หญิงผู้สาวสงสารนั้น

ไม่สามารถจะเล่าเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้น แก่ตน
ให้คนใช้นั้นไปบอกแก่สาม ทริกปยานชีวิต ของ
เจ้าหล่อนได้ เพราะขณะเมื่อเจ้าหล่อน ได้เห็น
คนใช้คนนั้นเข้ามาได้ถาม เจ้าหล่อนก็ยังเกิด
ความเสียใจจนแทบไม่ออกปาก ได้แต่ร้องไห้
ไม่เป็นสติสติดอยู่ด้วยเกี่ยว

คนใช้นั้นจึงกลับไปบอกแก่นายของเขาว่า
เจ้าหล่อนกำลังป่วยมากจนพูดไม่ได้เลย พอ
ได้ยินเช่นนั้น ชายหนุ่มผู้นั้นก็ตกใจอย่างยิ่ง
จนล้มขรมนิยมประเพณีเสียสิ้น รีบไปหา
พยายาลนั้น และขออนุญาตเข้าไปเยี่ยมทันที
แต่ก่อนเขาทั้งสองได้ขาดจากกัน เป็น สาม
ภรรยาตามขวมนิยมประเพณีแล้ว นาย
แพทย์จึงไม่อนุญาตให้เขาไปเยี่ยมเป็นอันไหน
ก็ต้องกลับไปบ้านพร้อมกับความ อารมณ์เหว
อย่างล้นพ้น ทั้งเพราะเขามิมีความรักและ
สังสารเจ้าหล่อนอย่างยิ่ง อนิจจาเป็นกรรม
ของเขาทั้งสองเอง ไม่ต้องสงสัยที่หัวอกอัน
เต็มไปด้วยความรัก ของหนุ่มสาวกัน จะไม่เข้า
จนกลายเป็นหนอง

ต่อมาอีก ๒-๓ สัปดาห์ พอหญิงสาว
ผู้นั้นค่อยยังชั่วขึ้น นายแพทย์ จึงจัดการส่ง
เจ้าหล่อนขึ้นรถไฟไปยังบ้าน ของบิดาเจ้าหล่อน
ที่กรุงโตเกียว ขณะเมื่อรถไฟกำลังแล่นออก
จากโยโกฮามาระ ไปยังกรุงโตเกียว นั้น มี
รถไฟขบวนหนึ่ง ซึ่ง มาจาก กรุงโตเกียว แล่น
หลังทางมา ขณะนั้นเจ้าหล่อนกำลังยืนมอง
ออกไปนอกหน้าต่างรถไฟอย่างมีใจตั้งใจ ทัน
ใดนั้นเจ้าหล่อนสับสนกันทันที เพราะ—เพราะ
เจ้าหล่อน แลไปพบ ทรวง หน้า ของ คน ๆ หนึ่ง

นายศิริ อิศวนนท์

๑๓๖๖ เมษ

ซึ่งบนอยู่ ที่หน้าท่ารถไฟ อีก ขยวน หนึ่ง นั้น
เจ้าหล่อนจำได้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับว่า คงหน้า
นั้น เป็นวงหน้าของสามทริภังค์ของเจ้าหล่อน
ผู้ที่เจ้าหล่อนจำต้องพวักเข้ามา เพราะความ
ไม่ยุติธรรมของมารดาเขา และทำให้เจ้าหล่อน
ต้องไครยความระทมทกข้อยจนคน เจ้าหล่อน
มีความขบถขึ้นคืออย่างที่สุดซึ่งอาจเรียกว่า เป็น
ความขบถขึ้นครั้งแรกหรือครั้งแรกที่สุดในชีวิตของ
เจ้าหล่อนก็ได้ทั้งสองอย่าง ในการที่ไค้พย
วงหน้าอันหวานเต็มไปด้วย ความรักของสาม
เจ้าหล่อนเป็นครั้งสุดท้าย

ขณะนั้นมือ ของเจ้าหล่อน มีผ้าเช็ดหน้า
อยู่ผืนหนึ่ง ซึ่งสามทริภังค์ของเจ้าหล่อนได้ให้
ไว้เมื่อวันหนึ่ง เจ้าหล่อนจึงม้วนผ้าเช็ดหน้านั้น
เข้าเป็นก้อนกลม ๆ แล้วโยนไปให้เขาด้วยกิริยา
อย่างระหือเป็นที่น่าสนใจของนัก เขาโก้นม
หัวมารยเอาไว้ แล้ววิ่งไปไฟฟ้าเอาตัวเขาผู้เป็น
ยอดทริภังค์ ของเจ้าหล่อน ผ่านไปโดยเร็ว จน ลับ
สายตา กัน โถนั้นเจ้าหล่อนก็ซบหน้าอันนั้นอง
ไปด้วยน้ำตา ลงกับ ผ้ามือนั้นแล้วซบสีก่อน
อยู่ ไปมาด้วยความเศร้าโศกเสียใจอย่างล้นพ้น

ครั้น เจ้าหล่อน กลับไปถึงบ้าน บิศา ของ
เจ้าหล่อนแล้ว ก็เล่าแต่กับ—ก็ดังสามชอก
ทริภังค์ชีวิตของเจ้าหล่อนอยู่มีรูปร่าง อนิจจา

เอ๋ย ความทกข์ ความเศร้าโศกขมเย็น
อันตรายแก่ชีวิตเพียงใด ท่านทั้งหลายคงทราบดี
ก็อยู่แล้ว ต่อมาเจ้าหล่อนก็ช่วยและทรทกข์
ทุกทกข์ในที่สุด ถึงแก่ความตาย อย่างน่าอนันต์
อนาถใจที่สุด แต่ก่อนที่เจ้าหล่อนจะสิ้นชีพ
ลงไป ความรักยังคงฝังแน่นอยู่ในใจ เสมอ
ดังกับไค้กล่าววาทะออกมาในขณะที่ไม่มีสติว่า
“โอ ฉันได้เห็นเขาแล้ว”

ครั้นแล้วความรักอันแรงกล้าก็เช่น อันสัน
สุกต แต่เรื่องนั้นยังคงฝังอยู่ในความทรงจำ
ของชาวเมืองแห่งคอกเซอร์ (เป็นความหมาย
ของพลเมืองญูน) เสมอถึงกับบรรดานัก
ประพันธ์ โศกณิทัศน์ ภาพยนตร์ กลอน ทั้งหลายใน
ประเทศญูน ต่างพากัน ร้อยกรอง คำประพันธ์
ชมเชยความรักของเจ้าหล่อนไว้เป็นอันมาก.

ครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้าได้เดินทางไป ประเทศ
ญูนก็เหมือนไร้สามข้าพเจ้าและชายอีก ๓ คน
เราไค้ไปพักอยู่ในโฮเตลแห่งหนึ่ง ซึ่งชาย
เจ้าของโฮเตลพึงรั้จักว่าข้าพเจ้าเป็นสตรี วัน
หนึ่ง ขณะ เมื่อ ข้าพเจ้า กำลัง จิต อาหาร อยู่
ข้าพเจ้าได้เงยหน้า ขึ้น ไปดู ที่ กระดาษฝา แผ่น
เล็ก ๆ ซึ่งแขวนอยู่ตรงหน้า เผลอญ่ดูไปเห็น
หญิงสาวไซ้ ญูนในโฮเตล นั้น คน หนึ่ง กำลัง
แสดงความรักอย่างร้ายแรงต่อหมอ ไร้ สาม

ข้าพเจ้า ๆ จึงได้พูดว่ากล่าวเจ้าหล่อน ๆ กลับ
เสียงและกล่าวว่า “ถึงแม้หล่อนจะไม่มีชาย
คนนั้น หล่อนก็ยังเหลืออยู่อีกถึง ๓ คน และ
นายของฉันทันก็ยังชอบใจหล่อน อีกคนหนึ่งด้วย
เพราะเชื่อว่าหล่อนเป็นหญิงสวยที่สุด ในไม่ช้า
เขาจะต้องเป็นของหล่อนเหมือนกัน ค่ะมา
เราไปสืบสวนกันดีกว่าว่า ชายเจ้าของโฮเต็ล
นั้นยังไม่เคยเห็นสตรีชาวยุโรปคนใด มาก่อนที่
ได้พบข้าพเจ้าเลย

อีกครั้งหนึ่ง มันก็มัวเล่าชายญูนุ่นคน
หนึ่ง ได้หลงรักหญิงคนราชนิกุลคนหนึ่งซึ่ง
สวยงามที่สุดในกรุงโตเกียวอย่างแท้ เป็นยี่
ถึงกับเจ้าหล่อน จะย่างเท้าไปข้างไหน เขาเป็น
ต้องตามไปวิ่งวอนพุดจากด้วยเสมอ มีหญิงสาว
เป็นอันมากที่รักใคร่ชอบพอเขา แต่เขาหา
เอาใจใส่ในหญิงเหล่านั้นไม่ นอกจากหลงรัก
แต่โฮ บุกิ ซาน คนเดียวเท่านั้น

ความจริง เขาเป็นคนสวยงามที่มีชื่อเสียง
ด้วย แต่โฮ บุกิ ซาน หารักใคร่หรือเอาใจใส่
ไม่ เจ้าหล่อนเกลียดเขาเท่าที่ผู้คนของซึ่ง
อยู่ใต้เท้าของเจ้าหล่อนเท่านั้น เจ้าหล่อนเล่า
แต่พอใจ รักใคร่ตัวของเจ้าหล่อนเอง และผู้
คอยชมเชยเจ้าหล่อนเท่านั้น แต่เกลียดเขา
อย่างที่สุด เจ้าหล่อนจึงเอาใจใส่กับคนอื่น ๆ

เสีย หาเอาใจใส่แก่ทากาคาสุอิอิไม่ เมื่อ
แต่ก็หมั่นดูแลคนอย่างจริงจัง

โฮ บุกิ ซาน ได้เกลี้ยทำเป็นทวนก
ไม้ได้ บินคำพูดอันอ่อนหวานของ ทากาคา
มาเป็นเวลาหลายเดือน จนในที่สุดก็รู้สึกรำคาญ
ในการรบกวนของเขาย่างยิ่ง เจ้าหล่อนจึง
คิดอุบายที่จะกำจัดชายผู้นี้เสีย เพื่อมิให้มารบ
กวนเจ้าหล่อนอีกต่อไป ครั้นตกลงใจแล้ว
พอทากาคา มาหา เจ้าหล่อนจึงกล่าวว่า “ถ้า
เธอไปเอาเกล็ดปลาทองคำแห่ง นาโกยา มาให้
ได้แม้แต่ เกล็ดเดียวฉันจะยอมเป็นภรรยาเธอ
ทีเดียว”

พอได้ยินดังนั้น ดวงตาของทากาคากะ
ลงด้วยความพอใจทันที เพราะได้มีโอกาส
ที่จะมีชัยชนะต่อ ความรักอันแรงกล้า ของคน
แล้ว แต่ยังไม่วางใจว่าเจ้าหล่อนจะได้กล่าว
เช่นนั้นจริงหรือไม่ เขาจึงถามว่า “หล่อน
สัญญาแก่ฉันเช่นนั้นจริง ๆ หรือ ?” เจ้าหล่อน
ก็รับว่า “แน่นอนทีเดียว” เขารับพ
ด้วยความจริงจังว่า “เอาเถะ ฉันทะกลับ
มาพร้อมกับเกล็ดปลาทองคำซึ่งหล่อนต้องการ
ในเร็ว ๆ นี้” แล้วเขาก็จากเจ้าหล่อนไปทันที

บนยอดหลังคาอันสูงสุดของตึกสูงนาโกยา
มีปลาทองคำประภีษฐานอยู่ ๒ ตัว ๆ ทั้งมีราคา

นายศิริ อิศานนท์

๑๖๖๗ เมษ

ราว ๔๐๐๐ ปอนด์ ปลาทองคำ ๒ ตัวเป็นปลา
ที่ใหญ่และสวยงาม ในบริเวณหอสูงเมืองลำนี
ทหารยามเดินตรวจไปมาอยู่เสมอมิได้ขาดทั้ง
กลางวันกลางคืน จนไม่มีผู้ใดว่าใครจะ
ยังเข้ามาแตะต้องหรือเข้าใกล้ ซิทธิปลาทองคำ
๒ ตัวนี้ แต่ ทสภเกล็ดปลาทองคำนี้เกล็ด
เกือบจะไม่ได้ตกไปถึงมือใครเลย หรือถ้าใคร
จะคิดมาจะ โหมเอาไปก็แสนยาก

ในเวลาเย็นวันหนึ่ง ทหารยามเหล่านั้น
ได้สังเกตเห็นว่าตัวหนึ่งกำลังลอยอยู่สูง พัน
หลังคาอันสูงที่สุดของหอ แต่เขาเหล่านั้น
ก็มิได้เข้าไปใกล้เพราะคิดว่ามันเป็นของธรรมดา
โดยเหตุที่ การซิกว่าวเป็นกีฬาที่นิยมเล่นกัน
ที่สุดในประเทศญี่ปุ่นทั้งนี้ว่า เล่นกีฬาสำหรับ
ชาติก็วย การซิกว่าวว่ากัน เขาใช้เหล็กกล้า
อย่างคม ผูกติดไว้กับ สายว่าว สำหรับ ตกสาย
ว่าวของอีกฝ่ายหนึ่ง

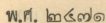
ต่อมาในคืนรุ่งขึ้นมีว่าวตัวนั้นมาลอยไป
มาอยู่เหนือหลังคาหอสูงนั้นออกทุกคืน จนทหาร
ยามเหล่านั้นพากันสงสัยเป็นอย่างยิ่ง

เขาเหล่านั้นจึงพากันออกค้นหาตัวเจ้าของ
ว่าวนั้นทันที ในที่สุดก็พบ ท้ากักันก็มว
ปลาคันนั้นกำลังนั่งซิกว่าวประหลาดอยู่ สาย
ว่าวของเขามีเหล็กกล้า ผูกติดไว้ คล้ายกับว่าว

สำหรับควา ยนเหล็กกล้านั้นมีรอยของซึ่งเขา
ได้พยายามใช้เหล็กกล้านั้น เลื่อยออกจากตัว
ปลาทองคำแห่งนาโดยอาศัยอยู่ ณ หอสูง
ทหารยามจึงจับตัวเขาไปที่ ที่ ต่อมา
ไม่ช้าเขาได้ถูกศาลตัดสินประหารชีวิต อนิจจา
ทากักันต้องเสียชีวิตเพราะอะไร ไม่ เพราะ
ความรักอันแรงกล้า และ ซื่อสัตย์ ของเขาหรือ
มหาชน ต่าง ประหลาดใจและ เล่าลือ ในการ ที่

ทากักัน พยายาม จะ โหม ของ จาก ตัว ปลา ยน
หลังคาหอสูงนั้น โดยไม่ทราบเหตุผลประการใด
ในไม่ช้าตัวทากักันถูกประหารชีวิต ก็รู้
ไปถึงหูของ โอ ยูกิซัน เจ้าหล่อนมีความ
ตกใจและประหลาดใจในการกระทำของทากักัน
เป็นอย่างมาก เหตุอันนี้กระทำให้เจ้าหล่อนรู้ ได้
อย่างแน่ชัดว่า ทากักัน ได้รักเจ้าหล่อนจริง
จนไม่กลัวอันตรายอย่างใดเลยแม้แต่ความตาย
ของตน ทันใดนั้นความรักอันแท้จริงก็ปรากฏ

ขึ้นในดวงจิตของเจ้าหล่อนทันที แต่ อนิจจา
สายเสียแล้ว เพราะทากักันไม่ได้มีชีวิตอยู่ต่อ
ต่อด้วยความรักอันแท้จริงของเจ้าหล่อน ต่อ
มาดวงจิตอันซนยานของเจ้าหล่อนก็เหวแห่ง
เศร้าโศกสลดทันทันที จนเสียชีวิตลงด้วยมือของ
ตนเอง เพราะความเสียใจ
ในบัดนี้ ยัน ปลาทองคำแห่งนาโดย

วันหนึ่ง ขณะเมื่อข้าพเจ้าไปพักผ่อนอยู่ที่
มะเขานิธิตา ข้าพเจ้าได้ ไปเดินเล่นตาม
บริเวณใกล้ ๆ ที่พัก เผอิญได้ ไปพบยานยนต์
เล็ก ๆ หลายคันจอดซ้อนอยู่ข้างกัน ไม่ใหญ่คับ

ข้าพเจ้าใฝ่ฝันจะไปจนใกล้ และเห็น
 คน ๆ นั้น จึงรู้^๕ ใต้^๕ ว่าเขาเป็นโรคเรื้อน อย่าง
 ร้ายแรงและกำลังป่วยหนักที่สุด โดยความ
 ตกใจ ทำให้ ข้าพเจ้า ยืน ค้าง อยู่ หลายวินาที
 ครั้นแล้วจึงพยายาม^๕ ปรึกษา^๕ น้ากลัว แล้วหนี
 ไปทันที แต่ยังคงคำนึงถึงอันตรายอันน่ากลัว
 แห่งชีวิตของหญิงสาวที่น่าสงสารนั้น ไม่รู้หาย
 ต่อมาอีกเดือนหนึ่ง ได้มีคนไปพบหญิง

นายศิริ อิศวนนท์

เมษ

สาว นึกเห็นว่ามันนอนตายอยู่ในเรือนเล็ก ๆ โทษ ของ “ไฟพระเจ้า” ก็ได้นำเอาการลง
นั้น ใกล้กับรักซึ่งเป็นเรือนของเจ้าหล่อน อาณาแห่งกวีฯ ซึ่งกันและกันกับความเจ็บปวด
ใน นิยายรัก ต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าได้ไป เป็น มาสู่ผู้ที่อยู่ในความรักหรือ “ไฟของพระเจ้า”
พยานรู้เห็นมาแล้วนั้น ถ้าอย่างเรือนเป็นเรือนที่ ผู้ซึ่งมีความรักมากที่สุดจะได้อะไรสิ่งเหล่านั้นมาก
เศร้าโศก ท่านควรต้องจำไว้ในใจว่าสิ่งที่ ที่สุด แต่เขาเหล่านั้นเท่านั้นที่ได้เรียนรู้ความ
นำกลั้วทั้งหลายย่อมอยู่ในความรักทั้งสิ้น และ มุ่งหมายอันแท้จริงแห่งดวงจิตต์

มีบุตรที่ฉลาดคนเดียวย่อมดีกว่า แม้จะมีบุตรที่โง่ดั่งร้อยคน! จงดูดวงจันทร์
ดวงเดียว ย่อมกำจัดการมีดให้ปราศหายไปได้ แต่ดวงดาวนับร้อยกำจัดการไม่ได้
เลย.

ของ ส. เสวตร์

เรือยี่สิบ

แปลและเรียบเรียง โดย—

ลุ่มสุ่ม

—๑—

ความ หวาดกลัว ต่อ มหาภัย อัน ลึกลับ ได้
ยังเกิดขึ้นเป็นเวลาช้านานมาแล้ว และพอถึง
วันกำหนดการเลิกละความอิศรภาพ ความ
แตกกัน โกลาหลก็กระเจาไปทั่วนครเวนิส จน
กระทั่งคำสวดที่ห้ามอำนาจพอที่จะทำลายความ
กลัวของทวยราษฎร์ ได้ ไม่ นักเที่ยวซึ่งมา
ยังเวนิสพากันยืนตั่งอยู่ ณ เจริญใหญ่ โดยไม่
เชื่อใจว่านั้ แท้จริงเป็น นคร ที่เขา พา กัน ผันถึง
ไม่มีระฆังใดๆ สั่น ค้อนรัย จารึกมรณ ผู้เห็นก็
เห็นชอบ ไม่มีขบวนแห่ผ่านไปมาตามโบสถ์ต่างๆ
ไม่มีตัวตลกใดแสดง อยู่ ณ มหาเสตคา — ไม่
มีเสียง คนคร่ำ กัง กังวาล เหนือ พน น้ำ อัน สงก
ตลอดจนย่านแห่งพวกเศรษฐีก็ถูก ยึดกุม และ
ตามซอกเล็กตรอกน้อย ซึ่ง เป็น ที่พำนัก พักพิง
แห่งราษฎร ผู้ ไร้ทรัพย์ ก็มีคนกวาดเชิร ผ่านไป
มาและร้องด้วยเสียงอันดังว่า

“ขอ ความ พยาบาท จง ตก อยู่ แก่ เวนิส
เพราะวันแห่งการตัดสินมาถึงแล้ว”

ความ หวาดกลัว ต่อ มหาภัย อัน ลึกลับ ได้
ยังเกิดขึ้นแล้ว แต่ก็ยังห้ามผู้ใดทราบบว่า
เหตุไรคนจึงต้อง กลัว และ ใคร เป็น สัตว์ ผู้ มา
สังหารพลเมืองผู้ รักชาติ อย่างไรก็ทวย
ราษฎร์ทุกคนต่างก็กล่าวว่า ความตายมีอยู่
ทุกหนทุกแห่ง—ตายด้วยโรคภัยประหลาดตาย
โดยถูกลอบฆ่าอย่างลึกลับมหัศจรรย์.

ครั้งแรกก็มีเสียงโหยกันแต่เพียงเท่านั้นทุก
วัน. มีผู้ถูกฆ่าตาย และตายด้วยโรคภัยอัน
ร้ายแรง สิ่งเหล่านี้ราษฎรพากันเข้าใจว่า
เป็นภัยธรรมชาติซึ่งยังเินปรากฏในสมัยที่ คนมี
ชีวิตอยู่เท่านั้น แต่ต่อมาการผิดก็เกิดลึกลับ
เปลี่ยนแปลงไปโดยรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะ
ชายชาว ประมง ผู้ หนึ่ง ซึ่ง มา จากอิตาลี โรน
ได้กล่าวยืนยันอย่างแข็งแรงว่าได้เห็นเรือแห่ง

สมสุข

เมษ

มรดกล่องลอยอยู่ในน่านน้ำและ ความวินาศก็กำลังมาถึงแล้ว

“ข้าพเจ้าเห็นท่านมรณาทหลาย. ข้าพเจ้าไต่ย่นระฆังแห่งมฤตยูสิ้นระวิวก วิเวก วิงเวง ชายผู้หนึ่งนอนตายอยู่ในเรือนนั้น มีกฤษ ฝังอยู่ในทรวงอก! โอ! ข้าพเจ้าสาธยายให้ท่านต่อพระพิศมัยพระผู้เป็นเจ้าที่ใด. ฝพายนั้นเล่าก็มีใช้มนษย์ในโลกเราในเรือนเต็มไปด้วยศาว ที่หัวเรือมีไฟนวกตั้งอยู่ พวกเราทั้งหลาย จึง ยอก กัน คอ ๆ ไป เพราะนเป็นคำเตือนของพระผู้เป็นเจ้า”

ชาวอินทได้ถูกเสนอต่อรัฐสภาและตำรวจพระนครบาลในเวลาสายถึงแห่งวันฉลอง ในไม่ช้าก็มีเสียงล่ำลือกันระเบงเซงแซ่ ตลอดจนลูกเล็กเด็กแกงก็ไปฟังมารดาเล่าถึงเรือแห่งมฤตยูซึ่งมยศาว แหวไปทั่ว น่านน้ำแห่งเวนิสเป็นเครื่องหมายว่า ความวินาศกำลังจะมาถึงนครอันรุ่งเรือง—เป็นเครื่องแสดงความโช และ ความมรณะ

ตลอดจนมรณผู้มิใช่ในเชิงราวก็เหลือเฟือก็รู้ สักตยดสยงในเมื่อได้ทราบมหาลาภนี้ ยิ่งสตรเพศด้วยแล้วถึงกับอัมฤก รงหลาณไปยิ่งโยสัดทวยความซอญทนต์คตอเทย ชาวอินทหาวากเสียนโย กันยังมีทันไร มหาลาภ

ใหม่ก็พลันอุทัยขึ้นอีก ความตามบ้านแห่งผู้ถึงฆาตมีกากระยากแคงเขียนคิตอัย และ พอรุ่งเช้าก็มีผู้ ตายในย่านนั้น “นี่เป็นวิธ ลอยฆ่ากันอย่างไร้การ” เป็นเสียงของ พวกตำรวจ “ของพรรคนี้ไต่โดยประจักษ์กับเวนิสมาแล้ว แต่ครั้งนี้เป็นคราวที่ร้ายกาจที่สุด”

ชาย ชาว ประมง ไต่ เล่า ถึง มหาลาภ อัน และ มหาชนก็ถึงฟังด้วยความเอาใจใส่ ตั้งแต่ยคนันการรเวกต่าง ๆ ก็พลันหยก เสียงระฆังอันเคยสิ้นถึงวิเวกวิงเวงตาม โยสัด วิหารต่าง ๆ ก็พลันสังย บ้านต่าง ๆ ก็ถูกยึด ตลอดจน ผู้ ที่ได้รับการศึกษาซึ่งเคยทิวเราะเบาะข้าว ซึ่งชายชาว ประมง เล่า ก็ค่อย มีความ เชื่อถอขึ้น ในเมื่อมีผู้ตายทุก ๆ เวลาอรโณทัย.

“ชาว ไม่นมูล” เป็นคำที่พวกคนกล่าว “แต่ก็มีผู้ตายทุก ๆ วัน สัตว์แห่งเวนิสคงจะกลืนมาก่อนเหตุอันนี้เป็นแน่แท้” ชฟิรธา หลอดแห่งมิดาน แอนเครีย ฟอสคาร์ นิก ฟันคายผู้เชี่ยวชาญ คริสโตโฟโร เคาณที่แห่งคามัญโนลา—คนเหล่านั้นได้ถูกเนรเทศไปโดย จิโอดานนี้. อย่างไรก็ดี เมื่อพวกตำรวจจับคนเหล่านั้นได้ ก็จะได้ทราบทันทีว่า ใครเป็นผู้เขียนกากระยากแคงตามบ้านต่าง ๆ”

พ.ศ. ๒๔๗๑

เรือบศำจ

แต่คนงานซึ่งเชลย ถัดลงมา ไ้เอาใจใส่
ต่อเหตุผลอันใดทางต้น คำพูดของเขาทั้งนี้แต่
“เรือบศำจ มฤตยู กำลังล่อง ลอย อยู่ เหนือ
พื้นน้ำ! เราไ้เห็นด้วยตาของเราเอง. ผู้
ที่ตายก็เปรียบเสมือน เมล็ดเขา ซึ่ง หล่น ลงมา
จากรวง. ขอความพยายามทางทศกัณฐ์กับเวนิส
เพราะวันแห่งการตัดสินมาถึงแล้ว!”

—๒—

การเลียบคล่องความอิศรภาพไ้ผ่านไปแล้ว
และตลอดวัน มหาชนพากันมองไปทาง
น่านน้ำอันสงบบ้าง โขยหวังว่าเรไ้เห็น
เรือบศำจด้วยตาของตนเอง

ภายในร้านแห่ง คาเมวาร์ ยาร์ ยาร์ โน มีฝูง
ชนนั่งอยู่เป็นกลุ่มและ ต่างก็ทอถ ถอนใจใหญ่
ในเมื่อราตรีกาลกำลัง ไ้ถึงเข้ามา. สาวน้อย
นินา—นินานางเค็นว่า ผู้มหาชนไ้ขนานนาม
ว่า “บุตรีแห่งเวนิส”—ก็ไม่มีผู้ ไ้ฟังเสียง
ในเมื่อเจ้าหล่อน หัวเราะ ขณะ ที่ ไ้ฟัง ชาว
มหาภักดิ์ประหลาดอันนี้

“อา! ใครจะสามารถเรียกทศกัณฐ์
กลับมาไ้ อีก?” คาเมวาร์ ยาร์ ยาร์ โนกล่าว
ในเมื่อความมืดไ้ปกคลุมไ้ทั่วพิภพ “ทุก ๆ
เวลาเข้ามีผู้พิชิตในน่านน้ำ ทุก ๆ เวลาราตรี
มีผู้พบเรือบศำจ ลูกเอ๊ย! เราจะสามารถ

สร้างทศกัณฐ์ไ้ได้อย่าง โขยไว้ในพระ คัมภีร์ เรือบ
หรือ?”

“เรือบ มฤตยู ของพ่อก็คช หมอก นั้นเอง”
นินาตอบเสียง ๆ “ถ้าประชาชนคนกลัวใน
วันนั้น เขาก็จะหัวเราะในวันพรุ่งนี้. ผู้ที่
เขียนถากถายมากแถมตามบ้านต่าง ๆ จะต้องถูก
จับและจะต้องถูกแขวนคอ. ฟรา จีโอวานนี
ยังอยู่ในกรุงโรม ถ้าหาไม่เราเรไ้รู้ความ
ลับอันกันนานแล้ว แต่อย่างไรก็ตามเสียง
โหยกนั้นว่า ท่านไ้กลับมาในวันฉลองความ
อิศรภาพแล้วและ...”

นินา พุคเสมือนเจ้าหล่อนเป็น นักพยากรณ์
น้อย ๆ เจ้าหล่อนยังคงมีความเชื่อถือใน
ฟรา จีโอวานนี ผู้ครอบครองเวนิสอย่างมั่นคง
นักบวชผู้หนึ่งไ้ มีความกรุณาต่อหล่อนตลอดจน
กระทั่งพวงลูกจ้างซึ่งทำงานอยู่ในร้าน คาเมวาร์
ยาร์ ยาร์ โน สำหรับเจ้าหล่อน ฟรา จีโอวานนี
สามารถจะกระทำปฏิหารไ้ได้อย่างมหัศจรรย์
จนกระทั่งปลุกคนตายให้กลับคืนชีวิต เจ้า
หล่อนยืนยันว่าถ้าเขาอยู่ในเวนิสแล้ว คำพูด
ของเขาคำเดียวเท่านั้น อาจทำให้ประชาชน
เห็นความโล่งของกันทันที แต่พ่อเมวาร์
ยาร์ โน ซึ่งไม่ค่อยชอบพวงนักบวชมาแต่ไหน
แต่ไรไม่ยอมเห็นพ้องด้วยเลย

“ถ้าฉันกับวชของเจ้าทำหินให้เป็น ขนมันยิ่งได้ละก็พอจะเชื่อ” ตามเจ้ากล่าว “ถ้าเขาเป็นเพื่อนกับทวยราษฎร์ตามที่เขาอ้างแล้วทำไมเขาดึงมาประชาชนเสียนักก่อนนักละ อย่าเชื่อเลย นินาสถกรัก เราจะไต่เทีรทางไปฟลอเรนซ์ก่อนที่จะสิ้นสปีคาห์นี้ และพระผู้เป็นเจ้าจะทรงโปรดเราในขณะที่เราไป”

เจ้าหล่อนไม่ได้ ไต่เตีรเลยแม้แต่คำเดียว เป็นแต่ไต่เรือลอยออกจากบ้าน ขณะนั้น

เป็นเวลาพลบค่ำ จะหาเรือไต่ลอยตามลำคลองต่าง ๆ ในยามนี้ ก็ไม่มีสักลำเดียว โรงร้าน และ สถาน แสง การ มหรสพ ต่าง ๆ ก็เงียบดึยปราศจากผู้คน เสียงคนตรึงสังฆญาณ ผู้ตายอันถ่องถ่องจวาลมาจากโบสถ์ก็วิเวกวิงว่ง นำชนพองสยของเกล้า ตามถนนหนทางก็ล้วนแล้ว ไป ด้วยฝูงชน ซึ่ง ต่าง ก็ รัย กระหึกระหือยกกลับบ้านด้วยความหวาดกลัว.

ที่หน้าโบสถ์แซนตามาเรียเคลตา ชาลุต มีพระยืนอยู่องค์หนึ่ง ตามองไปที่ นินา ซึ่งกำลังเดินเรือลงสู่ลำคลอง

“เวนิสจะต้องแตก ทำลาย เพราะคน อย่างเจ้า” พระองค์นั้นกล่าวด้วยสำเนียงกระคาย

นินาไม่ตอบ เจ้าหล่อนเคยชินต่อคำทู่หมิ่นที่แคลนเตล่านเสียแล้ว เจ้าหล่อนได้

ถ้าความรักจากประชาชนและความกรณารจากผู้ศรัทธาครองแห่งเวนิสไว้ในมือเท่านั้นที่เป็นที่พอใจเจ้าหล่อนแล้ว ในบั้นเองใจเจ้าหล่อนจะต้องหวลรำลึกถึงเพื่อนผู้เต็มไปด้วยการอุปภาพ เพราะมีเสียงของนักบวชแว่วมาจากสะพานเรียลโตว่า

“ขอความพยายาทรงตกอภัยกับเวนิส เพราะมีกากระยากแคงเขื่นนคิออยที่ ยาน ฟรา จัโอวานนี และพรุ่งนี้เขาจะต้องตาย”

—๓—

นินา—หญิงคนนั้น ไต่ยีนคำเหล่านี้ ไต่ยีนอย่างซัดถ้อยเจนนคำ นักบวช ผู้นั้น ยังคงร้องทบทวนไปมาด้วยเสียงอันดังจนกระทั่งเสียงเข้าถนนดนมเออร์ชเรย์ ฮา! คำเหล่านั้นแหละกระทำให้เจ้าหล่อนนั่ง ตึง ตะโอยในเรือนอยนเอง

“มีกากระยากแคงเขื่นนคิออยที่ ยาน ฟรา จัโอวานนี และพรุ่งนี้เขาจะต้องตาย”

ประโยคนี้ยังคง ค้อง ขยในโสต ประสาทของเจ้าหล่อน ก่อนหน้านั้นเจ้าหล่อนไม่ ค่อยเอาใจใส่ในเรืองการลอยมาซึ่งประจักษ์ทุก ๆ เวลารุ่งเช้า แต่ถ้อยคำความจริงได้มาประสพกับตัวเจ้าหล่อนเองแล้ว ฟรา จัโอวานนี—ผู้มีความกรุณาต่อเจ้าหล่อน — ผู้ที่ไต่ทำลาย

ความโง่ของบิดาเจ้าหล่อน ไว้ชั่วร้าย ครึ่งพัน
คราว อา! เขาคงต้องถูกลอยฆ่าเสียหรือ
ความผิดอันนี้เอง กระทำให้ ควงหทัย หล่อนหวั่น
เหียวลงไปที่นั้น

บ้านแห่งนั้นกบวช คาญ ชินนิกาญ ผู้ นั้น คงอยู่
บนเกาะซึ่งมีมหาชน ได้ช้านานนามว่า กิวกะกกา
หรือเกาะบิวส์ ก่อนที่จะ ไปถึงที่นั้นเจ้าหล่อน
จำจะต้องผ่านหัวน้ำหน้าชายเขาเขตตา — หัว
น้ำซึ่งมีผู้เห็นเรือ มฤคยา — หัวน้ำซึ่งไม่มีผู้ใด
กล้าผ่านไป ในเวลาข้ามคืน ถึงแม้ว่าจะได้
คำจ้างคงพัน

เจ้าหล่อน สดุ้ง ขึ้นน้อย ๆ ใน เรือ นก ถึง
มหาภยัน แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหล่อนก็ไม่หัน
กลับ คงจำเรื่อยไป. หมอกซึ่งกำลังลง
ก็กระทำให้ นินา นึก เห็นภาพเรือ บัศบา ได้
ราง ๆ แต่ความตั้งใจที่จะเตือน ฟรา จัโฮ
วานัน ผู้ ซึ่งอาจไม่รู้เห็นเห็นหนใด ในเครื่อง
หมายการะบายแคง กระทำให้เจ้าหล่อน
กันเชื่องเรือน้อยค่อยไปด้วยความไม่ย่อท้อ

เมื่อเรือน้อยของเจ้าหล่อนบรรลุดังกำหนด
บ้านกบวชนั้น ที่ชนภาวากกำลังมีกลิ่นคาวด้วย
หม่มเมฆ อาศัยแสงอันส่องสว่างมาจากกระเบื้อง
ซึ่งแขวนอยู่ที่ประตูบ้าน กระทำให้ นินา เห็น
เครื่องหมายการะบายแคงได้อย่างดี ใน

ขณะที่เจ้าหล่อนนั่งนิ่งกว่าจะบอกข่าวแก่ฟรา
จัโฮวานันได้อย่างไร ก็พอดูเห็นนักบวชผู้ธำ
เถียรมาจากสวนตรงมายังเจ้าหล่อน แม้แต่เคย
เขาคงจะได้ยินเสียงกันเชื่องซึ่ง กระทย กับน้ำ
เป็นจังหวะ ๆ เมื่อเขาเห็นเรือน้อยและสตรี
ซึ่งอยู่ในเรือ ควงหนากก็พลันเปลี่ยนเป็น
พิศวงพร้อมกับคำพูดอันเต็มไปด้วยความสงสัย
ว่า

“เจ้า—มาคนเคียวหรือ?”

“กิฉินได้ยินเสียงร้องที่ สพานเรือลโต”

นินากล่าว “เขาโทษกันว่าพระคุณมาจาก
กรุงโรมแล้ว และว่ามีเกาะบายแคงติดอยู่
ที่นั่น”

“เจ้ามาคนเคียวหรือ นินา? เจ้าไม่
กลัวหรือ?”

“สิ่งที่เรากลัวไม่จำเป็นจะต้องเป็นความ
จริง” เจ้าหล่อนตอบ “กิฉินได้ทราบ
เรื่องนั้นแล้ว—ทราบว่ามีคนถูกฆ่าตายทุก ๆ วัน
ในเวนิส รวมทั้งเรือเรือบัศบาด้วย แต่
ใครจะมาเอาใจใส่ต่อหญิงเฒ่า? คราว

ใดที่ยังมีคนมีงมอยู่ คราวนั้นคน จน ๆ อย่าง
กิฉินก็ไม่ต้องทุกข์ร้อน แต่อย่าพูดถึงเรื่อง
อันเลวเจ้าค่ะ กิฉินคิดว่าพระคุณคงจะช่วย
ขจัดความโง่แห่งมหาชนอีกครั้งหนึ่ง ไม่ใช่

สมมุติ

เมษ

หรือเจ้าคะ?”

“นินา” นึกวชกล่าวนั้นรีบๆ “การ
ที่เจ้านักเพื่อจะ ให้ช่วยพ่อเจ้า ฉะนันหรือ?”

เจ้าหล่อน นั่งใน เมื่อ ไค ยืน คำตาม น
พรา จิ โฉวานนั้นเข้าใจความหมายของเจ้าหล่อน
ไคอย่างก็ ฉะนันจงค่อย ๆ ยกมือทั้งสอง
ของเจ้าหล่อนมากำไว้ ในมือ

“ไม่ใช่เช่นนั้น” เขาพูด เรารู้เรื่อง
ของเจ้าแล้ว จงกลับไปบ้านเสียเถิด เมื่อ
๓ บัสดวงมาแล้วเจ้า ไค ช่วยเวนิส ให้พ้น จาก
เงื้อมมือ ของ สัตว์ ครองหนึ่ง — คราวนี้ ใคร จะ
สามารถทำนาย ไค ว่าเจ้าจะไม่ ช่วย ไค อีก
ฉะนันจงกลับไปเถิด และจง อย่า กลัวทุก ๆ สิ่ง
ที่เจ้าเห็น ถ้ามีผู้ตามเจ้าจงบอกให้เขามอง
ไปทางน่านน้ำที่ซึ่ง เขาจะ ได้ พย คำตอบ ของ
เวนิสและ จิ โฉวานนั้นนึกวช

พูดกับนินาไปก็ ทำและ มองก็ เรือนน้อย
ของเจ้าหล่อนจน หายลับ เข้า ไป ใน ความมืด
แห่งราตรีกาล

“พวกนั้นจะตามหล่อนไป” เขาร่ำพ
อยู่ในใจ “พวกนั้นจะตามหล่อนไป”
ครั้นแล้วก็หันไปตะ โทณ เรียก คนใช้ และ
สั่งว่า

“จงไปบอกตำราจพระนครมาลว่าเราต้อง

การความช่วยเหลือ คือ นินา หลิงเห็นว่าจะ
นำเราไปยังบ้านพวกเหล่าร้ายในคืนนี้”

- ๔ -

ถึงแม้ว่าคนนั้น จะเป็น ราตรีกาล ใน เดือน
พฤษภาคมซึ่งพระอาทิตย์ส่องแสงกล้ามาตลอด
วันก็ หมดก่อนมืดมิดก็ยังแปลกอยู่ทั่ววัน
น้ำ ยิ่งความมืดมนก็ ให้เขาไปทบทวนทุกแห่ง
ในไม่ช้าแสง ไฟหน้าบ้าน นึกวชก็ หาย วัช ไป
สายตาของสาวน้อยนินา ขณะที่เจ้าหล่อน
สนทนากับพรา จิ โฉวานนั้น นึกวชก็ เหมือน
หนึ่งว่าความกลัวของเจ้าหล่อนได้ หายไป แล้ว
โดยสิ้นเชิง แท้จริงก็ — ในวาระที่เจ้าหล่อน
กำลังถนัดเขยื้อนเรือน้อยอยู่นั้น — ภาพแห่งมหาภัย
ได้ลอยมาปรากฏอยู่ ฉะเพาะหน้าเจ้าหล่อน อีก
ครั้งหนึ่ง กระทำให้ มืดมิดกำลังกุมกำม
กันเขยื้อนอยู่นั้นสิ้นสท้าน

เรื่องเล่าลือแห่ง ราชวง นั้น ถ้าหาก จะเป็น
ความจริงแล้วเจ้าหล่อนจะทำเช่นไร เรื่อง
แห่งชายชาว ประมง ซึ่ง สายตา คือ พระพักตร์
พระผู้เป็นเจ้าว่าไคเห็นเรือแห่งมรณะ เลื่อนเข้า
มาในวงแห่งความจำของเจ้าหล่อนอีกครั้งหนึ่ง
อา! เจ้าหล่อนเคยกล่าวว่าไม่เชื่อนิยายพวค
นั้น แต่มาบัดนี้ เจ้าหล่อนมีความเชื่อ
ถวิลมากทีเดียว

พ.ศ. ๒๔๗๑

เรื่องป่าฯ

ยามันตลอดจนน้ำมีมาก นอกจากเสี่ยง
กันเสี่ยงกระแทกกับพื้นน้ำแล้วก็ไม่เสี่ยงอะไร
อีก ขณะที่เราอยู่ใกล้จะถึงบ่อเขาเขตตานัน
ความคิดของนิทานก็เริ่มเรื่อง เรือ ยศเจ้า ท่าน
อย่างไรก็ตามเจ้าหล่อนยังสงสัย ในคำพูด ของ
ฟรา จีโอวานนี ว่า “ใครจะสามาร
ทำนายได้ว่าเจ้าจะไม่ช่วยใครอีก” ออมีวีย

คำพูดเหล่านั้นกระทำให้เจ้าหล่อน แน่ใจว่า
ถ้ามีภัยแก่กันแล้วเจ้าหล่อนแล้ว ฟรา จีโอ
วานนีจะช่วยเหลือแน่นอน

แต่เจ้าหล่อน — นิทานยี่สาว แห่ง เดว
ยาร์ยาร์โน — จะช่วยเราได้อย่างไร ?
ครึ่งหนึ่งเจ้าหล่อนได้ยังเอนไปพวยพวยขยดใน
โอบสัลดอร์ วักส์ ครึ่งหนึ่งจะไปไต่เขานั่น
แหละหรือ ? แค่นี้เรา ! ในขณะที่เจ้าหล่อน
กันเสี่ยงอยู่นี้รู้ สำนักว่าสัตว์แห่งเวนิสกำลัง
สกลรอกตามเจ้าหล่อนก็ห้ามได้

ความคิดของหล่อนว่า “ไม่มีผู้ใด
เอาใจใส่กับคนเรา” กระทำให้เรามีใจ
กันเสี่ยงต่อไปได้เล็กน้อย พอเจ้าหล่อนหยุด
กันเสี่ยง เป็น ครั้ง ที่ ๒ เสียง พาย กระแทก น้ำ
พัดกังก้องอยู่ในโอบสัลดอร์สาท เจ้าหล่อน
แน่ว่าได้ยินเสียงนั้น ทั้งแน่ว่าด้วยว่าอยู่
ใกล้กับเจ้าหล่อน แต่กระนั้นก็ตาม เมื่อ

เจ้าหล่อนเหลียวมองทอเรีย ๆ จะได้พบพานสิ่ง
ใดก็ตามได้ คงจะเป็นคนเกิรทางซึ่งไม่ทราบ
ถึงเรื่องเรือมฤตยูนี้ เป็นความคิดของเจ้าหล่อน
แต่อย่างไรก็ตามเสียงนั้นยัง กระทำให้หัวใจ
เจ้าหล่อนเต้นแรงด้วยความหวาดกลัว เรื่อง
ของราวยูจะเป็นอย่างจริงหรือไม่ ? เรือมฤตยู
จะมีจริงหรือไม่หนอ ?

เจ้าหล่อนเริ่มกันเสี่ยง แต่แล้วก็หยุด
อีกเป็นครั้งที่สาม ชีวิตของเจ้าหล่อน
พึงได้ประสบกับความหวาดกลัวความเียง มีแสง
ไฟส่องมายังหน้าเจ้าหล่อน แต่ระมาราก
โหนดินากัหาทราบไม่ ยามเมื่อแสงทอง
พินาศเป็นแสงระวาววิยจยตากระทำให้ทุก ๆ
สิ่งในบริเวณนั้นสว่างไสวไฟโรจน์

แสงนั้นได้ผ่านไป แล้ว ความมืดก็เข้า
มาแทนที่อากวาระหนึ่ง เสียงพายก็พัด
หยุดไต่ ยืนแต่เสียงระลอกน้ำกระแทก ทรายเรือ
อยู่เฉยๆ ฮา ! คำพูดของชายชาวประมง
เป็นความจริงทุกประการ เจ้าหล่อนกลัวจะ
พบเรือยศและก็เพราะ ความ กลัวเจ้าหล่อน
ก็ได้ประสบเข้าแล้ว

ด้วยอำนาจแสงอันส่องสว่างมาอีกครึ่งหนึ่ง
กระทำให้เจ้าหล่อนเห็นเรือยศยาวไกลอย่างค
เห็นตลอดจนรูปร่างซึ่งแปลผล — เห็นตลอด

สมสุข

เมษ

จนผู้ ที่นอนตายอยู่ในเคบิน เจ้าพล่อนมัน
ใจที่เกี่ยวกับในวันรุ่งขึ้นชาวผู้ตายนั้น จะ ใด เลย
แต่ไปวันครเวนีส

ระทวย และถึงซึ่งวิสัยภูมิลักษณ์ กับมือนมนุษย์
ผู้หนึ่งเอง

-๕-

ที่หัวเรือมรประหลาดยืนอยู่ คล้าย ๆ ว่า
จะเป็นรูปคนธรรมดาตัวเล็ก ๆ กุมภาพไว้ในมือ
ไฟอันลุกรุ่งโรจน์อยู่ แทนเจ้า มนุษย์ ประหลาด
นั้น กระทำให้ภาพทุก ๆ สิ่งทุกอย่างกลายเป็น
สีแสดจืด. นินา พึงจะเคยเห็นภาพอันน่า
กลืนเป็นครั้งแรก แต่อย่างไรก็ตามเจ้าพล่อน
ไม่ได้ ระวังออกมาหรือพยายามผูกกับ มนุษย์ ผู้
นั้นเลย

ภาพนั้น โดด คือนินาเข้ามาทุกที่—ใกล้เข้า
มาจนเจ้าพล่อนสามารถมองเห็นแว่นข้าง สวม
แว่นของผู้ที่นอนตายได้ มนุษย์ประหลาดซึ่ง
ยืนอยู่ ที่หัวเรือกำลังขังการ ให้ นายท้ายเบนหัว
เรือมายังเจ้าพล่อน ทุก ๆ สิ่งทีประจักษ์กับ
ตาเจ้าพล่อนนั้นคล้าย ๆ กับความฝัน

เจ้าพล่อนสังเกตเห็นเงาแห่งเรือใหญ่ขยาย
โตขึ้นทุกขณะ, เจ้าพล่อนเห็นดวงหน้าแห่ง
มนุษย์หัวสัตว์ซึกซึน เจ้าพล่อนรู้ สึกว่ามันแขน
อันล่ำสันแข็งแรง โอบอุ้มร่างน้อยของเจ้าพล่อน
ขึ้นไปบนคาบฟ้าเรือลำนั้น วาระสุดท้ายมา
ถึงแล้ว—เจ้าพล่อนคึก—และโดยปราศจากการ
ต่อสู้เพื่อความมีชีวิตภาพ เจ้าพล่อนก็รู้ สึก อ่อน

นินาไปรู้ สึกตัวเธอ เมื่อได้ เข้ามา นอนใน
ห้องกว้างใหญ่แล้ว ห้องนั้นเป็นห้องที่เจ้าพล่อน
ยังไม่เคยเห็นเลย เคียงข้างก้นนอนอยู่นั้น
มีปลาคู่ไปด้วยผ้าไหมอันวิจิตร เมื่อรู้ สึกตัว
ที่แรก นินา คิดว่านอนอยู่ในยาน ของ ยิดา และ
สิ่งต่าง ๆ ที่ได้ประสพมาแล้ว นั้น เป็น แค่เพียง
ฝันร้าย แค่นั้นเองตามานสิ แทนที่จะเป็น
ถึงคากกลับ ได้เห็น เพดาน อันเต็มไปด้วย ลวด
ลายเขียนโดยช่างฝีมือเอกในเวนิส จาก
เพดานมีพวงแก้วที่ขยลงมาเป็นระย้าน้ำ และ
ในพวงระย้านั้นมีเทียนจุดอยู่สว่างไสว

ครั้นแล้ว นินา ก็หันไปทางกลางห้อง มี
ภาชนะเงินเต็มไปด้วยผลไม้และดอกไม้ ตั้งอยู่
บนโต๊ะ นอกจากนั้นยังมีคนโทเหล้าตั้งอยู่
เป็นแถว ใครเล่าจะเป็นเจ้าของสิ่งอันมีค่า
เช่นนั้น ไม่มีใคร นอกจากพวกเขมรผู้

เวลานั้น นินา ไม่เห็นมีผู้ใดอยู่ ใน ห้องเลย
แม้แต่คนเฝ้า และ ในขณะ ที่ กำลัง นึกถึง
ต้นสายปลายเหตุแห่งการผจญภัยอันประหลาด
นั้นเอง โสภประสาทก็ ได้ ยินสำเนียงคนพูด
กันในห้องข้าง ๆ คราวหนึ่งเจ้าพล่อนได้ ยืน

พ.ศ. ๒๔๗๑

เขียนคำ

ออกชื่อปราจิโรวานันครนแล้วก็มีเสียงหัวเราะ
ดังลั่น ต่อมาเสียงหัวเราะก็สงบลงและมี
เสียงพูดออกมาว่า

“ถ้าเรื่องนี้เป็นเรื่อง ระหว่าง นกยวช กับ
พรานเชสโค ในเวลารุ่งเช้า นกยวชจะต้ง
ตาย”

นินาได้ ยินและเข้าใจความหมายได้อย่าง
ดี โอ! เรื่องการ ผลที่สกก็คอมมุนยเว
ธรรมทานเอง สัตว์แห่งเวนิสตกลงทำขนกเพื่อ
จะทำให้ ทวยราษฎร์ แดกคณ และ เพื่อจะ บัคย
ความชั่วร้ายของคน อีก โสภ หนึ่ง ผู้ ที่ เขียน
ถากะยากแคง ตาม บ้าน ต่าง ๆ ก็คือ พวกซึ่ง
เจ้าหล่อนกำลังตกอยู่ในกำมือเวลานั้นเอง

“ถ้าเรื่องนี้เป็นเรื่อง ระหว่าง นกยวช กับ
พรานเชสโค...”

เจ้าหล่อนทวนคำพูดเหล่านั้นอยู่ไปมา. ใน
ขณะที่เจ้าหล่อนกำลังถกคณขังอยู่น พวกเหล่า
ร้ายก็คงไปถึงเกาะยวส แล้ว — นี่เป็นความคิด
ของหล่อน—และพอเวลารุ่งเช้าสหาย ผู้ การณ
ก็จะต้งสูญชีพ เมื่อคณถึงเรือนนาคาแห่ง
ความวิโยคก็พลันไหลอาบลงมาเป็นทาง ถ้า
หากเจ้าหล่อนเป็นบรรณษาที่อาจจะช่วยนกยวช
ผู้ นั้นไว้ ได้ แต่—แต่เจ้าหล่อนแพ้สัตว์!

ตามประคณในห้องนั้นเต็มไปด้วย รูปภาพ ซึ่ง

นายช่างผู้ชำนาญได้ประคณไว้ ประคณ
ใน จำพวกนกกยวชอันยืนเฝ้าโอกาสให้นินา
มองเข้าไปภายในห้องก็คณได้ สิ่งที่น่า
กยวชเจ้าหล่อนก็คณถกคณที่หน้าอกเสื้อชาย
ผู้หนึ่งและ คำนวณ ซึ่ง ประคณ ประคณไป ด้วย
เพ็ชรพลอยอันมีค่า ด้วยความหวาดกลัว

ต่อมานกยวชเจ้าหล่อน ค่อย ๆ ขยับอย่าง เงียบ
กยวชไปยังบานหน้าต่าง

ถ้าเขยหน้าคณนออกได้ และร้องขอความ
ช่วยเหลือขณบางทีเจ้าหล่อนอาจพ้นภัยได้ แต่
พอเขยผ่านที่คณมอยู่สีความหวังของเจ้าหล่อน
ก็กลับกลายเป็นอากาศธาตุ เพราะมีเหล็ก
กล้ายติดกับหน้าต่างอย่างมิดชิด นกยวชจะทั้ง
แสง พระอาทิตย์ หรือ พระจันทร์ก็ ลอด เข้ามา
ไม่ได้

นินาถอยหลังถกคณจากหน้าต่าง ด้วย ความ
สิ้นหวัง ครั้นอาจเป็นวาระสกท้ายแห่งชีวิต
ของเจ้าหล่อนก็เป็นที่ ไม่ต้งสงสัยพวก
คณจะฆ่าเจ้าหล่อนเสียแน่นอนแท้ ในขณะ
ที่คณคณกำลังเลือนลอย อยู่ ณ ชาย ผู้หนึ่ง
อย่างเข้ามาในห้องก็ริมาเผชิญหน้ากับเจ้าหล่อน
เขาเป็นชายหนุ่ม แต่งกายด้วยเครื่องกำมะหย
ค่า ในทันทีที่เจ้าหล่อนเห็นคณหน้าก็จำได้
อย่างที่ว่าเขาผู้ นั้นคือ แอนเดรียฟอสคาร์ ซึ่ง

สมสุข

เมษ

ได้ถูกเนรเทศไปเมื่อสามปีก่อนเอง เขามอง
เจ้าหล่อนด้วยสีหน้าอันขมขื่น และ กล่าว ชน
เรียบ ๆ ว่า

“นักโทษน้อย ๆ ของเราพ้นไปแล้ว หรือ
นั”

“เหตุใดคุณจึงพาคิดฉันมา” เจ้าหล่อน
ถามด้วยอาการอันน่าสงสาร

“ฉันพาหล่อน มา รับประทานอาหาร ว่า
นะซี นินา” เขาตอบพลางหันไปเรียกสหาย

“เยียน! แม้จะรอสักวันน้อยฉันกำลังคอยอาหาร
ว่างอยู่นะ ประเคียวเจ้าหล่อนก็ ะบอกออกไป
ที่กัเทศกาท่าไม นี่! เบนเนตโต! เอา
กัการมาซี หล่อนจะได้กินว่าให้เรากู”

เขาเดินเข้ามาใกล้ นินา และ จับมือเจ้าหล่อน
ไว้ ทั้งสองข้าง กระทำให้นินาต้องถอยหลังหนี
เจ้าหล่อนทราบดีทุก ๆ ที่เกี่ยวกับคำพูดของเขา
ไม่เป็นความจริงเสียเลย

“บอกซี” เขาถาม “ว่าอะไรเป็นเหตุ
ให้หล่อนไปยักกัเทศกา”

“คิดนี้จะถอยกลับย่าน” เจ้าหล่อน
ตอบไปคนละทาง “ยักกัคิดนี้คงกำลังคอย
แม่”

ขณะนั้นคนอื่น ๆ ก็พากันเดินเข้ามาในห้อง
คนหนึ่งท่าทางจะเป็นหัวหน้า เขารีบเข้าไป

จับแขนนินาและกล่าวขึ้นว่า

“หล่อนมาทำไมในน่านน้ำคันทัน ?”

“จงให้คิดนี้กลับไปย่าน” นินาตอบ ใจ

ยังคงคึกคักย่าน “คิดนี้จะไม่บอกใคร..”

ชายผู้นั้นกระต๊อบเท้าด้วยความโกรธ

“ตอบซี” เขาพุกข่า “มีเดนนีพรุ่ง

นี้ศพเจ้าจะลอยอยู่ในน้ำ” ตอบชี้ว่าเจ้ามา

ทำไมในน่านน้ำคันทัน”

“คิดนี้ไปบอกพรา จัโอวานนี” เปนคำ

ตอบ

มีเสียง สดล สายล ดึง ออก มา จาก ปาก

ชายหัวหนา เขาชักกริชขึ้นมาทันที นินา

คิดว่าเขาจะแทงเจ้าหล่อนเสียแล้ว แต่ใน

ขณะที่เขายืนลังเลใจ อยู่ นั้น ก็มี ผู้ ย่าง เข้ามา

ในห้องอีกคนหนึ่ง

“ควิสโตโฟโร! ท่านหรือ?”

นินาได้ยื่นช้อนที่แตกไม่กล้าล้มคาช่น

ควิสโตโฟโร เคนคแห่งคามัญโนลา

ชายซึ่งเจ้าหล่อนได้ ช่วย ชีวิตไว้ ครั้งหนึ่งใน

โบสถ์เซอโร วิตส์ นั้นเขาจะเป็นพวกเหล่าร้าย

ด้วยเกียรติหรือ

ท่านเคนค รีบสาวเท้าเข้ามาในห้องโดย

เร็ว หน้าแดงก่ำไปด้วยความโกรธในเมื่อ

เห็นกริชซึ่งชายหัวหนาชักออกมา

พ.ศ. ๒๔๗๑

เรื่องป่า

ชายหัวหน้ายักใหญ่ “ท่านมาสายเสีย คำทอของกิน”
แล้ว บ่านพรานเชสโคมิไปถึงกิวเคกกา ฟอสคาร์ก็กระโดดไปเปิดหน้าต่าง และ
แล้ว สตรีผู้นั้นเป็นผู้ที่สวดคร รอยคามเรามา มองไปที่ถ้ำคลองเบื้องล่าง เขายืนคลั่งอยู่ ครู่
ถ้าขึ้นปล่อยไปรากเสวยตรงท่านนั้น ที่นอน หันงแล้วก็หันกลับมาก คงหน้าเวลานั้นชดขาว
ในนั้นมันไม่ใช่ฟูกท่านเอ๋ย” “อะไร?” เสียงพรรคพวกถาม

เขาคำนึกในลากระชากตัวกาเลซโซ “มีเรื่องคอกอยู่ที่ท่า” เป็นคำทอ “และ
ชายหัวหน้าไปข้าง ๆ แล้วก็เริ่ไปยงินา มีร่างคนนอนตายอยู่บนเรือ เป็นร่างของ
“เธอคือใคร?” เขาถามด้วยสำเนียง พรานเชสโค!”

อันสุภาพ กาเลซโซ ร้อง คัง กัง พลง เล่นไปก็
นินาเงยศีรษะขึ้น คริสโตโฟโรเจ้า หน้าต่างพร้อมกับพวกอีกสามคน
หล่อนได้ก็ “ก็แล้ว” คำมิญโนลา ถาม “พวก
“นินา!” เขาร้อง “และอยู่ในป่าลาซโซ ท่านเห็นอะไรข้าง?”
แอนเกรีย” “เป็น การ กระทำ ของ สตรี ผู้นั้น นะ ชี”

“ค่ะ” เจ้าหล่อนทอ กาเลซโซทอ “พรานเชสโค นอนตายอยู่
ท่านเขาคอกนินาไว้ ในวงแขน คน นั้นแน่ ที่ท่านจะส่งตัวหญิงผู้นั้นให้ข้าพเจ้า
อน ๆ ยืนนั่ง พวกนี้รู้ ว่าเวลานี้กำลังเผชิญ หรือยังละ?”

หน้าก้นนักพันภาพทอน ซอส ลอ นาม ผู้ ห่งใน กาเลซโซไม่รอฟังคำทอ เขาชักกริช
เวนีส ออกมาจากฝักและจ้องนินาอย่างระกินเลื้อกกิน
“นินา” เขาเอ่ยขึ้น “อะไรนำเธอมา นือ นินาสิมตัวลงกับพื้นและในทันทีนั้น
ท่าน?”

นินาเริ่มมองดูถาม คำพูดของนักบวช เองเจ้าหล่อนก็เห็น คริสโตโฟโร โชคภาพ ออก
ก้องขึ้น ใน หู อีก ครึ่งหนึ่ง กระทำให้เจ้าหล่อน แต่ยังมีทันทีการต่อสู้ ระหว่างมือ ประคอง เขียวผาง
ทอมชนซ้ำ ๆ ว่า ออก ทหารการที่แ่ง เวนิส เขกกันเข้ามา
เต็มห้อง

“ถ้าท่านมองไปทางน่านน้ำท่านจะได้พบ “สุภาพบุรุษทั้งหลาย” นายร้อยเอก

สมุท

เมษ

แห่งทวารการครองชั้น ด้วยเสียง อันดัง หนัก
แน่น “ข้าพเจ้าขอแสดงความเสียใจใน
การที่เข้ามาขัดในเวลานี้ แต่ที่ว่าอาหาร
ว่าง กำลังรอท่าน อยู่ ที่ สนามสถิตย์ ยุติธรรม
แล้ว”

ไม่มีผู้ใดคอย เพราะบ่อมีผู้ คักตัวกัน
แล้วว่าเขาหมายถึงความตาย

-๖-

รุ่งขึ้นเช้าเรื่องของนินา ก็แผยแผ่ไปตลอด
นครเวนิส ฟร่า จีโอวานนี เป็นผู้แถลงให้
มหาชนทราบว่าเจ้าหล่อน หญิงเค้นรำไคร่ผ่าน
หัวน้ำแห่ง มฤตยู ไป เพื่อ จะ เค้นตัว เขาเอง
ในขณะหล่อนไปนั้นพวกตำรวจได้ คืบตามอยู่
ทุกฝักรว และในที่สุดก็จับพวกเหล่าร้ายได้ ทั้ง
โยเซฟ ปาลาซโซ แอนเดรีย

ในยามนั้นมหาชนพากันห้อมล้อมบ้านแห่ง
พ่อแม่วารวาร์โนเป็นกลุ่มใหญ่ และร้อง
ก้องว่า

“พวกเหล่าร้ายถูกจับแล้ว ขอให้ นินา
จงเจริญ! สบายเฮย! เรือยักจะไม่มี
อีกต่อไป ผู้ที่เป็นฝ่ายจะต้องตายในเวลา
พระอาทิตย์ตก ขอให้ ฟร่า จีโอวานนี จงเจริญ
ยิ่ง ๆ ขึ้นเถิด!”

นินาไต่ยืนเสียงร้องเหล่านั้นแต่ก็มีใครแสดง

ตนให้ปรากฏ ทวงจิตเจ้าหล่อนกำลังนึกถึง
ชายซึ่งเคยกันกำลังถูกคุมขังอยู่ เจ้าหล่อน
มิได้เอาใจใส่ต่อคำชมเชยของ วาญร เลน แม
แต่น้อย พุกกันตรง ๆ เจ้าหล่อนรักคริสโต
โฟโร เคนต์แห่งคามัญโนลา — ชายซึ่ง
เจ้าหล่อนเคยพุกกับเขาเพียงสองครั้ง — ชายซึ่ง
เจ้าหล่อนทราบก็ทักเคียวว่า จะต้อง ตายในเวลา
อาทิตย์ตก

“เขาจะถูกลงโทษโดยไม่มี ความผิดเลย
แท้ ๆ” เจ้าหล่อนกล่าวกับตนเอง “ใคร
จะมาฟังเสียงนินาหญิงเค้นรำ

ณเวลา ๖ นาฬิกาก่อนเที่ยงแห่งเช้าวันนั้น
ได้มี การประชุมรัฐมนตรี แต่เป็นเวลาเกือบ
๗ นาฬิกา ในขณะที่ทวารการก็เข้าไปในร้าน
คาเฟ่ วาร์วาร์โน และถามหานินา

“ที่ ประชุม กำลัง คอย อยู่” ท่าน
นายร้อยเอกลงว่า “ขอจงอย่ากลัว เพราะ
ทุก ๆ สิ่งได้ประจักษ์หมดแล้ว”

นินาได้ ถูก นำ ไป สนาม สถิตย์ ยุติธรรม
ท่ามกลางฝูงชนซึ่งแห่ห้อมอยู่รอบ ๆ คำพูด
ที่ท่านผู้เป็นประธานกล่าวต่อเจ้าหล่อนนั้น เป็น
อย่าง คำ ที่เจ้าหล่อนไต่ยืน ทวงจิต อันน้อย
ของเจ้าหล่อนพอจะคิดแต่ชายคู่รัก เจ้าหล่อน
ไปฟังเขาเมื่อท่านผู้เป็นประธานกล่าวจบจะจบ

พ.ศ. ๒๔๗๑

เรือบฟ้า

อยู่แล้ว

“คิดฉันไม่เข้าใจในคำพูดของท่าน” เจ้า

“เราจะให้รางวัลเจ้าอย่าง ปลายาไซ
แอนเคียวจะได้มอให้ปันที่อยู่ของเจ้าตลอดจน
ข้าวกินข้าวมื้อกลางวันจะยังเกิดขึ้นภายหลัง นอก
จากนี้ เรายังจะมอบชีวิตชายผู้หนึ่งในจำนวน
ทุกคนซึ่งได้ถูกจับเมื่อคืนนี้ ผู้ที่เจ้าออก
ชื่อจะได้ถูกส่งไปยัง ปลายาไซ แอนเคียว
ทันที

เหล่านั้นตอบ “คิดฉันไม่ได้ยิน”

“นั่นแหละ” ท่านผู้เป็นประธานกล่าวด้วย
สำเนียงอันเต็มไปด้วยความเมตตา เวนัสจิก
ได้มอชีวิตของชายผู้ซึ่งเจ้าเลือก ออกชื่อ
มาเดิก แล้วเขาก็จะไ้เป็นอิสระ

ทุกคนก็หันไปให้สัญญา กับ ทหารการ์ด
และในทันทีนั้นเองชายที่ถูกจับในปลายาไซ
แอนเคียวก็ถูกนำออกมาทั้งหมด ความยุติ
แล่นมาสู่ดวงจิตอันนี้อีกวาระหนึ่ง เจ้าเหล่านั้น
ล้มตัวไปแทบเท้า คริสโตโฟโร เคานต์แห่ง
คามัญโนลา พร้อมกับคำพูดว่า

แล้วทุก ๆ คนในทันทีก็พากันยิ้ม แต่
ฉันไม่เข้าใจในความหมายเลย

นายทหารผู้หนึ่งซึ่งยืนอยู่ข้าง ๆ กระซิบ
บอกกับเจ้าเหล่านั้นเขา ๆ ว่า

“บอกท่านเถระ”

“คิดฉันเลือกได้แล้ว!”

เจ้าเหล่านั้นไม่ตอบเป็นแต่จ้องหน้าเฉยอยู่
“ก็ละ” ท่านผู้เป็นประธานกล่าวต่อไป
“บอกชื่อผู้ใดในมาซี”

เคานต์คริสโตโฟโรก็ลงประคองเหล่านั้น
เข้าไว้ในวงแขน พร้อมกับประจวบเหล่านั้น
ด้วยความรัก.

ชีวิตของอินเตีย พระธำมมะแพทยา

พิธิ ทาน สังกรานต์

[เวลากระทำพิธิ ทานในปลายเดือน ๕ และเดือน ๖ หรือ เมษายน และ พฤษภาคมตาม
ทางสุริยคติ. ผลที่ได้รับในการพิธินี้ คือ คายแล้วจักเป็นผู้สวยงาม. พิธิ และเรื่องซึ่งให้
เห็นว่า ผู้ที่ทำความบริสุทธิ มีจิต โอโยอ้อมอารีย์ แม้ถึงต้องทนทุกข์ทรมานแสนสาหัส
อย่างไร ในที่สุดก็ได้รับผลพึงพอใจเป็นที่สำราญอารมณ์ คือได้ส่วยสวรรค์กลับ.]

นิยาย

ผลแห่งความโอโยอ้อมอารีย์

พราหมณ์กนิชทัญญูรัตนโมโคเป็นเพื่อนรัก วันหนึ่ง ทัญญูรัตนโมโคขอร้องเพื่อนให้ทำคุณ
เพื่อนเกลอถัน. ทัญญูรัตนโมโคแนะนำที่จะ สักครั้ง คือ ขอให้ ยม เทวรูป นารายณ์ ไปบูชา
กัน แม้จะรวมให้ วิญญาณอยู่ร่วมกันร่าง สักขหนึ่งเพื่อ โค ลัมรส แห่ง ความมั่งคั่งยิ่ง.
ไว้ ก็แสนจะลำบาก ส่วนพราหมณ์เป็นคน โดยไม่เห็นว่าคนจะ
มั่งมี ด้วยอานุภาพแห่งนารายณ์ ผู้เป็นเจ้า ซึ่ง ใฝ่ใจรูปพระนารายณ์ ก็
นางนัยถอยชานะของนิจ. ถึงเวลาเย็นเพื่อน คุกอยู่ในความระวังรักษาของทัญญูรัตนโม.
รักเพื่อนเกลอทั้ง ๒ คนเคยนั่งสนทนากันเสมอ ตั้งแต่นั้นมา ทัญญูรัตนโมก็กลับมั่งมีขึ้น

พ.ศ. ๒๔๗๑

นิทานบุญของอินเตี้ย

อย่างนฤมิต ฝ่าย พราหมณ์ เพื่อน ผู้ใด กลับ ทาน ผู้เมียเห็นความตระหนี่ของเพื่อน ผู้
ฐานะลงรวกเร็วอย่างไรหาย หมดทรัพย์ ให้ทานนั้น ก็เลยฝังข้าวฝังกล้วยเสีย แล้ว
หมกเพื่อน หมกคนใช้ ข้าทาส คลอจาน ก็พาแนวต่อไป.

ญาติพี่น้อง แม้แต่จะหาเลี้ยงท้องเพียงชั่ว ลูกสาวของพราหมณ์ผู้เมียได้แต่งงาน ไป
วันหนึ่ง ๆ ก็ทักยาก ในที่สุดทั้งพราหมณ์ กับชายมั่งมีผู้หนึ่ง เมื่อเห็นพ่อแม่ของตน
และพราหมณ์ผู้สามีทนความจนข้นแค้นไม่ไหว ก็จำทำไถ่ไม่ นางพราหมณ์ก็รับตำแหน่ง
ต้องจำใจพาแนวไปหาที่อาศัยต่างถิ่น.

ที่แรกซึ่งผู้เมียไปตั้ง คือ บ้านของหญิง เป็นคนเลี้ยงเด็ก เมื่ออยู่กับลูกสาวของตน
ชื่อเสียงไม้ก็ผู้หนึ่ง ซึ่งเคยเป็นคนอาศัยอยู่กับ มาได้สักสองสามเดือนแล้ว เช้าวันหนึ่ง
ผู้เมียนั้นในกาลก่อน. หญิงแพะยาจำ ลูกสาวได้มอบให้แม่แก่แลหลานสาวแทน ทารก
พราหมณ์ทั้ง ๒ ไม่ได้ แต่ก็ได้ยอมรัยให้ อยู่ เกิดร้องไห้ ผิดธรรมดา ปล่อยอย่างไรก็ไม่ยอม
รัยใช้การงานแลกกับอาหาร เพื่อ ประทับ ชีวิต นิ่ง พราหมณ์จึงเขียนภาพนกยูงทพนักิน
วันหนึ่งขณะที่สามี นาง พราหมณ์ ล้างถ้วยอยู่ และเพื่อล่อให้ลูกของลูกสาวคนนั้น ก็ถือค

นั้น แล้วอุ้มถ้วยมา หายไปใน พัน แผ่นดิน สร้อยคอ ของ ทารก ออก ทายที่ คอ ภาพนกยูง
ส่วนภริยา ขณะ ที่ ทำการ หุงต้ม อยู่ในครัวนั้น ในทันใดภาพนกยูงเกิดเป็นสิ่งมีชีวิตขึ้น กลืน
ขนมปังและแฉกก็เลือนหายไปหมด. ก้วย กินสายสร้อยแล้วก็โผบินไปไกล!

เหตุเหล่านี้แหละ ทั้งคู่ถูกขับออกจากที่อาศัย เมื่อแม่ทำการกลับมาก็ไม่เห็นสร้อยคอโกธรว
นั้นทันที. เป็นกำลัง จึงว่าพราหมณ์ผู้เลี้ยงเด็ก — “ไม
มีใครแล้วนอกจากแก จะ โผสายสร้อยไป”

ต่อไปสองผู้เมียไป ขอร้อง ฟัง พา เพื่อน ผู้ นางผู้เลี้ยงเด็ก — “ภาพนกยูงเกิดเป็น
จำเขาทั้ง ๒ มิได้ แต่เขาเสียไม่ได้เขาให้ นกจริงขึ้น กลืนสายสร้อยนั้น แล้วบินหนีไป
ข้าวครึ่งเชียบ (Seer) กล้วยกึ่งผล ทั้ง เป็น กลืนไม้ไผ่จะโผออกค่ะ”

พรรณนะแพทย

เมษ

คำตอบเช่นนั้นทำให้ลูกสาวของพราหมณ์ เองออกจากบ้าน แทนที่คิดจะขี้โล่งท่าน”
หัวเราะเยาะเย้ยหยันใหญ่ และแล้วก็ได้พ่อ แล้วหญิงแพศยาเล่าถึงด้วยที่หม้ายไปใน กิน
แม่ของคอนออกไปจากบ้าน. ว่ากลับคืนมาด้วยอาการอันประหลาด.

ถึงเวลารอขยับที่ท่าหนาคึ่งรูป พระนารายณ์ พราหมณ์กล่าวกับเพื่อนว่า “เธอไม่เคย
คน พราหมณ์ ผัวเมียก็กลับยัง บ้านเดิม. เป็นเพื่อนกับฉันคอกหรือ ? มีอย่างหรือให้
เมื่อไร รัชเทวรูปคนแล้ว พราหมณ์ก็นำไป ทานข้าวครึ่งชาม กลับด้วย ๓ ผลแก่ฉันและ
ทั้งไว้หม้ายชา ผลแห่งการบูชาเลื่อมใสอัน สามได้.”
แท้จริง ทรัพย์สมบัติข้าทาส ชายหญิง เพื่อนฝูง และเพื่อน้องก็คืนเช่นเดิม เป็นอันว่า
พราหมณ์ได้เสียสละขารมณเช่นกาลก่อน.

วันหนึ่ง พราหมณ์ ระลึกถึง หญิงแพศยา, เพื่อน และลูกสาวของตนผู้ได้กระทำการ
น่ายกย่องแก่ดวงนางในเมื่อยามยาก แล้วนาง จึงไปแวะเยี่ยมเยือนคนทั้ง ๓ นั้น.

นาง พราหมณ์ กล่าว กับ หญิง แพศยา ว่า
“แกไม่ใช้คนฟังพาอาศัยฉันคอกหรือ และ เหตุไรแกจึงขี้โล่งฉันกับสามอย่าง โทษร้าย?”

หญิงแพศยาตอบ— “ก็ฉันไม่ทราบมิได้ ว่าท่านคือใคร และถ้าทราบแล้วก็ฉันคงถึง
โลกโคกกันด้วยความกตัญญู เมื่อท่านมาสู่ ที่อาศัยฉัน แล้วก็ฉันก็คงขี้โล่งตัวฉัน
ลูกสาว น้ำตาไหล เพราะ ความเศร้า สลด
พลางว่า “คุณแม่เจ้าชา, ทำไมคุณแม่ไม่
ให้ลูกทราบเล่าว่าเป็นแม่ และเป็นคุณพ่อของ
ลูก ลูกทราบแล้ว ก็ไหนเลยลูกจะประพฤติก
ต่อคุณแม่คุณพ่อเช่นนั้น.”

พ.ศ. ๒๔๗๑

นิทานบุญของอินเตีย

ขณะที่แม่ลูกกำลังสนทนากันอยู่นั้น นกยูง
ก็บินมาจากอากาศ นำสร้อยคอวงไว้แทนเท้า
นางลูกสาว.

สมัยคนนา ซึ่งกลับคืนกันด้วยอำนาจของพระ
นารายณ์ผู้เป็นเจ้า. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของ
พราหมณ์ทั้ง ๒ ก็คงมีเช่นกาลก่อน.

แต่กาลนั้นเป็นต้นมา นางพราหมณ์
และสามี ก็ อยู่เย็น เป็นสุข ใฝ่พลี ด้วยทรัพย์

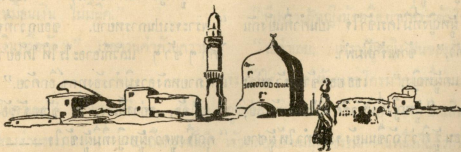
ผู้ที่ได้สละกนิชานันท์ จงเปล่งเสียง ขวัญชัย
แต่พระนารายณ์ผู้เป็นเจ้า เทอญ

อุล! อุล! อุล!

หมายเหตุ. เปรียบเทียบนิยายนี้กับเรื่อง พระนล และ นางทมยันตี
ในมหาภารตะ

พิธี ทาน สงกรานต์

มีผู้ชอบกระทำมากในแคว้นเบงกอล.

การเข้าใจผู้หญิง

ของ

ส่ง เทภาสิต

“ผู้หญิง,” เธอกล่าวแก่ข้าพเจ้าด้วยลม
ตอนใจใหญ่,— “ผู้หญิงมีแต่ใจเข้าใจผิด
อย่างไรหลาย.”

“แต่ขอไ้ คึกซิครัย,” ข้าพเจ้าวิงวอน,
“ว่าจะนำใจหายขึ้นอีกปานใด, ถ้าไม่เป็น
เช่นนั้น.”

“เปล่าเลย,” เธอพูดอย่าง แน่ใจ,
“ผู้หญิงที่มีผู้เข้าใจ —”

“ผู้หญิงที่มีใครเข้าใจ เป็นคำที่แย่งกัน
อยู่ในตัว,” ข้าพเจ้าพิมพ์.

“แต่ผู้หญิง,” เธอ บอกข้าพเจ้าอย่าง
ไว้ใจ, “ผู้หญิงที่มีหัวใจ จะไม่มีแย่งเลย;
เจ้าหล่อน รู้ว่า ถ้าขึ้นแย่ง จะทำให้ผู้ชาย
รักกันมากขึ้น.”

“อ้อ!” ข้าพเจ้ารำพึง, “เป็นการ
สทกก็ กว่า สำนับหญิงที่จะยอมให้เสียก่อน,
เพราะชายจะได้ยอมให้ ที่หลัง.”

“และใคร ที่ยอมให้ ที่หลัง,” เธอเห็น
พ้อง, “ยอมให้มากที่สุด.”

“อีกนัยหนึ่ง,” ข้าพเจ้าออกความเห็น
“ใครที่ยอมให้ก่อน, หัวเราะที่หลัง.”

“ผู้หญิงจะไม่หัวเราะ,” เธอเถียง,
“เพราะจะเป็นการหยาม. เธอคิดว่าที่จะทำ
โคก ๆ ซ้ำ ๆ แล้วเอาอะไรให้ ไถ้อย่างไร,
และภายหลังอาวามีคำร้องทุกข์ อีกด้วย.”

“อ้อ, อย่างนั้นเอง,” ข้าพเจ้าร้องขึ้น,
“คุณจึงพบว่าผู้หญิงที่มีผู้เข้าใจ —”

“ผู้หญิง ถ้าขึ้นมีผู้เข้าใจ,” เธอสอ,

พ.ศ. ๒๔๗๑

การเข้าใจผู้หญิง

“แปลว่า เข้าใจน้อยไปกว่าเดิม.
ถ้าหากมันอยู่ที่นี่.”

“ถ้าเช่นนั้น,” ข้าพเจ้าพูดอย่างท้อใจ,
“เห็นจะเป็นการเหลือวิสัย ที่ จะเข้าใจ ผู้หญิง,
เพราะดูเหมือนว่ายิ่งเข้าใจมาก, ก็ยิ่งเข้าใจ
น้อย.”

“ถูกทีเดียว” เธอเห็นด้วย, “แต่คุณ
คงจะไม่ล้มคิดว่า ยิ่งน้อย ก็ยิ่งมาก.”

“เหมือนราคาเสื้อหม่อม,” ข้าพเจ้า
นึกช้า.

“เพราะว่า,” เธออธิบายต่อไป, “คุณ
ยิ่งเข้าใจผู้หญิงคนไหนมาก, ก็ยิ่งมีอีกมาก
ที่คุณจะต้องเข้าใจ. แต่ถ้าคุณยิ่งเข้าใจน้อย,
ดูเหมือนผู้หญิงนั้น จะยิ่งประจักษ์แก่คุณ ง่าย
ขึ้น. แก้วจริง, เพศที่ฉันเป็นเพศที่เข้าใจได้
ง่าย ๆ ไม่ลำบากอะไรเลย.”

“เหมือนเงิน ไม่มีผิด.”

“เงินหรือคะ?” เธอทวนคำด้วยความ
ฉงน.

“ในตัวเอง,” ข้าพเจ้าอธิบาย, “เงิน
ทุกอย่างของง่ายธรรมดา ๆ, แต่ถึงกระนั้นก็
เป็นของ ห่วงเหิน, ประหลาด, สันโดษ, ยากที่

จะเข้าใจ, ถ้าหากที่จะสงวน, ขอยืนยันกับคุณ,
ผมพักแต่คนโน้น.”

“ก็ฉันไม่นึกเลย,” เธอออกเสียง, “ว่า
ผู้ชายที่เรารู้จักเปรียบผู้หญิงกับเงิน. อีก
ประการหนึ่ง, เงินไม่ใช่ของง่าย, เป็นสิ่งที่
ซับซ้อนยุ่งยาก. ขอให้คุณนึกดู, ถ้าคุณ
ทำบัญชีและล้มลงอะไรไปอย่างหนึ่ง แล้ว
มัน คุณลงอีก อย่างหนึ่ง สองหน เพื่อจะให้ถูก.
ลงท้ายก็คงผิดอย่างเดิม.”

“ไม่ใช่ แต่เท่านั้น,” ข้าพเจ้าเถียง,

“ถ้าคุณล้มผู้หญิงเสียคนหนึ่ง, แล้วมันผู้หญิง
อีกคนหนึ่งสองหน. ลงท้ายก็คงผิดเช่นเดิม.”

“แน่ละซี!” เธอร้อง, “ถ้าอย่างนั้น
ละก็คุณอาจ ใจได้ ไม่ว่าเรื่องอะไร.”

“แม้แต่เรื่องผู้หญิง.”

“เรื่องผู้หญิงโดยเฉพาะทีเดียว.”

“ก็เพราะผู้หญิงนั้นหรือ ยากที่จะเข้าใจ.”

“เปล่าเลย, เพราะผู้หญิงเป็นของง่ายที่
จะเข้าใจ. ขอให้ยกเอาใครมาคนหนึ่ง แล้ว

ดูซิว่าคุณมีความลึกซึ้งอะไรบ้าง? นึกเสียว่า
เจ้าหล่อนเป็นมนุษย์ธรรมดาคนหนึ่งแล้วกัน.”

“ใครจะทำเช่นนั้นได้?”

สิ่ง เทภาสิต

เมษ

“ทำไมล่ะ?”

“เพราะ ที่หลังเจ้าหล่อน จะไม่พบกับข้าพเจ้าอีกเลย.”

"สมน้ำหน้า!" เธอว่าข้าพเจ้า, "แต่
ไม่ตื่นมิอะไรแปลกใจ^๕ฉัน. โอ! ถ้า
เช่นนั้น^๕ นกเสี่ยว^๕ เจ้าหลอน เป็นเพื่อนร่วมชาติ^๕
คุณหนึ่ง."

“ใครจะทำเช่นนั้น!”

“เพราะอะไรล่ะ ?”

“จะเป็นการเสียโอกาสไปเปล่า ๆ”

“ก๊าดอย่างนั้น, นักเลงว่าเจ้าหล่อนเป็น
ผู้หญิงธรรมดา —— เมีย, แม่, น้องสาว,
ลูกสาว, ความแรง.”

“นั่นก็เป็นแต่อย่างต่าง ๆ แห่งการแย่งภาค
ของเจ้าที่ดิน, ซึ่งเป็นการปลอมตัวอันเรียบร้อย
ไป.”

“ที่จริง,” เขากล่าว, “คุณควรเรียก
เขาเลยๆ ว่า พี่หญิง ก็แล้วกัน.”

“ซึ่งไม่ต่าง กับ เรียก ว่า ความดี”

“แล้ววิชิตจะเข้าใจเจ้าหล่อนก็ไม่มีอะไร
เป็นแต่หลยตาเสียแล้วทำเป็นมองไม่เห็น”

“ชายไม่ได้ห่วยตา,” ข้าพเจ้าถอนใจ,

“เขามองไม่เห็นเพราะตาฟางต่างหาก.”

“ถ้าเช่นนั้น,” เธอแนะ, “คุณมีความ
ใส่แว่นตาเสียหรือ?”

“คนเป็นอันมากใส่,” ข้าพเจ้าตอบ
“เขาเรียกว่าแต่งงาน.”

“แล้วและมองเห็นหรือคะ?”

“เห็นจขรย, อย่งมกๆ เหมอนอย่ง
เห็นด้วยแวนตว้.”

“ถ้าอย่างนั้น,” เขอฉิว “ก็ถอยออกไปเสีย!”

“ไม่ยอคนลชด,” ข้าพเจ้าตอบ, “เขา
เรียกว่าชบ่า.”

“แล้วมองเห็นศิลปะ?”

“อ้อ, แน่นอนครวญ — ผดทงเรอึง.”

“^๕ซ็อนเสดงว่า” เธอสรุปความ “ความ
ขัดข้องอยู่ที่การถูกรบกวน หากได้ขุดแต่ผู้หนึ่ง
^๖^๗ไม่. อันที่จริง, ผู้หนึ่งนั้นหรือ, เข้าใจ
ได้ง่าย, เห็นได้ชัด, ไม่มีอะไรยุ่งยากเลย.
^๘^๙นักชนมาอภักตพจน์ ยางที่จะคิดว่าถ้าผู้หนึ่ง
^{๑๐}^{๑๑}เป็นเพศกลิดสงฆ์ซัษซ็อนกว่าที่เป็นอยู่.”

"จริง." ขำ ขำ ขำ ขำ ขำ "และ

พ.ศ. ๒๔๗๑

การเข้าใจผู้หญิง

อย่างที่ การ เอาส่วนอะไร มา ประสมเข้า แม่ อีก “นั่นว่าคุณจะทำถูกต้องก็เกี้ยว.”
อย่างเกี้ยว, ก็อาจขมขื่นอยู่หาอันนี้ได้, เช่น “แต่ขอโทษคุณผมอีกอย่างเถอะ” ข้าพเจ้า
เกี้ยวกับ ในการ ทดลอง เคมี สตรี. แล้วผู้หญิง อื่นนอน, “ว่าผู้หญิงนะ เข้าใจ กัน และ กัน
ในที่ สัก จะ ไม่ เป็น ขี้เกียจ หา ทานาสนใจ เลย.” “ไหม ?”

“อะแฮ่ม !” เธอ ประชก “อย่างที่ คุณ “แน่ละ ชิคะ” เธอ ตอบ “เพราะอย่างนั้น
นี้ กว่า คุณ จะ รู้ คอก กระมัง ว่า ส่วน ที่ จะ เอา มา ผู้หญิง จึง ออก คอก กันเอง ไม่ ได้ ยาง คราว.”
ประสม นั้น คือ อะไร.” “แล้วคุณผู้เข้าใจเพศของคุณเป็นอย่างดี,

“ถ้าผมรู้,” ข้าพเจ้า บอกเธอ, “ผม คุณ คง เข้าใจ ตัวเอง เป็น แน่ ?” ข้าพเจ้า
จะ มา ตัวตาย เสียทันที เพราะ เกรง ว่า จะ ออก ชื่น ตาม.
บอก ใคร ไม่ ได้.” “เปล่าเลย.” เธอ ตอบ หน้า เฉยตา เฉย.

“และ ใน ซ่อนนี้,” เธอ กล่าว เน้น คำ,

เป็นการ ดิ้น ก้น หา ที่ ลูก ข้าง หลาย คน มี ขื่อ อยู่ใน บัญชี เงิน เดือน ตาม อัตรา ที่ กะไว้
แทน ที่ จะ มี อัตรา ตาม ที่ เขา ตีราคา ตนเอง ถ้า เป็น เช่น นั้น ห้าง ของ เขา ก็ จะต้อง ล้ม

หลวงรัชฎาภิเศก

พิภพในอดีตสมัย

เป็นนิยายความจริง อันเกี่ยวกับ สภาวะ, ชีวิต,
และเหตุการณ์ ในกาลล่วงนานมา.

โดย สอ เศรษฐบุตร, บั. เอสซี., เอฟ. จี. เอส.

เวลาเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง ไม่มีขนาด
ไม่มีต้นมีปลาย. ก่อนที่สักการะเกิดขึ้น กาล
ก็ล่วงมานานเท่าใด และภายหลังเมื่อสักการ
ณสถาน สิ้นไปแล้วก็ยังจะมี เกิดและดับ อยู่อีก
นานเท่าใดเท่านั้น เป็นเรื่องที่เหลือความ
สามารถของมนุษย์จะนึกถึง เพราะเราจะฟัง
เชตต ชักชวน ลงบนเวลาเหมือนเช่นเราชักหลัก
หินลงบนพื้นแผ่นดินหาได้ไม่. ด้วยเหตุที่
เวลาไม่มีที่สิ้นสุดเอง วิชชาความรู้ต่าง ๆ
จึงไม่มีที่สิ้นสุด. แท้จริงความรู้ของมนุษย์เรา
ก็กำลังขยายออกไปทุกที แต่ถึงกระนั้น
ธรรมชาติของชาติก็ยังมีคุณลักษณะอยู่อีกมาก
มาย จนมนุษย์เราไม่มี หวัง จะทราบได้ โดย
ตลอด.

ความไม่สิ้นสุด เป็นสิ่งหนึ่ง ที่แสดงให้เรา
เห็นว่า ยังมีของมหัศจรรย์อยู่รอบ ๆ ตัวเรา.
วิทยาศาสตร์ ในเวลานี้ และถึงแม้แต่ในเวลา
ต่อไป ก็คงไม่สามารถจะอธิบายมวลสิ่ง
ทั้งหลายได้ แต่สิ่งที่มีมนุษย์เรานึกไม่ถึง
ศาสนาก็เป็นเครื่องชักจูงและพยายามชี้ให้เรา
เห็นหนทาง. พระคัมภีร์ ได้สอนให้เราเห็นว่า
เมื่อก่อนภพจักรกล ชนไปยังมีกลบอยู่อีก "เท่า
เมล็ดถั่วจนเมล็ดก็ทราย" กล่าวคือ ปริมาณ
อันเหลืออีกหนา.

สิ่งที่มนุษย์เรา จะเรียนรู้ ได้ จำเป็นจะต้อง
เป็นสิ่งที่เราเข้าใจ. ความรู้ของมนุษย์เราใน
ขั้นนี้ได้ก้าวไปเพียงแค่ง่ามกของ โลกเท่านั้น.
วิทยาศาสตร์ ได้บอกเราว่าพิภพเราเกิดมาจาก

พ.ศ. ๒๔๗๑

พิภพในอดีตรัตนัย

คุณอาทิพย์ แต่จะด้วยอาการชนิดไหนและ
เหตุผลอย่างใดเราก็อธิบายไม่ได้. ภุมมวิทยา (หรือ
ถ้าจะพูดให้ถูกเราจะต้องเรียกว่า ชรณวิทยา)
เป็นวิชาซึ่งเกี่ยวกับประวัติการของพิภพเท่าที่
เราสามารถจะทราบได้. ด้วยอาศัยอำนาจของ
เหตุผล (ซึ่งเป็นคุณสมบัติของสัตว์มนุษย์
โดยเฉพาะ) นักชรณวิทยาได้สามารถ
ค้นคว้าหาเรื่องราวอันเกี่ยวกับสภาพของพิภพ
ในอดีตรัตนัยมาเผยแพร่ได้. ก้อนหินซึ่งอยู่
ใต้พื้นแผ่นดินทุกก้อน เป็นคำหยาบของนัก
ชรณวิทยาอย่างเดียวกัน คือศิลาจารึกเป็นคำรา
ของนักพงศาวดาร. อายุของหินใต้พื้นแผ่นดิน
เป็นเครื่องแสดงเวลา ลักษณะของหินเป็นเครื่อง
แสดงสภาพ และซากของสัตว์ในหินเป็น
เครื่องชี้ให้เราเห็นความเป็นอยู่ของชีวิตในเวลา
ที่มันลงไปแล้ว.

เช่นเดียวกับเรื่องละคอนทั้งหลาย ประวัติ
ศาสตร์ของโลก จะต้องเขียนกันในที่ใดที่หนึ่ง.
เรื่องราวที่ให้เป็นมาแต่ก่อนอย่างไรผู้ฟังจะต้อง
วินิจฉัยเอาด้วยตนเอง.

ฉากแรกแห่งเรื่องประวัติการของพิภพเมื่อ
นานเมื่อเวลาหลายร้อยล้านมาแล้ว ในขณะเมื่อ
สรรพสิ่ง ที่มีชีวิตใด ๆ ยังมิได้ปรากฏขึ้นเลย.

ในครั้งกระนั้น โลกเรายังกรุ่นอยู่ด้วยความ
ร้อนซึ่งเป็นผลมาจากดวงอาทิตย์. แสง
ทุกแห่งทุกค่ายลในพื้น โลกเราล้วน เต็มไปด้วย
อำนาจ, ความร้อน, ความชื้น, และหินซึ่ง
ละลายไหลไปเป็นลำธาร. ภูเขาไฟทั้งเล็กและ
ใหญ่ ใต้พื้นผิวดิน เหล่านี้ออกมา มีก๊าซคาย
และถ้ามนุษย์เราได้มองเห็น ภาพของโลกใน
เวลานั้น เราคงจะนึกขึ้นครั้นความหายนะ
ไม่. ในเวลาที่กำลังร้อนจากเปลวภูเขาไฟและ
ประกายของหินที่กำลังละลาย เป็นน้ำเดือดกระทำ
ให้พื้น โลกสว่างไสว ประการหนึ่ง มีก๊อไม่ไฟ
อยู่ทั่วพิภพ. เสียงระเบิดของภูเขาไฟ, เสียง
คราวของพ่นแผ่นดินที่กำลังไหว, เสียงก้อน
หินใหญ่ ๆ ซึ่งปลิวขึ้นไปบนอากาศและตกลง
มากระแทกพื้นโลก, และเสียงของร้อนซึ่งตก
ลงในทะเล ถึงกับสนั่นหวั่นไหว. ภาพแห่ง
ความขมขื่นช่วงชีวิตยาศาสตร์ ใต้พิภพนี้ ให้เรา
แลเห็นและภาพแห่งไฟกำลังผลาญพิภพ ซึ่ง
พระศาสนาได้สั่งสอนเรามาแต่เดิม ทั้งสอน
มีลักษณะคล้ายคลึงกันอย่างมากประหลาดพิสดาร.

ในขณะที่ยังมีแผ่นดินกำลังขมขื่น พ่น
ทะเลาะ ได้สั่งบรรยายคาถาอยู่ก็ตามใด. หินที่
กำลังละลาย, ดานและเทวที่ภูเขาไฟพ่นขึ้นมา
ในที่สุดก็ไหลลงไปแล้วใต้ท้องพระสมุทร. เมื่อ

สื่อ เศรษฐกิจ

เมษ

กาลนานเข้าสรรพวัตถุเหล่านี้ถึงหน้าชนทุกที่
จนกระทั่งพื้นทะเล ทานน้ำหนักไม่ไหว ก็ทรุด
ลง. โลกเราเปรียบเหมือนลูกข้างที่จะต้องหมุน
โดยเที่ยงตรงอยู่เสมอ, เมื่อน้ำหนักส่วนหนึ่ง
ของโลกมีมากกว่าน้ำหนักอีกส่วนหนึ่ง ผิว
โลกก็จะต้องขยับขยายตัว. ภายใต้อะณูพื้น
แผ่นดิน หินต่าง ๆ ซึ่งขยับซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ
ได้ถูกดึง และบีบ เป็นเหตุให้เกิดโค้ง และงอ.
บางแห่งที่ถูกบีบคั้นมาก หินก็แยกแยะออกเป็น
ช่องลึกลงไป อุปมาเหมือนเราเอาขนมชั้น
ก้อนใหญ่มาบีบอัดฉะนั้น. ความขยับย่นไต่พื้น
พิภพก็กระทำให้เกิดขึ้นแผ่นดินไหวอย่างมหิมา.

ภูเขา, ทะเลสาบ, ที่ราบ, และทะเลโค่นยุบ
หายไปและเกิดขึ้นใหม่. แม่น้ำ, ลำธาร, และ
ฝั่งทะเลได้เปลี่ยนจากที่เคยมีไปอยู่ที่อื่น. เพื่อ
จะเปรียบเทียบให้เห็นกลียุค ครึ่งวันเราจำเป็น
จะต้องนึกว่า แผ่นดินไหว ในประเทศญี่ปุ่นได้
ร้ายแรงขึ้นอีกหลายร้อยเท่า และได้ขยาย
อาณาเขตออกไปเกือบทุกส่วนของพิภพ.

ใน เวลาเดียวกัน ที่ ไต้ พื้น พระบรมฯ ขยับ
ขยายตัวและหักแยกออกจากกัน หินซึ่งละลาย
อยู่ภายในโลกก็เขarse ซอกเข้าไปในช่องโพรง
ต่าง ๆ แทนที่จะไหลพุ่งออกมาทางปล่องภูเขา
ไฟ. เหตุการณ์นี้กับธรณีวิทยาข้างแย้งหินออก

เป็นสองจำพวกกล่าวคือ หินซึ่งขยับซ้อนกันอยู่
เป็นชั้น ๆ และมีกำเนิดในใต้ท้องทะเลจำพวกหนึ่ง
และหินซึ่งต้องความร้อนละลายไหลออกมาทาง
ภูเขาไฟ หรือไหลเข้าไปในระหว่างพื้นแผ่นดิน
ด้วยอาการทั้งนี้ได้กล่าวมาแล้วอีกจำพวกหนึ่ง.

กาลจะได้ล่วงไปกลียุคที่เลวที่สุดขี้นญา
มนุษย์จะคิดคำนวณ แต่ในที่สุดพื้นแผ่นดิน
บางส่วนของโลกก็ค่อย ๆ รวมหายลงไปใต้ท้อง
ทะเล. ความขยับย่นต่าง ๆ ได้ระงับลง และ
สงบ ท้องแห่งของประวัติศาสตร์ ของ พินภพถึง
ซึ่งจะระส่ำ.

เมื่อฉลาก เบ็ดอีก ครึ่งหนึ่ง สภาพแห่งส่วน
ต่าง ๆ ของพื้นพิภพได้เปลี่ยนแปลงกลับตรงกัน
ข้ามกับที่เป็นมาแล้ว. ทุกสิ่งทุกอย่างไม่คงอยู่
ในคุณสมบัติ เพราะคุณสมบัติภายในโลกนั้นไม่.
แต่ภายหลัง เมื่อธรรมชา ธรรมชาได้ได้ส่วนแ่ง
อำนาจอันนำหาวกลืนมาแล้ว ความสงบอย่าง
ที่เราแลเห็นอยู่ทุกวันนี้ ได้เข้ามาสู่พื้นพิภพเป็น
ครั้งแรก. เครื่องจักรแห่งกฎธรรมชาได้ตั้งคน
หมุนไปคาบปกติภาพ. ฝนได้ตกลงมาบนพื้น
แผ่นดิน และแม่น้ำลำธารได้พาเอาน้ำฝนพร้อม
ด้วยดินทรายลงไปยังท้องพระสมุทร. ลมได้พัด
แลहनน้ำทะเลให้เป็นคลื่น และลูกคลื่นได้

พ.ศ. ๒๔๗๑

พิภพในอดีตรสมัย

เซวเซาหิน และทวยวิมลิ่ง ลงไปสู่ท้องทะเล ด้วยความกึ่งคึกของพิภพ สรรพสิ่งทุก ๆ อย่างในโลกนี้ จำเป็นจะต้องเลื่อนไหลไปสู่ที่ ๆ มีระดับต่ำที่สุด กล่าวคือท้องทะเลเสมอ.

ในครั้งนั้น ภูมิประเทศ ของพื้นโลกเรายังตามลักษณะเช่นปัจจุบันไม่. ที่อันกว้างใหญ่คือทงมหาสมุทรแอตแลนติกอยู่เกือบวันได้เป็นพื้นแผ่นดิน อันเต็มไปด้วยภูเขา และทวยคลอกไป. ส่วนเหนือของมหาสมุทรแอตแลนติกยังคงเป็นทะเลอยู่, แต่บางส่วนของทวีปยุโรป, เช่น สวีเดน และปอร์ตุเกสได้จมอยู่ใต้ทะเล. เราสามารถสังเกตเห็น เห็นว่า บนพื้นแผ่นดินบางแห่งที่เป็น ทะเลสาบและ ใน ทะเลบางแห่ง ก็เป็นเกาะเป็นแก่งอย่างเช่นสมัยปัจจุบัน. สมมุติว่า เรานอย่นฝั่งทะเลใหญ่ซึ่งอยู่ในภาคตะวันตกของทวีปยุโรปมองไปทางทิศตะวันออก เราจะแลเห็น แต่ น้ำเขียว ยาวยืดยาวออกไปไกล ขอบฟ้า. มองไปทางทิศตะวันตก เราจะแลเห็น แต่ดินกับหิน ปราศจากพฤษชาติ, ฤๅษชาติ, หรือสิ่งที่มีชีวิตใด ๆ ทั้งสิ้น. ความเหี้ยมขึงกับความเยือกเย็น คงจะ กระทำให้เราหวาดกลัว ไม่นอย ยิ่งกว่าเสียง สนั่นหวั่นไหวใน กลียุคที่แลมาแล้ว. ทุก ๆ วันทุก ๆ คืน พระอาทิตย์และดวงดาวใหญ่ น้อยใด ส่งแสงลงมายังพื้นโลก

อันอ้างว้างปราศจากสรรพสิ่งอันขงใด ๆ แม้แต่เสียงลมที่ โลกพัดใบไม้ ให้แกว่งไกวไปมา.

แต่มาครว่าพื้นแผ่นดินจะมีสัตว์อาศัยอยู่ในท้องทะเลสภาพจะเป็นเหมือน เช่นนั้น ก็หาไม่ได้. ความร้อนจากดวงอาทิตย์ แลส่งชน ๆ ซึ่งเราเรียกรวมกันว่า ขบวนการธรรมชาติ ได้ประสาชีวิตขึ้นในท้องทะเลก่อนท่อน ๆ.

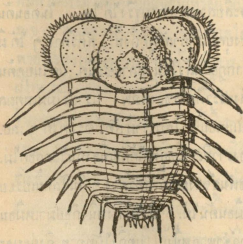
คาร์วินได้แสดงว่า สัตว์ต่าง ๆ ทุกชนิดในโลกนี้มีกำเนิดร่วมกัน, แต่สัตว์ที่ที่เป็นรากเหง้าของ สิ่ง ที่มีชีวิตทั้งหลายจะเกิดขึ้นในเวลาใดและที่ไหน ขบวนการที่ยังหาไม่กระจัดพอที่จะสืบสวนหาความจริงได้ ไม่. ในตอนต้นของยุคที่เรากำลังพูดถึงนี้ สัตว์ต่าง ๆ ได้มีปรากฏอยู่แล้วในน้ำหลายชนิด. แต่ในยุคนี้แห่งประวัติการของพิภพ เรายังไม่หมดอันแน่นอน ว่าโลกเรามีสัตว์ ชนิดใด ๆ เลย. เร็วราวที่เราอยู่หัวใต้ค้อนเนื่องกันไปตลอดไม่. พืชพันธุ์ของบรรดาสัตว์ต่าง ๆ ในโลกนั้นเปรียบเหมือนต้นไม้. ถึงแม้กิ่งหนึ่งกิ่งอย่าเหมือนสัตว์จำพวกหนึ่ง แต่กิ่งไม้ทุก ๆ กิ่งย่อมจะได้แตกสาขาออกเป็นต้นเป็นโคนใด สัตว์จำพวกหนึ่ง ๆ ก็ย่อมจำแนกออกเป็นเหล่าและ เป็นชนิดกันนั้น. บางกิ่งบางก้านก็อีกโรยไป บางกิ่งบางก้านก็เจริญงอกงามดี. ภาพแห่ง

ข้อ เศรษฐีบุตร

ต้นไม้ที่เราอยู่ใน ประวัติการ เวลา^ๆนี้ มียุคแต่
ถึงล้านแลสาชา ส่วนลำต้นอันเป็นก้านึกของ
ต้นไม้ทำให้ปรากฏแจ่มแจ้งแก่เราไม่.

สัตว์ ที่อาศัย อยู่ในผิวโลกในครั้งกระนั้น
เป็นสัตว์ ที่วิทยาศาสตร์ จักเข้าอยู่ใน จำพวก
ไม่มีกระดูกสันหลัง. บางชนิดก็เปรียบเทียบกับ
กับสัตว์ใน สมัยนี้ ไม่ไ้เลย เพราะเป็นสัตว์ชั้น
ต่ำที่สุด บางชนิดก็มีรูปร่างคล้ายคลึงกับกิ้ง
แมงของเรา แต่ทุก ๆ ชนิดล้วนได้สูญ สิ้น
พันธุ์ ไปแล้วทั้งนั้น. ทว่าสัตว์ ที่ปรากฏอยู่บน
ภาพนี้เขาเรียกว่า ไทรโลไบท์ และอยู่ใน

ภาพนี้แสดงตัว "ไทรโลไบท์" ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อครั้ง
พิภพเรายังมีแต่สัตว์น้ำเท่านั้น. ชาลามสัตว์นี้ปรากฏ
อยู่ในหินซึ่งมีอายุหลายสิบล้านปีมาแล้ว.

เหล่าอวัยวะกับกิ้ง ในสมัยปัจจุบัน.

ในขณะทีโลกหมุนรอบตัวเองและโคจรไป

รอบดวงอาทิตย์วันคืนก็เวียนกลับดังไป, และ
สภาพต่าง ๆ ก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย. เหมือน
เช่นราชอาณาจักรต่าง ๆ พันธุ์สัตว์บางชนิด
ก็เจริญขึ้นจนกระทั่งเสื่อมลง. บางชนิดก็ตาย
ไป. บางชนิดก็เกิดขึ้นใหม่. ไม่แต่เท่านั้น
ทวีปและมหาสมุทรก็แลกเปลี่ยนอาณาเขตกัน
อยู่เสมอ. ผึ้งทะเล, ปลา, แม่น้ำ, ลำธาร
หาได้ยั่งยืนที่ใด. ที่ ๆ ประเทศซึ่งถูกขังอยู่
เคยวนบางครั่งก็เป็นที่ทะเล. บางครั่งก็เป็นที่
แผ่นดิน. บางครั่งก็เป็นที่ลุ่ม. บางครั่งก็เป็นที่
ภูเขา. เมื่อภูมิประเทศเปลี่ยนแปลงอากาศก็
ย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย. บางครั่งอากาศก็
เยือกเย็น. บางครั่งก็แห้งแล้งเหมือนใน
ทะเลทราย.

ครั่งหนึ่งในยุคนี้ บางส่วน (กล่าวคือ
ส่วนที่เป็นพนักแผ่นดินในครั้งนั้น) ของทวีป
ยุโรปได้กลายเป็นทะเลทราย ซึ่งมีสภาพเช่น
เดียวกับทะเลทรายสะฮาราในปัจจุบัน. ในที่
ซึ่งแม่น้ำซึ่งอยู่ต้น ๆ เช่นตามริมฝั่งทะเล ได้
มีต้น ไม้ขึ้นและมีปลาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก.
ส่วนในท้องทะเลสัตว์ต่าง ๆ โดยมาก ทว่าอาศัย
อยู่บนพื้นโลก ในสมัยก่อน ๆ ก็ยังคงมีอยู่. แต่
ก็ในพลาอากาศได้แห้งแล้ง. ปราศจากเมฆ
ปราศจากฝน ปราศจากความชุ่มชื้น. ความ

พ.ศ. ๒๔๗๑

พิภพในอดีตรสมัย

ร้อนจากดวงอาทิตย์ ได้ กระทำให้พื้นแผ่นดิน
แห้งแล้ง และ ห้วยหนอง บึง ข้างซอก แห่งลง.
พายุ ได้ พัด เอากรวด และทราย ไป ยัง ที่ไกล ๆ
และ หินทราย สีแดง ซึ่ง เป็น เครื่องหมาย แห่ง
สภาพในสมัยนั้นก็ยังปรากฏอยู่จนทุกวันนี้.

ต่อมาในสมัยก่อนปลายของยุค อาณาเขต
ซึ่งเป็นที่ตั้ง แห่งเกาะอังกฤษ อยู่เกือบ ใต้ กลั
กลายเป็น ที่ลุ่มน้ำตื้น ไม่ ใหญ่ และเล็ก ขึ้นอยู่
เขียวชะอุ่มตลอดไป. พื้นแผ่นดินเหล่านี้อยู่
ทรุดลงทีละน้อย และ ในที่สุดก็กลายเป็นบึง
และหนองน้ำไป. บึง ใหญ่ ๆ เช่นนี้ ได้ มีอยู่
หลายแห่งในประเทศอังกฤษ, แห่งหนึ่งได้แก่
อาณาเขตที่จากเกาะ ไอร์แลนด์ ผ่านภาค ใต้ของ
เวลส์มาจนถึงทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ
อังกฤษในมณฑลเคนท์. อีกแห่งหนึ่งในส่วน
กลางของประเทศอังกฤษ. อีกแห่งหนึ่งอยู่ใน
สกอตแลนด์.

เมื่อพื้นแผ่นดินได้ทรุดลงและน้ำเต็มได้ ไหล
เข้าเข้ามา มากเข้า คนไม่ต่าง ๆ ก็ตายลงและ
ล้มทับขี้ซากกันอยู่ในน้ำ. ครั้นกาลนานเข้า
คนไม่ กิ่งงายขึ้นกันสูงขึ้น. ในขณะนั้นเอง
ระคายพื้นแผ่นดิน ได้สั่นไหวลง ไปอีกจนในที่สุดได้
กลายเป็นทะเลทั่วไป. นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา
ก่อนหิน ดินทรายบนพื้น แผ่นดิน ก็ได้ ไหลลงสู่

ทะเลด้วยอำนาจของฝน, ลม, แม่น้ำ,
ลำธาร ฯลฯ ตามกฎแห่งธรรมชาติ.
ดินทรายได้ ก็ถมลง ไปจนท้องน้ำ และน้ำหนึ่ก
และความร้อนภายในโลกได้ กระทำให้ดินไม่
เยือก ได้กลายเป็นวัตถุแข็ง, เปราะ, ดำ, เป็น
มัน, ก้าน, ความลักษณะต่าง ๆ กัน—วัตถุซึ่ง
ในสมัยนั้น เรา เรียกว่า ถ่านหินและสิ่งใด ทำ
ประโยชน์ ให้มนุษย์ โดยเอนกประการ.

เมื่อเริ่มยุคที่สาม ในประวัติศาสตร์ ของพิภพ
อากาศและภูมิประเทศได้ เปลี่ยนแปลงมากมาย
จากที่เคย ปรากฏมาแล้ว ในยุคก่อน ก็ห้ามได้.
ฝั่งทะเลบางแห่งก็ยังคงอยู่ที่เดิม บางแห่งก็
ได้เปลี่ยนที่ไปอย่างเล็กน้อย. แต่สิ่งที่สำคัญ
ที่สุดสำหรับยุคนี้ ก็คือ จำพวกสัตว์ ซึ่งได้เกิด
ขึ้นใหม่ในพื้นพิภพ.

ตามปกติเมื่อสัตว์สองเท้าจะมีเพศทั้งกัน
ข้ามได้ร่วมกัน ลูกที่เกิดขึ้นก็ย่อมจะมีรูปพรรณ
สัณฐานแตกต่างกันบ้าง ไม่มากก็น้อย. เมื่อ
ลูกเกิดหลานและหลานเกิดเหลน ความแตก
ต่างในวงศ์วานว่านเครือก็ยิ่งมากขึ้นจะมีมาก
ขึ้น. ตัวหนึ่งอาจมีเล็กยาวและอ้วน ตัวหนึ่งอาจ
มีเล็กสั้นกว่ากัน. หากเล็กยาวเป็นเครือของกัน
กับได้ คิดว่าเล็กสั้น สัตว์ตัวที่มีเล็กสั้นก็ย่อมจะ

สื่อ เศรษฐีบุตร

เมษ

ค่อย ๆ คายสาปสูญไป. เมื่อเวลาไถลวงไป
 นัยกัวยพันหรือหมื่นปี รูปพรรณสัณฐาน ของ
 สัตว์ชนิดที่กล่าวนั้น ก็ย่อมระลอกแปลกจากเดิม
 ไปตามสภาพและความต้องการของสัตว์นั้น ๆ.
 ความแตกต่างกันด้วยรูปพรรณสัณฐาน ใน
 ที่สุดก็กลายกลายเป็นความแตกต่าง กัน ด้วย
 ธรรมชาติ. เลี้ยงต้นอาจกลายเป็นเลื่อยยาว เท้า
 ก็อาจกลายเป็นมือ หรือมือก็อาจกลายเป็นปีก
 ไปได้. ด้วยเหตุนี้หมู่สัตว์ซึ่งอาศัยอยู่ในโลก
 จึงค่อย ๆ แยกแยกออกเป็นหลายเหล่า, หลาย
 หมู่, หลายชนิด. ชนิดเก่าที่หมักพืชพันธุ์
 ไปและชนิดใหม่ก็แพร่หลายขึ้น เมื่อพิภพ
 เรามีอายุมาก เข้าสัตว์ต่าง ๆ ก็เจริญและแพร่
 หลายมาก ยิ่งขึ้นทุกที.

ในระหว่างยุคที่สอง ขณะเดียวกันก็เกิด
 ด้านศิลาชนบนพื้นโลก สัตว์น้ำบางชนิดก็
 แยกพระองค์ออกไปกลายเป็นสัตว์อีกจำพวกหนึ่ง
 ซึ่งเกิดจากท้องทะเลและอาศัยอยู่บนบก คล้าย
 คลั่งกัวยและคางคก. บรรดาสัตว์ทุกชนิดที่
 อาศัยอยู่ในยุคที่สองนี้หาได้ สบายเนื่อง มาในยุค
 ที่สามไม่ แต่ในระหว่างยุคที่สามก็เกิดมีสัตว์
 ชนิดใหม่อีก จำพวกหนึ่งคือ สัตว์เลื้อยคลาน อัน
 ใหญ่โตน่ากลัว.

โลกก็ก้าวมาบรรพ์ ของเชอร์วอเชอร์ โคนัน

ทยอย เกิด ขึ้น ใน ยุค แห่งสัตว์ อันมหึมา นเอง.
 จระเข้ หรือสัตว์ ที่เป็น ขี้ยา คายาย ของจระเข้ ซึ่ง
 อาศัยอยู่ในสมัยนั้นยาววัดจากหัวถึงหางไม่ยอ
 กว่าสิบแปดฟุต. สัตว์จำพวกจระเข้ชนิดหนึ่ง
 ชื่อ อิกโซโอซอร์ส มีตัวและหางเหมือนปลา
 แต่มีกระเชียงสองคู่สำหรับว่ายน้ำ มีคอสั้น
 คาโตะ และยาวกว่า ๒๔ ฟุต. แต่สัตว์ที่น่า
 ประหลาด ที่สุดสำหรับข้า คนในสมัยปัจจุบัน ก็

สัตว์ที่มีมือทุกชนิดในโลกนี้ได้กำเนิดมาจากสัตว์
 เลื้อยคลาน โดยอาหารเช่นเดียวกับมนุษย์เราได้กำเนิด
 มาจากลิง. ภาพข้างบนนี้แสดงนกตัวแรกที่อาศัยอยู่
 บนพื้นโลก.

คือสัตว์ ที่มีรูปร่างใหญ่โต มีปีกคล้ายค้างคาว
 สามารถเหิรไปบนดิน ขึ้นไปในอากาศ และ
 ดำน้ำได้. สัตว์ ที่ใหญ่โตที่สุดซึ่งเคยปรากฏ
 ว่าอาศัยอยู่ในโลกทั้งในสมัยปัจจุบัน และอดีตกาล
 ก็คือ ตัวโตโนซอร์ส. สัตว์ประหลาดนี้มี
 ศีรษะเล็ก และขาหลังยาวสำหรับช่วยให้

กระโดดได้ง่าย และวัดจากหัวถึงหางยาว
 ๒๕ ฟุต หนักระหว่าง ๒ ถึง ๓ ตัน. ตัวโตโน

สัตว์เลื้อยคลานโบราณชนิดหนึ่งชื่อ "ไดโนซอร์"
ซึ่งปรากฏอยู่ในยุค ที่สาม แห่ง ประวัติ การ ของ โลก.
สัตว์ประเภทนี้มีลักษณะใหญ่โตเกินต้นปาล์มชนิด
"โคโลอัส" ซึ่งมีอยู่ในยุคเดียวกัน.

ซอร์สมีกระโหลกยาวถึงสามฟุตครึ่ง เทเรไปเทเรมา
กัวขาหลัง ๒ ขาเหมือนงู ไ้ และกินหอย
และปลาเป็นอาหาร. สัตว์อีกชนิดหนึ่งคือตัว
คัตโตซอร์ส ยาวถึง ๕๐ ฟุตและสูงถึง ๓๐ ฟุต
ชอบขบเคี้ยวของหรือส่งแม่น้ำ และกินใบไม้เป็น
อาหาร. เมื่อเวลาหลายปีมาแล้วไดโนซอร์สัตว์
โบราณชนิดใหม่ อีกชนิดหนึ่งซึ่งเขาให้ชื่อว่า
บรอนโตซอร์ส ที่อาศัยลคอสลาเรโตในสหปัฐ
อเมริกา. สหภาพบรอนโตมีช่วงตัวสั้น คอและ
หางยาว และศีรษะเล็ก แคมีขาและเท้าใหญ่
โตยิ่งนัก. รอยเท้าข้างหนึ่งวัดได้กว้าง ๒ ศอก
ทวิศ เทหุดหนึ่งไม่เป็นการน่าประหลาดเลย
ที่สัตว์ตัวหนึ่งหนักถึง ๒๐ กว่าตัน. ตัวบรอนโต
ซอร์สชอบไต่ทั้ง ในน้ำและบนบกและเลี้ยงชีพตัว
เองด้วยกุ้งไม้และ ใบไม้. แต่เพื่อนร่วมโลก
ของมันถึงแม้ว่าจะใหญ่โตมากตัวก็วิ่ง แต่

ดูเหมือนจะไม่เคยวิ่งไล่ล่า หรือวิ่งไว มากนัก.
นอกจากนั้นเรายัง มีสัตว์ เลื้อยคลานอีกชนิด
หนึ่งซึ่งยาวเกือบถึง ๓๐๐ ฟุต และสูงถึง ๓๐ ฟุต .

แต่ความวิปลาส ของยุคที่สาม แห่งประวัติ
การของพิภพยังหาได้ สิ้นสุดลงเพียงไม่. ใน
ระหว่างยุคที่เราได้พบนกตัวแรก ซึ่งเกิดขึ้นใน
โลก. สัตว์ นกมีลักษณะเล็กกว่ากา แต่เท้า
ของมันมีนิ้ว ๓ นิ้ว หางของมันเหมือนหาง
นก แต่ ขนของมันมีมือและเล็บ และปากของมัน
มีฟันสำหรับเคี้ยวอาหาร.

เมื่อโลกเปิดขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในยุค
ที่สามแห่งประวัติการของพิภพ สภาพต่าง ๆ
ก็ใกล้เคียงและละม้ายคล้ายคลึง กับที่เราเห็น
อยู่ในปัจจุบันกาลมากขึ้น. สัตว์ ที่เกิดขึ้นใหม่
เป็นสัตว์ ซึ่งโดยมากอาศัยอยู่บนบก เกิดจาก
กรรมมารดา กินนมเป็นอาหารเมื่อยังเยาว์
และตามปกติมีเลือดอุ่น คือโดยมากเป็นสัตว์
สี่เท้า อย่างเช่นที่เราเห็นอยู่ทุกวันนี้.

ในครั้งกระนั้นอากาศ ของประเทศอังกฤษ
อบอุ่นมากกว่าในเวลาปัจจุบัน. ทางแถบเหนือ
ของเกาะอังกฤษรวมทั้งเกาะฟาเรอร์, เกาะ
ไอซ์แลนด์, กรีนแลนด์, สกอตแลนด์,
และ

สอ เศรษฐีบุตร

มหาสมุทรอาร์กติก ภูเขาไฟน้อยใหญ่ได้ผุดขึ้นมาจากพื้นแผ่นดิน. บางครั้งหินซึ่งต้องความร้อนภายในโลก ก็ปลิวออกมาจากปล่องกระทำให้ปากช่องกลายเป็นเขาสูง. บางครั้งก็เย็นออกมาจากร่อง ซึ่งแตกแยกเป็นทางยาวไปตามพื้นแผ่นดินและไหลบ่าไปเป็นระยะไกลๆ ท่วมดินและต้นไม้ ซึ่งมีอาศัยอยู่แต่ก่อน.

อย่างที่เคยปรากฏมาแล้วในยุคที่หนึ่ง ภายหลังเมื่อความเย็นขึ้นอันเกิดจากภูเขาไฟได้สงบลงแล้ว หินที่กำลังละลายก็หาทางซอกเขาเขาไปใต้พื้นโลก. ความกระทบกระเทือนได้กระทำให้ผิวโลกเคลื่อนไหวอีกครั้งหนึ่ง. หินทรายต่างๆ ซึ่งตามปกติเคยซบซ้อนกันอยู่ เป็นชั้น ๆ ก็กลายไค้กลายเอ และแตกแยกออกจากกัน. ที่ใดซึ่งพื้นแผ่นดินไค้ลงก็กลายเป็นภูเขา. ที่ใดพื้นแผ่นดินไค้ลงก็กลายเป็นทะเล.

โลกยุคนี้แห่ง ขั้วขั้วนั้นกาลได้ปรากฏขึ้นในสมัยนั้นเอง. แม่น้ำ, ลำธาร, ภูเขา, ที่ราบ, ทวีป, และมหาสมุทร ซึ่งเราแลเห็นอยู่บนแผนที่ทุกวันนี้ ได้ตั้งต้น เกิดขึ้น ในยุคที่สี่แห่งประวัติศาสตร์ของพิภพ. พื้นแผ่นดินระหว่างทวีปยุโรปและอเมริกาแห่งสมัยยุคที่สองได้มหาหลายลงใต้ทะเลเป็นเหตุ ให้เกิดมหาสมุทร

แอตแลนติกขึ้น. ทวีปยุโรปซึ่งแต่ก่อนเคยเป็นมหาสมุทรก็ได้กลายกลายเป็น พื้นแผ่นดิน เป็นส่วนใหญ่. แต่ในครั้งกระนั้นมหาสมุทรแอตแลนติกยังแบ่งออกเป็นสองตอน. ตอนบนก็คือทะเลเหนือเข็ว. มหาสมุทรแอตแลนติกกับทะเลเหนือบางครั้งก็ติดต่อกันกันที่ช่องแคบซึ่งเป็นช่องอังกฤษ แต่บางครั้งก็มีพื้นแผ่นดินขึ้นอยู่. ภูเขาไฟในโนน และ เขาใน คัมเบอร์แลนด์, ประเทศอังกฤษ, คงจะได้เกิดขึ้นในสมัยนั้นเอง.

ต่อมาในขั้วนั้น (ประมาณห้าหกแสนปี) พืชพรรณได้เกิดขึ้นขึ้นอย่างใหญ่โต. ในภาคใต้ของทวีปยุโรปกำลัง แพร่ ความกดไ้กระทำให้หินซึ่งสลับซับซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ ไค้ขึ้นและ ไค้ลงยิ่งกว่าสักระลอกฟูกซึ่งเราใช้ทำรั้วและหลังคา. บางครั้ง พื้นแผ่นดินได้กลายเป็นลูกคลื่นสูง ๆ ต่ำ ๆ. บางครั้งลูกคลื่นก็ไค้ล้มทับซ้อนกัน สูงต่ำหลายพันฟุต. โดยอาหารเช่นนี้เองภูเขาแอลป์และภูเขาเคอเบิเยียน จึงได้ปรากฏอยู่บนแผนที่ของโลกล.

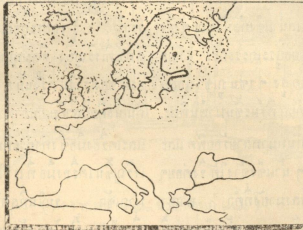
ภายหลังต่อมามหาสมุทรแอตแลนติกได้แผ่ขยายอาณาเขต ขึ้นไป ทาง เหนือ และ ทางทิศตะวันออก จนกลุ่มน้ำฉวี และกลุ่มน้ำ กาโรน

พ.ศ. ๒๔๗๑

พิภพในอดีตสมัย

ในประเทศฝรั่งเศส. ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน วิทยาลัย อันใหญ่ ยิ่ง ได้ เกิด ขึ้น อีก ครั้งหนึ่ง. ใน สมัย ไนน์ กว้างใหญ่ กว่าใน เวลาปัจจุบัน. และเมื่ออาณาจักร เข้า ไป ใน ภาค เหนือ ของ ทวีปอาฟริกา, เอเชียชั้น, และซีเรีย. ใน เวลานั้น ทะเลเมดิค

คอกับ มหาสมุทรแอตแลนติก ทาง ประเทศไอซ์แลนด์ ทำให้ทางช่องแคบ รอดท่าไม้. ทาง ทิศตะวันออก ของ ทะเล เมดิเตอร์เรเนียน ก็ยังมี ทะเล

สาวย อันกว้างใหญ่ อยู่อีกแห่งหนึ่งยาว ถึงเกาะเมืองเวอนนา ไปจออาร์วาล. ในสมัยเดียวกันนี้ภายใต้ทะเล เมดิเตอร์เรเนียนได้เกิดความขุ่นขื่นเช่นเคยด้วยกันบนพื้นดิน และเนื่องจากเหตุนี้เอง ภูเขาไฟ ภูเขาเวียส และ เขตนาในประเทศอิตาลี จึงได้เกิดขึ้นและยังคงร้อนกรุ่นอยู่เสมอ เป็น เครื่องระลอกแห่งสภาพของพิภพ ในกาลซึ่งล่วง นานมาแล้ว.

ก้อนที่เร่องราวของพิภพจะยังคง ความ

วิทยาลัย อันใหญ่ ยิ่ง ได้ เกิด ขึ้น อีก ครั้งหนึ่ง. ลักษณะของ ทวาร คันไม้ซึ่งเราได้ ชักพวยมา แล้วแสดงให้เห็นว่าอากาศในยุคที่สันนั้นชื้นแฉะมากใน ก้อนอุณที่ แค่นี้กาลล่วงนานมาทวีปยุโรป ได้หนาวมากขึ้น.

ในที่ที่สุดส่วนเหนือ และส่วนกลางของ ทวีปยุโรป ได้มี อากาศ เยือกเย็น จัก วน กระทั่ง พื้น แผ่นดินถูกปกคลุม ไปด้วย หิมะตลอด หน้าหนาว และ

หนาวร้อน. บาง แห่งน้ำแข็งได้ตก ลงมาหนาถึง สาม

สี่พันฟุต เช่นในสวีเดนและนอร์เวย์ปัจจุบัน. แม้แต่ ประเทศ อังกฤษ และ ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งตามธรรมชาติในปัจจุบันนี้ มีหิมะ ไม่ถึงห้าวัน ในหนึ่งปี ก็ถูกปกคลุมไป ด้วย น้ำแข็ง หนา ถึงหลายร้อยฟุตตลอดจนทั่วทวีป. ทุก ๆ ส่วน ของโลกเราในสมัยนั้น คงจะเยือกเย็นผิดปกติ. นักและสัตว์ ที่จะอาศัยอยู่ในทวีปยุโรปได้ ก็คงจะมีจำนวนน้อยเต็มที.

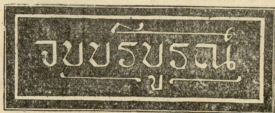

สอ เศรษฐีบุตร

เมษ

จาก ปาริสี ไป จก ชั่วโลก เทนอ และ จาก
ไซ ช เวีย มา จก ผัง น้ำ เขียว ของ มหาสมุทร
แอตแลนติก พิน โลกเรวกขาวสะอาดตา.
ข้างหนึ่งสีเขียวยศ อีกข้างหนึ่งสีขาวเป็น
ประกาย ภาพของโลกในสมัยนั้นคงจะน่า
ชมยิ่งนัก. ในทะเลน้ำแข็งก้อนใหญ่ ๆ ซึ่ง
พังลงมาจากฝั่งไคล้อยอยู่ประกระระ. บน
พื้น แผ่นดิน ภูเขา ยอด สูง ๆ เช่น ภูเขา แอลป์
และภูเขาเพนไนน์ ไคยัก ศิระษะขึ้นมาจากพื้นหิมะ.
โดยที่หิมะ ไค้ ทับถมกันหนาหลายร้อยฟุต และ
ยังคงตกลงมาเรื่อย ๆ น้ำแข็งข้างไค้ รังค้อย ๆ
ละลายและเลื่อนไหลลงมายังที่ต่ำ พาเอา
หิมะข้างบนตกลงมาด้วย. ทางน้ำแข็งเหล่านั้น
ไค้กลายเป็นลำธารไหลเชี่ยวอย่างน่ากลัว และ
พาเอากรวดและหินลงมายังที่ราบ. โดยเหตุ
นี้เราจึง พย หิน ที่ อยู่ บน ภูเขา ในสก็อตแลนด์
กลายเป็นกรวดเป็นทรายอยู่ในเวลส์. ทักหน
ทุกแห่ง ก้อนกรวดซึ่งไหลลงมาจาก หิมะ
ไค้ ชัดพบนแผ่นดินเป็นรอย แสดงให้เห็น

ทางเกิดของแม่น้ำ ๆ แห่งในครั้งกระนั้น.
ในที่สุดอากาศของประเทศยุโรปก็ไค้กลั
ยเย็นขึ้น กระทำให้ พื้นแผ่นดินเหมาะแก่สัตว์
และพฤษชาชาติที่จะอาศัยอยู่อีกครั้งหนึ่ง. แต่
คราวนี้สัตว์ที่อาศัยอยู่บนพื้น โลกเป็น สัตว์ ที่ รู้
จักคิด, รู้ จักประกอบเหตุผล, และเป็น
สัตว์ ที่เจริญยิ่ง คือมนุษย์เราเอง. บรรพ
บุรุษ ของเราใน ครั้งนั้น อาศัยอยู่ ในถ้ำ ในเขา
กินเนื้อดิบปลาดิบเป็นอาหาร และ ใช้ข้าว
และเครื่องมือซึ่งทำด้วยหิน. เมื่อมนุษย์เรา
เจริญขึ้น เครื่องมือ ที่ เรา ใช้ ก็ยิ่ง เก่งเลงกลา
มากเข้า จนในที่สุดนี้สมัยนี้เราไค้ ต้อง
เที่ยวไปบน พื้น โลก ด้วย พ โยมยาน นาวาและ
อากาศยาน. ความเจริญของมนุษย์เป็นเรื่อง
ราวที่กว้างขวางยิ่งนัก. บรรณวิทย์าหมกเขตต์
ลงเพียงตนเอง ส่วนเรื่องราวต่อไปเป็นหน้าที่ของ
ภมิดิศาสตร์และพงศาวดารที่จะบรรยาย. ประวัติ
การ ของพิภพ ไค้ยลลง ด้วยอาการ เช่นเดียวกับ
ที่ตงต้นมาแล้ว.

(ต่อจากหน้า ๑๔๗๓ นิธิยัมป์ ๒๔๗๐)

๒๖๖

พญากนกน

บทส่งท้าย

ถา

เรื่องราวของพระนาง วรุณี ตามที่เล่าให้
เราฟังนั้น แปลกประหลาด มหัศจรรย์ ชื่นนักแต่ กล่าวว่
เป็นเรื่องก่อนข้างที่ยาวพิศดารจนจะเล่าให้ฟัง
แต่โดยย่อ ๆ ไม่ไ้ ในที่สุดเมื่อพระนางเล่า
จบลง ก็ยกทัพขึ้นไ้ไปทางมณฑลสุท พลง
“อินทโคปยังอยู่นั้น !”
ว่าแล้วพระนางก็ลงจากพระแท่น ชวน

กาญจนาภินิหาร

เมษ

จิตกับข้าพเจ้าก็รีบไปทูลมกุฎราชกุมาร

อินทรโคป — ขุนพล อันเรื่องนามแห่ง
กัมพูชาราชกุมาร — นั่งทอดคัวยอยู่ในท่าหมอบ
งอขาขวา ขยับขาซ้าย ทอดยาวไป ตามพื้น ลีลา
ศอกทั้งสองยื่นพนัน เหยียดมือตรงออกไป
ประสานกันข้างหน้า คิริษะกัมพูชามือ
นั้น ภายหลังลงนั่งฝ่าลายงามหยกกรงเบียด
ให้เห็นสนับเพลาลายรววยาวคงแต่โคนขาไปจน
เกือบจรดข้อเท้า ลำตัวสวมสนอบเข้มขมยแล
กึ่งซังคมสันสมเป็นขุนพลเอก — อา ! คิริษะ
ก็เป็นการประหลาดนักหนา ที่ความเย็นของผ้า
โคกักรัษา ร่วงกาย และเนื้อหนัง ของขุนพลผู้นั้น
ไว้ ให้คงเป็นรูปร่าง อย่างคนเราก็คง กระจุก
ทรวาดศพ ทอดยาวไว้ ด้วยยวดยศ ไม่น่าเขยิบ ยม
สลาย — ถวายมาไต่ นัยด้วยพนัน หนใด

ปรากฏแก่ดวงจิตของมณเฑียรบุษย์จึงขึ้นกล่าว
คือ จิต และ ข้าพเจ้า ไต่อย่าง น่าพิศวง เหลือ
วิสัยโลก นัยว่าเป็นโชคประหลาดของเรา
ทั้งสองอย่างที่สุดก็แล้ว !

จิตเอาใจใส่ต่อทรวาดศพโบราณนั้นมาก แต่
สำหรับข้าพเจ้านั้นเมื่อพิศดูเค้าหน้าก็ไรให้เห็น
เป็นนายนิครุ ไปทุกที เลือดออกรู้ สักลัดจวน
ไม่บอกกันอยู่ใกล้ ๆ แต่ในขณะนั้นเอง จิต
จะนึกสังหรณ์ ในใจ ชวนมาอย่างไรไม่ทราบ

ทันใดก็เอะใจชวนเราให้กลับขึ้นไปข้างบน

พระนางวรวรณีน้องกกุฎราชกุมารโหฬารพระลัคน
งามวิจิตรดุจเทพยดาแต่เยาว์ อันเคย เป็นนิवास
สถาน มาตลอดกาล พินัย ด้วยดวง เนตร อัน
ละห้อย ครั้นแล้ว ก็เสด็จไปประทับ คุกเข่าทรง
กรรแสงให้อยู่ข้างศพอินทรโคปก็ชวนพลผู้รักก็
ยังต่อพระนาง — ทำเอา ข้าพเจ้า ต้องนำศาคล
ล่อนหายไปกับด้วย ! — อนิจจา ! — ขุนพล
อันเรื่องนามของข้าเคย ! ภายหลังมีคำของ
ท่านจะต้องถูกทั้งให้กลับสาปสูญอยู่ใต้ดิน
โดยไร้เกียรติ ! — ท่าน จะ ไรไต่ ไปอยู่ เป็น
อนธาวีรย์ประหลาดของ โลกแล้ว ! — ท่านจะ
ต้องนอนว่าเหว่ เคี้ยวควาย อันนี้คือนา ! — เรา
ขออลาจากท่านไปโดยไม่มีความกลัวมาพบท่าน
อีกแล้ว !

คล้ายกรรแสงพลางพระนางวรวรณีน้องก็คอย ๆ
ลุกขึ้น — ชะเง้อ ม้อง คุ้ง ขุนพล ด้วย ความ
ฮาลับ — อา ! คิริษะ เด็กท่านที่รักเอ๋ย ! —
เป็นใจเราบ้าง ก็ ทำเนา — ในโลกนี้ มี มนุษย์
ยุคเดียว กันกับเขตก็นั่นอินทรโคปผู้เดียว !
ทั้งร่างของเขาก็นอน อนันคือนาให้พระนาง
เห็นอยู่ทนโท่ ! — นอนเป็นเพื่อนพระนางมาร่วม
พนัน — มีความรักก็ ใจจิตใจ จ้อ หน กระทั่ง
เกิดมาได้ เฝ้าพระนางอีกครั้งหนึ่ง — พยายาม

พ.ศ. ๒๔๗๑

การ์ตูน

ช่วยเหลือพระนางจนตัวตายถึงสองชาติ !—
จะหาใครในโลกนี้ ใ้^๕อย่างเขา—อินทรีโคปักษ์
ผู้^๕ดำรงตำแหน่งขุนพลเอก ของกัมพูชกษัตริ์ !
ความพระนางจำต้องทิ้งเขา ผู้^๕เคยอยู่ด้วยกันมา
พัน^๕ปี ไปโดยไม่มีวันกลับ—^๕คะนั้นแล้วจะ ไม่ใ้^๕
พระนางอาลัยอาวรณ์ เขาผู้^๕เคยมีรักกับก็อย่าง
ไรเล่า ?

ทั้งสาม เราแสดง ความ เคารพ ศพอินทรี-
โคปักษ์และกล่าวคำ อ้อสาเป็นวาระ สัก^๕ท้ายแล้ว
ก็ชวนกันออกจากรัตนคฤหา มา^๕ยังถ้ำ ภายนอก
เวลานั้นข้าพเจ้ารู้ สัก^๕ตัวเหมือนเวียน ศีร์ษะ^๕จน
ต้องเอามือ^๕ท้าวผนังถ้ำ — — — เค้นตาม จิต^๕กับ
พระนางวราณีมาจนถึงเชิงบันไดศิลา — พอ
ยกเท้าก้าวขึ้นเหยียบบันได^๕ขั้นแรกเท่านั้นก็พอ
มีเสียงประหลาดเกิดขึ้น จนถึงกับข้าพเจ้าต้อง
เซลดอหล่นลงมา ๕—๓ ก้าว !

เสียงกัมปนาทหาวกไหวดังสนั่นสท้านสะ
เทือนกึกก้องไกลลหล ราวกับเสียง ฟ้าผ่า^๕มาหา
จักรวาล ! ระหว่างนั้นเสียง โข^๕ยเหมือน
ฟ้าร้องรัว กระหิมะ^๕ขวาง กังวาล^๕ไม่ ขาดเสียง !
ภายในถ้ำ ก็ไหวสนั่นสท้าน สะเทือน^๕ไปทุกเปลว
ปล่องช่องหินราวกับว่า จะ^๕ถล่มทลายยุบหายลง
ไปในภาคพื้นเมถุน^๕คัล !— โอ ! เจ้าประคุณ
เอ๊ย !—ทั้งแต่เกิดมาในชีวิตของข้าพเจ้าจะเคย

ไ้^๕ยินเสียงดัง น่าสยทสยอง ออก^๕สนั่นขวัญแขวน
เหมือนเช่นนี้^๕ก้ทำไม่ !—เราสามคนตลึง^๕ร้อง
มอง^๕ทหน้ากัน ด้วยความตกใจกลัวจนสิ้นสติ !
และในขณะที่กำลังขวัญหนีหิ้น^๕ใจหายใจกลัว
อยู่นั่นเอง—^๕ปากทาง^๕ที่^๕จะ^๕ไป^๕อุ^๕โมง^๕ก็^๕ถึ^๕ย
ทลาย^๕ครืน^๕ลง^๕มา^๕เสียง^๕สนั่น^๕หวั่น^๕ไหว—^๕ก้อง^๕ศิลา
ใหญ่^๕นั้น^๕ถึ^๕ย^๕เยือก^๕เสือก^๕เยือก^๕ย^๕กั^๕กระ^๕ทย^๕กระ^๕แตก
ไหล^๕กลิ้ง^๕พร^๕ตาม^๕กัน^๕ลง^๕มา^๕เกลื่อน^๕กลาก^๕กระ^๕จัก
กระ^๕จาย—^๕ย^๕กั^๕ช่อง^๕อุ^๕โมง^๕ก็^๕ถึ^๕ย^๕ชัน^๕หนา^๕แน่น
จน^๕หมก^๕โถก^๕าศ^๕ที่^๕ม^๕น^๕ย^๕ย^๕ค^๕ห^๕ระ^๕ก็^๕เย็^๕ม^๕กร^๕าย
เข้า^๕มา^๕ซม^๕ค^๕ุ^๕หา^๕ที่^๕ศ^๕ร^๕ว^๕ย^๕ไ้^๕อีก^๕ต่อ^๕ไป^๕จน
คละ^๕กั^๕ล^๕ย^๕า^๕ว^๕า^๕น !

พระนาง วราณี ร้องกริกร^๕ว^๕ก^๕ด้วย^๕ความ
ตระ^๕หน^๕ก^๕ท^๕พระ^๕ทัย^๕พลาง^๕ยก^๕ห^๕ค^๕ดิ^๕ชน^๕ย^๕ค^๕พล^๕ก^๕ร^๕
ขณะ^๕นั้น^๕ศิลา^๕ที่^๕ทา^๕ค^๕เป็น^๕เพ^๕ค^๕าน^๕อยู่^๕เย็^๕ย^๕ชน^๕ก็^๕แยก
แตก^๕อ้า^๕ระ^๕ย^๕ย^๕ช^๕วย^๕พัง^๕ทลาย^๕ตาม^๕กัน^๕ลง^๕มา^๕เป็น
แถว^๕ๆ ! จิต^๕จึง^๕คว่ำ^๕อุ^๕ม^๕พระ^๕นาง^๕วรา^๕ณี^๕จึง^๕ถึ^๕ถัน^๕
กลั^๕ย^๕เข้า^๕มา^๕ยัง^๕ร^๕ัต^๕น^๕ค^๕ุ^๕หา^๕ใน^๕เวลา^๕สุ^๕ก^๕ละ^๕ทุก^๕กระ^๕
ทัน^๕หัน^๕พอ^๕พ^๕ัน^๕ก็^๕พ^๕อ^๕ก^๕ิด^๕า^๕ย^๕า^๕น^๕อ^๕ก^๕ัน^๕ทลาย^๕ควัน^๕
ลง^๕มา^๕แหล^๕ก^๕ปร^๕ละ^๕ย^๕พิ^๕น^๕าค^๕เป็น^๕ชน^๕ใหญ่^๕ขึ้น^๕น^๕อย^๕
ย^๕่อ^๕ย^๕ย^๕ย^๕เป็น^๕จุ^๕ณ^๕วิ^๕จุ^๕ณ^๕ !—มอง^๕เห็น^๕ผ^๕ง^๕ค^๕ล^๕ฟ^๕ง^๕
ทะ^๕ระ^๕หล^๕ย^๕เป็น^๕ประ^๕การ^๕ย^๕ย^๕ๆ^๕เต็ม^๕ไป^๕ทั้ง^๕ค^๕ุ^๕หา^๕—เห็น^๕
แล้ว^๕ชน^๕พ^๕อง^๕ส^๕ย^๕อง^๕เกล้า^๕นำ^๕กลั^๕ย^๕เหล็^๕ก^๕จะ^๕
พ^๕รร^๕ณ^๕า !

กาญจนาภินิหาร

เมษ

ฉันทักงานวิจิตรบ้านหนึ่ง แดก แยกอั
เป็นช่องรั้วตลอด軒ไปถึงเพดาน ! จิตก็
ข้าพเจ้าเห็นคนชก พลงเขา ก็อุ้มพระนาง ซึ่ง
เวลานั้นถึงซึ่งวิสัยภูมิจากปราสาทศิสมฤ
ขึ้นไปยังยืน อยู่บน พระแท่น ต่าง ออกเดิน เป็น
ก็ปราสาทไม่เปนอารมณ์ชั่ววูบหนีไปด้วยกัน
ทั้งคู่ พอความโกลาหลสงบลง เขาก็ค่อยๆ
วางพระนางลงบนพระแท่น พอเอื้อมใกล้
กันคง—ล้มเนตร ขึ้นรับสั่งถามเสียครือว่า

“อะไรกันนะพนาย ?”

“ปราสาทหินพัง !—”

“ปราสาทหินของวราณิพิง !” พระนาง
สลดช่น ยัง มีกัน ที่ จิต จะ พกข—เห็นได้ จาก
เนตร หลม โพล่งว่า ตกพระทัยระคนกับความ
พิศวง “ปราสาทงามของวราณิพิงเสียแล้ว !
พนาย—พนายรู้ ได้อย่างไร ?”

“แผ่นดินไหว ! !—
พระนาง ! !”

“แผ่นดินไหวหรือนี่ ?” ข้าพเจ้าร้อง
จนพลงมของหน้าจิต

“ไม่มีเหตุอื่นยิ่งกว่านั้น” เขาตอบข้าฯ
“อาการสั่นไหวมาตั้งแต่เวลานั้นแล้ว แต่กัน
ไม่ทันคิด”

“สั่นไหวอย่างไร ?” ข้าพเจ้าถามโดย
แปลกใจ

“ก่อนเราจะลงมากิน” เขาตอบ “ตอน
เย็นวันพฤหัสบดีที่ ๖ คำ ชณะที่เรานั่งอยู่บน
กำแพงแก้ว นั้นแหละ—ธรรมชาติ สั่นไหว เท
ให้รู้ ตัว ! ตัวแคงค้ำหน้าตกลงไปก็เพราะ
เหตุนี้—กันเอง ที่แคงรู้ สักทิวเหมือนเวียนหัว
แต่ไม่คิดว่ากำแพงไว้นั้น หากไม่ก็คงกลิ้งตาม
ตกลงไปเหมือนกัน”

เฮอ ! วัง ของเขา—เวลานั้น ข้าพเจ้า
รู้ สักทิวเหมือนเวียนหัวเวียน และเปนชณะ
ที่กำลังยอกเข้าหลามอยู่ด้วย จึงกลิ้งตกลงไป
โดยไม่ทันนึกอะไรได้ แต่เวลานั้นเราไม่ทัน
ได้พักอะไรกัน เพราะกำลังตกคลั่งประทุกล !

วัน ๖ ๕ ปีกุน จตุศักราช . ๒๐๓ ตรงกับวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ เป็นวันเกิด
แผ่นดินไหว ครั้งใหญ่ ที่สุดใน ประเทศสยาม ยุ่มไพรและจกหมายเหตุพวกมิชชันนารีกล่าว
ต้องกันว่าไหวสะเทือนผู้คนแตกตื่นตกใจทั่วไปหมด น้ำในแม่น้ำลำคลองเป็นคลื่น แผ่นดินไหว
ครั้งนั้น ปรากฏว่า เกิดจากประเทศพม่าเรื่อยตลอดมาจนประเทศญวน และไหวอยู่ถึง ๓ ครั้ง
ในระหว่าง ๔ ชั่วโมง.

พ.ศ. ๒๔๗๑

นวนิยาย วารุณี

“ข้าพระเจ้าเขลาไปไหนห้อยพระนาง” จิต
หันไปกล่าวกับพระนางวารุณี “ถ้าคิดไว้แต่
ที่แรก รีบกลับขึ้นไปเสียโดยเร็ว เราคง
ปลอดภัย”

“พนายหมายความว่าเราจะกลับขึ้นไปไม่
ได้อีก—ยังงั้นฤ?” พระนางวัยลังถาม
กระแสดเสียงสั้น

“เขาก็มักมีระส่นองเสาวดี พนางทุกอย่าง
ของอาเรา

“แผ่นดินไหวคราวนี้เป็นโชครเคราะห์ลาคของ
ข้าพระเจ้า!—ถ้าพระธิดามีช่วยข้าพระเจ้าก็
มิได้ มีโอกาสมาพบพระนาง จนตลอดชาติ!
เพราะประทุกละระกษัตริย์ตายไม่มีเวลาแยกได้!
พระธิดามีช่วยส่นให้ประทุเบียดออกคะเพราะวันที่
ข้าพระเจ้ามาถึง ข้าพระเจ้าจึงได้ มาเฝ้า
พระนางด้วยความเห็นชอบของพระธิดี!—
แต่—” เขา ชักกั้น “ข้าพระเจ้า หวัง
ไว้ว่าพระธิดีคงจะอนุญาติให้เราออกจากที่นี้ได้
โดยสวัสดิภาพ! ขอพระนางจงวางพระทัยใน
ข้าพระเจ้าทั้งสองนี้เถิด!”

“อนิจจา!” พระนางวารุณีเคียวคราง
เสียงกระเส่า อย่างน่าสงสาร พนางยกหัตถ์ ขึ้น
ชี้พิภพที่ทรงกระแสงระส่น “กรรมมเวระไร
ของวารุณีนั่นหนอ!”

“พระนางอย่าเพ่อทรงกระแสง” จิต
ปลดปล่อยโลมเล้าเอาใจ “เราจะไม่หมดหวัง
ความพยายามของเราเมื่ออยู่คราวใด—เราก็คงยอม
มีช่องทางอยู่คราวนั้น”

“ไม่ควร—ไม่ควรเลย” พระนางส่อ
ส่นพนางกล่าวต่อไป อย่าง ไม่แยแสต่อคำพูด
ของจิต “จะพึงลงมาเสียก่อนพนายมา—พึง
ลงมาอุดคั้นตายเสียคนเคียว ก็รู้แล้วรู้ชอกไป—
เจ้าเอ๊ย—ไม่พอที่เลย—พนายไม่ ควรต้อง
มาตายเพราะวารุณี—พนายเอาชีวิต มาทิ้งเสีย
เพราะวารุณีแท้ ๆ เที่ยว”

อาการ คำว่าครวญ ของ พระนาง ทำเอาใจ
ข้าพเจ้าเศร้าสลดระทระทมด้วยความสมเพช
พระนาง เจยพิภพ ขึ้น ทอดทิศนาถาพ อัน น่า
สยดสยอง—คลั่งระแง มองออกไป ทางปาก
คุหา—ซึ่งขัณฑ์มหิทธิเคมีไปด้วยกอนหินที่มา
หนาแน่นไม่มี ช่องว่าง พอจะ มองลอค ออกไป
ข้างนอกได้—พนางส่อส่น ธุระระเพิ่ม ขึ้น
ลงอย่างน่าเวทนา น้ำอัสสุชลนัยกัไหลออก
มาล่อหน้วยแล้วร่วงเผลาะ ๆ ลงมาราวกับหยาก
น้ำค้างที่หยกจากใบพุดกษาชาติ จิตนั่งถอนใจ
ส่นพนางพิศดู เบื้องปฐมฐานค์ พระนาง อย่าง
ละห้อย เขายกมือลำ ๆ จะใคร่ปลดปล่อยระส่น
แต่แล้วกลับชัก หายใจสั่น ๆ อา ! ใน

กาญจนาศพนธ์

เมษ

โลกนี้ไม่มีอะไรที่แน่นอนเรื่องใดแล้วที่จะดำเนินเรื่อง
นอกเหนือจากประกอบไปด้วยฉากน่าสยดสยอง มีตัว
ละครคนอื่น โค้งสกลน่าสงสารเหมือนความเป็น
ไปในระหว่างมนุษย์ต้องสามคนเลย !

“พระนางไม่ควรจะคิดไปก่อนใช้” จิต
ปล่อยโยนประเล้าประโลม “สำหรับข้าพระเจ้า
นั้น—เมื่อ ะมาได้ พลิ้วชีวิตแล้ว—พลิ้วชีวิตเพื่อ
ช่วยเหลือพระนาง ! และกิจอันยากยิ่งนี้สำเร็จ
ทั้งนี้ ในโรคความปรวนธนาแล้ว นับว่าข้าพระเจ้า
เป็นผู้ มีโชคแล้ว ! อันอุบัติเหตุใหม่นี้เป็นสิ่ง
สุดวิสัยอันอากำนาจ และเกิดขึ้นภายหลังที่
ข้าพระเจ้าได้ประกอบกิจสำเร็จแล้ว เพราะ
ฉะนั้นข้าพระเจ้าไม่เสียใจ—ไม่ที่ขัดข้อง—นึก
เสียว่าปรวนธนาโรคใหม่ที่จะต้องประจันให้แตก
หัก ล่วงไป อีก ส่วนหนึ่ง ค่างหาก—เชื่อว่า
เมื่อเรามีความตั้งใจจริงแล้วก็มีช่องทางให้
ทดลองทดลองไปเรื่อยไปได้ โดยง่าย !”

พระนาง ทรงเฮันว กริบท หยาก อัสสุชล ที่
ปราง พลาทหินไปมองหน้าจิตอย่างละห้อยลึก
ครุ่นถึง รัชสิ่ง เลี้ยงแจ่มใส ว่า “แล้ว แต่
พนายเด็ก”

มหารัณณิกย์ทำลายถ้ำและอ โมงค์พิงพินาศ
ประลัยเห็นประจักษ์คำอยู่ธนั้นแล้ว เราย่อมรู้
ไม่ได้ ว่าทุกข์ที่เรา กำลังหลยมาอาศัยอยู่ยัคนั้น

นั้นจะทลาย ไครมครามลงมานานี่ ! จึงเป็น
การจำเป็นแท้ ที่เคยที่เราจะต้องรีบ ออกจาก
คุกหนั้นและค้นคว้าหาทางออกอีกทางหนึ่ง—คือ
ทาง ไครมนครที่ อินทรโคปย์ หรือนายฉัตรไว้
ออกมาแล้ว ! ทางนั้นแม้ว่าเราจะหาไม่พอม
แล้ว แต่เราก็กังเชื่อว่าจะมีแน่นอน และ ไคร
ที่สกลถึงว่าจะเป้นทาง ที่คอยไปด้วย มหันตภัย
ใหญ่หลวง หากเราพบเข้าแล้ว เราก็กัง
กักพันไปจนได้ !

เวลาไม่คอยท่า !—ยิ่งในคราวคับขันยิ่ง
มีค่าที่สุดสำหรับชีวิต !—ทั้งนั้น เราทั้งสอง
จึงรีบลงมือ ค้นคว้า หาช่อง ทางลี้ภัย นั้นโดยไม่มี
ปล่อยให้เวลาล่วงไปเปล่า ! ระวังอยู่—ถ้า
มีโศพารทั้งหมื่นเราเคยคิดแล้วว่าไม่มีช่องทาง
ที่จะออกไปทางไหนได้ เพราะเป้นหมู่ถ้ำที่
ทูลถึงกัน ในระหว่างหาคูหา มีทางออกได้
ก็แต่ทางช่องอุ โมงค์ทางเคียวเท่านั้น แต่ถึง
กระนั้นเราก็กังค้นจนสุดลมหายใจด้วยมันใจ
อยู่ว่าจะพบทางออกลี้ภัย ๗ มีทางใดก็ทางหนึ่ง
หาไม่แล้ว อินทรโคปย์ จะ เล็ดลอด ออกไป ถึง
ไครมนครได้ ไฉน !

วนเวียน เพียร ค้น จน อ่อนเพลีย สะเตียใจ
แทบ ๗ จะหมดหวังยอมมนอนอมมือออดันตายเสีย
ในถ้ำหลายหน หลายครั้ง แต่เมื่อ นึกถึง ว่าคน

พ.ศ. ๒๔๗๑

จารุณี

หนึ่งเขาออกไปได้แล้ว เราจะไม่ยอมให้
หลังอยู่ทำไม ?——^๕คนแล้ว พวกก็เกิดมานะ
ทั้งหน้า คั่นไปอีก— คาทพลงมอ^๕กัณณังสีลา
ทางโน้นทางนี้ เท้าเขี่ยเตะหินเรื่อยไป ที่ไหน
สงสัยก็โคกเอาตัวเข้ากระแทกลงกว่าเผื่อเป็น
บุญคุณพระช่วย หินอาทลายเป็นช่องออกไป
ได้บ้าง แต่พยายามทำอยู่เช่นนั้นจนเนื้อตัว
ฟกช้ำระมมไปหมดทั้งสองคน !

มาถึง कहा พนมหิน—เราต้อง ชด^๕นังลง
ก้วยความอ่อนเพลียละเหี่ยจิต^๕ คุหา^๕ไม่สค
ใจให้เราก็คว่าเรามีทางลัดออกไป เพราะแล
ล้วนแต่ เปลดหินย้อย สลับซับซ้อน แผลมสลับ
สูง ๆ ต่ำ ๆ เต็มไปทั้งผนังและเพดาน เรา
ตั้งใจจะกลิ้งไป^๕คั่นคุหา^๕อน พอดีพระนาง
จารุณีเกิดวามมานั่งลงข้าง ๆ พลงวัยสั่งเสีย
เครือ ๆ ว่า

“พนายลองใช้ กำไลวิเศษนี้^๕ดูข้างอะไร—
บางทีอาจกระแสน้ำพอจะช่วยละลายนมผาให้
เยือกเป็นช่องไป^๕ได้บ้าง ?”

อา !——จริงสิ !—ความกึกของพระนาง
จารุณีแยบคาย เกิน ความคาดหมาย !—กำไล
ของเราเป็นอาภรณ์ ที่ทำด้วยแร่วิเศษประเสริฐ
สุดในโลก—มีคุณสมบัติ เป็นอัจฉริยธาตุจน
สามารถซึมมนุย^๕ได้แล้ว บางทีอาจจะช่วย

ให้เรารอดมรณภัยได้^๕บ้างกะมัง !

จิรายุ^๕ กำไล จากพระนาง มาวาง ลงที่ พนม
คุหา หันลายสวัสดิกะให้ตรงกัน ประกายไฟ
ก็ลุกพว่สว่างจ้าไป^๕ทั้งถ้ำ ! เวลาล่วงไปราว
เคียว หนึ่งหามัก^๕ เรา^๕ก็ เห็นน้ำ หยค^๕แหล่ ๆ
ลงมาจากปลายนมผาทาง^๕ด้านหนึ่งของถ้ำ !

“แกลองยื่น^๕ขึ้นไป^๕ดูไหม ?” จิต
ร้องบอกข้าพเจ้า

ที่ตรงนั้นอยู่^๕สูงเสียด^๕หัวนม^๕มือ^๕ยื่นไปราว
ช่วง^๕ตัว ข้าพเจ้าโคก^๕ความ^๕พนม^๕หิน^๕ที่ย้อย^๕เห็น^๕อัคร^๕ระ
ไว้ โหนด^๕ตัว^๕สาว^๕ตาม^๕หิน^๕ย้อย^๕อน ๆ เรื่อย^๕ขึ้น
ไป^๕จนถึง^๕ มือ^๕ช่วย^๕เห็น^๕ยว^๕เข้า^๕ระหว่าง^๕ซอก^๕หิน
ย้อย^๕ถึง^๕ซอก^๕ตรง^๕ตัว^๕โง^๕น^๕มัน^๕คง^๕ค^๕แล้ว^๕ มือ^๕ขวา
ก็ฉวย^๕พนม^๕หิน^๕ซอก^๕นั้น^๕สั้น^๕ดู^๕ ฐิ^๕สึก^๕ว่า^๕กลอน
ไป^๕มาได้^๕ ข้าพเจ้าจึง^๕โหนด^๕ตัว^๕ง^๕เข้า^๕ซอก^๕นั้น^๕
โดย^๕แรง พนม^๕หิน^๕ ทั้ง^๕ซอก^๕นั้น^๕ก็^๕หัก^๕ สย^๕น^๕ค^๕กลง
ไป^๕แตก^๕กระ^๕ราย^๕อยู่^๕ข้าง^๕ล่าง !

โพรง^๕คำ^๕ม^๕ค^๕กว้าง^๕เท่า^๕ตัว^๕ตัว^๕ปราก^๕ฏ^๕ แก^๕ตา
ข้าพเจ้า^๕ใน^๕ขณะ^๕ที่^๕แหย^๕ขึ้น^๕ไป^๕ดู !

มือ^๕ทั้งสอง^๕จับ^๕หิน^๕ย้อย^๕ไว้^๕ มัน^๕ ข้าพเจ้า^๕
รวบ^๕เท้า^๕ทั้งสอง^๕ประ^๕ชิด^๕เข้า^๕หากัน^๕ งอ^๕เข้า^๕พลง
ค่อ^๕ย ๆ สอด^๕ปลาย^๕เท้า^๕พุ่ง^๕ตัว^๕ พร^๕วก^๕ช^๕อก^๕ไป^๕ทาง
โพรง^๕นั้น—กัน^๕กระ^๕แทก^๕ออก^๕ เข้า^๕กับ^๕ปาก^๕โพรง
แต่^๕เท้า^๕ทั้งสอง^๕หลุด^๕ออก^๕ไป^๕ได้^๕ ข้าพเจ้า^๕เสือก^๕ตัว

กาญจนาภรณ์

เมษ

กันดูโลเจนครโปกหลกครือ ๆ ออกไป ไต่ อีก
ถ้าตัวยังห้อยต้องแต่งอยู่ข้างใน มือทั้งสอง
เลยเห็นยวเลวหินค่อย ๆ เสือกตัว ลอกออกไป
ไต่จนหมด !

ท้าวว่าตัวของตัวมาอยู่ที่ใดไม่ เพราะ
เข็ญเป็นมกค้อไปหมดแปดเก้าค่าน เขามือ
ทั้งสอง เขี่ยคไป ข้างบน ถัดว่าอากาศเปลว
ความไปข้างหน้ากว้างขวาง ข้าง ๆ ตัวเท่านั้น
มีของ แข็ง ๆ เย็นเฉียบ—พอ สังกะสี ไต่ ว่า
เย็นหิน ! แต่ท่านเอ๊ย !—พอดมีลงมองไป
ข้างล่างเท่านั้น ข้าพเจ้าตกคลั่งใจหายวูบ !

ออกไม่ ถูก ว่าสิ่ง ที่ ข้าพเจ้า เห็นนั้น เป็น
อะไร !—เห็น เป็น เหมือน ช่อคอก กล้วยไม้
ใหญ่มีที่มาขาวใสแจ่มเหมือนแก้ว—ห้อยคั่ง
ล่องลอยไป ใน ความมืด——แปลก ประหลาด
มหัศจรรย์ น่ากลัวพิลึกพิลั่น !

รู้ ตัว ว่าตัว ของ ตัว นั้น อยู่ บน ขั้ว ของ ช่อ
คอกกล้วยไม้ประหลาดนั้น !

ใจเสียว ๆ สั่น ๆ ค้องตันหน้ากลั้ว—มอง
ลอคกลงไปตามโพรงเห็นในถ้ำสว่างไว้—ค่อย
ไต่ขึ้น จิตกบิพระนางวาวระณียังคงยืนแครงมอ
กู่ข้าพเจ้าด้วยความกระหาย ข้าพเจ้าค่อย ๆ
เขาเข้าลอคคอกกลงไปตามโพรง แล้วปล่อยตัว
ห้อยลงไปข้างล่าง—หลังจากนั้น ก็พระนางสั่ง

ให้ เห็น ให้ จิตกบิพระนางฟังทันที

“เท่าที่แก่แล้ว” เขาเอ่ยขึ้นเมื่อข้าพเจ้า
กล่าวจบ “พอสนิษฐานได้ลวง ๆ ว่าเห็น
ปากโพรง ขึ้นไป เป็นที่โล่งแจ้งว้าง แค่มกค้อ
เย็น เพราะฉะนั้นไอน้ำจึงจืดกันแข็งที่ปากโพรง
ไหลย้อยลงไปเป็นช่อขาว และซึมลงมาจาก
ในถ้ำนี้ด้วย จึงเกิดเป็นช่อหินแข็งอีกโพรง
ไว้—บางที่ทางนั้นแหละ คือทางโคจรนครของ
อินทโคโยก !”

“เอ๊ะ !” ข้าพเจ้าร้องขึ้น “ก็หินอีก
ปากโพรง อยู่ ยัง อินทโคโยก จะ รู้ ไต่ อย่าง
ไร ?”

“แกก็” เขากล่าวเสียงแหลม “อินท
โคโยก ขึ้นมาตาม ช่อคกล้วยไม้ หินที่แตกพยต่าง
หากแล้ว !”

ข้าพเจ้านั่งมองหน้าเขาด้วยความสนทนที่
“ล้มเสีย แล้วรู้ว่า อินทโคโยก มา ทาง
โยสถพระของง” เขาอธิบาย “เขาคงหลง
มาจนถึง ช่อคกล้วยไม้ หินนี้—หมดทางไปก็
ขึ้นเรื่อยขึ้นมา จนถึงปากโพรง—ทล ช่อลง
มาจึงพบพระนางเข้า ขาดลึกลับลึกลับทางโพรงนี้
ไปออกที่เก่า—”

“ถ้าเช่นนั้น ทำไมโพรงจึงไม่เยือกโห
อยู่ล่ะ ?”

“ความเย็น” เขาพูดซ้ำ ๆ “ความเย็นทำให้น้ำที่ย่อยลงมาเสมอนั้น แข็งจืดกัน เป็น ช่อปึกโพรง ดังเก่า—แก คึกคึก ทั้ง แต่วันที่ อินทรโคยกออกไป จนถึง วันขึ้น ประมาณ อย่างหยาย ๆ ก็ราวสองเดือนแล้ว !”

ต่างคนต่างนั่งเงย

“เป็นอันว่าเราจะต้อง ออกไป ทางนี้ ?” ใน ที่สุด ข้าพเจ้าเอ่ยขึ้นโดยรู้ลึก ใจคอ ไม่ท้อใจยิ่งวับ ๆ ทว่า ๆ เสียได้ไม่หาย

“ไม่มีทางอื่น” เขากล่าวอย่างหนักแน่น

“ถ้าอินทรโคยกไปไ้—” ข้าพเจ้าพูดกระตุกกระกุก “เราก็ต้องไปไ้—แต่—แต่—แกแนใจอะไร ?”

เขาพยักหน้า

“เขาเป็นตกลง” ข้าพเจ้าหลุดออกไปไ้ “แต่—แต่—จิต !—” ข้าพเจ้านั่งระพุกแต่พุกไม่ออก คอหอยตันน้ำตาออกมาล่อหนอย รู้สึกว่าในอีกไม่กี่อึดใจเราก็ คงจะไม่ได้เห็นหน้ากันเป็นเที่ยงแท้ !

เขามองหน้าข้าพเจ้า พลังตามชอกช้ำว่า “แกจะว่าอะไรหรือ ?”

พอเห็นหน้าเขาเท่านั้น ข้าพเจ้าก็กลั้น น้ำตาไว้ ไม่ยอมไหล uly กระบอตา ร่วงพรลง มาเป็นเม็ด ๆ อ้าปากจะพูดแล้วพูดเล่า แต่

พูดหาไ้ ไม่

“นั่นแกเป็นอะไรไป—หา—เซิด ?”

เขาหน้าคน—เออ่มือ ทั้งสอง มาจับหัวไหล่ ข้าพเจ้าสั่น—ถามเสียงกระเส่า

“ในโลกนี้—” ข้าพเจ้ากล่าวพลาง น้ำตาก็ไหลเรื่อยลงมาอาบแก้ม “นอกจาก

พ่อแม่ของกันแล้ว กันไม่รักใคร่เท่ากันแกลบ !—” ข้าพเจ้าหยุดกลั้นน้ำตา “มี

หน้าข้าเวลานยังมีพระนางวราวุธเป็นที่รักเพิ่ม ขึ้นอีกคนหนึ่ง—ทำให้ กัน เพิ่มความรัก ขึ้น

เป็น ทวิคูณ—รักทั้งแก่—รักทั้ง พระนางผู้ ที่กันนยถือ—” ข้าพเจ้าสอกลใจกล่าวต่อไป

“การที่ จะออกไป ทางนี้กันไม่ไ้ ใจเลย—ใจมันก็อยู่ว่าต้องไปตาย—ตายแน่นอน !—

รู้สึกว่าจะต้องตายเท่านั้น !—” น้ำตาพลั่ง ออกมาราวกับเทน้ำ “หัวอกกันเต็มไ้ด้วย

ความรักความสงสารทั้งแก่และ พระนางวราวุธ เพราะฉะนั้นในโอกาสครั้งที่สุกนี้ ขอไ้ กัน—

ผู้ตัวคนเดียว—ส่งไปก่อน !—ถ้ากันไม่ไ้ กลัยขึ้นมาแล้ว !—แกลย พระนาง วราวุธ ก็

อย่างงไปเลย !”

พุดไ้เท่านั้น คอหอยตันกล่าวอะไร ไม่ไ้ อีกต่อไป จิตมอหน้าข้าพเจ้าพลาง

น้ำตาเขาก็ไหลลงมาพราก ๆ นำสังเวชสอใจ

กาญจนาศพนธ์

^๕ ^๕
 เหลือทิ้งไว้ว่าพระมเหสีเป็นท้าวอักษร เขามีปาก
 คลั่งก็หนีข้าพเจ้าครั้นหนึ่ง บัดนี้ในเร้า
^๕ ^๕
 ผวาเข้าก็อดทนชบหน้า ร้องไห้ด้วยความโศก
^๕ ^๕
 ชาบซึ้งเหลือประมาณ !

“ชอบใจ—ชอบใจเพื่อนรัก” เขาผละ
ออกจาก ขำพเจ้า แต่มือขวา ของเขายัง เกาะ
โหล่ขำพเจ้าอยู่ “กันรู้แล้ว—กันเห็นแล้ว
ว่า แก รักกัน เพียงไร ! —ไม่ได้ —ไม่ได้
เชิด ! กันจะยอม ให้แกทำงานนี้ ไม่ได้เป็น
อันขาด ! —เราจะไป —และต้องไปพร้อม ๆ
กันทั้งสามคน” เขาย่อตัวลงจับกรพระนาง
วรุณ^๕ ซึ่งคุกเข่าชยกรรแสงให้อยู่ข้าง ๆ ตัว
เรา “ลงไปพร้อมกัน ทั้งสาม—เมื่อจะ
ตาย ๆ ตัวกัน—กอดคอ กันตาย ตัวกันทั้ง
สามคน ! —เฮอะ—เราอย่าก็ต้องตาย—
เพราะฉะนั้นไปตายเฝ้ากันหน้า !!”

โพธิ์ที่ จะลอคออกไป กว้าง ครोटว พอต
ข้าพเจ้าจึงลอคเสียออกให้ พระนาง วารณีสวม
กระสันองค์ ให้ กระทักรัก เพื่อบงกน อันตราย
และความหนาวระเยือกเย็นภายนอก เสริม
แล้วเราก้เคยมีตัวกันที่ !

ข้าพเจ้า^๑นั้นลตคโพรงออกไปคอยรับอยู่ข้าง
ย่นทิศส่งพระนางวรวร^๒ณียอยู่ข้างล่างจน พระนาง
ลตคออกไปไถ่แล้ว^๓ เขาก็นลตคตามออกไป

เราเตรียมตัวให้มันคง ออกคองหน่ง คนแล้ว
ข้าพเจ้าก็เสี่ยง โชคเหียบก่งแรก ของข้าออก
กลัวยไม่ หิน มีหมา อัน สะพร่ง ไป ด้วย กิ่งขาว
โสนแก้ววากย์แก้ว ด้วยความระมัดระวังเต็มที่ !

ค่อย ๆ ค่ายเรือลงไปใกล้วัง—รู้สึก
โง่งว้างว่างเปล่า รวากับ ยืนขึ้น ไปบนยอดพระ
เจดีย์—จะเหลียวแลไปทาง บ้านไหน ก็มืดมด
อนธการน่ากลัวเหลือ ก็ระว่าพระธมพู—แล
ขึ้นไปข้างบน เห็นพระนางวราภินิภักดิ์ตัวดำ ๆ
รวกกับหนึ่งตกลง วันนั้นนะท่านเอ๋ย ! พุทแล้ว
ไม่อายหรือ ข้างเจ้า ขอสารภาพ ตามตรงว่า
ตั้งแต่เกิดมาเป็นตัวข้าพเจ้า ไม่มีเวลาไหนแล้ว
ที่จะอดสิ้นขวัญนิบน กลัวตายจนหมดสติเหมือน
ครั้นนี้ !

แต่พ่อเจ้าประตอมเอ๋ย !—คราที่ไหนมัน
ไม่ร้ายกาจเท่าที่สูญปลายของช่อกล้วยไม้ หิน
นั้นเลย !! เพราะมันสูญปลายแล้วไม่รู้ว่าจะ
ไปทางไหนได้—มอง ต่อ ไป ข้างล่างก็มืด
ตกคือ !—จะเป็นเหว หรือ โลกกัน ตระไว้มืด
รู้ !—ข้าพเจ้าหรือเหงอแตกเป็น เม็ดฝนด้วย
ความกลัว จนไม่รู้ ว่าตัวยังหายใจ อยู่หรือไม่
ประการใด !! ผีส่งทางทวารวาทย์ช่วยด้วย
เถิด ! ข้าพเจ้าแขวน อุณรุช้อย กลางหาวว้าว
หัวใจแทบจะประต้อมที่แล้ว !!

พ.ศ. ๒๔๗๑

จารุณี

กัณฐกไม่มีสติจะร้องบอกคนข้างบนว่าไม่มีทางไป ต่อไปอีก !—ตัวหรือสันเทา ๆ มือจะหลกมีหลกแหล่—ก็พอได้เห็นแสงสว่างจ้าขึ้น ! ข้าพเจ้าเหลียวมองขึ้นไปข้างบนเห็นจิตเขาตัวโอบซอกด้วยไม้ หิน มือทั้งสองถือกำไลซึ่งฟุ้งกระแสงไฟออกเป็นประกายโชน !

กำลังไปข้างล่างท่างออกไปราวสักทศใดหนึ่ง ข้าพเจ้ามองเห็นช่องอนหินบนออกมาเป็นวงกลมโตขนาดกงล้อเกวียนอย่างใหญ่—ชาวสลัว ๆ อยู่ในความมืด—ใจมาเป็นพายุบูแคม เพราะมือคนข้าพเจ้าอ่อนล้าระส่นกำลังอยู่แล้ว ทันทีนั้นข้าพเจ้าก็กระโจนพรวก ลงไปโดยไม่คิดตาย !

หน้ากว่าตะคุบยกหัวเข้า กระแทกหินมือเลือกปรกไปยื่นหน้าผา ! ลุกขึ้นไต่ กรู๊ ตัวว่ามายืนอยู่บนช่องอนหินซึ่งบนเป็นวงกลมออกมาจากหน้าผาใหญ่ แหวนมองขึ้นไปเห็นช่องหิน เป็นพวง ชาวสะพรั่ง ส่งลัวขึ้นไปสักแค่นกเขาเห็นแลพลักกกก ! ขณะนั้นจิตต่ำยซอกออกไม้ หินหลีกพระนาง ลงมาจนถึงปลายสุด แล้วก็เอื้อมส่งกำไลมาให้ ข้าพเจ้ากวางไว้ ที่ช่องอนหิน ข้าพเจ้ารีบมาจุกวางแนบไว้ซอกหน้าผาสูง ครั้นแล้วก็รีบพระนางวรุณีลงมา

ทัน ถึงคราวจิต—เขาโหนตัว ถ้วยช้อนหินกระโจน พรวกลงมา เต็มแรง !—พอขึ้นตัวตรงไต่ ในยักไต่ตนเอง ซอกด้วยไม้ หินมีที่มาอันมหามหัตถ์วรัย ในโลก ก็หักหลก ลงมาค้ำแต่ช่วยออก—ตกกิ่งหมุนคว้าง ๆ แลเห็นเป็นประกายขาววับ ๆ ลัวลงไปสู่เบื้องล่าง สักครู่หนึ่งยังเกิดเสียงสนั่นหวั่นไหว ช่อหินมีมาหัก สบั้น—มอง เห็นแต่ชันขาว ๆ ใหญ่ขึ้นยิบปลิวกระวาย ว่อนไปใน ความมืด ทั่วสารทิศ ! เห็นแล้วเสียวสท้าน สยดสยอง เหลือประมาณ !

เรา ทั้งสาม ใจหาย ใจกว่า ขน พอง สยองเกล้า จิตเซลดอยหลังไปสองสามก้าวด้วยความเสียวได้ พอหลัง ประทะ หน้าผา ค้างตัวไว้ มือขวาก็จำเพาะ ยักไปอุด กำไล ที่ วางไว้ ในซอกผา ทั้งคู่—ถลึง ลง มา ที่ ช่องอนหินแล้ว กระเด็นกระดอนตกลงไปเบื้องล่างทันที !

ทั้ง ตกใจ ทั้ง เสียวตาย แทบ ใจขาด !—อนิจจา—นิจาเอ๋ย !—กำไล คู่ ชีวิต ของเรา สูญ เสียแล้ว !—แล้วจณิฉริษชากุ อัน กอบก้วย คุณสมบัตินี้พิเศษ แสนกายสิทธิ์ สูญไปจากโลก เสียแล้ว !

อา !—กว่านี้ มืด แสน มืด—ช่อ หิน ประหลาดเคยเห็น ชาวสะพรั่ง พอเป็น เพื่อน ในยามกันการก็พลันสูญ ! นำเอ็งนอนานในโซก

กาญจนาภินิ

เมษ

ชตาของเรา เลียนกระไรเลย !—เรา สามคน
ค่อย ๆ คลำทาง ลอดโพรงเล็กตรงช่องหิน
เข้าไปใน หนาผา ชำนาญ เหลือที่จะ คนนี้จึง
หลุดออกมาดังทักว้าง คลานควมเคียดมึงมาย
ไปในความมืด หัวเราะ ไหลลึกเข้าปก
แข็ง ไปไป ด้วย ความ ยาก ลำบาก แสนสาหัส
ในที่สุดเราก็มำถึงถ้ำที่สว่างพลวิฑู—มีชอก
หลืบเป็นโพรงเป็นช่องไปทุกทิศ !

สุดท้ายความสามารถที่จะรู้ ใจ ว่าทางไหนไป
ทางไหน เราจึงชักไปเข้าทางชอกหลืบหนึ่ง
มุ่งเดินไปข้างหน้าด้วยเท้าควมค้ำค้ำยั้งสว่าง
พลวิฑู ย่างเรื่อยไปไม่รู้ จักว่า กี่วัน กี่คืน ใน
ตอนหลัง ๆ นี้ เราพบแต่ถ้ำ อันนองไปด้วย น้ำ
ทั้งมืดทั้งสว่าง ย่างถ้ำมีรูเข็มและทะ โขงที่
มีเขายืนหัว เกดก็ตามตัวแพรวพราวประจุ
เพชร นิลจินดา ย่างถ้ำก็มีเงื่อนน้ำและปลา
ชนิดที่คล้ายมนุษย์ต่าง ๆ สัตว์พวกนี้แม้จะ
แปลกประหลาดมหัศจรรย์น่าอัศจรรย์ยิ่ง เรา
ก็ไม่กล้าร่อนหน้าเพราะความกลัว !

ที่สุดแห่งการเดินทาง ทุริศสถานอันระท
ระเหินแสนมหาวายากเลียดการะเดินนี้ เรา
ก็มาถึงถ้ำซึ่งมี น้ำขวางหน้าอยู่ ตรงชวากปาก
คูหาใหญ่ !—แลดูกระเพื่อมเป็นริ้วขาวประจุ
ยักไว ด้วยผ้าแพรฉะนั้น !

ข้าพเจ้าเอื้อมมือ ไป จับ หักผ้า พระนาง
วายุณี—พระนาง ทรงจับมือจิกต่อไป—ทั้ง
สติอารมณณ์คงก็แล้ว ทั้งสามเราก็กะ โน
จาก ชวากคูหา—มีคนนำขึ้นไปสู่เบื้องบน !
เหลือที่จะเล่าได้ถูกต้องว่าในขณะที่จะขึ้น
ขึ้นมานั้นเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าจำได้ว่าทั้ง
ขึ้นสัปดาห์ครั้ง—หายใจสลัดเหวี่ยงเข้าไประ
เต็มท้อง ต่อจากนั้นก็สนสติไม่รู้ ว่าไปอย่างไร
ต่อไป !

แสงแตก กระพริบตัว ทำให้ ข้าพเจ้ารู้ สึก
ร้อนววย ๆ—ล้มคา ขึ้นเห็นตัว มาณอนอยู่บน
หาดทรายวิมเม่นน้ำมด ! มีแต่ยาไม้เป็นพวงซึ้ง
ไปรอบคาน !—ข้าพเจ้า ตกใจ ผุดลุกขึ้นนั่ง
ทันที สมอง งมมันอยู่สักครู่หนึ่ง พอได้
สติก็รู้ สึกตัวว่านี่ร้อยคนเดียว !

ข้าพเจ้า ลุกตกลงยืน เคว้งคว้าง มอง
หาจิตกับพระนางวายุณีหาเห็นไม่ ขณะนั้น
ความมองไป เห็นอะไร ชาว ๆ บน หาดทราย สด
สายคา ข้าพเจ้าก็รีบวิ่งไปดู !

จิตนั้นเอง !—เขานอน สดใส ไม่ได
สติ ! ข้าพเจ้าเข้าไปหาเขานอนคนนั้น ต่างคน
ต่างไม่รู้เหมือนกัน ว่าตัวของตัว ขึ้นมาจากน้ำ
ได้อย่างไร และต่างไม่รู้ ว่าพระนางวายุณี

พ.ศ. ๒๔๗๑

วารุณี

หายไปข้างไหน !

เราช่วยกัน เฝ้ายกันหา ตามชายหาดสอง
ฝั่งแม่น้ำมูลตกแต่เช้าจนบ่าย แต่จะ ไล่พบ
พระนางก็หาไม่ !—เจ้าพระคุณเอ๋ย ! เล่า
ถึงทรงนั่งแล้วข้าพเจ้า ขนลุกขนพอง ชู่ไปทั้งตัว
ทั้งกาย—ในขณะที่เรานั่งปรียทุกข์กันชายตลิ่ง
นั้นเอง เสียงหวานเลือนยยะเยือกเย็นเสียงหนึ่ง
ก้องขึ้นข้างหลังเราแล้ว ๆ ๆ

“พนาย—พนายทริกเอ๋ย ! วารุณีข
มาแล้วนะ—วารุณีขึ้นมาคอยพนายอยู่ก่อน
แล้ว !—มาซิ—มาหาวารุณี !”

เราทั้งสอง หันหลังไปทันที—เห็น ภาพ
พระนางวารุณีวาง ๆ อยู่ในพยับแดดสายัณห์ !
เชือกวิกหักทำให้เราลุกขึ้น—เวลานั้นขอกไม่ถูก
ว่าอภิชาติพเจ้าเป็นอย่างไร—คูมันเหลิงลอย
งง จังจ้งเหมือนถลกสกลกจิต ! พลาทงเรา
ทั้งสองก็ลุกขึ้นเดินตรงไปยัง พระนางคล้ายกับ
ละเมอฝัน !

จนถึงตัว เสียงหวานฉ่ำก็ปรากฏขึ้นว่า
“ที่ตรงนั้น—โคก ริมแม่น้ำ มูลัน—เรียก

กันว่า โคกลาว— เป็นวังเก่าของ
วารุณี—วารุณี เกิดที่ ตรงนั้น—อนิชา !—
พยับเท่านั้น—ปราสาท ราชวัง ของ วารุณี ถล่ม

ทะลายกลายเป็นป่าไปหมดแล้ว !—แต่—พนาย
จิตทริกของวารุณี—รูปของวารุณียังอยู่—
ยังคงอยู่ ที่เก้านแตร—วารุณี มาพบรูปของ
วารุณีแล้ว—วารุณี จะต้องอยู่กับ รูปของวารุณี
เสียแล้ว—พนายจิตทริกเอ๋ย !—มาซิ—มา
ดูหน้าวารุณี—วารุณีผู้ มีกรรมที่คงจากเธอ
ทั้งรัก—มาเถิด—มาก หน้า วารุณี ไว้ เป็น
ครั้งแรก !”

ภาพนั้นถอยหลังเรื่อยไป จนถึงจอมปลวก
สูงแห่งหนึ่ง มีต้นกล้วยาควลิย เลื้อยรกรง
เป็นซุ้มเชิง—ทันใดนั้น ภาพของ พระนาง
วารุณีก็หายวูบเข้าไปในจอมปลวก !

ขนลุกเกรียวไปทั้งตัว !—เราทั้งสองอยู่เป็น
ครู่—ครั้นได้สติก็หักกิ่งไม้ ใหญ่มาช่วยกัน
กระทุ้งทำลายจอมปลวกออกไปหมดสิ้น !—
ภาพที่ปรากฏแก่ตาเราภายในนั้นก็คือ
รูปหินสลักงามปรวนีต เลิศศิลปกรรม
ยืนสูงระหงทรงสลวย นุ่งผ้าจีบสอด
สังวาลย์ฉวีจิตรสีพอกองค์ ทรงมกุฎ
กษัตริย์เหนือเศียรดวงพิทังงามละม้าย
ไม่ผิดพิทัง พระนางวารุณี—พระนาง
ยอดนารี สดุดีสวรรค์เฝ้าโลก—ผู้

กาญจนาภินิหาร

เมฆ

ซึ่งเราได้ทราบในตอนที่นั้นเองว่าสันชีพ
ไปสู่ปรโลกเสียแล้ว !

จิตขึ้นทลิ่ง—หน้าขาวซีดปราศจาก เลือด
ทวนัน้อยู่สักครู่หนึ่ง—ครั้นแล้ว ก็ล้มสลบอยู่
ตรงหน้ารูป พระนางวราวุธนั้นเอง !

ทวนัน้อยอกไม่ถึงไพรอน ๆ—ล่วงสายัณห์
เป็นยอแสง สักทวย !—ผู้หนักกรอนรีย สุรวัง

เสียงเพรียกพร้องวังไพร ! มิซึกก็โพล่พลัด
ว่าไรแลวิเวกในราวป่าเปลี่ยวร้างคึกคาก—
ทวงจันทร์คืนเมฆ ออกมาลอยเด่น อยู่ กลางพิน
นากาศ—ฉายแสง นวลจ้าลง ค่อง พระรูป
วราวุธเสด็จสถักกระจำง โคม—สัน โทษเคียว
เคียวเด่น อยู่ กลาง ไฟ พนิก แห่ง นคร พินาย
อัน เปน มหาไพราณ สถาน ณท่าม กลาง ทวย
สุวรรณภูมิ !

หมายเหตุ

โปรดกลับไปอ่านบทนำของต้นของเรื่องนี้ ในไทยเซี่ยงไฮ้ ฉบับที่ ๒๘๗๐
ก๊วย

ท่านแต่งตัวไปทำงานยังไม่แล้วเสร็จดีกว่าท่านจะได้ข้มเข้มแล้ว

หลวงรัชฎาภิเศก

ขุณฺณ

๒๖๖

นางสาว สุดา

จำเดิมแต่ คุณมาลัย ภรรยาสุทศสวาท ของ
คุณหลวงเปรมประชากรได้ล่วงลับไปแล้ว ท่าน
ผู้มั่งรกราคาก็ตั้งกล่าวนามมานี้ได้ทางตนเป็น
พ่อหม้ายตลอดมาเป็นเวลาช้านาน เหตุที่ท่าน
ไม่คิดที่จะหาภรรยาใหม่ ก็เพราะท่านเป็นห่วง
บุตรอันเป็นที่รักยิ่งคนเดียวของท่าน ด้วยการ
ที่จะหา มารดาเลี้ยงให้แก่เขานั้น หากได้คนก็
มีความเลิกละลาถา รู้จักรักษาศรัยของท่าน
ได้เป็นอย่างดีออกอุลลใจแล้วท่านก็จะเป็นที่เขา
ใจมาก หากโชคมีไก่อำนวยให้เป็นไปตาม
ที่ท่านนึกหวังแล้ว ความตรอมใจอันจักเกิด
ขึ้นจากภรรยาใหม่ก็จะหมดมาท่านอย่า หรือ
อาจพบไก่อำนวยมา แม่เลี้ยงก็ขย ลูกเลี้ยง ย่อม
หาได้ยากนักที่จะกลมเกลียวกัน ถึงหากจะมี
ที่กลมเกลียวกันอยู่บ้าง ก็เป็นจำนวนน้อยที่สุด
อนึ่งถนอมบุตรของท่านก็มีสิ่งปรวณานัก ใน
การที่จะให้ คุณพ่อ ของเธอ ทำบ่วง แห่งความ

วิาอาณ มาศัตริชน ความสุข อัน มีอยู่เป็น ปกติ
แล้วให้สูญไป เพราะเหตุนี้แหละเธอจึงรีบ
หนาที่เป็นผู้ดูแล กิจการในบ้าน แทนคุณ มาลัย
ทุกสิ่งทุกอย่าง.

ถึงแม้ว่าถนอม จะเป็นหญิง ที่อยู่ในวัย อัน
ย่อมเยาว์เพียง ๑๘ ปีเท่านั้นก็จริง แต่คุณ
สมยิตี อันเกิดจากการ เล่าเรียน และ การอบรม
มาจากมารดาเป็นอย่างดีนั้น จะทำให้เธอ
อ่อนน้อมความวิเชนหญิงบางคนก็ทำไม่ เธอ
อ่อนแอด้วยเท่านั้น การบ้านเรือนตลอดจนการ
ควบคุมผู้คนในบ้าน และหน้าที่ของแม่บ้านเธอ
มีอยู่ครบบริบูรณ์.

การ กระทำกิจ ฝ้าย แม่บ้าน ของ ถนอม มี
ประจำอยู่ดังนี้ ท่านเป็นผู้เป็นที่ยึดความสงสาร
เธอมาก เมื่อท่านมีความรักและสงสารถนอม
บุตรสุทศสวาทของท่านเพียงไร ท่านก็ยังเพิ่ม
ความระลึกถึงภรรยาที่ชีวิต ของท่านมากเพียง

นางสาว สุตา

เมษ

นั้น. บางครั้งเมื่อใดเพ่งหน้า งดงาม แล้ว
ความคิดถึงภรรยาอันเป็นที่รักยิ่งของท่านก็เฝ้า
ใจทำงาน ถึงกับ จะเพ่ง ตหน้า งดงาม ต่อไปอีก
ไม่ได้ และในทันทีที่ท่านมีหน้าไปเสียบอก
ทางหนึ่งนั้น น้ำตาอันเกิดแต่ความรักภรรยา
ผู้ล่วงลับไปแล้วนั้น ก็ไหลออกมา คลอห่อหุ้มอยู่
เสมอ. อาการแห่งปรีทเว อันเกิดแก่ท่านผู้
เป็นบิดาของดอนอมมีดังนี้ ใช้จะคลาจาก
ความสังเกตของดอนอมไปนั้นก็หาไม่ได้ แต่ถึง
เธอจะไหวทันดังนี้ก็ตาม เธอคิดว่าเหมือน
ไม่มีอาการแปลกประหลาด อันใดซึ่งได้เกิดขึ้น
เลย ถึงนั้นแหละจึงกล่าวได้ว่าเธอเป็นผู้สมควร
แท้ ที่ได้ผ่านแล้ว จากสำนัก แห่งการศึกษาที่
หรือหาก จะเรียกว่าเธอ เป็น ลูกไม้ชนิด ที่คง
พันธุ์เดิมซึ่งเกิดจากพันธุ์ที่ ไทยแท้จริงก็ไม่มีผิด
ส่วนรูปสมบัติของดอนอมนั้นเล่า หากจะ
เทียบ กับ ดอกกุหลาบ ซึ่งมี ช่อดอก และสีอัน
อันเป็นที่ต้องตาของชนทั่วไปแล้ว ก็ย่อม
ไม่ไกลจาก การ เปรียบเทียบนั้นนัก, เมื่อ
ดอกกุหลาบ ซึ่งมีสีสดชื่น และเสาวคันชรรค์อัน
วิเศษ, อาจอันมีความสันทัดให้เกิดชื่นตาม
สภาพแห่งบรรยากาศนั้น หม่อมแมลงผึ้งได้
ความหอมเพื่อจะสูดดมแห่งแวณ จากดอกกุหลาบ
นั้นอยู่เสมออันใด. ดอนอมบุตรของคุณหลวง

เปรมประชากร ผู้ถึงพร้อมแล้วซึ่งคุณสมบัติ
และรูปสมบัติก็ย่อมดกแวณคลอไปด้วยบุษ
ผู้ต่างก็หวังที่จะพลัดตนเป็นทาสแห่งความรักใน
เธอ มีใฝ่ฝันไปว่าผู้แมลงผึ้งนั้นเลย.
ที่ต่างกัน ระหว่างบุษชาติ กับดอนอม ก็คือ
ดอกกุหลาบ มีได้ เลือกว่าผู้ ตัวใด ซึ่งควร จะ
เสปยมธุระแห่งแวณ เพราะว่าเป็นไปโดย
ธรรมชาติที่ติดแต่มาตามสภาวะ แต่บุษ
บุษผู้ย้ายหน้า มา ซึ่งชง แห่ง ความรัก อันเกิด
จากน้ำใจของดอนอมนั้น ย่อมตกอยู่ในเงาที่
แห่งความยาก—ยากอย่างที่จะต้องใช้ความคิด
อันรอบคอบสักหน่อย. ถ้าจะเปรียบว่าเธอคือ
เพชรอันมีน้ำ บริสุทธิ์แล้ว เว้นแหว่น คือบุษ
ก็จะเป็นโลหะอันประเสริฐด้วย จึงจะยิ่งความ
สง่าให้เกิดชื่นแก่ วงแหวนนั้น ให้สมคำโดยแท้
จริง หากเป็นโลหะอันต่ำช้าซึ่งมีได้ก็ควร
กันแล้ว เพชรอันมีค่าดังนี้ ก็ระมองกตัญ
ไม่น่าเลย.
บุษผู้ย้ายหน้าเข้ามาเสี่ยงโชคนั้นมีหลาย
คนด้วยกัน แต่ผู้ ที่รู้ สำนึกตัวว่าเขาคือกระต่าย
อันหมายจันทน์ เพราะมีแต่ระ โหຍ ให้อยู่
ฝ่ายเดียว จะมีประโยชน์อันใดแก่ตนเองอีก
หาไม่ได้ — แล้วเขาก็ค่อย ระบายห่าง ออกไป ๆ
เพื่อมิยอมคน อยู่ ภายใต้อำนาจ แห่ง ความรัก.

ความฉลาดและความเฉลียว เป็นของกัน
เมื่อมีผู้รู้สำนักใด เพราะได้ศึกษาใ
ทะเลสาบ โลกเงาแล้วก็รอกตัวไป, ส่วน
ผู้ที่ยังตกอยู่ในความเขลา เพราะปราศจาก
สติที่จะครองตนกับสิ่งที่มีอยู่ ทั้งนั้นก็เพราะ
ความประมาทนั่นเอง. โอเอ๊ย, พระผู้เป็นเจ้า
เมื่อพระองค์ทรงจะยังสัตว์โลก ให้ถึงซึ่งความ
สุข โฉนจึงยังปล่อยให้นมนุษย์ ผู้ไร้สติตก
อยู่ในโศกแห่งสังสารทุกข์ด้วยเล่า?

ชายผู้ตกอยู่ในอำนาจ แห่งความรักนั้นมิ
นามว่าคุณเฉลียว พะประเสริฐ ผู้เป็นบุตรชาย
คนเดียวของคุณเจ้าเวียง. แท้จริงคุณเฉลียว
ไม่ใช่เป็นคนที่ไม่ฉลาดเลย เขาเป็นคนมีไหว
พริ้วทันเพื่อนฝูงอยู่เสมอ เขาคบเพื่อน โดยมาก
มิได้เสียเปรียบเพื่อน. ความรู้ของเขาก็นับว่า
ได้ยอมรับมาในสำนักที่ดี แต่โฉนโชคจึงไม่
อำนวยการให้เธอประสบผลสำเร็จตามที่เหมือนดัง
เพื่อนฝูงคนอื่น ๆ เขายัง อนุโลมพระผู้เป็นเจ้า
ช่างทรงเกลียดชังเธอเสียจนกระไร. และ, ถึง
ไม่อำนวยการ โชค อย่างอื่น อันเธอ ควรจะ ไถ่หนี้ ก็
ตาม ควรจะรังเกียจของเธอก็เห็นชอบตาม
คลองธรรมเสียยังเป็นไร นั่นก็ปล่อยให้เธอ
หลงเห็นผิดเป็นชอบ อยู่เสมอ มีหน้าซำสดี
ของเธอก็ยังพินเพื่อนเกลิมเกลิมไปว่า เธอเป็น

ผู้วิเศษด้วยประการต่าง ๆ เสมอ.

และคุณเฉลียวเป็นผู้มีส่วน ถึงฉลาดโดย
หนึ่งสำหรับการเลี้ยงชีพแห่งความรักในถนน
ผู้ซึ่งใคร ๆ ก็มุ่งหมายเป็นความผิด ที่ทรงกัน
เหตุนี้เธอ จึงได้แวะ ไปมา เข้มเขื่อน อยู่ ที่บ้าน
ของถนนมิได้ขาด, เข้าถึง—เย็นถึง—โดย
อาการเช่นนี้เสมอแทบจะว่าเป็นกิจวัตรของเขา
กว่าได้ นอกจากนั้นเธอยังได้ถูกส่วที่หาของ
ที่แปลก ๆ เป็นต้นว่าน้ำหอมก็ ๆ เครื่อง
ประดับกายแปลก ๆ ที่ทันสมัย มากำหนดผู้
ที่เธอคบหาอยู่เสมอ. การกระทำของคุณเฉลียว
เช่นนั้น ก็เพื่อจะสำแดงตน ให้ถนนเกิดความรัก
และสงสารเธอนั่นเอง

จึงแหละ อามิโยซาบ้อมยังความสงสาร
ของถนนมิให้เกิดขึ้น สัมผัสความปรารถนา
ของคุณเฉลียว กล่าวคือถนนมิได้ยอมรับของ
เธอโดยฐานที่เป็นผู้ชอบพอกับผู้อื่น และ ได้
กระทำการปฏิเสธฐานด้วยเป็นอย่างดี ครั้น
ถนนมิจะไม่ทำดังนี้แล้ว ก็เกรงว่าจะผิดวิสัย
ของผู้ดีไป. ยิ่งกว่านั้นคุณเฉลียวยังยอม
ปรารถนาคนของตนแก่เพื่อนในส่วนการใช้สอย
ทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งถ้าถนนมิประสงค์อย่างใด
แล้ว เป็นต้องเรียกได้ทันที. ดังนั้นก็ย่อม
เป็นความจำเป็น อยู่เอง ที่บางครั้ง คุณเฉลียว ก็

นางสาว สุตา

๑๖๖๖ เมษ

จำต้องขายผ้าเอาหน้ารอดไปข้างในเมื่อถึงคราว
คับขัน. ถ้า ความหลงรักชั่วทำให้มนุษย์หัว
หมุน จนถึงมีอาการกระวนกระวายเพียงนี้
เจียวหนอ !

การกระทำระหว่างคุณเฉลียวกับถนอมยิ่ง
นานวันเข้า ความสนิทชิดเชื้อก็ยิ่งมีมากขึ้น
จนกระทั่งเห็นว่า เขาทั้งสอง เป็นเพื่อน ที่คุ้นเคย
กัน. อันนั้นเองเป็นเหตุให้คุณเฉลียวลืมตัว เลย
สำคัญตน ว่าตน เป็น ผู้ถึง ซึ่งความ มีชัย แห่ง
ความรัก คุณหลวงเปรมประชากรเล่า ท่าน
ก็รู้สึกได้ว่าเป็นอย่างนี้ แต่ครั้นจะห้ามปราม
บุตรเสียเล่าท่านก็คงยังมีความเกรง ๆ ใจคุณ
เฉลียวอยู่ ทั้งท่านยังเชื่อมั่นอยู่เสมอว่า ทำ
อย่างไร ๆ เสียถนอมก็คงไม่ฝ่าเหล่า ฉะนั้น
ท่านจึงทำเช่นที่ประหนึ่งว่า มิได้รู้เรื่องราว
อะไร เสียเลย มิใช่เขาจะคุย เรื่อง อะไร กัน
และที่ไหนก็ช่าง จะพากันไปเที่ยวที่ไหนก็ช่าง
หรือจะส่งสิ่งของอะไรมาให้กับก็ช่าง ขอแค่
เพียง อย่าให้ถึง กับ แสกดอาการ อันใด ที่เกิน
กว่าเหตุ อันจะเป็นที่ติเตียนแห่งชาวบ้าน ได้
ก็แล้วกัน.

วิสัยสีดำ จะ ให้กลับกลายเป็นสีแสด ย่อม
ไม่ได้ฉันใด คนที่ปราศจากความจริงก็ย่อม
กลับกลายเป็นคนจริงไม่ได้อยู่นั่นเอง เพราะ

อาการเหล่านั้น ย่อมเกิดขึ้นจากสันดาน ของคน.
ผู้ที่มีนิสัยไม่แน่นอน คือ เป็นผู้ จัญ โง่ นาน
ไหนเลย จะปลุก ความรัก อันแน่นอน ลงไปได้,
ผู้ประพฤติกุสยสุราย จะกลับเป็นผู้มีหลักทรวัย
อันมั่นคงก็เช่นย่อมเป็นการยาก, คนที่คิดแต่พูด
พล่อย ๆ จะริบทำการ อันเป็นลำสัน ให้เกิดผล
ขึ้นได้อย่างไร. อยู่ยงนิสัยเหล่านั้นมอญแก่

คุณเฉลียวมากเพียงไร ถนอมเธออ่านออกหมดก็
เพราะเธอได้ ใช้ความ ใจพิริบ คอย สังเกตอยู่
เสมอ. แต่ที่จะกลับสอนให้คุณเฉลียวกลายเป็น คนที่ นั้น นับว่า สุกวิสัย ที่ เธอ จะพึง ทำได้
คล้าย กับ ที่ จะสอนสุกร ให้ วิชา ความสะอาด
ฉะนั้น. อนึ่งถนอมเองเธอ ก็เจียมตัวอยู่ว่าเธอ
เป็นหญิงและอยู่ในวัยอันย่อมเยาว์ จะไปสอน
ผู้ที่คงแก่เรียนและทะนงตัวว่าเป็นผู้รู้ คับนั้น ก็
ย่อมเป็นความลำบากท้านอัยไม่. แต่ครั้นจะ
ทำทางเห็นแก่คุณเฉลียวเสีย ก็จะทำให้กลายเป็นคน
ไม่เสมอต้นเสมอปลายไป เหตุนี้ถนอมจึง
จำเป็นต้องทน สมาคมกับเขาไปกระนั้นเอง.

ก็เมื่อ คุณเฉลียว คง ปฏิบัติ ตัวเธอ อยู่ดังนี้
ไหนเลยถนอมจะเยื่อโอกาสให้เธอกล่าวความ
รักต่อหล่อนได้เล่า การคอยไซ้คออันนี้จึง
เนิ่นนานมา นับเป็นเวลาแรมปี. วันที่สุดแห่ง
ปีที่สาม ได้ผ่านพ้น ไปแล้ว คุณเฉลียวก็ยังคง

พ.ศ. ๒๔๗๑

บุญหญิง

กำลังเก่งขึ้นเอง.

ผู้ใดมีความจริง ผลแห่งความจริงย่อม
สนอง. ได้กล่าวมาแล้วแต่คนว่าผู้แข่งขันที่จะ
ชิง ชิง แห่ง ความรัก จาก คนอื่น นม หลายคน
ด้วยกัน นอกจากคุณเฉลียวและคนอื่นๆ แล้ว
ยังมี คุณประมุท ผลักตัก ซึ่ง เป็นบุตรชาย ของ
คุณพระประไพนครอภินันท์ เธอเป็นผู้ที่
เฉลียวฉลาด ซึ่ง จะ มุ่ง ความรัก จาก คนอื่น ด้วย
เหมือนกัน.

แท้จริง คุณประมุท เป็นผู้ มีความ จำจั่น ใน
คนอมมานาน แต่เหตุที่มี ได้ ไปมาเยี่ยมเยือน
อยู่เสมอนั้น ก็เพราะเธอมีอาชีพที่ต้องกระทำ
อยู่เสมอก่อนาน ๆ มีโอกาสจึงได้ ไปเยี่ยมเยือน
บ้างเป็นครั้งเป็นคราว. อาศัยที่เธอเป็นคนฉลาด
และมีไหวพริบดี เธอจึงไม่หลงรักจนล้มตน
จึง ได้ ใช้ วิชญา ความ รัก ด้วย วิทยา ศึกษาศา
กล่าวคือ ขำเพื่องมรยาท ที่ สุภาพ อันเกิด จาก
น้ำใจที่จริงจริง วันนั้นเป็นไปอย่างใด วันหน้า
ก็เป็นไปอย่างนั้น ไม่ถือเอาวิชาเยาะเย้ยหน้า
รอกมาเป็นเกณฑ์ และเป็นได้เข้าใจแล้วว่าคน
เหล่านั้นพอจะเป็นที่พึ่งแก่ตนได้ อย่างไรเสียก็
คงรับเลี้ยงหล่อนได้ตลอดรอดฝั่ง คงไม่พา
หล่อนไปออกหากินเมื่อกลางคืนหรือเมื่อปลายมือ
เป็นแน่ เพราะมีหลักทรัพย์อันพอจะยึดเหนี่ยว

เป็นหลักฐานได้ต่อไปในเมืองหน้า. อนึ่งการ
เสพยาสูราเป็นนิสัยก็ เทียบกลางคนเมืองๆก็
การสุรุษสุราย่าง ๗ ก็ เหล่านี้คุณประมุท
เธออยู่เห็นอมมันแล้วทั้งนั้น มิได้ยอมปล้ำชยสกี
แห่งคนให้เป็นทาสแก่มันเลย.

โดยคุณธรรมอันกล่าวแล้วนี้แหละ คนอม
เธอได้สังเกตเห็น โดยถนัดแล้วทุกประการ จึง
ได้ ยอม ตน รับ คำนำ ของ คุณ ประมุท ให้ ไป
สนทนากันกันในสวน ออกไม้ ซึ่ง ตั้งอยู่ไม่ห่าง
จากเรือนชั้นหยา หลังใหญ่ของ คุณหลวงเปรม
ประชากรไปมากนัก. การสนทนากันคราวนี้
เขาได้ค้นพบกันเพียงสองข้อสอง มิยอมให้
ใครไปปะปนด้วย.

ณ ราตรีกาล วันนั้น เป็น เวลา เดือน พย
และประกอบกับคราวที่ออกราตรีซึ่งปกคลุมด้วย
ใหญ่ที่กลางสวนกำลังบานอยู่ จึงได้ส่งกลิ่น
อันหอมตลบฟุ้งไปทั่ว ๆ ในบริเวณสวนออกไม
นั้น. บนเกาะยาวภายใต้ ชุ่มคอกราคี มีหญิง
สาวร่างน้อย เธอกำลัง นั่งชม แสงจันทร์ กลอด
ลงมาและชมสภาพแห่งความงาม ของสวนอยู่
แต่ล้าพัง สักครู่หนึ่งก็ลืมเล็งที่กอดกามาทาง
ข้างหลังหล่อน:

“ขอโทษเถิดนะพี่แม่คนอม หล่อนมา
คอยฉันอยู่นานไหม?”

นางสาว สุตา

เมษ

“ไม่ฉันนนักตกคะคุณประมุข” หล่อนตอบ.

“นับว่าเป็นโชคก็ของคนที่ได้มาตรงตามเวลาที่ฉัน และหล่อนเองก็ตรงต่อเวลาที่เหมือนกัน.”

“คุณเพิกฤกษ์และฉลิตาพุดตามเคย การตรงต่อเวลาเป็นของที่ควรปฏิบัติ คุณยอมทราบดีอยู่แล้ว ฉะนั้นก็ไม่เห็นจำเป็นอะไรที่จะกล่าวคำยกยอให้เกินกว่าเหตุ. ขอประทานโทษค่ะ คุณว่าคุณพระพุทธรูปก็ยกยอฉัน ฉันก็มีโอกาสดีแล้ว ว่าจะอะไรก็ไปชื้อค่ะ!”

“มีเรื่องที่ฉันควรจะพูดกับหล่อนเป็นพิเศษขอโทษนะ แม่ดอนม ถ้าฉันพูด ฉันจะพูดต่อไป แม้เป็นคำที่ไม่พอใจหล่อนด้วยประการใดแล้ว ก็ไปบอกให้ฉันทราบตามความจริงด้วย และถ้าหล่อนพอใจอย่างไรก็ขอให้ฉันทราบความจริงด้วยเหมือนกัน. ที่ฉันกล่าวพุดตามตรงเช่นนั้นเพราะฉัน อยากทราบบ้างความจริงจากหล่อน. อย่างไรก็ตามแม่ดอนม จะควรให้ฉันกล่าวความประสงค์ ของฉัน แก่หล่อน ณที่ใดหรือไม่ว่า?”

พอคุณประมุขพจประโยคลงแล้ว เธอก็ค่อย ๆ หย่อนตัวลงนั่งบนเก้าอี้ยาวตัวที่ดอนมนั่งอยู่นั้น คำพูดอันประจบประแจงความกล้า

หาญที่กล่าวแก่หล่อนเช่นนั้น ใช่ว่าดอนมจะอ่านไม่ออกก็หาไม่ หล่อนทราบดีก็เกี่ยวกับคุณประมุขมีความประสงค์อย่างไร และการที่จะตอบคำถามของเธอตามที่ขอจริงมานั้นจึงเป็นข้อที่ต้องคิดอยู่บ้าง ครั้นจะตอบออกไปโดย

ง่ายคายนักก็เกรงว่าจะเป็นข้อได้รบคำทักท้วงเหมือนกัน ด้วยหล่อนเป็นหญิงสาวและอยู่ในความคุ้มครองของผู้ใหญ่. ส่วนความรักที่ดอนมมีอยู่ในคุณประมุขนั้น เป็นข้อที่คนทั้งหลายจะฟังอ่านได้ โดยยาก เพราะเป็น

ความในใจของหล่อน หล่อนมีสิทธิอย่างบริบูรณ์ ซึ่งจะมอบให้แก่ผู้ใดก็ได้. แต่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ของหญิงอื่นฟังสงวน หล่อนจึงจำต้องเสงี่ยมเรียมตัวเพื่อคิดหาช่องทางอันควรซึ่งจะเปิดเผยออกไป

ข้า! ฉันพูดของคุณประมุขสักใจหล่อน หล่อนควรจะตอบเธออย่างไรก็หนอ. เธอคงคิดแล้วก่อนที่จะมาขยาคำเช่นนั้นแก่หล่อน. จะเกิดความเสียหายอันใดหรือไม่หนอ ถ้าหากหล่อนเผยแผ่เรื่อง ที่ควรสงวนในสถานที่เช่นนั้น. ความปรารถนาในใจหล่อนมีอยู่ดังนี้ จึงทำให้สัญญาเพิ่มความแค้นอีกตามส่วน และเมื่อต้องกับ แสงจันทร์ที่ ลอดมา ทางซุ้มราตรี ด้วยแล้วก็ไม่ต้องสงสัย เลยกว่าหล่อน จะเพิ่มความ

พ.ศ. ๒๔๗๑

ผู้หญิง

งามขึ้นอีก.

เมื่อการตัดสินใจของหล่อน เป็นที่แน่นอนแล้ว จึงได้เขียนหนังสือและเชิญมิตรอันควรส่งวนแก่ชายผู้^๑ ที่หล่อนเลือกแล้ว: “คุณประมุข ความประสงค์ของคุณมีอย่างไร ก็ขอให้พูดออกมาเถิด ก็ฉันกำลังตั้งใจจะคอยฟังอยู่.”

ไซ้คออันวยแล้ว คุณประมุขจึงส่งของถ้อยแก่หล่อน: “แม่ถนนฉันได้ตั้งใจมานานแล้วที่จะมอบ ความรัก ของฉัน อันมีอยู่ในหล่อน ให้เป็นสิทธิ์แก่หล่อนแต่ผู้เดียว แต่ที่มิกล้าจะออกปากออกมานั้น ก็เพราะรู้สึกว่าจะมีคนที่พอใจของผู้^๒ วย บัดนี้เห็นว่าจะถึงคราวแล้วที่จะเผยแผ่ความ^๓ จ้างให้ หล่อนทราบ จึงได้ขอรับรองให้หล่อนมาพบกับฉัน ณ^๔ ที่นี้. หล่อนจะกรุณารับคำของฉันไว้หรือไม่? ฮ้า! หล่อนอย่ากระตก—อย่าฟังอาบ—อย่าฟังหลยหน้าฉันสิ. ถูกแล้ว ฉันควรจะแสดงความจำนงเช่นนี้ต่อผู้^๕ ใหญ่ซึ่งเป็นผู้ปกครองของหล่อน มิควรจะมาท้วงกล่าวคำเช่นนี้แก่หล่อน. แต่นั่นแหละหล่อนเอ๋ย, ฉัน—ฉันจำเป็นต้องทราบความจำนงของหล่อนด้วยเหมือนกัน หากหล่อนปลงใจด้วยฉัน ก็จะได้^๖ จิตผู้^๗ ใหญ่ให้มาสู่ขอตามประเพณี ส่วน

ที่จะลักลอบ หรือพาหนี หรือโดยอาการอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นข้อครหา มาสู่หล่อนด้วยประการใด ๆ นั้น ฉันจะกล้าทำลงไปมิได้เลย เพราะนั่นเป็นทางเลวทรามที่สุด เป็นทางทำลายเกียรติยศของหล่อน ฉันทำไม่ได้แน่นอนแท้. อย่างไรก็ดี แม่ถนน โปรดเผยวาทะจริงให้ประมุขทราบบ้าง ถ้าแม่เป็นกตรองกันข้ามกับความดีของฉันแล้ว ฉันก็จะเลิกความคิดเช่นนี้เสีย มิชอบรบกวนหล่อนในเรื่องเช่นนี้อีกต่อไป อย่างไรก็ดี แม่ถนนโปรดคอยฉันสักหน่อยเถิด.”

“คุณประมุข ความคิดของคุณ—ความจำนงของคุณ—ความกล้าหาญของคุณ, ที่ฉันยอมสละภาพแล้วว่า ความจำนงของเราตรงกัน.” หล่อนพูดแล้วก็หันหน้า และมีไ้พูดอะไรต่อไปอีก.

“ก็แล้ว ขอบใจหล่อนมาก, ต่อนี้ไปฉันจะ ได้^๑ ขอรับรองให้คุณพ่อ ของ ฉันมา จักการ^๒ สู่ขอหล่อนตามธรรมเนียม. พอละ การสนทนาของหล่อนกับฉัน ในวันนี้ว่า เป็น อัน สมควรที่จะยุติลงได้. เพื่อมิให้คนอื่นสงสัยว่าเรา^๓ ได้^๔ มาทำ^๕ ไม่^๖ กันณ^๗ ที่นี้. ฉันจึงขอไปส่งหล่อน^๘ ขึ้นบนเรือนเสียด้วย. ถ้าหากคุณพ่อหล่อนถามถึงเรื่องท่านตามความจริงเถิด, โปรดจะ

นางสาว สุทา

เมษ

แม่ถนอม-----”

สองสามสองสง่าคำ ตามกัน
สองพรวดสองจรวด สี่เหยา
สองพิศตรัสแสงจันทร์ ในเมื่อนนอ
ทุกใจชวนสองเร้า รินให้มัยเกษม.

ต่อมาจากวันที่คุณประมุขได้พบกับ ถนอม ใน
คืนวันนั้นแล้วเป็นเวลา ๓๕ วัน การหมั้น
ระหว่างเขาทั้งสองก็เป็นอันดำเนินไปอย่างเรียบ
ร้อย เพราะฉะนั้นก็ถึงตอนที่นางได้มีผู้นำ
ไปปรากฏแก่คนอื่น ๆ ทั่วทุกบ้าน, คุณชาย
สุขประสพ ผู้เป็นเพื่อน หัวรัก หัวใคร่ ของ คุณ
เฉลียวได้ทราบบ้างว่าการหมั้น ที่นำความ
ไปบอกแก่คุณเฉลียวที่บ้าน เพื่อแสดงความ
ดีใจในความสำเร็จของเพื่อนอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่ง
เป็นผู้มีโชคดีกว่าคนอื่น ๆ. พอไปถึงก็ตรง
เข้าไปหาคุณเฉลียว และทำหน้าที่เป็นผู้ส่ง
ข่าวโดยความยินดีดังนี้:

“คุณเฉลียว วันนั้นผมมีข่าวดีมารายงาน
คุณ และหวังว่าคุณก็มีความยินดีด้วย
เพราะเป็นข่าวที่เราควรแสดงความยินดี”

“คุณมีข่าวดีอะไรมาบอกผม คุณเรียง
มาก. ข่าวอะไร ไหนลองเล่าสักทีฟังเถิด
เด็ก.” คุณเฉลียวพูดพลางก็ชวนให้คุณชาย

นั่งลงบนเก้าอี้ยาวในห้องรับแขกตัวเดียวกับเขา

“คุณ ประมุข ผดุงสิทธิ์ บุตร ชาย
คุณพระประ โพนคร คุณรู้จักชื่อหรือ?”

“คุณพระประ โพนคร ข้าราชการกรม
ท่าซ้าย ใช่ไหม?”

“นั่นแหละ”

“รู้จักก็แล้ว”

“เถยวนเธอเป็นผู้มีชัยต่อความรัก—”

“อะไร เจ้าประมุข มีชัยต่อความรัก.”

เฉลียวรู้ ว่าคำแข่งขันของเขาชนะเขา จึง
แสดงสีหน้าเลิกไปจากเดิม จนระบับความเป็น
ปกติไว้มิอยู่.

“ฟังผมก่อน-----” คุณชายพยายาม

รังสติกคุณเฉลียวไว้ “ผมเห็นว่าเป็นการสมควร
แล้วที่แม่ถนอมควรมอบความรักแก่เขา เพราะ
เขาเป็นผู้มีหลักฐานดี ความประพฤติดี
และเขาก็รักกันมานานแล้ว.”

“เพื่อนเอ๋ย! น้ำใจหญิงคือแม่น้ำ—”

คุณเฉลียวเริ่มกล่าวขึ้นโดยโทษะ

“อย่าเพื่อน, หากความพลัดพลาดอย่าง แท้
จริงแม่ถนอมเหล่านั้นยังไม่เคยรับรักของใครเลย.
ผู้ที่หวังแสดงความรักต่อเหล่านั้น โดยมาก
มักเป็นผู้ที่มีข้อบกพร่องเสียโดยมาก การ
ที่มีข้อบกพร่องถึงที่ไหน ก็คงต้องสงสัย

พ.ศ. ๒๔๗๑

ผู้หญิง

พร้อมกันถึงจะถึง การที่ไปหลงรักหล่อน
แค่ข้างเดียว แล้วจะไปเหมาว่าหล่อนเต็ม
ไปด้วยกามฉันทะจนไม่รู้ จักเพียงพอ ซึ่ง
เปรียบประดุจแม่น้ำอันร้นน้ำ ที่ไหลมาทั้งแควก็
ยังไม่มีรู้ จักเพียงพอนั้น มิเป็นการปรักปรำ
หล่อนเกินไปหรือ ? ”

“ ไม่เป็นการปรักปรำเลย เพราะหล่อน
เป็นผู้รักสมมาก่อน ซึ่ง — ”

“ คุณเฉลียว คุณเฉลยสติเสียแล้ว ”
คุณช้อยพยายามสร้างความเห่อเหิมไว้. “ ผมรู้
สึกเสียคายนึก ด้วยความรักของสมมีอยู่
ในคุณเป็นส่วนมาก ผมขอวิงวอนว่า คุณ
ไม่ควรทำลายเกียรติยศของหล่อน โดยคุณไม่
สามารถจะ พิสูจน์ ความจริงให้ คนอื่น ๆ เห็น
คุณจง เข้าใจ ว่าเกียรติยศ ของ หญิง เป็น ของ
สำคัญยิ่งในชีวิตของหล่อน. ”

“ พิสูจน์ความจริงนั้นหรือ ? ” คุณเฉลียว
ทวนคำ “ มีเพียงพอที่เดียว ”

“ มีอะไรบ้าง ว่าไป, ผมขอฟัง ”
คุณช้อยแสวงหาเหตุผลจากเพื่อน.

“ ถมไป, เป็นต้นว่า หล่อนเคยรักของ
ท่านใดจากผม ” คุณเฉลียวบรรยาย.

“ อ้า! นั่นคุณนำไปให้ หล่อนเองต่าง
หาก. ”

“ หล่อนเคยรักยากว่า เป็นที่พอใจในสม
นึก. ”

“ คำว่าพอใจ ไม่จำเป็นจะต้องแสดงว่า
หล่อนรักคุณ เพราะ คำว่าพอใจกับคำว่ารัก
อาจมีความหมายแตกต่างกันออกไปได้. ”

“ ใช่แต่เท่านั้น, รูป — รูป ของหล่อน
หล่อน ก็เคยให้ กันไว้ เป็นที่ระลึก ”

“ ถมไป คนที่ซอมพอกันซึ่งหล่อนได้ให้
รูปไว้เป็นที่ระลึก นอกจากคุณสมก็ยังมีเห็น
หล่อนให้ รูปของหล่อนไว้เป็นที่ระลึก อีกหลาย
คน. ”

“ คุณช้อย คุณอ้างเสกเรื่อง คุณอย่า
ลืมนึกว่าคุณเป็นเพื่อนรักของผม ”

“ ครี, ผมมีใจ ลืมเลย และผมเองยังคง
รักคุณอยู่เสมอ พร้อมทั้งมีความสงสารใน
ตัวคุณก็ไม่น้อยไปกว่าความรัก ที่มิ อย ่ เหมือน
กัน. ”

“ เช่นนั้น คุณก็ควรฟังน้ำเสียงของผม
บ้าง ”

“ พร้อม อยู่เสมอใน การ ที่จะ ฟัง ด้วยคำ
ของคุณที่กล่าวถูก และประกอบด้วย สติ
สัมปชัญญะ แต่ถ้าคุณเฉลยสติผมก็ต้อง
พยายามเหนี่ยวรั้งไว้ก่อน ”

“ ขอบใจเพื่อนมาก ที่เพื่อนมีเจตนาดี.

นางสาว สุตา

เมษ

คุณชัยที่รักขงเฉลียว คุณหญิงคำของ
ผมบ้าง, แม่ถนอมหล่อนรักผมเป็นความ
จริง แต่ไหนแต่ไรมาแล้วใคร ๆ ก็รู้ว่า
หล่อนรักผม ยิ่งเหลืออยู่ก็แต่ผมผู้จะยอม
รับรักของหล่อน เพื่อเป็นการตอบแทนกัน
เท่านั้น. แต่มาบัดนี้หล่อนได้คิดผมออกจาก
ความจำนนเสียแล้ว โอเอ๋ย! น้ำใจ
หญิงช่าง ถนอมถนอมง่ายกาย เช่นนี้ เจียวหนอ,
อ้อ! น้ำใจโยชน, อ้อ! น้ำใจที่หน้าผา,
อ้อ! แม่น้ำ— สภาพคงกล่าวมันคือน้ำใจหญิง”
เธอพูดกลาง ท่าเธอก็เหมือนสงบเพ่งจ้องอยู่ที่รูป
ของถนอมซึ่งแขวนไว้ ที่ข้างฝา.

“คุณเฉลียว ผมขอเตือนคุณเป็นคำสุก
ท้ายว่า คุณอย่าประมาท — คุณอย่าหลง.
ความเป็นผู้ มีสติข้อม นำมา ซึ่ง ความ มีชัยต่อ
อุปสรรคทั้งปวง.” คุณชัยกล่าวแล้วก็ถลา
ไป และทั้งคุณเฉลียวซึ่งมีอาการวิกลจริตใน
ขณะนั้น ไว้แต่คำฟัง.

โอเอ๋ยน้ำขนาดแท้ คนเรา นั้น
หลงรักฝ่ายเดียวเขา ทั้งบ้า
ขนาดหนอนความเขลา กลุมจิตคัมภีร์
เกตุมนต์อย่างพลอยหน้า มีก็กล่าวกัน.

๐ ๐ ๐
ก่อนจาก เวลาที่ คุณชัยไปแล้วสักครู่ หนึ่ง

คุณเฉลียวก็รีบแต่งกายตรงไปยังบ้านคุณหลวง
เปรมประชากร พอถึงบ้านก็ตรงเข้าไปหา
แม่ถนอมเพื่อจะเจรจาเกี่ยวกับหล่อน ให้ผม กับความ
ตั้งใจของเขา. โอกาสช่างเหมาะเหมาะอะไร
เพราะ คุณเฉลียวได้ พกภัย แม่ถนอม ตัวต่อตัว
และพกภัยถึงที่หล่อนนั่งอ่านหนังสืออยู่ เขามี
ทันทีที่จะวางหมวกก็เริ่มกล่าวคำท้าวานทันที:

“แม่ถนอมจ๋า ฉันมีความเสียใจมาก”

“เสียใจด้วยเรื่องอะไรหรือคะ?” หล่อน

ถามไทยความพาซื่อ

“เรื่องที่หล่อนกลัวยังจำนนนั้นละซี” หล่อน

สะอึกเพราะ ใกล้เคียงคำกักขระของชาย ผู้ มีสติ
ก่อนข้างเกลียดเกลียดไปแล้ว.

“คุณเฉลียวคะ วันนี้นักคุณมีสติเป็นอย่างไ
ไป?”

“เปล่าหล่อน, ฉันไม่บ้า ฉันรู้ก็หมดทุก
สิ่งทุกอย่าง หล่อนไม่ต้องไขข้อ. ก็มาก
หล่อนก็มาก ฉันขอมให้หล่อน—ฉันเห็นน้ำใจ
หล่อนแล้ว. มีเสียแรงที่ฉันรู้สึกตัวสอหายากขึ้น
มาเพื่อหวังก็ต่อหล่อน แล้วหล่อนก็ยังได้
รับปากรับคำต่อฉัน——”

“คุณเฉลียว ใครเป็นผู้รับปากรับคำต่อ
คุณ, คุณพูดเขาเองทั้งเรื่อง”

“ยิ่งกว่านั้น หล่อนยังได้ ให้รูปที่หล่อน

พ.ศ. ๒๔๗๑

ผู้หญิง

ถ่ายไว้นักแล้น แต่กับรูปร่างนั้นได้ทำลายเสียแล้ว ฉันทักทั้งเสียเมื่อก่อนหน้าที่จะมาน้อง, ก็มาก—หล่อน.”

“เป็นความสัติย์จริงที่เกี่ยวจะ ถนอมยัง ไม่เคยให้รูปถ่าย ของ ที่ฉันแก่ คุณ เสีย แม้แต่ ครั้งเกี่ยว, ภูษี คุณช่างกล่าวล่าวคำเท็จออกมาได้. อ้อ! แน่แล้ว, รูปที่ในลิ้นชัก ของที่ฉันหายไ้รูปหนึ่ง ไม่ใช่ใครละ คุณ เลี้ยวเองเป็นผู้ที่ไ้จะ โมยไป. เอาเถอะ คุณ ที่ฉันไม่ถือโทษแก่คุณละ เพราะไหนๆ มันก็เป็นอย่างที่ล่วงเลยไป แล้วใน เรื่อง รูปถ่าย ที่หายไ้ นั้น คือไปคุณอย่าเกี่ยวไ้ โปนทะนา ความไ้ ของคุณให้คนที่ทั้งหลายทราบ คุณจะ อายเขาเปล่าๆ.”

“ฉันหรือจะอาย เปล่าเลย, หล่อนอย่า เข้าใจผิด หล่อนแหละจะเป็นผู้อาย ด้วย หล่อนเป็นผู้ ชักชวนความเท็จ ของฉัน. ฉันจะเป็นผู้ นำเอาเกียรติยศเกียรติคุณของหล่อนออก ศัณเฑาะให้ปวงชนทราบทั่วกัน, หะๆ งำหน้า ละกัน. หล่อนเอ๊ย, หล่อนผู้กลัวยใจง่าย จำไว้เถอะถ้าทรายใด หล่อนไม่ ยอม คืนหมั้น จาก เจ้าประมุขแล้ว คอยคุณเถอะว่าเลี้ยวจะทำจริงหรือไม่. ต้องเอาให้สมหน้าหน้า, หล่อนต้อง คืนหมั้นเสียโดยเร็ว หา—หา—หล่อนเอ๊ย

จะว่าอย่างไร, หล่อนจะปฏิบัติไ้หรือไม่? ยอกมาเดี๋ยวนี้แหละ อย่าว่าไ้! อย่าลืมนะ แม่ถนอม เกียรติยศของหล่อน—ชื่อเสียง ของหล่อน—กับทองหมั้น หล่อนจะเลือก เอาข้างไหน?”

ด้วยความเจ็บช้ำน้ำคำ ของชาย หน้าก้าน หล่อนจึงรู้สึกเสียใจ จนมิรู้ที่จะหาถ้อยคำ อันใดมาถ่วงตอบไ้ได้อีก หล่อนคงนั่งนิ่งด้วย ความแค้น. ส่วนคุณเลี้ยวเมื่อเห็นแม่ถนอม นิ่งไปเช่นนั้นก็ยิ่งลำพองใจ. แต่มีมานทำไ้ได้นักคุณหลวงเปรมประชากรรภิด้วย ไ้ น่ารำของ ท่าน ออกมาไ้ปรากฏแก่บุคคลทั้งหลาย และ ถ่วงถ้อยคำอันหวานฉ่ำแก่ตัว ของท่านว่า :

“ลูกรักของพ่อเอ๊ย ลูกมีความเสียอก เสียใจไปไ้มากนัก, ลูกเป็นลูกของพ่อ พ่อ ยังรักลูกอยู่ ถ้อยคำกักขะทั้งหลายที่ลูก ไ้ ฟังมาแล้วนั้น พ่อก็ไ้ ฟังอยู่ด้วยเหมือนกัน. ลูกมีความเข้าใจมากเพียงไ้ พ่อก็ มีความเข้าใจมากเพียงนั้น. แต่นั่นแหละ ลูกเอ๊ย, สันดานอันชั่วร้ายเลวทรามของมนุษย์ ย่อมมีอยู่ จะทำให้ขาดเสียไ้ไม่ได้ เปรียบ เหมือนผลไม้ย่อมมี ทั้ง เสีย และดี ะคนกันไ้ แต่เมื่อผลใดเน่า ลูกก็จงขวางทิ้งผลนั้นเสีย แล้วจงเลือกหาผลที่กิน มีรสอม โขสเสพยกต่อไป

นางสาว สุตา

เมษ

เพื่อจะได้ ขำขำร่างกายของ ลูก ให้มีความสุข.
ลูกเอ๋ย เจ้าจงยกโทษที่เป็นมาแล้วเมื่อ
ให้แก่อุณณ์เล็กน้อยเสียเถิด เพราะเธอเป็นคน
ฉลาดจึงลืมตนไป. ความจริงลูกมิได้ รักเธอ
เลย นอกจากสงสารเธอ, พ่อได้สั่งเธอ
มาแล้วแต่คนจนยัยนี้.”

คุณหลวง พุก พลากร หัน หน้า มาทาง คุณ
เฉลียว และแสดงสีหน้าอย่างขมขื่น ๆ ซึ่ง
ไม่ใช่ ขมขื่นเยาะ และ กล่าว แก่ เธอ ว่า:
“คุณเฉลียว พรีประเสริฐ คุณมีสกุลทศ
สรวริณย์ยิ่งนัก บิดาของคุณเป็นเพื่อนรัก
ของผม และมารดาของคุณก็เป็นเพื่อนของ
ภรรยาผมผู้ล่วงลับไปแล้ว. มารดาคุณเป็น
คนดีมาก ผมเองได้สรวริณย์อยู่กับแม่จน
เสมอ ว่าเป็นคนเอาใจใส่และพยายามเข้มแข็ง
สั่งสอนคุณให้ประพฤติ ใน ทาง ที่ถูก อยู่เสมอ
ตัวคุณเองก็มีใช้คนโง่เง่าเท่าทันอะไรนัก การ
ศึกษาที่ได้อบรมมาในสำนักที่ดี. เพื่อนที่ดี
ที่สุดของคุณ เช่น คุณเชย สุขประสพ ก็ยังพอ
จะเป็นที่พึ่งได้ คุณจงเอาอย่างเธออย่างประไร
เหล่าเธอก็ไม่เกิน การเที่ยวอันเหลวแหลก
เธอก็ไม่ทำอะไรที่ชั่วร้ายอะไรเลย
เพื่อนเช่นนี้หาได้ยากนะคุณนะ คุณควรจะ

ลอกแบบของเธอล่ะ. เธอ ! ผมไม่ถือโทษ
แก่อุณณ์หรอก เท่ากับที่คุณได้ สำแดงมา
แล้วแก่อุณณ์เมื่อคืนนั้น ก็เป็นเพราะความ
เซเลอันไร้สติของคุณ และนั่นจำเป็นการ
ชั่ว ผู้หญิง ขำขำเล็กน้อยเท่านั้น ไม่สู้จะร้าย
การอะไรนัก. แม่ถ่อมหล่อนเป็นผู้มีสติพอที่
จะยกโทษให้แก่คุณได้ แก่คุณอย่าลืมนะเท่า
กับที่คุณทำไปแล้ว เป็นการทำลายเกียรติคุณ
ของลูกสาวผมและตัวผมเองด้วย. เธอเอ๋ย,
เวรย่อมระงับได้ด้วยกรรมไม่จงเวร เพราะ
ฉะนั้น ผมจึงยอม ยกโทษให้แก่คุณโดยซื่อคา.
แม่ถ่อมก็ด้วย. ลูกก็ต้องยกโทษให้แก่เธอ
เสียก่อนหน้าพ่อ แล้วจะได้ ไม่มีภัยเวรต่อกัน.
บอกพ่อชิลูก ว่าลูกได้ยอมยกโทษให้เธอ
แล้ว.”

สาวน้อยหล่อนได้สติแล้ว จึงตรงเข้า
ไปหาคุณพ่อและสรวภาพความปรารถนาในคืนนั้น
ขณะนั้นบรรณผู้หน้าชาได้กล่าวคำอำลาอย่างอ้อม
แอ้มแล้วก็ย่ำหน้ากัลยออกไปอย่างน่าสงเวช.
ถึงบรรณกนิเทศน์นี้ ฟังแล้ว เกรง
งทลยงทลกตัว ย่ำใกล้
วิสัยพาลที่แนมัว วิถีหาย คายแล
มันยอมยอมโทษให้ ท่อนคร้ามขามภัย ๑

จบแล้ว

วิงวอน

ของ

นางสาวแดง พุทรวี

ถ้าท่าน จะชักภาชนะของท่าน ที่ทำด้วย น้ำมันนั้นทาเป็นอันขาด เพราะจะไม่ใช่เป็นเงา
ของแครงเงาเช่นน้ำร้อนเสียก่อน จะทำให้ ใช้ผ้าที่สกปรกเป็นก็
ก็ง่ายและเร็วขึ้นมา

ถ้าถูกผิงบ่อย จะรีบเอาหอมผ้าซักใช้ดู จะหายหมกหมกเหมือนกัน
มือ ในทันทีจะทำให้หายปวดและไม่ขม

ถ้าของชุบหรือกาไหล เกิดสนิมขึ้น จง อันขาด เพราะจะทำให้ผ้าไหมนั้นมัวเสีย
เอาสบู่ดใส่ น้ำเล็กน้อยใช้ แผลงแข็ง ๆ แผลง และซักหลายครั้งต่างไป
ให้ทั่ว แล้วล้างและผึ่งให้แห้ง ใช้ผง
ซักหรือดินสอพองซักจะสะอาดก็อย่างเดิม

เมื่อเวลาแล้วรงนำไปหมกโคลนไว้สัก ๔-๕ วัน
เครื่องแต่งบ้านที่จะทาน้ำมันซักเงา จง จะกันมอดมิให้เกิดขึ้น
ระวังอย่าให้คนใช้ของท่านใช้ผ้าสกปรกร่วม

นางสาวเผ่ง พหุรัตน์

เมษ

ถ้าเกิดรอยค่างย่นรองเท้าสันเท้าของท่าน (Ammonia) เด็กน้อยผลสมกของแท่นและน้ำ
ถ้าคัมภีร์นาลักขณแห่งภูไทหัว อาจจะหายได้ มันสน (Turpentine) เคยให้เขาบันทึกไว้

หลอดตะเกียงที่ใช้มานาน ๆ มักจะเยียนเขม่า
ทำสกปรก ท่านจงใช้ผ้าชุบน้ำส้มเช็ด จะ
กระทำให้แก้วใสสะอาดขึ้น

แพร่ข่าวที่เปเรชเบอินมากให้คนน้ำอุ่นเสีย
และขยำในฟองสบู่อุ่น ๆ อย่างนุ่มหรือซักด้วย
น้ำร้อนจนเป็นอันขาด

๕๒
 ๕๓
 ๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

ถ้าท่าน จะยอมค้ามีสติ หรือสติให้
 สำนัาเงินจงหาภาชนะใส่น้ำ๑ส่วนก้นน้ำสารส้ม
 ๓ ส่วนเอาภาชนะมีใส่ลงไปด้วย ต้มน้ำให้
 เดือด แล้วเอาน้ำที่ต้มแล้วดื่มหรือน้ำดื่มอย่าง
 เข้ม คงไฟให้เดือด แล้วเอาภาชนะที่ต้มแล้ว
 สารส้มลงต้มในน้ำสนั่น ผ่านนั้นจะเปลี่ยนน้ำเงิน
 คือก้นก

๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

เครื่องเงินต่าง ๆ ที่เป็นสนิม จึงมุ่งลงไป
ในแอมโมเนีย (Ammonia) ซึ่งผสมน้ำร้อน
เล็กน้อย แล้วจึงถักด้วยน้ำมันวอลเธรินสอง
ชนิดหนึ่งก็เหมือนเป็นสว่า เขาทำที่สว่าใช้
ให้สว่า จะสึกเป็นเงาอย่างเดิม

ถ้าจะให้ดังแพร่ มีอายุ ยืนกว่าปกติ จงไว
ผจกการ ย่อนเทก่อนที่จะสวม นาน ๆ
สักครึ่งหนึ่ง

๑ ๒ ๓ ๔

ภาชนะทองเหลือง เกิดเป็นสนิม จงหา
สารส้มต้มเคี่ยวให้เดือด แล้วใส่ภาชนะ
ของทองลงไปด้วย เมื่อเห็นพอสมควรจึง

พ.ศ. ๒๔๗๑

วิชาน้ำรี

เอาขึ้น แล้วใช้ส้มมะขามชกอกครึ่งหนึ่งจะ
สะอาดก็

(Ammonium Sulphide) หรือจะต้มลงใน
น้ำฝางต้มสักระยะหนึ่งแล้วก็ได้

กระจากหรือกระเข้ซึ่งทำด้วยไม้ ถ้า
ต้องการให้ทัน รังแต่ลงในน้ำที่ร้อน ๆ

สีแสด ชันคัน แดงลงในน้ำส้มสำหรับย้อม
ผ้าเสียก่อน แล้วจึงเอาลงแช่ในน้ำที่ต้มกับ
เ็นอไม้ยราขล ที่กำลังร้อนจัด (ใช้เ็นอไม้
ยราขลหนักครึ่งปอนด์ น้ำ ๑ แกลลอน หรือ
จะแช่ใน หมัก แดง รน กว่า จะมีสี ตาม ความ
ต้องการก็ได้

สีทึบตามพื้น จึงใช้ ขุ่นอย่างขาว
ทยกลงบนที่เข็น แล้วดูด้วยผ้าที่ขุ่นน้ำอื่น ๆ
อีกหนหนึ่ง ทพบนจะไม่มีรอยดำ

ถ้าจะให้สีกันออกไม่ ทยกลงไปใน แกรัน
สีช่นและไม้ทำให้มีน้ำมกล้นหมื่น จึงเอาถ่าน
สนไฟเสียก่อนจะย้อมกันก็ได้

เครื่องเรือนที่ทำด้วย ไม้ มะชอกานสีกลปรก
ถ้าจะชำระให้สะอาด ควรใช้น้ำส้มหรือน้ำชา
เป็น

ถ้ามีน้ำผลไม้เข็นเสียผ้า จึงดูด้วยการเข็น
ก่อนก็จะหาย หรือถ้าจะย้อมเข็นยังคงไม่แห้ง

วิธีย้อมกระดุกหรืองานข้าง
สีคำ จึงแช่กระดุกหรืองานนั้นลงในน้ำซึ่ง
ผสมด้วยกรกเงิน (Silver nitrate) สัก
๕-๖ ชั่วโมง แล้วล้างให้แห้ง ก่อไปจึ่งแช่
ลงในน้ำซึ่งผสมเกลือ แอมโมเนีย กรกกำถัน

จึงล้างด้วยน้ำที่สะอาดและเย็น ถ้าแห้งแล้วจึง
วางลำนนั้นลงบนปากชามซึ่งให้คง เทน้ำร้อน
รากลงบนรอยเข็น ถ้ายังไม่หมดคงย้อมน้ำ
มะนาวลงและล้างแสด แล้วจึงซักที่สะอาด

พลตำรวจโท กำลังยืนยามอยู่ณ
สแยกแห่งหนึ่ง เวลานั้นเป็นเวลาเที่ยงคืนมา
นานแล้ว สักครู่ประจันหลังหนึ่งเปิดออก
เขาๆ แต่ก็พอที่พลตำรวจโทได้ยิน ทันใด
มีชายผู้หนึ่งย่างออกมา เขาเหลียวซ้ายแล

ขวาสำรวจความพิรุณ พลตำรวจโทจึงมอง
ชายผู้นั้นตาเป็นมัน พลางสาวเท้าไปยังเขา
พอถึงก็ถามว่า

“แฮ แกจะไปไหน”

ชายผู้นั้นสับสนย่อย ๆ แต่พอหันมาพบ
เครื่องแบบตำรวจเขาก็เปลี่ยนสีหน้าเป็นขม

“แหม เหมาะเทียว” เขาว่า “ไปรัก
ตามสมมาเกีย”

“เกิดเรื่องอะไรหรือ” พลตำรวจโทถาม

ขณะที่เข้าไปในบ้านชายผู้นั้น

“เปล่าหรือครับ” เป็นคำตอบ “อ้ายหนู
คนเล็กมัน ไม่นอนถ้าไม่เห็นโปลิศจริง ๆ มายืน
ทำท่าจะกินดัย

◎ ◎ ◎

คนชายร้องเท้า “คุณคงการรองเท้าสีอะไร”
คุณฉุย “สีน้ำตาล”

คนชาย “อ่อนหรือแก่”

คุณฉุย “โทะกั้นนี้”

คนชายหยิบรองเท้าสีน้ำตาลชนิดต่าง ๆ
ออกมาให้คุณฉุยเลือก แต่กลับเห็นว่าคนชาย
ไม่รู้จักสีน้ำตาล. ที่สักคุณฉุยเหลียวเห็น
รองเท้าขาวคู่หนึ่งในตัว จึงพูดว่า

“นั่นไงสีน้ำตาล”

W.M. ഇക്കനം

ស្ថាបត្យកម្ម

คนขาย “นี่สิข้าวตางหากครับ” “นี่”

คุณหญิง “เฮ้อ น้าทาสชาวยังไงล่ะ” ครั้นแล้วทั้งสองก็กระพรวนให้ห่อหนึ่งแบ่ง

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐

 ขาว ๆ บรรลุอยู่ใน นายแพทย์วัยโยสิน
 เขาหญิง และ ชายพึง เสรีจาก การ เล่น แล้วพบว่า

แบตมินตัน “ฟุ่ฟุ่”

เขาชาย “^Aฝีมือเล่น แบดมินตัน ของฉัน เป็น ทีกข้าง “^A อ้อ ถ้าจริงของเมียผมแล้ว
อย่างไร” เขาชอ^Aไว้สำหรับมอthon ”

เขาหญิง “ก็ฉันยังไม่เคยเห็นเลยนะคะ”

เขาชาย “อ้าว ที่ หล่ออัน เล่น กับ คน เมื่อก่อน แม่แฉล้ม “คุณพ่อก็คิดว่า คุณเป็นคนเหลว
“ไม่เล้า” แต่คุณแม่แม่ แย่งว่า คุณเป็นคนกัก

เขาพลอง “อันนี้หรือคะเขาเรียกแบดมินตัน” ก็ฉันไม่รู้จะเขี้อ่างไหน”

๑ ๑ ๑ คุณหญิง “^Aเขยข้างคุณแม่”

บุตร “คุณพ่อครับผมต้องการแต่งงาน” แม่แฉล้ม “แต่ทำไม จะพิศุนท์ไค้ละคะ”

บิดา “เจ้ายังไม่ฉลาดพอสำหรับการแต่งงาน” คุณชโล “อ้อ เมื่อเราแต่งงานแล้วจะ”

บุตร “เมื่อไรผมจะฉลาดพอเล่าครับ”

บิดา “เราจะฉลาดพอเมื่อไม่ต้องการแต่งงาน” ขุนธารย ตั้งชื่อของข้าพเจ้าว่า ขุนทอง

◎ ◎ ◎ ไตรเลขความว่า

ทิพย์ “โค โปตรอกรวจกัฏฐาน ไช่น้ำตาล” “สังเคียงเหล็ก ๒ เคียง รดกัณณวัณพู”
ใหม่” โทเรเลขของห้างคยบว่า

นายแพทย์ “แกตรวจเองไม่ได้หรือ” “ของสิ่งไม่ได้ ก็ว่าจะใช้เงินค้างคราว

ทิพย์อง “ผมตรวจดูแล้วว่าใช่ แต่ไม่แน่ ก่อน”

นันทกษ

เมษ

ขุนอาวี ไทโรเลขออกไปอีกครึ่งหนึ่ง

“ยกเลิกโทรเลขสั่ง ของไม่ค้องสั่ง”

๐ ๐ ๐

เขาหญิง “ทีฉันชอบคนกล้าหาญ และ
คนทกล้าหาญคือปากว่ามอถิ้ง”

เขาชายรู้เท่าความหมายในคำพูด จึง

ปฏิบัติตาม แล้วถามว่า

“อย่าง ฉนั้น เรียก ว่ากล้าหาญ

ได้ไหม”

เขาหญิง “ไม่แนกัคะ ควรจะกล้าหาญ
เสียตั้งสามเดือนมาแล้ว”

๐ ๐ ๐

เขี้ยว “สตรีผู้หนึ่งกินอาหาร อยู่ในโซเคิล
ขณะนั้นมีชายผู้หนึ่งเฝ้าเข้ามาในห้อง
แล้ว ส่งบอให้เอาเหล้ามาให้เช่นนั้น
ทำไม เจ้าหล่อน จึง ะรู้ว่าเขาเป็น
พลทหารเรือ”

ชาว “แปลกแะะ กันซักกิง”

เขี้ยว “ง่ายนิคเคียว ก็หมอนั่นมันสวม
เครื่องแบบพลทหารเรื่อนน่า”

๐ ๐ ๐

คุณฉีก กลยถึงบ้าน พร้อมด้วยโยหน้ายุก

เขี้ยวออกยุกไม่รับ

ภรรยา “คุณเป็นอะไรคะ”

คุณฉีก “วันนี้เสียใจมากที่พุกปักษ์นายน”

ภรรยา “แต่ คุณ เคย กระทำเช่นนั้น หลาย
ครั้งแล้วมิใช่หรือ”

คุณฉีก “หลายครั้งก็จริงหรอก แต่ครั้งนี้
เป็นครั้งแรกที่ท่านจับได้”

๐ ๐ ๐

หญิงสาว “ทีฉันแต่งงานกับคุณไม่ได้ก็ออก
ค๊ะ เพราะทีฉันไม่รักคุณ”

ชายหนุ่ม “แปลว่าหล่อนชิงฉนั้นหรือ”

หญิงสาว “มิใช่ค๊ะ ทีฉันรักคุณเสมือน
พววมักขัง ฉะนั้นขอให้ ทีฉันเป็น
เพียงน้องสาวเถอะนะคะ”

ชายหนุ่ม “ยินดีทีเคียว แต่—เออ—ฉนั้น
สงสัย นั ก ว่า ฉนั้น ะ มี ส่วนใน
พินัยกรรมของบิดาไหมสักเท่าใด”

๐ ๐ ๐

ผู้พิพากษาอะเมริกัน “ตำรวจหาว่าจำเลยซบ
ถเร็ว เกิน ชั่ว โมง ละ

๖๐ โผล่ โดยไม่มีควม คุณบั้ง
จำเอน”
จำเอน “เป็นควม จำเอนโดย คุณบั้ง
แท้ เพราะผมชะโมยรต คุณบั้ง
เขามา”
ผู้พิพากษา “ยกฟ้อง มั่นคนละ คุณบั้ง
ข้อหานะ”

๐ ๐ ๐
ครุเขยวได้ซื้อว่าเอนผู้ มีกรรยาไม่ส่วยด้วย ผลบ
ประการทั้งปวง วันหนึ่งครุเขยวสอนนักเรียน
ในชั้นของคณา โผล่
“ถ้าพวกเธอได้ รับเชิญ ไปในงาน เลี้ยง
ชณะที่มีอาหารผ่านมา ไม่ควรเลือกสิ่งทั้งๆ ผลบ
สุดไว้สำหรับคน” โผล่
มีเสียงถามมาจากหลังชั้นว่า
“วิชกรมั่งกรบย ที่ครูใช้เลือกกรรยา”

๐ ๐ ๐
คุณบั้ง “เพราะคำขอร้องของเจ้าหล่อนไซ้
ใหม่ แก่จึงเลิกค้ม”
คุณบั้ง “ไซ้”

“แกเลิกขุ่ยด้วย เหตุอัน เกี่ยวกัน
หรือ”
“จริง”
“อ้าว งั้นทำไมแกฟ้องอย่าเรา
หล่อนเสียเล่า”
“เพราะกันกลัย นิสสัย ชั่วได้ หมด
จะค้องการผู้ตักเตือนไว้ทำโมก”

๐ ๐ ๐
“ไก่อ้วเมยคู้ ที่ ชื้อ ไป นั้น ออก ไซ้
แล้วหรือยัง”
“ออกแล้ว แต่มันทำให้กันชาค
ทุนยบยับยักด้วย”
“ทำไมละ”
“คือว่าไก่อ้ว นั้นมันชื้อมา ๕ บาท
เพื่อกำหนดเจ้าแกงลูกชาย กันค้อง
เสียค่าจ้างเลี้ยง ให้เจ้าแกง เดือนละ
๒ บาท พอไก่อ้วออกไซ้เจ้าแกงเอา
มาขายกันฟองละสี่ล่ง ครั้นค้มสก
แล้วเจ้าแกงห้ามชาคไม่ให้ ใครกัน
นอกจากมันคนคิ้ว”

นนทุกขี้

เกื่อนน้าพเจ้า (คือไครนั้น น้าพเจ้ายัง
ไม่ยอมออกฉลาก เพราะฟังเคยเหยียบย่างเข้า
ในสังเวียนไทยเขมมเป็นครั้งแรก จึงชอยก
ให้เป็นความรับผิดชอบแก่บรรดาวิชาการ) ได้
รับเกียรติยศให้เป็นผู้เขียนด้วยคำส่งท้าย ฉะบับ
เมษายน ซึ่งเป็นเล่มส่งท้ายไทยเขมมยท &

การที่ไทยเขมมมีอายุจำเริญได้ ไทยเรียบ
ร้อยมาเช่นนี้ ก็โดยไทยรับความอุปการะ
จากบรรดาสมาชิกทั้งหลาย ได้เกิดกมลทั้งกำลัง
ทรัพย์ ความคิด ความรู้ และกำลังกาย คณะ
ไทยเขมมจึงขอขอบพระคุณมาในทันทันอย่าง
สูง คณะไทยเขมมทั้งไทยอยู่เสมอที่จะทำปฏิการ
คุณให้สัมฤทธิ์ผลครั้งหนึ่งในโอกาสอันฉวยผล
แม ในเวลาจะหาโอกาสมิได้ ก็ตั้งใจพยายาม
จะให้หนังสือนี้เป็นเพื่อน ช่วยเพรงในยามว่าง
ให้สันทัดค่าและแรงของท่านโดยไม่ลดละ แต่
ขอให้ทราบตระหนักไว้ว่า ถ้าหากหนังสือ
ไทยเขมมนี้ จะมีโอกาสได้ผลเท่าใด คณะ
จะพยายามใช้ผลนี้เพื่อ ความ เจริญ และ ความ
พอใจของท่านเสมอ กับทั้งกล้าจะกล่าวว่
ถ้ามีผลทางอันมาเจอจนแล้ว ก็ระยอมเฉลย

พ.ศ. ๒๔๗๑

อนิควาที

ภาคสนนเพื่อความคิดความงามของหนังสือ

ด้วยเหตุผลและความงามทั้งนี้กล่าวมาแล้ว ข้าพเจ้าซึ่งได้รยหน้าที่เขียนอนิควาที

จึงเห็นว่าไม่จำเป็นอะไรให้มากกว่าการที่หนังสือไทยเขมมถึงมือข้าโดย เหตุผลกลไก

ท่านก็ควรจะเห็น ได้ว่าการที่เป็นแล้วเช่นนั้น ก็

คือเครื่องหมายแห่งความเจริญ ของ หนังสือ

เป็นมันแม่น โรงพิมพ์ ไทยเขมม เป็น โรงพิมพ์

เล็กมีอายุน้อย รั้งงานทุกชนิดตั้งแต่งาน

เล็กงานใหญ่ไม่ยอมทำงานเอาแต่ได้ งาน

ทุกอย่างที่ออกจาก โรงพิมพ์ จึงเป็นที่พอ

ใจของผู้จ้าง ยิ่งนานวันเข้า ก็ยิ่งมีผู้

ต่อมา ขัน หนังสือ โรงพิมพ์ จึงเห็นผลว่า

บุญคุณ ของ หนังสือ ไทยเขมมซึ่งเป็น งานตัว

อย่าง ของ โรงพิมพ์ มาตั้งแต่เริ่มตัว หนังสือ

ไทยเขมมเป็นปฐมฤกษ์ ประเดิมงาน หนังสือ

ไทยเขมม เป็น งาน ตัวอย่างเสมอ ของ โรงพิมพ์

แม้จะมีงานอื่นเต็มมือปานใด โรงพิมพ์จะละ

ทิ้ง หนังสือพิมพ์ ไทยเขมม เสียมิได้

เพราะ ฉะนั้น ข้าพเจ้า จึง กล่า กล่าว ว่า

ไทยเขมมถึงมือท่านนี้ ก็คือเครื่องหมาย

แห่งความเจริญของหนังสือ การ

ที่ข้าพเจ้ากล่าวกล่าวเช่นนั้น ก็โดยได้ทราบ

ตระหนักทางฝ่าย โรงพิมพ์ไทยเขมมว่า จะ

อุทิศเฉลี่ยผลที่เพิ่มพูน ทาง โรงพิมพ์ เพื่อ สนอง

คุณหนังสือไทยเขมม ซึ่ง เป็น หนังสือที่ ผู้กิจ

ให้ โลกนี้ รู้จักกับ โรงพิมพ์เป็นส่วนใหญ่

การที่หนังสือต้องออกกล่าวหาว่าหนังสือ

ไทยเขมมก็เห็นว่าเป็นการ ยกพร่อง อยู่ เหมือน

กัน ถึงแม้ โรงพิมพ์จะมีงานเหลือมามาก

ปานใดก็ตาม ก็มันงอนใจกำลังจะพยายาม

แก้ไขให้ออกได้ตรงเวลาเสมอ คณะไทยเขมม

หวังว่าคงจะได้ รียอภัย ในความยกพร่องนี้

ข้าพเจ้าเขียนมาดังเพียงนี้ จึงรู้สึกตัวว่า

พูดเสียเหลือเกิน ก็เพราะด้วยเคยเขียนเป็น

ครั้งแรก เมื่อได้ตีพิมพ์ขอรวบรัดพูดแต่เพียง

สั้น คือ

ว่า

จริงใจในเล่มนี้ บางคนเห็นว่า

เกินไป แต่ผู้เขียนเห็นว่า ถ้าเขียนให้ ยักยว

จะชักให้เรื่องจืด จึงได้รวบรัดลงเลยเสีย แล้ว

จะเขียนข้อความพิศดารในเรื่องหลัง ฉะนั้น

ตามที่ท่านคิดว่า ทำไม่ไม่เล่านั้น ทำไม่ไม่

ขยายให้แจ่มแจ้ง ทำไม่จึงพูดคลุมเครือ

ตรงนั้น ๆ ท่านจะได้ อธิษณ์ อธิษณ์ ในเรื่องหลัง ๆ

การลงเรื่องให้ควงขามย เป็นเข็ม

คณะพยายามจะให้ยในยนั้น ๆ เสมอ เรื่อง

“ฤทธา” และ “สองพี่น้อง” ซึ่งคง

ค้างอยู่ ผู้เขียนมิจะ ไม่ปล่อยไปร้อง คอย ๆ

อินทวาที

เมษ

แต่โอกาสก็ไม่เอื้อ จึงเหลือความสามารถ ที่
จะปฏิบัติให้เป็นไปตามมุ่งไม่ได้ จึงจำเป็น
ต้องขยับเขยื้อนไป เมื่อมีโอกาสดังกล่าวในฉะบับ
หลัง ๆ คณะจึงขอประทานอภัยล่วงหน้ามา
เสียด้วย

คณะไทยเซหม ขอ ขอบ พระคุณใน ความ
ไม่วีรจิตแต่ผู้ซึ่งกล่าวต่อไปนี้

บริษัทสามเหลี่ยมจำกัด ส่งหนังสือ
ทุกไทยไปโปตุเกส ๑ เล่ม ซึ่งพิมพ์ช่วยใน
งาน ปตทศพ นายแสง จันมุกดา ณ วัด ไทรมา
เหนือ จังหวัดนครบุรี กับปฏิทินแขวนรูป
เครื่องวัด พ. ศ. น. ๒ แผ่น กระดาษขี้มีรูป
เครื่องดนตรี ยี่ห่อวัด ซึ่งบริษัทนี้ เป็นเอเจนต์แต่
ผู้เดียว ในกรุงสยาม ๑๐๐ แผ่น

เจ้ากรมใน กรม พระนราธิป ประพันธ์พงศ์
ส่งคำฉันท์มงคลมหาสมบัติสมาคม พระนิพนธ์

ของพระองค์ซึ่งได้ทรง พิมพ์ สำหรับ ประทาน
แก่ผู้มา ถวายพระพรในวันเสด็จศึก ความวัย
สั่ง ๑ เล่ม

พระยาแพทยังศา เจ้าของโรงทำยา
ไทยสุนทรเวช ส่งยาอุทัย ๖ ขวด ยาน้ำ
จำหน่ายตามร้านขายยาทั่วไป รสหอมชื่นใจ
ราคาเพียงขวดละ ๕๐ สตางค์เท่านั้น

คณะรัตนโกสินทร์ส่งหนังสือ เจ้าแห่ง
ความรัก ซึ่งเป็นหนังสือเรื่องทมิฬของคณะ
นี้ ๑ เล่ม จำหน่ายราคาเล่มละ ๑๕ สตางค์
นายวิลเลียม วิเยศิริ ส่งหนังสือศิวติศาตร์
หรือตำราเลือกคู่และอุปเท่ห์ สำหรับบวชบวชวิ
๑ เล่ม ซึ่งมีจำหน่ายตามร้านทั่วไป ราคา
เล่มละ ๕๐ สตางค์

บริษัท ยา สุข อิงกฤษ อเมริกัน ให้ ปฏิทิน
แขวน พ. ศ. น. ๕ แผ่น

